

P Ř Í T M Í

František Uher

Motto: Jen zaváté stopy

**Starý klobouk ve křoví
(W+V)**

1

Po nevlídném, naveskrz promoklém podzimní dni přišel stejně nepříjemný slizký večer. Déšť polevil, ale z holých polí táhla hustá lepkavá mlha, která učinila město téměř neviditelným, zahltila koridory ulic, rozmazávala jasnější skvrny světel a tlumila hluk. Pravda, od trati občas tlumeně zaduněl projíždějí vlak, krokem jezdící auta se stala téměř neslyšnými a občasné zahoukání poplašeného řidiče připomínalo varovné vytí lodní sirény na mohutnějším vodním toku, než jakým byla řeka, která roztínala město na téměř stejně rozlehlé poloviny, spojené dvěma sponami mostů a několika lávkami.

Na radniční, zámecké, nádražní i kostelní věži ukazovaly nedávno seřízené časomíry dvaadvacátou hodinu, nikdo však tak vysoko nedohlédl, mlha je učinila neviditelnými. Neslyšnými byly trvale, pouze ty radniční si ozývaly v poledne a o půlnoci. Motivovala je tradice, nikoli potřeba dát občanům na vědomí, že se čas navršil. O jejich pravidelný chod pečoval poněkud svérázný hodinář známý pod přezdívkou Rasputin. Ve v šech dokladech měl samozřejmě potivě české jméno.

Jedné osobě se čas skutečně navršil, ale ještě o tom nevěděla.

V mlze tonul také rozlehlý park, chloubka města. Od jara do podzimu hojně vyhledávaný prostor, spojující centrum s rozlehlým Severním sídlištěm. Středem parku vedla pečlivě osvětlená cesta, pravidelně kontrolované městskými strážníky a podle potřeby i policií. Byla průjezdná, samozřejmě pouze pro omezený okruh služebních vozidel. Na ústřední cestu navazovaly klikaté pěšiny, všude kolem spousta rozličné zeleně, tři rybníky propojených umělými vodopády, nějaké to dětské hřiště a prostory vyhrazené k aktivnímu odpočinku dospělých, skrytá zákoutí pro milence, bezdomovce i drobné desperáty. To vše tvořilo z té části parku vyhledávanou enklávu. Výrazné body tvořil památkově chráněný altán, středisko mladistvých narkomanů, jakož i dominantní pomník slavného rodáka, jehož jméno park nesl, třebaže byl zaležen až půl století po rodákově předčasném skonu. To vše ovšem platilo za dne a krásného počasí navíc, nikoli za mlhavé podzimní noci.

Smrt často zavítá do míst, jimž by měla se měla vyhýbat. Toho pozdního večera navštívila městský park.

Náhodou. Nebo nešťastnou shodou okolností. Jak je ctěná libost.

2

Z náměstí odbočila k parku. Za tmy tam chodila nerada, ale toho večera nebylo zbylí. Auto v servisu, všechny taxíky v permanenci, ve sportovní hale probíhal hlučný koncert. Neměla pro strach uděláno, absolvovala kurs sebeobrany, pepřový sprej měla připravený v kapse. Byla to statná, rázná a chytrá žena. Když to pokládala za prospěšné, dokázala být nevlídná jako Krušné hory za nejhoršího nečasu. Kdysi získala během šesti měsíců dva akademické tituly. Ani nebyly příliš drahé. Po akademických titulech se tehdy strhla poptávka, rozsah osvojených znalostí nikoho nezajímal. Na tom se v podstatě mnoho nezměnilo.

Jako vlivná regionální úřednice získala spoustu známostí a zkušeností. Včetně těch sexuálních. Chválili ji za ochotu, vstřícnost a vytrvalost. Ráda chodila do mužské společnosti. Nejraději bez manžela, jemuž jednoho dne definitivně došla trpělivost, práskl za sebou dveřmi a už nikdy je neotevřel. Nalhávala sobě i známým, že se jí ulevilo, ale každá domácí práce se jí hrubě přičila. Zakrátko nastaly komplikace. Tak dlouho se chodí do kanceláře, až někoho napadne, komu z toho kyne prospěch. Zda veřejnosti, zda nenápadné mafiánské struktury prakticky legálního podsvětí, propojení úředníků s různými firmami. Zejména v těmto stavebními, pro které byli štedří investoři rýžovištěm zlata. Tušíc akutní nebezpečí, opustila úřednickou kariéru a uchýlila se k téměř stejně neprůstřednému soukromému podnikání. Znalostí, pokud si jaké osvojila, nebylo třeba, akademické tituly však na vstupních dveřích, na vizitkách, pozvánkách a plakátech působily seriózně a vzletně. I tam však narazila kosa na kámen, nastoupila další úřednické místo. Řadové, zdánlivě klidné a především počestné.

Tma, mlha, chladno, nevraživo.

Nevraživo na kvadrát, zase začalo drobně pršet. Mlha v blízkosti rybníků houstla, viditelnost se krátila. Šla rychle, aby měla cestu domů za sebou, ostražitost však nepolevovala. Tak se stalo, že zaslechla kroky. Nebylo zřejmé, zda se vzdalují, zda se přibližují. V husté mlze se obtížně určuje zdroj zvuku a směr, z něhož přichází.

Zastavila se, naslouchala.

Kroky utichly.

Nevěřila v šálení smyslů, usoudila však, že se chodec vzdálil nebo odbočil.

Pepřový sprej stiskla v dlani pevněji a vykročila. Po chvíli zahlédla nezřetelné obrysy postavy. Byl to muž. Zachvátilo ji vzrušení. Poznala chodcovu totožnost, ledacos o něm věděla. Nejednou ji napadlo, že by se mohl stát zdrojem tučných příjmů. pouze stále nevěděla, jak na to. Postrádala konkrétní důkaz.

3

Slyšel kroky, které se přiblížily. Zezadu. Udržovaly odstup.

Se svou minulostí neměl ve městě valnou budoucnost. Uvědomoval si to. Nejraději by odjel někam hodně daleko, jenomže jak na to! Z něčeho žít musel a práci považoval za dědičný hřích. Na svůj majetek jsou nejvíce pyšní ti, kteří ho zdělili po předcích. Příliš hrdý na ně nebyl, kolovaly zvěsti, jak svůj majetek za německé okupace rozšířili. Po válce museli hodně vysvětlovat. Podstatou vysvětlování byla lež, kterou se tehdejší vyšetřovací orgánům nepodařilo vyvrátit, svou roli sehrály rušné poválečné události a konexe. Rozhodně nehledali čistí čistě.

Stále slyšel ty kroky.

Ohlédl se. Proti vzdálenému světlu spatřil obrys kráčející postavy. Nedokázal rozeznat, zda je to muž či žena, ale do vědomí se zahryzla myšlenka, že je sledován. Polekaně vykročil rychleji, záhy však přestal panikařit. Věcná úvaha měla navrch. Když míjel bezlisté, ale husté keře, hbitě odbočil a příkrčil se.

Kroky se blížily, pronásledovatel procházel pod lampou. Poznal, že je to žena.

Na okamžik se mu ulevilo, vzápětí ji však poznal. Někteří lidé si jsou blízcí tím, že jeden o druhém nic nevědí. O těch dvou to neplatilo. Ba právě naopak. Pokud mu stále hrozilo konkrétní nebezpečí, mohla se ta žena stát jeho zdrojem a příčinou tristních komplikací, které by sotva ustál. Při občasných náhodných setkáních se tvářila jako pověstná socha se zavázanýma očima. V současnosti rozhodně nikoli proto, že by měřila všem stejně, nýbrž proto, že by raději neviděla, jak nedokáže mnohým vlivným a majetným naměřit zaslouženou porci. Spravedlnost je vždycky koráb na rozbouřeném moři a nikdy nelze přesně stanovit, zda ho proud zanesl k pevnému molu nebo do kalných vod mělčiny.

Ta žena si její vždy měřila s náznakem jedovatého pousmání, jako kdyby naznačovala blízkost dne účtování, potom začne platit, platit, platit...

Prošla, vzdalovala se, zvuk kroků se stal sotva slyšitelným.

Muž vykročil.

Tiše, chvatně, s náhlým odhodláním. I mořská panna se musí časem rozhodnout, zda bude za ženu nebo za rybu. Tomu chtěl předejít. Odvahu mu dodala nečekaně příznivá kumulace náhod. Temná mlhavá noc, v tu pozdní hodinu opuštěný park, vzdálenost od centra. Znal v parku kdejaký kout, věděl o příhodném místě. Byl oblečený do nepohody. Těžké vysoké boty, maskáčové kalhoty, černý kabát, kožené rukavice. Prořídle vlasy zakrýval klobouk. K tomu vytříbenému oblečení předmět, který v posledních měsících nosil permanentně, strach jej provázel na každém kroku. Špatné svědomí, které si ovšem nepřipouštěl. Tím předmětem byla pistole ráže devět milimetrů, kterou svíral v ruce.

Do parku zavítala smrt. Obrazně řečeno - s nabroušenou kosou. Pouze zadání nebylo zcela jasné.

4

Výstřel padl ve dvacet dvě hodiny a čtyřicet čtyři minuty. Nikdo nic neviděl, Nablízku se nikdo nezdržoval. A pokud ano, urychleně se vzdálil. Je to jistější, bezpečnější. Obezřetnost především. Opatrnost. Zvědavost není na místě a hrdinství se nenosí už dávno.

Přesto byl okamžik smrti zaznamenán.

5

Z výpadovky odbočilo zvolna jedoucí, téměř šeptající auto. Řidič zaregistroval muže, jehož na dlouhém vodítku vedl po chodníku chundelatý bílý pes, v liduprázdné ulici byli značně nápadní.

„Osamělec,“ pomyslel si bezděčně řidič. Následovala úvaha, že ve městě již delší dobu nedošlo k loupenému přepadení. Té úvaze nescházelo opodstatnění. Muž měl na sobě uniformu. Nebyla to uniforma hasičská, nádražácká nebo celnická, nýbrž policejní. Jako policista sloužil v hodnosti podporučíka a jím řízený vůz byl vozem policejním.

Stále jel zvolna a tiše. Pneumatiky vydávaly při styku s lesknoucím se mokrým asfaltem mlaskavý zvuk. Život ve městě střední velikosti, samozřejmě na české poměry, měl pravidelný rytmus, který jenom výjimečně vybočil z normálu. A když k tomu došlo, převážná většina obyvatel o tom neměla tušení.

Nedávno se jako hejno vrabců rozletěla zpráva o podružné události. A protože se opakovala, získala na zajímavosti. Zdánlivě humorná záležitost s klikami. Začaly se totiž ztrácet. Domovní kliky. Nic víc.

Tak se zrodil případ Klikař. Napřed to vlastně ještě ani případ nebyl. Policie evidovala šest ohlášených případů. Jeden každá znamenal přestupek s minimální finanční škodou. Předpokládali, že obdobnou mrzutost neohlásili všichni postižení. Taková lumpárna samozřejmě naštvala, určitě se rodily dohady a podezření, postižení však raději v tichosti zjednali nápravu. Vědělo se, že v takových drobných záležitostech se policie nepřetrhne, měla toho moc a permanentní personální nouzi, na které se podíleli téměř všichni ministři vnitra, kolik se jich v posledních desetiletích vystříдалo.

Sedmý případ byl komplikovanější. A to má být sedmička šťastné číslo! Klika možná odolávala, došlo k vypáčení dveří. Z hlediska pachatele rychlejší a pohodlnější postup. Jenže mezi pouhým odcizením kliky a vloupáním je z hlediska zákona podstatný rozdíl, ačkoli pachatel dál do domu snad ani nevstoupil, zmocnil se klik z obou stran a jak nepozorován v tichosti přišel, tak v tichosti odešel. Razantní postup se mu zalíbil, použil ho při dvou dalších vloupáních, Zase zmizely pouze kliky.

Policejní vůz projížděl dlouhou Vrchlického ulicí. Na čelní sklo dopadal drobný déšť, stěrače předly jako dvě spokojené kočky. Dokonce se zdálo, že přistálo i několik osamělých sněhových vloček.

„Lidé zanevrou na kliky,“ narušil pokojnou atmosféru podporučík Kmoch.

„Co tě tak najednou trklo?“ podivovala se nadporučík Slámová.

„Začnou používat závory nebo obrtlíky.“

„Jak se dostanou dovnitř, když domovní dveře nebudou mít kliku?“

„Otevrou si klíče.“

„Nepraktické.“

„U bytů se to tak praktikuje běžně. Stejně je to šikula. Někde kliku odmontoval, v jednom případě hrubým způsobem urazil, jednou ji upiloval, když nikdo nebyl doma. Co ho k tomu vedlo? Chce lidi naštvat?“

„Nebo je to sběratel,“ usoudila nadporučík Slámová. „Měli bychom vědět, jak ty ztracené kliky vypadaly. Možná si je předem vyhlédl. Postižení jsou rozseti po celém městě. Většinou bydlí v tichých, málo frekventovaných ulicích. Osaměle žijící ženy nebo staří manželé.“

„Klikař měl zatím kliku,“ zavtipkoval si podporučík Kmoch, to on někdy rád. „Ale jak začal s páčením dveří... Věčně mu pšenka nepokvete. Někdo ho uvidí, někdo bude doma, nebo neodolá a podívá se dál.“

„Začne krást.“

„Právě! Ukrást je snadné, zbavit se kořisti složitější.“

„Sběratel krade pro sebe. Pro vlastní potěšení.“

„Ne vždycky,“ zapochyboval Kmoch. „Stejně je to hlupák.“

„Učení z nebe nepadají,“ pravila nadporučík Slámová fatalisticky, věděla, že u každého džbánu se jednou utrhne ucho, zapracuje náhoda, smůla, přílišná sebejistota, neopatrnost, nedbalost. „Hlupáky shazují po stovkách. To je naše smůla.“

„Stále lepší, než aby na nás štěkal každý pes.“

„Co sem pleteš psy?“

„Stará pravda praví, že všichni psi štěkají na poštovní doručovatele.“

„Cítí z nich pach mnoha jiných psů!“

„Omyl,“ řekl podporučík Kmoch. „Psi štěkají na doručovatele, protože jim nikdy nepřinesou ani pohlednici!“

Usmáli se jen tak koutky úst, víc nestihli. Pohodička skončila. Uslyšeli příkaz: „Sovova ulice, hospoda Na pětníku. Rvačka. Někoho prohodili oknem.“

„Rozumím,“ sdělila nadporučík Slámová. „Jsme blízko.“

Postiženým byl hostinský. Při placení se pokusil doběhnout podnapilého hosta, kdepak účtenku v té pozdní hodině! Elektronická evidence tržeb české podnikavce z míry nevyvedla. Kosa však narazila kámen, hostinský na cifršpiona, který dokázal stanovit z paměti sedmou odmocninu z jakéhokoli čísla i ve značně podroušeném stavu. To o něm trousili trochu závistiví kolegové.

Když policejní auto zastavilo před hostincem, vládl všude klid, okna byla v pořádku, spuštěné žaluzie tlumily jas. Hostinský a poslední dva štamgasti hráli člověče nezlob se. Evidentní provokace. Tvářili se jako svatí na hoře olivetské. Nezapírali, jen příčinu incidentu obestřeli pochybnou legendou. K defenestraci skutečně došlo, ale zastánci spravedlnosti napřed otevřeli okno. Všichni přítomní shodně označili událost za neškodný žertík.

Neznaje příběhy plné tajemství a nadpozemských bytostí, které hostinský v oblibou vyprávěl a ve volných chvilkách dokonce sepisoval pro potěšení vnoučat, policisté se netvářili jako nevěřící Tomášové.

6

Do centra to vzali stejnou trasou. Nikoli nekratší. Kolem zadního traktu parku a Vrchlického ulic, v níž chcipl pes. Dílny, sklady, garáže, ohrady, na jedné straně několik obytných domků s temnými okny. Mlha se začínala zvedat a rozpadávat zásluhou nárazového větru. Západní proudění nahradilo jižní. Stěrače stále spokojeně předly.

„Neprší,“ učinil podporučík Kmoch objev světového významu.

Nadporučík Slámová spolkla štiplavou poznámku a nahradila ji také velice inteligentním upozorněním: „Hele!“

Proti nim krácel chodec. Jiný, bez psa. Šlapal si to po chodníku, ruce v kapsách dlouhé bundy, hlavu skloněnou.

„Vřeštík,“ řekl podporučík Kmoch.

Byl to Vřeštík.

Celým jménem Vratislav Vřeštík. Když stoupal po problematickém a záludném kariérním žebříku, rozdával vizitky, na nichž stálo Vratislav Alexander Vřeštík. Ve městě se prezentoval zřídka, získal významné postavení v Bruselu. Lhal, když prohlašoval, že tam pracuje pro lidi. Pracoval pro EU. Někteří soudili, že tam byl odsunut, aby přibrzdili jeho ambice a tučné sousto dostal jako trafikku. Konečně, téměř v padesáti byl na tuzemskou politickou kariéru příliš okounaný. Patrně si to uvědomil a začal myslet na stará kolena. Zapletl se do dotačního podvodu. Vyhnul se následkům, scházela snaha něco prokázat. Nebo se jednalo o záměrné křivé obvinění, politicky motivovanou intriku. Dopustil se však další neprozřetelnosti na veřejnosti pronesenou empirickou poznámkou *než euro, raději libru*. To stanovisko určitě zastávali i někteří z těch, kteří jej do Bruselu vyštípali, ale projevit vlastní názor nepovažovali za vhodné.

Vratislav Vřeštík se vrátil do rodného města a hledal způsob, jak restartovat kariéru. Všechno ztratit je snadnější než něco získat. Znal dávný výrok Oscara Wildeho, že stálý příjem je lepší než podmanivý vzhled, ale na přijetí s otevřenou náručí nevěřil, na to znal prostředí až příliš důvěrně. Však ho pomáhat vytvářet. Nespoléhal ani na podmanivý vzhled, roky nikomu nepřidají, navíc se ozvaly následky vážného úrazu z mládí. Ovládal šest jazyků a dohovořil se několika dalšími, ale nikdo se s ním příliš nebavil ani česky.

Přesto se toho mlhavého večera snažil jít rychle, aby se brzy dostal na Severní sídliště. Taxi sháněl marně. Město působilo pustě, v dlouhé přímce nevalně osvětlené Vrchlického ulice se necítil úplně bezpečně. Průjezd policejního vozu jej spíš zneklidnil, jako kdyby policie svou přítomností varovala, upozorňovala na potenciální nebezpečí. V cizině to tak fungovalo.

„Pokulhává,“ poznamenala nadporučík Slámová.

„Vždycky se snažil jít s dobou,“ konstatoval podporučík Kmoch.

Podzim se hlásil o svá nezadatelná práva. Však listopad měl na kahánku a podle meteorologů začal na horách koketovat se zimou. Mžilo a vanul nepříjemný severák. Teploměry se držely kolem deseti stupňů, ale pocitově to bylo výrazně horší.

Severní sídliště se zakusovalo do polí nad parkem. Nikoli další komplexní výstavbou vysokých domů. Na jeho okraji vzniklo několik nových ulic. Vyrůstly a vyrůstaly rodinná sídla podle vkusu a finančních možností. Infrastruktura nulová.

Nedávno dostavěnou vilku s věžičkou vroubenou nízkým cimbuřím opustil Adam Smolíček, povoláním zahradník. Udržoval rodinnou tradici. Jednou zahradník, vždycky zahradník. Profesi zůstal věrný, jeho posláním bylo pečovat o zeleň ve městě a park především. Nedávná vichřice polámala nebo výrazně poškodila letité stromy v odlehle a poněkud zanedbané enklávě. Tvořila nevelkou úžlabinu, s technikou přístupnou pouze zezdola.

Adam Smolíček to vzal horem. Sestupoval po kluzkém svahu. Vyplašil hejno ukřičených kavek a vypaseného zajíce, který někdy večer hopkoval kolem krajních domů sídliště. Velkoryse přehlížel nepřízeň psů, upoutaných vodítky ke svým lidem. Prodejné dřevo z vytěžených stromů bylo odvezeno na pilu, zůstaly hromady větví. Od jejich pálení upustili, vítr by hnal kouř nahoru k sídlišti nebo dolů k Vrchlického ulici, množily by se stížnosti. Kéž by bylo všeho tolik jako nespokojenců, o ty není nouze nikdy.

Dno úžlabiny bylo z nejhoršího uklizené, jen pařezy ještě čerstvě svítily. Pozornost Adama Smolíčka upoutal předmět, který se tam rozhodně nehodil.

Klobouk.

Pro úplnost – pánský klobouk. Zánovní plstěný černý klobouk, jehož výchozím materiálem byla zaječí nebo králíčí srst, mnohonásobně vrstvená do homolovitého tvaru. Vznikla obarvená štumpa, ze které byl klobouk formován do žádoucího tvaru. Vroubila ho o poznání světlejší stuha.

Adam Smolíček postál nad kloboukem v tichém zadumání. Níkdý žádný nenosil. Klobouky příliš nefrcely. V omezeném počtu ještě tak starší pánové. Nebo mladí frajeři se sklonem k výstřednosti a provokování, přičichnuvší k uměleckému světu nebo k nějakému hudebnímu nástroji, nezbytnému v moderní muzice. Klobouky jim sice náramně slušely, dodávaly okázalosti, vznešenosti a náznakem serióznosti, ta se však také netěšila zrovna valné pozornosti. Přednost dostávali ti, kteří se uměli ohánět. Na způsobu nezáleželo. A pokud šlo o vzhled, narazit si na hlavu barevnou čapku

s cizojazyčným nápisem nebo beztvareho kulicha bylo pohodlnější, co na tom, že v nich většinou vypadali jako uprchlíci od cirkusu.

Adam Smolíček chodil zásadně bez jakékoli pokrývky hlavy. Vedra sem, mrazy tam. Mohl si to dovolit. Stále měl husté, kudrnaté černé vlasy, které zkracoval jen mimořádně, když dosahovaly až na ramena. Vybavila se mu písnička, na jejíž oblibě se nic nezměnilo, jenomže už neměl tolik času pouštět si gramofon. Na hudbu v podstatě zanevřel, hlučné eskapády dospívajících potomků mu připomínaly útok jízdní kavalérie na železný most. To za jeho mládí měly písničky melodii a slova, která se snadno zapamatovala a vybavovala zároveň s melodií. Jakkoli ono to s tím kloboukem... *Vítr vane pouští, po poušti žene klobouk...* Ještě se tam zpívalo něco o klobouku ve křoví. Poušť v tom nevzhledném odlehlém zákoutí parku nebyla. Snad spoušť. Hromady větví potřebovaly odvoz, terén ošetřit, připravit k obnově lesa.

Sklonil se a zvedl mokrý klobouk. Však ležel na dešti, vlhkost se jistě vsákla i z mlhy. Na koženém pruhu uvnitř byla značka výrobce a ještě zřetelná písmena.

K a M.

Patrně uletěl někomu nahoře na silnici nebo na sídlišti a skotačivý vítr si s ním pohrál. Na takové dovádění však klobouk působil zachovatele. Skoro čistě, když se odmyslelo, do jakého prostředí se zatoulal. Adam Smolíček se nad tím zamyslel a bezděčně se rozhlédl, snad ve snaze ještě něco objevit. Neviděl však nic pozoruhodného.

Položil klobouk na pařez a obešel bližší hromadu větví. Potom tu vzdálenější.

Tam ji uviděl.

Botu, vyčnívající zpod větví.

Nedbaje podvědomé myšlenky, že by raději neměl na nic sahat a k hromadě se přibližovat, učinil to, pozvedl větev, pozvedl i tu spodní, zase je pustil, instinktivně uskočil a polohlasně pronesl slovo, které mu ujíždělo při mnohých drobných nehodách. Třeba když se místo do hřebíku trefil kladívkem do palce. Potom ještě přidal „ty vole,“ ačkoli tam byl sám.

Od mrtvolý samozřejmě žádné bezprostřední nebezpečí nehrozilo.

8

Obecně platilo, že pravda začíná tam, kde končí televizní signál. Podle jakéhosi nedávného průzkumu veřejného mínění zastávalo stejný názor sedmdesát procent občanů, ale věřte průzkumům! Záleží na tom, kdo je platí, podle toho se vybírají respondenti. Také mobilní telefony mají v některých lokalitách se signálem potíže.

Toho pochmurného rána postihly Adama Smolíčka. Z úžlabiny v odlehlém prostoru městského parku se nemohl dovolat, vystoupal tedy nahoru na svah. Tam se povedlo navázat spojení, trochu však zmatkoval, mrtví se v Čechách dosud nenacházejí na každém kroku. Navíc na lince vládl jakýsi šum, negativní podíl měl vítr lomčující větvemi. Nevábnou kulisu dotvářel křik kroužících kavek. Než se stačil s policistkou na příjmu domluvit, mobil vypověděl poslušnost a žádal napojení na síť. Postě smůla.

Šeredný den, šeredná událost, nepříznivé okolnosti.

Snad i proto přijeli policisté relativně pozdě. Pravda, žádný spěch, mrtví neutíkají, ale stále platilo, že čas pracuje pro vraha. Mrtvý mohl v úžlabině ležet hodinu, týden, měsíc. V tom směru nebylo ohlášení události kompletní. Dokonce nebylo známo, zda se jedná o muže nebo ženu.

Policisté, dvě mladá policejní ucha, odstavili auto na cestě zaváté mokrým listím a nerozhodně se rozhlíželi, dokud nespatrili Adama Smolíčka. Šermující rukama jim klopýtal vstříc, jako kdyby se snažil udržet rovnováhu. Ono to na listí v nerovném terénu klouzalo.

Následně nabraly události spád. Policisté oznámili nadřízenému, že hlášení se zakládá na pravdě, mrtvý leží spořádaně na místě, které bylo uvedeno, nenachází se tam dlouho a pravděpodobně byl zastřelen, na zádech je zřejmý vstřel.

„Zbraň?“

„Žádná.“

„Stopy?“

„Žádné. Sajrajt po těžbě a spousta navátého listí.“

„Kdo ho našel?“

„Pacholíček.“

„Jaký pacholíček?“

„On se tak jmenuje.“

„Kdo?“

„Pán, který mrtvého našel.“

Adam Smolíček učinil neúspěšný pokus o opravu svého jména, ale vzdal to, neboť policista jenom přezíravě mávl rukou.

Uslyšel poměrně zásadní otázku: „Muž nebo žena?“

„Nevím. Podle oblečení se to nedá ani odhadnout. Leží na břichu a hlavu není pod větvemi vidět. Nechtěli jsme s tělem hýbat. Ohledně stop.“

„Ohledně jakých stop? Říkal jste, že tam žádné nejsou!“

„Kdyby byly,“ hájil se policista. „Abychom je nezničili,“
„Už jste někdy viděl stopy v navátém listí?“ přišla ironická replika.
Policista se nedal. „Třeba po autu nebo po traktoru.“
„Nebo po kombajnu.“
„Ten by sem neprojel.“
„Čekejte! Raději na nic nesahejte! Toho pacholka nenechte odejít.“
„Pacholík!“
„Vy také musíte mít poslední slovo,“ zaznělo smířlivěji. „Konec.“

Ve filmu by to byla úsměvná, oddechová pasáž. Ve skutečnosti trochu trapas, ale zase platilo, že učení z nebe nepadají. Obrazně řečeno, oba mladí policisté stáli nad svým prvním nebožtíkem a zkušený policista na druhém konci linky také neprokázal zrovna profesionální přístup. Věděl, s kým komunikuje.

Tak se stalo, že kriminálka přijala nepřesné sdělení: V západní části parku pod Severním sídlištěm byl nalezen mrtvý člověk. Patrně zastřelený.

Hlášení přijal inspektor Čemus, který měl mordpartu na povel. Učinil všechna potřebná opatření, přivolal inspektora Justa, který smolil hlášení o případu, který snad ani za žádné hlášení nestál a s mírnou dávkou fatalismu si pomyslel, že ve stávajícím počasí nebude vyšetřování žádný med. Ovšem, mnohokrát bylo podstatně hůř.

Třetí do party, inspektor Plevák, pobíhal po městě. Služebně. Zastavil se na skok doma, potřeboval lepší obutí. Levá polobotka podlehla zubu času a nepříznivému počasí, na špice zíval důkladný žralok.

Ponožku mohl ždímat. Učinila to paní Pleváková.

„Ještě to odležíš! Nejsi žádný mladík! To ti nemůžou dát auto, Pleváku?“

Doma se tak oslovovali odjakživa. Pleváku, Pleváková...

„Můžou,“ pravil klidně, natahující si suchou, na patě pečlivě vyspravenou ponožku, paní Pleváková byla hospodyňka ze staré školy. „Jenže v centru nezaparkuješ. Pěšky je to rychlejší.“

„Volala Irena.“

Irena byla jedna ze čtyř dcer. Paní Pleváková se radila ke zvědavým ženám. Důchodu si užívala, doma měla načinčáno, chodila hlídat množící se vnoučata, ale vadil jí omezený a opožděný přísun informací. Z manžela toho nikdy moc nevytáhla, byl samá srandička, s tím se smířila už dávno. V aktivním věku vystřídala několik pracovišť a znala kdekoho. Když ne od vidění, tak aspoň z doslechu. Dcery vychovala k obrazu svému, disponovaly bohatými informačními kapacitami. Převážně nespolehlivými, ale

lepší vrabec v hrsti než naprostá nevědomost. Dvě z dcer pracovaly u štědrých zdrojů, na radnici a v nemocnici. Tam se ví skoro všechno a skoro všechno se prozradí.

„Povídala,“ pokračovala paní Pleváková, „něco o pořádné ostudě!“

„Čí?“

„Policie!“

„Ještě že tak,“ zakličkoval Plevák. „Už jsem se bál, že udělala ostudu Irena.“

„Nezamlouvej! Ve městě prý řádí zloděj!“

„Kdyby byl jenom jeden,“ posteskl si Plevák.

„Tenhle krade lidem kliky od domovních dveří. Už se jich ztratily stovky!“

„O žádných klikách nevím,“ zalhal inspektor Plevák, pomyslel si, jak snadno udělá hlas lidu z dětského balonku vzducholod' a chystal se k odchodu.

„Měl bys vědět,“ pravila Pleváková vyčítavě.

„Sloužím u kriminálky,“ vyrukoval se zástupným argumentem a neprozřetelně připojil: „Nám mohou být všechny kliky ukradené.“

Paní Pleváková nabírala dech k delšímu komentáři, ale v manželově kapse zapěl mobil úryvek z Lohengrina.

Ohlásil se strohým „jo,“; volal inspektor Čemus.

„Kde jsi?“

„Doma. Odešla mi bota. Už jsem na odchodu,“

„Čekej před domem. Jedeme!“

„Kam?“

„Do parku.“

„Na procházku není zrovna ideální počasí.“

„Také mě to napadlo,“ pravil inspektor Čemus.

9

„Pan Pacholíček?“ oslovil inspektor Čemus muže, postávajícího mezi dvěma policisty, jako kdyby se obávali, že vezme do zaječích.

„Smolíček. Adam Smolíček.“

„Co tady děláte?“

„Čekám. Možná na vás. Pánové od policie mi nedovolili odejít. Celkem to chápu.“

„Zajímá mě,“ řekl inspektor Čemus, „proč jste v tom dnešním nevábném počasí zašel zrovna do tohoto zákoutí.“

„Jsem tady služebně, mám park na starosti,“ podal Adam Smolíček vysvětlení. „Bydlím kousek odtud, v ulici Na stínadle. Tady nám udělala nedávná vichřice paseku, museli jsme kácet. Zašel jsem se podívat, v jakém stavu chlapi nechali terén.“

„Kdy skončili?“

„Minulý týden.“

„Od té doby jste tady nebyl?“

„Od té doby tady asi nebyl nikdo.“

„Až na oběť a osobu, která střelila,“ řekl inspektor Čemus.

U hromady probíhaly standardní úkony, vyšetřování má přísná pravidla, zavedené postupy. Veškerá činnost má svůj řád, všechno musí být zaznamenáno.

Odkrývali větev za větví.

„Je to muž,“ komentoval inspektor Just to, co bylo zcela zřejmé. „Je to muž a jmenoval se Kryštof Markup.“

„Toho znám,“ ujelo Adamu Smolíčkovi. „Nedávno přišla o život jeho žena.“

Kryštofa Markupu znali všichni přítomní. Znali i okolnosti smrti jeho ženy Inge, která provedla sobě, manželovi, kriminalistům a mnoha dalším nepěkný kousek. Byla to velice vznětlivá žena. Zasněžení soudili, že jí občas hrozí samovznícení. Proto měla hodně známých, ale málo přátel. Také její soužití s Kryštofem Markupem připomínalo sopečnou krajinu. Procházelo nepřetržitými úskalími, temnými tunely a žhavými jícný. Inge si dvakrát sbalila uzlík a odešla s jinými pány. Prvnímu záhy došla trpělivost, druhému peníze. Proto se dvakrát se vrátila. Nikoli pokorně, ale jako kdyby prokazovala milost. Vády a šarvátky byly zase na denním pořádku, došlo i na fyzické napadání. Zjednodušeně řečeno, Kryštof dostal občas od Inge nafackováno. Jednomu dokonce vykopla čtyři přední zuby, sváděl to na uklouznutí na schodech.

Kryštof a Inge Markupovi jednoho krásného srpnového dne vstoupili do výškové budovy v centru, podle barvy pláště se jí říkalo Modrý dům. Před deseti roky ho koupili jako výhodnou investici. Časem se změnil v investici krajně problematickou, vysoké nájemné vedlo k odchodu některých uživatelů a noví nestáli v zástupu.

Výtahem vyjeli do nejvyššího patra, kde byla restaurace s náramným výhledem na město a řeku, podstatně kvalitnějším než podávané pokrmy. Podle personálu proběhl oběd v relativním klidu, při kávě zadoutnalo, následně došlo k očividnému sporu. Inge se uraženě zvedla a zamířila ke dveřím. Kryštof ji chvatně následoval.

Další vývoj událostí již postrádal svědky. Podle Kryštofa pokračovali na chodbě v hádce, jejíž příčina byla navýsost malicherná. Když poznal, že další spor postrádá

význam, Inge nikdy nepřipustila, že nemá pravdu, vstoupil do výtahu. sjel do přízemí, kde prohodil pár vět s mužem, opravujícím vstupní dveře. Vypověděly poslušnost a nechtěly se zavírat. Následně zamířil k autu a odjel domů. Předpokládal, že jeho žena jako obvykle poněkud vychladne a po návratu se bude tvářit, že je všechno v nejlepším pořádku.

Inge Markupová ovšem nejednala podle předpokládaného scénáře. Zvolila nejrychlejší způsob přepravy. Výtahem nahoru na střechu osázenou zelení a upravenou jako vyhlídková terasa, dolů volným pádem.

Vyšetřování odhalilo možnost jistých časových nesrovnalosti, nedalo se vyloučit, že na střechu vyjeli oba a Kryštof přispěl k manželčinu pádu. Svědků nebylo, Kryštof Markup trval na vlastní verzi. Inge dopadla do úzkého vybetonovaného prostoru za domem, obklíčeného zadními trakty sousedních staveb.

Měla tři bratry. Rodiče jednali při výběru jmen velice neprozřetelně, Jaroslav dostal jméno otci, Jaromír po dědečkovi a Jindřich po matce Jindřišce. Všichni tři používali příjmení Koloc. Byli to podnikaví braši, jejich filosofií byl osobní prospěch jako základní životní princip. V každé životní filosofii jsou ovšem díry jako po bombách. Zanedlouho to poznali. Když šlo o peníze, bratr neznal bratra. Postupně se rozkmotřili a následně přerušili veškeré styky. Všichni tři se z rozličných příčin dostali do střetu se zákony, Jaroslav a Jaromír dokonce poznali známou věznicí i zevnitř, Jindřich měl popotahování ohledně ilegálně držené střelné zbraně. Konkrétně pistole. Při náhodné dopravní kontrole mu naměřili v krvi téměř dvě promile alkoholu. Když značně nekoordinovaně vystupoval od volantu, pistole mu vypadla. Definitivně přišel o větší částku peněz a zbraň, jejíž původ líčil tak nepravděpodobně, že té verzi sám nevěřil a postupně ji několikrát změnil. Jenom k pravdě se neprokousal. Soudilo se, že chrání kůži některého bratra. Bez řidičského průkazu se Jindřich musel obejít dvanáct měsíců.

To vše kriminalisté věděli.

Také věděli, že sestřina tragická smrt bratry aspoň dočasně usmířila. V černém se ovšem může sejít pestrá společnost. Stalo se to v restauraci, kam se po pohřbu uchýlili pozůstalí z klanu Kolocových. Probrali řečníkův neslaný nemastný nekrolog a objektivně usoudili, že to byl soubor oslavných lží. Znali sestru jako svoje boty, ale krevní pouto je krevní pouto. Dospěli k názoru, že sestřinu smrt zavinil Kryštof Markup a to mu nesmí projít, to mu nedarují, to si odskáče.

Kryštof Markup tam pochopitelně nebyl, po pohřbu seděl s několika známými zcela jinde. Bližší příbuzné neměl, tetička Alžběta žila na Slovensku, kde Kryštof přišel

na svět v den její svatby. Však mu Inge někdy vyčítala, že není pravý Čech, protože se narodil v Sučanech pri Rimavskej Sobote. Kryštof připouštěl, že se na té události podílel, ale neměl na ní žádný vliv.

Když kriminalisté stáli nad jeho tělem, napadl je možný motiv vraždy.

Pomsta.

10

Tělo bylo odvezeno, v úžlabině zůstali poslední tři mohykáni. Inspektorům Čemusovi a Justovi dělal společnost Adam Smolíček, zatímco inspektor Plevák již odjel za povinnostmi. Především bylo třeba zajistit byt mrtvého. Pokud již nebylo pozdě. Podsvětí disponovalo spolehlivými kanály a aktuálními informacemi. Sběratel obrazů havaroval. Ještě ležel na operačním sále a už mu někdo vybílil dům, po obrazech zůstaly jen rámy a skvrny na stěnách. Znamý filatelista spadl v noci do špatně zajištěného výkopu a když se jeho manželka vrátila ráno z chaty, našla byt vzhůru nohama. Zloději se vyřádili, patrně ze zlosti, že zbytečně riskovali. Nejcennější známky se nacházely v bankovním trezoru, ostatní v zabudovaném trezoru ve zdi, který nenašli. Sběratele houslí postihla při koncertu na náměstí mozková příhoda, dcera s manželem čekali v nemocnici a když se mírně upokojeni vrátili domů, troje nejcennější housle byly nenávratně ztraceny.

Nedalo se vyloučit, že vraždu Kryštofa Markupa motivovala ziskost.

„Znal jste Markupa dobře?“ zajímal se Čemus.

„Od vidění,“ odpověděl Adam Smolíček. „Dost jsem o něm slyšel.“

„Co o něm víte?“

„Že to byl flákač. Žil z baráků a peněz, které zdědil po rodičích. Kdysi to zkoušel u hasičů, napřed byl náramně iniciativní. Do všeho se hrnul, jen obyčejná práce při zásazích mu nevoněla. Pokusil se aplikovat svoje nápady v protipožární prevenci, ale pohořel.“

„Jak to víte?“

„Brácha šrotí u hasičů stále,“ řekl Adam Smolíček. „Rodinná tradice. Jeden náš předek byl prvním hasičským velitelem ve městě. Také vím, že Markupova žena spáchala v létě sebevraždu. Skočila se střechy Modrého domu. Někdo povídal, že byla trochu mišuge. Hádavá, urážlivá a pomlouvačná. A Kryštofa vždycky přeprala, řezala ho jako koně. To je veřejné tajemství. Před svatbou se nikde nechytla. Střídala místo za místem. Potom už to nepotřebovali., tak si jen hrála na dámu.“

„Pro jistotu potřebujeme jména lidí, kteří tady po tom polomu pracovali,“ řekl Čemus. „Včetně řidičů.“

„Zařídím,“ slíbil Adam Smolíček.

„Když bydlíte v ulici Na stínadle,“ zkusil to Čemus s obezličkou, „nevyhlédl jste náhodou z okna? Nezpozoroval jste náhodou něco zajímavého? Třeba nějaké světlo.“

„Od šesti hodin jsem seděl v divadle. Dcera nás vytáhla na koncert. Vstupné jako do Národního, manželka se otravovala, já celý večer předstíral, že tu muziku беру, ale dcera nás stejně odkopala a když jsme kolem půlnoci jeli domů, v legraci prohlásila, že jsme staré struktury a v létě nám koupí vstupenky na Ondrášovku.“

Inspektor Čemus to nekomentoval.

Inspektor Just se tvářil, že naslouchá, ale pokud ano, tak sotva na půl ucha. Rozhlížel se, jakoby se pokoušel najít z hlubin země vyvěrající pramen. Už měl otázku na jazyku, když s ní vyrukoval Čemus.

„To je váš klobouk?“ A ukázal směrem k pařezu, na němž se černý klobouk nacházel.

„Markupův,“ odvětil Adam Smolíček.

„Jak to víte?“

„Uvnitř jsou napsané jeho iniciály. K a M. Nosil klobouk stále. V létě slamák nebo plátěňák, aby nebylo vidět tu jeho bleskovku. Už ve dvaceti měl hlavu jako koleno,“ vzpomínal Adam Smolíček. „Napřed jsem našel právě klobouk. Támhle!“

„Ukažte nám, kde přesně,“ požádal inspektor Čemus. „Položte ho, jak ležel.“

Just se dovtípl, také si povšiml, Markupova bunda má natržený rukáv. Nedalo se vyloučit, že se před vraždou strhla potyčka: „K vraždě nemuselo dojít právě tady! Kdybychom věděli, odkud sem vrah tělo dopravil...“

„I s kloboukem na hlavě?“ zaskočil ho Adam Smolíček. „Hned mě napadlo, jak se tahle bouřka dostala. Usoudil jsem, že se o to postaral vítr, nad ránem se udělalo pěkné povětří. Ale když jsem uviděl tu vyčuhující nohu... Kdo mu to mohl udělat? To bych rád věděl!“

„My také,“ připustil inspektor Just.

„A navíc to musíme zjistit,“ uzavřel besedu inspektor Čemus.

překážkou pro toho, kdo je nucen riskovat. Stává se, že právě v příbytku oběti se dají zachytit stopy, vedoucí k pachateli.

Lékař předběžně vymezil dobu Markupovy smrti: Dvaadvacátá až třiaadvacátá hodina předcházejícího dne. Tedy v sobotu večer. Smrt způsobil projektil, vypálený do zad v úhlu, který nutil k zamyšlení. Mezi žebry si našel cestu přímo do srdce, i při předběžném ohledání bylo zjevné, že zdeformoval hrudní kost. To zjištění mělo váhu, projektil bude po pitvě k dispozici. Markup nezemřel oblečený jako na recepci k primátorovi, spíš jako do štrapáce v podzimním večeru, ale podle několika lidí tak chodil skoro stále. Pod bundou měl oblyskané kožené sako, v kapse mobilní telefon, z něhož specialista nevyčetl užitečný poznatek. Žádná smluvená schůzka.

Bylo třeba zjistit jména lidí, s nimiž měl Markup v poslední době neshody. tací existovali. Vědělo se, že vyhrožoval soudem a exekucí dlužníkům, kteří nezaplatili na pronájem místností v Modrém domě, vystěhováním hrozil rodině nezaměstnaných a jedné matce samoživitelce, kteří bydleli v jeho domě na Hoříně. Dlužníků mohlo být víc.

Do hledáčku pochopitelně zapadal i Adam Smolíček. Jeho večerní návštěva divadla musela být ověřena. Park představoval jeho profesní parketu, ale že zamířil do úžlabiny podívat právě toho rána... Nemuselo se jednat o náhodu. Pravda, logičtější by bylo nechat mrtvého přírodě napospas, konkrétně zakrýt vyčnívající botu. Vrah odvedl lajdáckou práci, tma jej neomlouvala. Ještě tak rozrušení, které by neukazovalo na předem připravený a promyšlený čin. Uvažování pachatelů závažných kriminálních činů se ovšem málokdy vyznačuje důvtipností, prozíravostí, přímočarostí a jasnozřivostí.

Sebevražda nebo nešťastná náhoda, tak bylo oficiálně uzavřeno vyšetřování srpnové smrti Inge Markupové. Kriminalisté ovšem neodložili případ do archivu, natož aby ho úplně pustili ze zřetele. Na to byl stále čerstvou událostí. Není běžné, aby ženy padaly se střech výškových budov. V souvislosti se smrtí Kryštofa Markupa nabyl *případ Inge* znovu na aktuálnosti.

Inspektoři Čemus, Just a Plevák se zaobírali stejnou ideou.

Přiléhavě ji formuloval Just, jemuž byl vlastní skon nejen činit předčasné, uspěchané závěry, ale také s nimi spěchat na světlo: „Jestli nebyl zavražděn vrah. Markupovi nežili jako pár hrdliček. Psychologové vědí, že láska je souhrn potřeb. Kryštof už Inge nepotřeboval.“

„Zatvrzele zastával opačný názor,“ poznamenal inspektor Čemus. „O nějaké horoucí lásce se nezmínil, ale prohlašoval, že přes časté rúznice manželku akceptoval. Také proto, že její smrt značně zkomplikovala jeho majetkové poměry. Ty propletence

zatím nedokázali rozluštit kolegové přes hospodářskou kriminalitu. Finanční úřad také najednou vyrukoval s nejasnostmi. To bylo mimo náš zájem, ale nyní se o to aspoň rámcově zajímat začneme. V pozadí může stát někdo dosud naprosto neznámý.“

„Případně někteří další,“ usoudil inspektor Plevák. „S psychologií u Markupů nepochodíme. Ostatně, pokud jsem četl, ani sami psychologové tuhle teorii příliš nerozmazávají.“

„Jasně,“ řekl Just. „Nevystavuje lidem dobré vysvědčení.“

„Nejen lidstvu,“ podotkl Plevák.

„Myslíš na koryše?“ zavtipkoval Čemus. Jemuž se zdálo, že zabloudili daleko od schůdných cest.

„Nebo na hlívu ústřičnou,“ uzavřel Just tu pasáž.

Shodli se, že úkolem číslo jedna se stalo ověření Markupových pohybů předcházejícího odpoledne, podvečera a večera.

Kdy, kde, kam, s kým, odkud...

Bydlel ve vlastním dvouposchodovém domě na Malém náměstí. Před obědem jej viděli vycházet z domu směrem k uličce na nábřeží. Tam marně zkoušeli štěstí ve třech restauracích. Uspěli ve čtvrté, Kryštof Markup tam obědval jako téměř každého dne. Od manželčiny smrti se vyhýbal Modrému domu. Dokonce se proslýchalo, že uvažoval o jeho prodeji. Z restaurace odešel krátce před půl druhou. Tím stopa končila.

Zatím.

12

Ověřit alibi tří mužů na minulou noc je snadné pouze zdánlivě. Nelze to vzít dům od domu a vyptávat se obyvatel ulice. Navíc pokud možno nenápadně. Může to být bratranec, kamarád, nastávající snacha nebo úhlavní nepřítel. Na každý pád jsou taková svědectví nespolehlivá. Natož zajímat se o dva bratry s kriminální minulostí, žijící na protějšcích stranách řeky. A na třetího, který si postavil v kdysi okrajové osadě Obec. Město ji už prakticky pohltilo. Takže žádná samota, ve které nikomu neunikne ani průlet káněte.

Nezbývalo, než vzít to čelním útokem.

Sobota dávala naději, že lidí zastihnou doma.

Jindřich Koloc si postavil na okraji samoty Obec něco jako velkou salaš. Na první pohled to tak vypadalo. I ovečky tam byly, a dva berani. Popásaly se na sporé unavené zeleni pozdního podzimu na ohrazeném palouku, táhnoucím se ke staré vodárně a dál až

k březovému háji. Než inspektoři Čemus a Plevák vystoupili z auta, stál nad schody, za zády otevřené domovní dveře. U nohou ovčácký pes.

„Krásný pes,“ podotkl Čemus.

„A důkladně udělaný drobeček,“ prohodil Plevák na adresu hospodáře.. „Spravil se nám, Jindřich.“

Měřil ke dvěma metrům, vážil určitě sto deset a nebyla to vrstva tuku, nýbrž vypracované svalstvo. Byl otužilec nebo měl doma přetopeno, rozhodl se absolvovat uvítací ceremoniál pouze v tílku. Prozrazovalo, že si dal k snídani vajíčka. Nebo šlo o pozůstatek večere.

„Špatný novinář by napsal, že se podobá Fryštenskému,“ hlesl Plevák.

„A dobrý?“

„Ty nějakého znáš?“

„Neznám, ale nelze házet všechny lidi od pera do jednoho pytle.“

Jindřichu Kolocovi se patrně zdálo, že otálejí, zahalasil jako na lesy: „Koho hledá zákon? Já jsem čistý jako čerstvě padlý sníh!“

„I v čerstvě napadlém sněhu se mohou zachovat stopy,“ řekl Čemus. „Pozvete nás dál?“

„Račte! Můj dům, můj hrad, ale žádný padací most a brána furt dokořán.“

„Dal jste se na pastevectví?“

„To je takový vedlejší meloušek. Jinak jsem se přejinačil na kominíka.“

„Střechy vás unesou?“

„Jejich riziko.“

Stisk ruky měl, a to se zdržel zpátky. Také měl přetopeno, toho psa, který se uvelebil na koberečku hned za dveřmi, a kulat'oučkou manželku s hříšnými očima a podmanivými úsměvy, jimiž nešetřila. Však nevěděla, kdo přišel. Nabídla kávu, poděkovali, že jsou po snídani. Hromotluk nabídl slivovičku, Poděkovali, že jsou ve službě.

„Co máte na srdci?“ zeptal se Jindřich Koloc přímo

„To není podstatné,“ řekl Čemus. „Na starosti máme mord.“

„Jak jinak, nejste přes kapsáře. Koho sejmuli?“

„Napřed vy. Co jste dělal včera večer?“

„Rodil.“

„Koho?“

„Představte si, v tomhle počasí se narodilo jehňátko. Nějak se nám to nezdálo, žena zavolala bratra. Veterináře Alta.“ Zahleděl se na elektrické nástěnné hodiny, hlasitě odsekávající čas. „Přijel po osmé a právě včas. Když švagra uviděl soused, přišel nám píchnout. Vyzná se, celý život pečoval o dobytek. Potom jsme poseděli, popili. Po půlnoci volala švagrová. Měla starost, aby nepil. Nepil. Tedy alkohol. A teď vy, jestli to není služební tajemství!“

„Někdo sejmul Kryštofa Markupa,“ sdělil Čemus skoro šetrně, snad aby urostlého Jindřicha nepolekal „Vyhrožovali jste mu.“

„Řeč se mluví, voda teče,“ prohlásil Jindřich Koloc rozvichřeně. „I manželství může skončit smrtelnou nehodou. Dvojnásobně takové, jaké vedla naše Inge. Od dětství byla neposedná. Stačilo málo a týden na nikoho z rodiny nepromluvila. Všem dělala naschvály. Táta ji párkrát přehnul přes koleno, ale jen tak symbolicky, byla jeho mazlíček. Měl přitlačit. Inge se naučila pít pivo, kouřit doutníky, hrát karty a automaty, řvát na hokeji, ale Kryštof nedokázal ani rodit děti. To mu nikdy neodpustila. Byl to bambula, škrob a čachrář. Kdyby se to smělo, už dávno bych ho zamáčkl jako švába. Nevěřím, že Inge skočila z vlastní vůle. Na to se měla moc ráda. Jedině snad mohla spadnout nešťastnou náhodou, ale při vyšetřování jste říkali, že nebyla opilá.“

„Po obědě vypila jedno malé pivo,“ řekl Plevák. „Desítku.“

„Stejně je mi divné, že pád nikdo neviděl!“

„Modrý dům je vysoký. Na ten okraj střechy je vidět pouze z několika oken. Všechna jsme prověřili. Střech je hodně, ale kdo by na nich po poledni něco hledal,“ řekl Čemus. „Musíme navštívit také vaše bratry. Byli bychom rádi, kdybyste jim nevolal.“

„Snadno se to zjistí,“ upozornil Plevák.

„Bez obav, pánové,“ pronesl Jindřich Koloc rozšafně. „My tři spolu už delší dobu nepečeme. Jarda je s tou svou novou sajdkou na dovolené v Kapském městě.“

„Jak to víte?“

„Moje dělá v cestovce. Máte představu, kolik taková dovolená stojí?“

„My se do Kapského města nechystáme,“ řekl Čemus.

„Ani nikam jinam,“ dal na to Plevák virtuální razítko.

Oba inspektory napadlo, že najmout mordýře a odletět na dovolenou na jižní polokouli není žádná neomšelá finta, ale nechali si to pro sebe. Hostitel bez natolik otrkaný, aby ho nenapadlo totéž.

Když odcházeli, zůstal stát nad schody. Ovčácký pes se nechal podrbat za ušima a doprovodil je až k autu. Patrně chtěl mít jistotu, že skutečně odjedou.

Jaromír, prostřední z bratří, bydlel v paneláku na Jižním sídlišti. V té době živil jako taxikář sebe, manželku, dospívající dceru, nevlastního syna a nemanželského syna, který byl doma kdesi na Modravě. Jaromír jezdil převážně v noci, proto ještě vyspával.

Otevřela jim dcera. Tak sedmnáct, osmnáct roků. Nalíčená jako za starých časů, kdy pořádná, svého vzhledu dbalá ženská nevyšla na ulici bez rtěnky. Možná byla o něco menší než rozhledna na Boubíně, ale těžko hádat, měla na nohou lodičky na vysokém podpatku. Jinak kost a kůže. Z protáhlého obličejce hleděly lhostejné, bezcitné oči. Patřila ke generaci, pro kterou je pozdravení obtížný úkon, prostě jen zírala.

„Hledáme pana Koloce,“ řekl Plevák, Jaromír byl jeho člověk, inspektor měl výrazný podíl na tom, že poznal interiér věznice.

„Fotr chrápe. V noci jezdil.“

„Bud'te od té dobroty,“ požádal Plevák, „a pokuste se tatínka probudit.“

„Vynadá mi.“

„My bychom vás zase nechválili, kdybyste to neudělala.“

„Spěchám do tanečních.“

„Sama?“

„Máti už čeká dole v autě.“

Z bytu zahřímal mužský hlas. Stejný, jakým mluvil bratr Jindřich:§ snad jen nepatrně hlubším. „Nikam nejedu!“

„Oni nechtějí svězt,“ pravila dívka bezbarvě, popadla kabát, prosmekla se kolem kriminalistů a upalovala po schodech.

Jaromír Koloc se ukázal v pyžamu. Rozespalý obličej. Rozcuchané řídké vlasy, tenký knírek jako namalovaný. Podkovovitá jizva na čele. Pozůstatek po rvačce ve věznici, dostal ránu lahví s uraženým dnem. Postavou spíš vysloužilý džokej. Podoba s bratrem Jindřichem nulová.

„A hele,“ ulevil si. „Tak pojd'te dál, když už vás Táňa pustila dovnitř.“

„To byla dcera?“

„Letí to, vid'ťe!“ zapnul si knoflík na kabátku. „Je to hodná a pěkná holka, ale špatná partie. Nedostane žádné věno.“

„Nemám syna,“ řekl Čemus.

„Já jen dcery,“ připojil Plevák, „Čtyři. Provdané.“

„Však bych zrovna vás v rodině moc nevítal,“ pokusil se zavtipkovat. „Nedělalo by to dobrotu. Co vás přivedlo?“

„Mrtvý.“

„Ale kuš,“ ulevil si. „Měl nějaké jméno?“

„I po smrti je to Kryštof Markup.“

„A do pytle! Dostal, co zasloužil, o to nic. Nikdo mi nevymluví, že Inge s té střechy pomohl! Moc mu viděla do karet.“

„A hodně ho stála,“ nadhodil Čemus.

„To také,“ přitakal Jaromír Koloc . „Hrála na internetu a prohrála spoustu peněz. Nevěděli jsme to, dokud si nepřišla půjčit.“

„Založil jste ji?“

„Kde bych vzal padesát klacků! A kdybych je náhodou měl a půjčil, stará by mě přerazila!“

„Markup se o tom při vyšetřování nezmínil.“

„Nechtěl dělat Inge ostudu a vypadat jako blbec, který si nedokázal poradit.“

„Třeba se pokusil zatajit možný motiv činu.“

„To také.“ Jaromír Koloc se odmlčel se, jako kdyby mu najednou začalo svítat. Kolem úst naskočily kolmé obloučky vrásek. „Snad ne náš Jindra? Měl na Kryštofa pifku. Byli si s Inge věkově blízko. Když něco provedla, Jindra to vzal na sebe a dostal výprask. Táta se s námi nepáral. Také jsme vyrostli. Dneska dáte dítěti pohlavek a hned vás tahají po úřadech! Přišli jste stran mého alibi? Jezdil jsem od podvečera do rána. Sobota je pro drožkáře zlatý důl. Pro posledního pasažéra jsem jel po páté do Uhelné Bystřice. Hrál tam na maškarním bálu a selhal mu odvoz. Jenomže vzhledem ke strachu z teroristů povolili maškarní ples jen bez masek a bez kostýmů.“

„Zajímá nás interval mezi dvaadvacátou a půlnocí,“ řekl inspektor Čemus.

„To jsem trčel u divadla. Absolvoval jsem dvě jízdy po městě. Do Kolmé a na Hořín. První pasažéry jsem neznal. Starší manželé. Vypadli pěkně otrávení. Ti druzí, mladý pár, byli zhulení jako dogy. Táhla z nich marjánka. Libovali si, že pořídili zásobu na měsíc. Zřejmě na koncertu, to je stará vesta. Kolegové dosvědčí, že jsem byl vždycky pryč jenom pár minut. Po koncertu jsem vezl čtyři rozjívené holky do Svoradova.“

„Svěřte nám jména kolegů,“ požádal Plevák. „Aspoň některá.“

Jaromír Koloc se nezdráhal.

14

Byty podávají svědectví o svých uživatelích. Jsou to svědectví neklamná a někdy i nezvratná. Definitivní. Bylo tomu tak s čtyřpokojovým bytem Kryštofa Markupa v

domě na Malém náměstí. Jeden pokoj měl muzejní charakter. Všechno leželo tak, jak ho Inge Markupová v srpnu opustila. Včetně neustlaného, zvaleného lůžka. Na první dojem se zdálo, že tam po její tragické smrti nikdo nevstoupil. Na všem ležela vrstva prachu. Pod oknem spousta mrtvých much a vos. Nenašly se však žádné doklady, žádné šperky, žádné peníze. Ani příslovečná zlámaná grešle.

Další dvě místnosti nesly stopy občasného užívání. Dalo se tak usoudit podle stop v prachu na nábytku, který byl také všudypřítomný. Kryštof Markup užíval především prostornou kuchyni, kde měl počítač na stolku s několika zásuvkami, které obsahovaly něco jako svérázné účetní knihy. Jedna zásuvka obsahovala korespondenci s advokátní kanceláří B B B.

Bezděk Bezděk Bezděková.

Zastupovali Kryštofa Markupa prakticky ve všech směrech. Z dalších dokladů a zápisků se dalo vyčíst, který nájemník se opozdil s platbou, komu dlužil Kryštof sám, kolik má v jedné bance, kolik ve druhé, v níž měl pronajatou schránku, kolik stála úhrada dluhů paní Inge. Její internetové sázení přesahovalo standardní herní vášeň, ale mimořádně extrémní nebylo. Znali horší případy. Občasné výhry ovšem nedokázaly kompenzovat investice.

Markupův počítač stál za pozornost teprve v období po manželčině smrti. Několik studených kondolencí. Částečně anonymní urážlivá podezření začínají slovy *ty vrahu* nebo *ty hnusný vrahu*. Opakovaně nadávky od Jaroslava Koloce, podezření, výčitky a výhrůžky od Jaromíra Koloce a nezastřené vyhrožování všemi mukami pekelnými od Jindřicha Koloce. Jaroslav se odmlčel na počátku října, Jaromír o měsíc později, Jindřich poslal poslední apokalyptickou esemesku před deseti dny.

Nezmínil se. Možná to nepovažoval za nutné, možná pocítil stud. Usoudili, že platilo přísloví *sliby chyby*. Nebo jinak: Os slov k činům daleko.

Až na to, že Kryštofa Markupa někdo zastřelil.

Neumytý šálek s kávovou usazeninou je za normálních okolností náznakem nedostatečného smyslu pro pořádek. Nebo důkazem spěšného odchodu. Pokud se však uživatel bytu již nikdy nevrátí, všechny aspekty dostávají odlišný význam. Nedalo se tvrdit, že v těch dvou užívaných místnostech panoval nepořádek. Nepříliš pečlivě byly srovnány knihy v knihovně, systém v tom však byl. Abecední pořádek. Malá kniha vedle velké, tenká vedle útlého svazku. Proto ten zdánlivý nesoulad.

Bylo třeba vzít do ruky každou knihu, nahlédnout, prolistovat.

Teprve u písmene H, skoro symbolicky v románu Ernsta Hemingwaye Mít a nemít, vypadl arch kancelářského papíru, složený jako do klasické dopisní obálky. Text byl psaný obyčejnou tužkou číslo tři a tiskacími písmeny:

VŠECHNO JSEM VIDĚLA!

PŘIPRAV SI PENÍZE!!

HODNĚ PENĚZ!!!

PRO ZAČATEK STO TISÍC V POUŽITÝCH TISICOVKÁCH!!

BUDEŠ MUSET PRODAT JEDEN BARÁK!

BRZY SE OZVU!

PŘÍTELKYNĚ

Obálku nenašli. Dopis mohla doručit pošta nebo jej pisatel či pisatelka vhodili do schránky v domě. To však bylo málo pravděpodobné. Na papíru s textem psaným obyčejnou tužkou číslo 3 se zachovaly pouze otisky Markupových prstů.

„Přítelkyně,“ řekl inspektor Čemus. „Zřejmě měla rámcový přehled o Markupově finanční situaci. Nezasvěcená dobrodějka by žádala rovnou milion. Dneska žádné peníze, pro pracháče. Sto tisíc by Markupa nepoložilo na lopatky, ale představovalo maximum, které mohl postrádat.“

„Stejně dobře to mohl napsat přítel,“ poznamenal Just. „Přítel, který to zkoušel, ale ve skutečnosti nic neviděl.“

„Ale co jestli,“ ozval se po chvilce tichých úvah Plevák, „co jestli opravdu někdo něco viděl? Abychom znovu otevřeli případ Inge a začali od začátku,“

„Začneme od začátku,“ potvrdil Čemus. „Je na bíledni, že se oba případy mohou prolínat. Až na jednu závažnou maličkost. Mrtvý nezaplatí ani korunu.“

Byt Kryštofa Markupa další zajímavost nevydal. Pouze několik náznaků. Podle otisků prstů neexistovala náhradnice za zesnulou Inge. A pokud snad ano, dům na Malém náměstí nenavštěvovala.

Dostat se k obsahu Markupovy bankovní schránky bylo časově náročné, všichni kompetentní činitelé však chápali, že čas pracuje pro vraha. Neočekávali, že obsah schránky přinese do vyšetřování výrazný obrat, přesto přinesl zklamání. Plochá krabice se šperky začala po otevření hrát ústřední melodii z filmu Doktor Živago. Možná by vynesla na cestu kolem světa, ale nanejvýš pro jednoho člověka. Restituční písemnosti, cenné papíry nevysoké hodnoty, suvenýr po některém z předků v podobě c. a k. vyznamenání z první světové války a vlastnoručně sepsaná závěť, kterou Kryštof Markup veškerý movitý i nemovitý majetek odkázal Českému rybářskému svazu.

Všechny přítomné to trochu šokovalo.

Ještě větší šok připravilo kriminalistům zjištění, že Kryštof Markup nebyl ani v minulosti členem obdarované organizace, neudržel styk s některým členem, nikdo jej nikdy neviděl v prutem v ruce a jeden z nájemníků později vypověděl, že mu každoročně zabíjel a stahoval štedrovečerního kapra.

Jsou záhady, které se při nepříznivé konstelaci okolností stávají naprosto nerozluštitelnými.

15

Asistovat u obdukcí nebylo příjemnou povinností. Vyšla na inspektora Justa, zatímco Plevákovi bylo souzeno prostudovat spis zabývající se smrtí Inge Markupové.

Inspektor Čemus navštívil advokátní kancelář BBB. Nacházela se v nedávno zrenovovaném secesním domě na Hlavní třídě. Vzhledem k lajdácké práci stavební firmy, zaměstnávající převážně zahraniční dělníky, střechou a některými okny zatékalo, omítka opadávala a ohrožovala chodce. Dům proto obklíčilo lešení kryté plachtou jako provizorním bezpečnostním opatřením. Z maskaronu nad vchodem se zachovala pouze spodní část, připomínající spodní čelist nosorožce.

Na rozdíl od exteriéru působil interiér domu okázale a především zachovale. Výtah byl ovšem trvale mimo provoz, patrně s ohledem na možné otřesy.

Na dveřích v prvním poschodí stálo velkými písmeny BBB.

Bezděk Bezděk Bezděková.

Snad na celém světě je u advokátních kanceláří běžné, že název není měněn po dlouhá desetiletí, tradice zdůrazňující hluboké kořeny právního řemesla má budit důvěryhodnost. Jsou případy, kdy zakladatelův pomník nebo náhrobek již obrostl mech, ale jméno stále zdobilo každý spis. Obdobně tomu bylo i u Bezděků, třebaže se tradice příliš zdůrazňovat nedala, sahala pouze do závěru dvacátého století.

Kancelář otevřel šestašedesátiletý Oskar Bezděk na počátku devadesátých let. Společníky mu byli syn David a snacha Denisa. Zakladatel zemřel v roce s třemi nulami na konci, syn David jej přežil pouze o sedm měsíců. Utopil se v rybníku, kde vzhledem k suchému létu bylo vody po kolena. Mozková příhoda, následně vnikla voda do plic. Přes téměř okamžitou první pomoc lékařky, slunící se na břehu a všechnu snahu záchranářů se obnova základních životních funkcí nepodařila.

Zůstalo třetí B.

Na vstupních dveřích stálo pod zlatými písmeny BBB značně skromnější JUDr. Denisa Bezděková. Jako každá správná advokátka měla pohlednou mladou koncipientku, která budila dobrý dojem a zdání čínorodosti. Seděla proti starší baculaté paní s brýlemi bez obrouček, na první pohled osobě, který se vyznala, byla oddaná firmě, spolehlivá, svědomitá a důvěryhodná. Na tom zdání nic neměnila drobná jizva na bradě, tvarem nevlastní sestra chobotnice.

„Jdete za paní doktorkou?“ otázala se koncipientka medovým hlasem.

„Já to vyřídím, Zuzanko,“ pronesla důvěryhodná paní zasvěceně. „Můžete jít dál, pane doktore.“

Oslovení inspektora Čemuse překvapilo, už dávno ho neslyšel. Sám akademický titul doktora práv nepoužíval a trochu jej udivovala hrdost, s jakou ho vyslovovali adepti kriminalistiky. Člověka nedělají tituly, ale to, co po sobě zanechává. Černou jámu, hluchou prázdnotu, kotel samolibosti nebo světlou stopu.

„Paní doktorka tam nikoho nemá,“ zabublala baculatá paní s jakýmsi škodolibým, špatně utajovaným potěšením. „Nebo vás mám ohlásit?“

„Děkuji, paní Příhodová,“ řekl Čemus. „Ohlásím se sám,“

Důvěryhodná paní se spokojeně pousmála. Možná to s oddaností nepřeháněla. Již delší čas se proslýchalo, že k tomu existuje důvod.

Doktorka Denis Bezděková měla před sebou hromadu spisů, nedopitou kávu, broušený popelník s početným hejnem hnědých špačků a sklenku, kterou obratně skryla do vytažené zásuvky. Patrně heřmánek, preventivní opatření proti nachlazení. Jinak měla na svůj věk zachovalou postavu, umně rozčuchané kaštanové vlasy s několika namodralými prameny, hlas hluboký jako propast a na tu roční dobu příliš snědou pleť. Geny na tom zásluhu neměly. Pravidelně navštěvovala solárium. nedávno se vrátila z rovníkových krajín nebo si doma z dlouhé chvíle pouštěla starodávné horské sluníčko.

Stisk ruky formální, pohled neutrální, oči lehce zamlžené a nezakrytě zvědavé, dech sytě voněl po broskvích.

„Zkusím hádat,“ zahlasila s revolučním nadšením. „Heslo zní Kryštof Markup.“

„Chtěj nechtěj,“ řekl Čemus, „musím s barvou na světlo. Je tomu tak.“

„Co vás zajímá?“

„Spousta věcí.“

„A konkrétně?“

„Pravda,“ řekl Čemus a posadil se do nepohodlného křesla.

„Pravda je dostihový kůň. Nikdy nevíte, kdy si zlomí nohu.“

„Nebo někomu.“

„Nebo někomu,“ potvrdila a opatrně dovřela zásuvku.

„A nemusí to být nutně právě jezdec,“ pokračoval Čemus v plytkém povídání.

„Proto s pravdou šetřím. Mrtvý klient je stále klient.“

„Platí to i o zavražděném klientovi?“

„Částečně,“ pronesla suverénně, hlasem ze samého dna propasti. Vyklepla si cigaretu z krabičky nerozluštitelné značky, obal sice dodržoval předpis, ale obrázek byl něco jako tajenka k rozluštění. Mohl zobrazovat některý z vnitřních orgánů, mučednickou tvář nebo ptakopyska. Kuřáci ho stejně nevnímali. „Naši zákonodárci občany stále výrazněji omezují. Jsem zvědavá, kdy vymyslí nějakou taškařicí na soukromé kanceláře. Nakonec si budu chodit prásknou před barák.“

„Proslýchá se, že v současnosti dumají nad problémem, jak zdůvodnit zákaz čepování piva v hospodách,“ řekl Čemus. „Mne ovšem momentálně působí větší starost smrt Kryštofa Markupa. Plus smrt jeho ženy.“

„Spojité nádoby?“

„Nelze vyloučit.“

„Markupovi tvořili rodinku k pohledání. Pohádali se snad ještě na radnici, sotva si vyměnili prstýnky a první manželské políbení.“

„Každá řeka má spoustu přítoků,“ řekl inspektor Čemus poněkud nesouvisle, myslel to jako výtku. Nikoli však na adresu zesnulého manželského páru.

Doktorka Bezděková pochopila. Odmlčela se, nasála kouř a vypustila ho nosem v podobě umných kroužků. Možná se tím bavila, možná tak rozptylovala nebo uklidňovala klienty.

„Zajímá vás Kryštofova finanční situace?“

„Také.“

„Žádné těžkosti. Uvažoval o prodeji Modrého domu. Tím by se na dlouhé roky zbavil všech finančních problémů a zajistil si klidné stáří, aniž by musel přiložit ruku k práci.“

„To nepatřilo k jeho přednostem.“

„Svatá pravda,“ připustila. „Prodat Modrý dům samozřejmě znamenalo rébus. Kupec by se hledal velice obtížně. Markupa přimělo k těm úvahám pomyšlení na tragickou smrt Inge. Říkal, že je to prokletý barák a její nerozvážený čin je trestem za to, že ho před roky vyfoukl konkurenci. Vězely za tím nějaké úplatky. Tehdy ho ještě zastupoval doktor Mach.“

Advokátní kancelář Mach a Šebesta došla na zpronevěru, ale do hledáčku vyšetřovacích orgánů ji přivedly právě špatně ošetřené úplatky. Definitivní konec začal ztrátou licence, skončil ztrátou svobody. Oběma povedeným právníkům zůstaly šikovně vyvedené a naprosto nedohledatelné peníze, neodpáratelné tituly a ostuda.

„Kryštof Markup byl věřící?“

„Jak vás to napadlo? Prohlašoval, že by se stal raději pohanem než klerikálem.“

„Při vyšetřování okolností smrti jeho ženy jsme zjistili, že vedli soudní spor se správcem zdejší farnosti.“

„Zastupovala jsem je. Při satelitním zaměřování se zjistilo, že část farní zahrady, konkrétně čtyři garáže plus nějaké ty metry před nimi, leží na pozemku, který Markupovi získali v rámci restitucí. Pan farář se odmítal dohodnout na nájemném nebo odkoupení. Argumentoval vydrženým právem a když nepochodil, přeladil vlnu a žádal, aby Markupovi věnovali pozemek církvi darem.“

„Na co potřebuje farnost čtyři garáže?“

„To se neprojednávalo.“

„Pochopitelně,“ řekl Čemus poněkud úsečně. Začínala mu docházet trpělivost. Věděl, že s doktorkou Bezděkovou je každá řeč na dlouhé lokte, ale okolkování nebyl právě nakloněný. „Domníváte se, že záměr prodat Modrý dům měl kořeny v nečistém svědomí?“

„Svědomí?“ opakovala doktorka Bezděková. „To byla u Kryštofa efemérní varianta, svědomí asi neznal. A Inge jakbysmet. Mezi námi, jako příbuzné bych je do rodiny nechtěla. Ona Inge...“

„Inge Markupovou necháme odpočívat v pokoji,“ zarazil ji Čemus. „Nezmínil se Kryštof, že mu někdo vyhrožuje?“

„Několikrát,“ připustila doktorka Bezděková. „Dokonce uvažoval o trestním oznámení na švagry. Kolocové rozhodně nepatří mezi vzorné občany, ale o tom víte. Markup se něco se doslechl, také v tom byly výhrušné telefonáty.“

„Rozmyslel si to?“

„Neuvážený záměr se žalobou jsem mu rozmluvila. Dělal by špatný dojem. Takové ne zcela jasné události, jaké provázely smrt jeho ženy, je třeba nechat vydoutnat. Vyhasnout Za žádných okolností je nerozmazávat. Příkládání na ohýnek může rozdmýchat nepříjemně velký oheň a nikdy nelze odhadnout, kdo se nakonec popálí.“

„Chovala jste pochybnosti?“

„A chovám je dosud,“ prohlásila doktorka Bezděková. „Teď nastolím problém vlastního svědomí. Ozvalo se, jakmile jsem se doslechla o Kryštofově smrti. Možná jsem ho měla nechat, aby některého švagra nebo celý klan Koloců zažaloval.“

To si žádalo vysvětlení. Bylo advokátsky ušité, Nenaznačovalo nic konkrétního.

16

Stíny smrti jsou věčné. Mohou být pozapomenuty, mohou být zaváty prachem dlouhých roků, ale když náhlé povětří obrátí korouhvičku a energie začíná prýštit z nového zdroje, stíny ožívají. Natož po několika měsících, kde mnohé emoce dosud doutnají.

Inspektor Plevák prostudoval poměrně obsáhlý spis o smrti Inge Markupové slovo od slova a nenašel v něm slabé místo. Modrý dům stál v centru, dominoval mu, ale když zjišťovali, odkud je vidět na okraj ploché střechy, získali hubený výčet. Nepovažovali za pravděpodobné, že by se krátce po poledni zdržoval náhodný svědek na okolních rozpálených střechách. V úvahu přicházela okna tří domů v různých ulicích, z nichž se dalo k Modrému domu dohlédnout pouhým okem.

Naděje bezmála nulová.

Tři okna, tři jména: Štěpán Benel, Olga Drobná, Karla Ebrová zvaná Katuška.

První bydlel v garsoniére na střeše nejvyššího obytného domu ve městě, druhá v ulice Na Stínadle ve svahu na okraji Severního sídliště, třetí v krajním domě Zelené ulice, vytrčené nad parkem. Původně měli obyvatelé všech domů krásný výhled na město, na řeku a kopce na obzoru, stromy však stavby přerostly a výhled zůstal jen Katušce. Při vyslovení jejího jména se většina lidí jen shovívavě usmála.

Další svědkyní byla servírka Ljuba Kejřová z restaurace ve čtvrtém poschodí Modrého domu, která manželský pár obsluhovala a uvedla, že mezi Markupovými došlo k rozepři, Inge odešla a Kryštof se za ní rozběhl. Nikdo další z personálu se nemohl k záležitosti vyjádřit, vrchní Les odchod pravidelných hostů nesledoval, konzumoval v zákulisí opožděný oběd. Barman Chrástal měl přes poledne volno.

Inspektor Plevák usoudil, že s těmi čtyřmi bude třeba znovu pohovořit. Po třech měsících je ovšem každé svědectví pochybné, natož případné odchylky ve výpovědi, ale tonoucí se stébla chytá.

Uklízel spis do trezoru, když vstoupil inspektor Just.

„Psí čas,“ řekl. „Začíná pršet.“

„Bude hůř,“ prohlásil Plevák bodře, na důkaz nezdolného optimismu, který v e skutečnosti nesdílel. „Něco zajímavého?“

„Markup byl zastřelen z pistole ráže devět milimetrů a z bezprostřední blízkosti,“ oznámil Just. „Projektíl je mírně zdeformovaný. Předal jsem ho balistikům. Pošel srdcem, smrt nastala okamžitě. Doktor měl šikovnou asistentku. Shodli se, že tělo bylo pravděpodobně krátce po smrti vlečeno za ruce nebo za ramena. Je mi záhadou, jak na to přišli.“

„Nás to přece napadlo hned,“ upozornil Čemus.

„Na místě činu, to bylo jiné kafe! Vrah patrně vlekl Markupa k té hromadě větví. Nemohl to být žádný drobeček. Čas smrti neupřesnili. Tak jako tak zemřel Markup za tmy, proto vrah tělo zakryl jen ledabyle.“

„Možná měl nahnáno,“ usoudil Plevák. „V parku se různí lidé potloukají i v noci. Bez ohledu na počasí. Lidé na cestě odněkud někam, kterým se nechce celý park obcházet, milenci, bezdomovci, všelijaké pochybné existence. Občas nějaký policista nebo strážník.“

„Možná měl nahnáno,“ připustil Just a s neskrývaným sarkasmem připojil: „A možná ani nechtěl střílet. Pistole spustila sama od sebe.“

„Nebo střílel v sebeobraně,“ uvedl Plevák další možnost. „Markup ho možná ani nechtěl přepadnout, jenom ho něčím vylekal!“

„Třeba tím kloboukem! Nebo si to šněroval parkem s pistolí v ruce.“

„A proč ne? Třeba je strašpytel, uslyšel podivné zvuky... Jaký div, vzhledem k počasí. Mlha, vítr, déšť...“

„Strašpytel by se parku vyhnul,“ dospěl Just k rozumnému závěru.

Pochybnosti však zůstaly.

Pár minut seděli mlčky. V přítmí, jako kdyby drželi černou hodinku, protože den měl na kahánku. Vyčkávali návratu inspektora Čemuse.

17

Podzim vytrvale nastavoval nepříjemnou tvář. Vítr se proháněl ulicemi, Drobně přšelo, chodci chvátali odněkud někam a vítr se proháněl ulicemi.

Vraceje se z advokátní kanceláře, inspektor Čemus přemýšlel o doktorce Bezděkové. Jak dlouho udrží příchýlnost k alkoholu v přijatelných mezích... Překročit nezřetelnou hranici je snadné, návrat komplikovaný a zdouhavý. Měl nepříjemné tušení. Stát brojil proti kuřákům, lihové mafii a alkoholikům vycházel vstříc. Co na

tom, že chlápek celý večer pil, dopotácel se domů, zdemoloval zařízení, zmlátil ženu i děti. Málokdy se našel žalobce, bludný kruh zůstával uzavřený. Morální a mentální škody nenapravitelné.

Tak Čemus na problém nazíral. Nebyl abstinent, respektoval skutečnost, že alkohol je nejoblíbenější nepřítel člověka. Marně se pokoušet najít správný vzorec pro smrt Kryštofa Markupa. Pomsta za smrt paní Inge nezapadala, krevní msta se v české kotlině už dávno nenosila. A švagři Kolocové? O těch patrně platilo, že štěkající psi nekoušou. Ani vyděračský dopis nepůsobil přesvědčivě. Mohlo se jednat o pouhou zlomyslnost nebo spekulativní pokus, zda Markup naletí. Kdyby zastřelil vyděrače, prosím, to by se dalo pochopit, to by nahradilo ve vzorci neznámou veličinu.

U chodníku tichounce přistálo auto.

Policejní.

Z okénka vyhlédla nadporučík Slámová.

„Dobrý večer. Pojd'te, svezeme vás.“

„Ten kousek už dojdu.“

„Možná víme něco zajímavého,“ pronesla nadporučík Slámová slibně.

Nastoupil.

„K tomu Markupovi,“ spustila vemlouvavě. „Kolem dvaadvacáté jsme projížděli Vrchlického ulicí. Tam není příliš rušno ani ve dne, natož v noci a za to?“ špatného počasí. Někde uprostřed jsme zahlédli bývalého europoslance Vřeštíka. Znáte

„Z doslechu,“ řekl Čemus. „Podle novinových fotografií vím, jak vypadá, ale nemám jistotu, že bych ho při setkání poznal.“

„Štrádoval si to k Severnímu sídlišti, možná tam bydlí,“ upřesnila nadporučík Slámová. „Směrem k zadní vstupní cestě do parku.“

„Neštrádoval,“ podotkl podporučík Kmoch. „Pokulhával.“

„To je pravda,“ připustila nadporučík Slámová.

„Čas,“ zajímal se inspektor Čemus.

„Kolem půl jedenácté. Ve dvaadvacet patnáct jsme dostali příkaz k zásahu.“

„Sledovali jste toho Vřeštíka?“

„Proč bychom to dělali? A pak, navigovali nás k hospodě, tak jsme otočili do protisměru. Vřeštíka jsme předjeli a nechali za sebou. V hospodě došlo k defenestraci, štamgasti vyhodili šenkýře oknem. Když jsme dojeli, bylo všechno v cajku. Maličko to přehnali, provokatéři! Hráli člověče nezlob se.“

„Kdy jste se vraceli?“

„Tak za patnáct dvacet minut.“

„Vřeštík už tam nebyl?“

„Kde mu byl konec! Ve Vrchlického ulici jsme nezahlédli ani živou nohu.“

„V pořádku,“ řekl Čemus, když zastavovali. „Děkuji za svezení a za informaci.“

I u policie platí jisté stavovské kategorie, ale zdvořilost především.

18

Poseděli, vyměnili si informace, rozdělili úkoly na příští den a vyšli do noci. Město působilo znaveně a ospale. Zásluhou pravidelného drobného deště se všechno lesklo. O kol projíždějících aut odletovaly spršky špinavé vody.

„Cítím sníh,“ poznamenal Čemus.

„Já ho cítím v kostech,“ připojil Plevák.

Just nepřišel s vlastní úvahou. Odpojal se jako první. Dříve, než předpokládali. Nechali to tak, znali příčinu a její jméno. Povoláním státní zastupitelka byla již nějakou dobou Justovou favoritkou. Napůl tajnou. Věděli o ní, Just zase věděl, že to vědí. Všichni tři uvažovali, zda se nejedná o svérázný střet zájmů, ale nikomu by to nevadilo. Vztah mezi vyšetřovateli a státním zastupitelstvím utrpěl občas menší trhlinu, která ovšem loď nikdy nepotopila. Se soudy to bylo složitější, nejednou museli došetřovat na poli mnohokrát přeoraném. To když na lavici obžalovaných seděl člověk, který nepokládal koruny za peníze a z paměti briskně porovnával kurs dolaru, libry a eura, protože měl slunný dům a konto připravené v některém z daňových rájů.

„Co doma?“ zeptal se Čemus.

„Klídek,“ řekl inspektor Plevák. „Plevákovou znepokojuje Klikař.“

„Mne také,“ poznamenal Čemus. „Až padne kosa na kámen, může to ošklivě bouchnout!“

Za pár minut se rozloučili, Čemus to měl ještě kousek do kopce.. Byl zmožený, krácel s pocitem, že snad ani nevrhá stín. Také měl hlad. Zavrhl nápad zastavil se někde na večeři, výjimečně měl doma nakoupeno. K bytu vyjel výtahem, ačkoli normálně chodil po schodech. Zejména v pozdějších hodinách, hlučný výtah by mohl někoho rušit. Zapnul konvici, aby si uvařil čaj a pustil televizi. Na obrazovce se vzájemně shazovalo několik hvězd modelingu, veteránek z desítek manažerských postelí. Přepnul program. Dva chlapi klohnili pokrm pochybného vzhledu, televize zatím nedisponovala čichovými vjemy, pokrm na talíři působil ve finální fázi spíš odpudivě. Do třetice všeho zlého, zkusil tedy další kanál. Uváděl současný český film z nedávné

minulosti. Realita mu byla vzdálená jako třetihory, režie patrně veškerá žadná, za herecké výkony by se hanbili i ochotníci z Dolní Horní.

V těch okamžicích došlo ve městě k události, která měla předpoklady pohnout ekliptikou. Klikář vnikl do domu, odmontoval obě kliky a snad spíš ze zvědavosti se odhodlal k průzkum interiéru. Zastrčil do kapsy pár drobností a otevřel další zásuvku. Na pečlivě srovnaném spodním prádle ležela rozprostřená šála, na ní pistole.

Pistole, ostatně jako každá zbraň, je sama o sobě celkem pohledná a naprosto neškodná věc. Nevinná jako batole. Jako Julie než poznala Romea. Jako srneček, který se ještě sotva drží na tenkých končetinách.

Muže, jemuž policisté přezdíval Klikář, vůbec nenapadlo, že právě zabředl hluboko do močálu vlastních nepředložeností.

19

Sebevražda Inge Markupové mohla být sledována ze tří oken.

Jedno patřilo Štěpánu Benelovi. Byl to padesátiletý invalida, téměř celý den proseděl u okna, z něhož viděl do dvou rušných ulic. Hemžení chodců budilo zdání permanentního chaosu. Každý spěchal někam jinam. Na protější stěně visel rozměrný obraz, Převážně modré plátno zobrazovalo klidnou vodu a několik bílých cákanců hejno racků.

„Máte pěkný výhled na Atlantik,“ zmínil se inspektor Just.

„To je Jadranské moře v ...,“ opravil jej Štěpán Benel.

„Kdo to maloval?“

„Já. Minulé léto.“

Byl to zřejmě všuměl, původním povoláním učitel hudby. V invalidním důchodu si k nelibosti sousedů přivydělával soukromými hodinami. Housle, viola, kytara. Kdyby učinil hrát na hoboj křídlovku, helikon nebo bicí, bylo by ho horší.

Návštěvu přijal s potěšením, scházel mu kontakt s lidmi. Ven se dostával obtížně, dům neměl výtah a přes všechny technické vymoženosti byl jeho pohyb mimo byt značně omezený. Hleděl na hosty přes hranaté obroučky brýlí.

„Páni drazí,“ pronesl lítostivě, jako kdyby mluvil o smrti blízkého člověka, „všechno jsem vám pověděl už minule. Střechu Modrého domu mám jako na dlani, ale v srpnu chodil jediný žák, přijali ho na konzervatoř, tak pilně cvičil. Po obědě jsem si hodil šlofika. Jako skoro každý den. Tak do půl třetí. Když jsem se probral, motalo se na

střeše Modrého domu několik lidí. Jako kdyby tam něco vyměřovali. Tu paní, která tam skočila dolů, jsem neznal. Jméno už mi vypadlo.“

„Inge Markupová,“ řekl inspektor Plevák.

„Myslím, že jsem žádnou Inge nepoznal. Ale to všechno jsem vám vysvětlil!“

„Používáte obyčejnou tužku?“ otázal se inspektor Just.

„Já už toho moc nenapíšu,“ posteskl si. „Ještě tak noty. Na obyčejnou tužku nevidím, používám keramické pero. Náplně mi kupuje sociální pracovnice, která mi obstarává úklid a nákupy.“

Možná ano, možná ne.

Inspektora Pleváka napadlo, že pro Benela bylo náročné i odeslání dopisu.

Inspektor Just myslel víc dopředu, dopis mohla hodit do schránky sociální pracovnice nebo některý žák. Na jejich jména se však raději neptal, jméno sociální pracovnice se dalo zjistit jiným způsobem.

Oba si nedokázali představit, jak se bezpečně dostal k penězům, získaným vydíráním.

20

Olga Drobná obývala dům číslo 3920 v ulici Na Stínadle. Nepříliš povedený futuristický plagiát, projektovaný exmanželem. Zlí jazykové později prohlašovali, že architekta Drobného přiměl k úprku z města stud, možná však reprodukovali mínění zhrzené manželky. Našli se ovšem tací, kteří navzdory sedlové střeše spatřovali v té stavbě spatřovali budoucí národní kulturní památku. Náznaky jakéhokoli dynamického pohybu, odpovídajícího rytmu technické civilizace, se ovšem hledaly skutečně obtížně. Okenní skla bez ráků snad byla zasazena přímo do zdiva a otvírat se nedala, větrání nahrazovala klimatizace. .

Z podkrovního okna viděla Olga Drobná mezerou mezi paneláky na střechu Modrého domu. Jejím sousedem ob dům byl městský zahradník Adam Smolíček, který si postavil obydlí s věžičkou a náznakem cimbuří. Zdem dopřál purpurovou červeň, tu nerušenou dveřmi nebo oknem zušlechtil úhlopříčně prořatou olivově zeleným pruhem.

Podle historických dokumentů stála v těch místech dávno pradávno šibenice pro osoby odsouzené konšelskou nebo církevní soudní stolicí k hrdelnímu trestu a pranýř pro uvazování a výplatu částečně obnažených povětrnic, harapanen, neřestnic, lehkoživek a nevěrou se provinivších počestných měštek, případně jejich rozverných dcerušek. Pořádek musel být, aby si zpropadené ženské pokolení příliš nevyskakovalo.

Poroučet smělo jen doma, za zavřenými dveřmi. V tom směru se příliš nezměnilo za celá staletí. Snad až na to, že ženy již mim o domov druhé housle nehrají.

Město již krátce po válce pohltilo ten podle pověstí strašidelný prostor, jemuž se počestní měšťané vyhýbali, zachovalo se pouze označení.

Olga Drobná si na chléb svůj vezdejší si po dřívějších peripetiích vydělávala jako úřednice, sedávala v těsné kanceláři v centru a zabývala se kontrolou pojistných smluv, které uzavřeli externí terénní pracovníci. Toho dne se však ráno telefonicky omluvila, aniž by uvedla příčinu.

Kriminalisté navštívili ulici Na Stínadle naposled v srpnu, dva dny po smrti Inge Markupové. Olga Drobná tehdy měla řádnou dovolenou a sytými odstíny základních barev malovala podkrovní pokoj, který jí sloužil jako ložnice.

Před domem s číslem popisným 3920, jak se kdysi uvádělo, stál červený seat se sotva zřetelným firemním logem. Člověk v montérkách se spoustou kapes pracoval na dveřích, Olga Drobná mu asistovala. Byla to vysoká štíhlá dáma pevné konstrukce, pravidelně navštěvující fitcentrum Řehoř. Rusý přeliv a zelené oči dominovali kulatému obličejí s jemnou pleťí a ústy jako stvořenými pro laskavý úsměv. Působila rázně a cílevědomě. Vodit se s někým za ruku při měsíčku asi nebylo jejím gustem ani v ranném mládí, ale rozhodně měla mnohé jiné přednosti. Dalo se tušit, že je ženou plnou protikladů.

„Pánové z kriminálky,“ pravila na uvítanou. Povzneseně a zároveň také způsobem, jakým je ohlašován příchod bouřky. „To je nadělení! Kdo vám dal echo?“

„Nějaká nepříjemnost?“ zpozorněl inspektor Plevák.

„Neznámý ničema mi v noci rozmlátil dveře a odnesl si obě kliky,“ postěžovala si ukřivděně. V podstatě oprávněně, domovní dveře by se lidem rozbíjet neměly. Ani žádné další. Vzápětí připojila postesknutí, které v různých modifikacích slýchali často: „Ulice je plná baráků, a ten ničema si musel vybrat zrovna můj!“

„Možná se mu líbil,“ řekl inspektor Just, vězela v tom víc pot'ouchlost než obdiv.

„Jděte do háje! Jsou tady mnohem výstavnější baráky!“

„To záleží na vkusu,“ usoudil Just. „Osobně dávám přednost úhlednému rodinnému domku před napodobeninou mexické haciendy a poctivému venkovskému stavení s holubníky před oprášeným velkostatkem.“

„Možná se mu zamlouvala vaše klika,“ prohodil inspektor Plevák. Bez vedlejšího záměru, mířil na cíl, který Olga Drobná nemusela znát.

„Prosím vás! Klika jako klika! Jenomže zničil dveře! Tady pan Zhoř usoudil, že by oprava vyšla draho, tak jsem raději koupila nové. Přidáváme další zámek.

Muž v montérkách pohodil hlavou, jako že je bere na vědomí, a věnoval se své práci. Dával si záležet, žádný kvalt, práce není zajíc, neuteče.

„Co zkusit kamerový systém,“ napověděl inspektor Just.

„Drahý špás. Sousedé by se vrtěli. Pan Smolíček si ho pořídil. Jenom jako. Někde splašil kameru. Byl z toho křik o omezování osobní svobody, tak ji raději sundal. V lidech sílí pocit, že jsou stále odněkud sledováni a odposloucháváni, že někdo ví o každém jejich kroku, kontroluje jim internet a bankovní konto.“

Inspektor Plevák uvažoval racionálněji: „Ohlásila jste vloupání policii?“

„Jaképak vloupání? Nic se neztratilo! Jen byste zdržovali. Pan Zhoř povídal, že nejsem první. Nějaký cvok prý krade kliky.“

„To ví celé město,“ zabručel muž v montérkách.

„Já to nevěděla,“ pronesla Olga Drobná dotčeně, jako kdyby se hájila, ale možná někoho obviňovala. Kolegyně v pojišťovně, sdělovací prostředky, radnici, policii, kadeřnici či kontrolora plynového kotle.

„Pojišťovna vám výlohy uhradí.“

„To je jednou jisté.“

„My jsme ovšem ohledně vašich domovních dveří nepřišli,“ sdělil Plevák. „Možná se vám doneslo, že někdo zastřelil Kryštofa Markupa. To už také letí městem.“

„Co já s tím?“ Bezděčně zvolila zafixovaný nezájem úřední osoby, kterou věčně někdo otravuje se svými malichernými potížemi.

„To nevíme,“ řekl Plevák.

„Proto jsme se přišli zeptat,“ přihodil Just.

„Na co?“

„Znali jste se?“

„S Markupem? Pouze pracovní. Kdysi jsem s ním a s jeho ženou uzavírala životní pojistku. Později pojišťovali Modrý dům. To byla složitější operace, na té jsem se nepodílela.“

„Životní pojistky byly výhodné?“

„Pro pojišťovnu,“ pronesla odměřeně a sledovala je pohledem ředitelky blešího cirkusu, které se malé akrobatky dostaly do spodního prádla a pátrání po příčině považovala za zbytečnou operaci. „Však víte, že Inge nebyla nic moc. Po té hrozně

události jste se vyptávali u nás v pojišťovně. A mezi námi, k výplatě pojistného zatím nedošlo. Vyšetřování jste asi ještě neuzavřeli. Nebo to leží někde v pojišťovně.“

„Jinak jste se s Markupem nestýkala?“

„Příležitostně jsme se vídali v posilovně.“

„Posiloval?“

„Jenom jako. Nadbíhal té pěkné servírce z restaurace v Modrém domě.“

Bezděčně naznačila, proč se posilovna Řehoř stala v určitých kruzích velice populární. Zejména mezi staršími osamělými dámami. Servírka ovšem patřila k nastupující generaci a pochopitelně poutala zájem i vitálním mládím. Olga Drobná si to uvědomila, protože vyčarovala rozpačité pousmání. „Markup to brzy vzdal. Ta holka tam chodila kvůli Rasputinovi.“

„Ejhle,“ ujelo inspektoru Plevákovi jako náhodou. Vězel v tom však záměr.

Rasputin byl muž vysoký přes dva metry, nosil dlouhý plnovous a vlasy hluboko pod ramena, boty si musel dávat šít na míru, měl dunivý hlas a povolání, které scházelo na úbytě. Vyučil se hodinářem, ale jeho specializací byla údržba věžních hodin a renovace vzácných starých hodinových strojů. Dalo by se o něm hovořit jen v dobrém, kdyby občas nelezl do zelí několika městským celebritám způsobem krajně nevídaným, vtíral se nebo byl zván na loď jejich manželek. Policie odložila konflikt s majitelem stavební firmy, k němuž došlo na místě činu. Podváděný manžel odvolal trestní oznámení a uzavřel s Rasputinem dohodu o úhradě způsobené škody. Při delší strkanici totiž zdemolovali zařízení ložnice, následně si navzájem prakticky vynulovali auta. Poněkud hůř dopadl Rasputin při ústupu z ložnice jistého podnikatele, který se předčasně vrátil z honu a zasáhl záda přehajícího svůdníka náplní dvou brokových nábojnic. Co naplat, člověk není bažant, Rasputin neskočil na pekáči, ale v nemocnici. Nerozvážný střelec ztratil lovecký lístek, povolení držet střelné zbraně a na nějaký čas i o svobodu. Přišli mu veřejné ohrožení, neboť několik broků zasáhlo autobus plný dětí. Během pobytu v nápravném zařízení přišel i o manželku. Zásahu na tom měl čersgtvový absolvent průmyslovky, nikoli Rasputin.

„Stále vám vrtá v hlavě Inge,“ usoudila Olga Drobná. „Mezi námi, mně také, Moc jsem ji neznala. Vlastě jen z fitcentra a ona tam také dlouho nechodila. Na to byla moc pohodlná. Fitcentrum není společenská záležitost, ale dřina.“

Inspektor Just zkusil štěstí ještě jednou: „Opravdu se vám nic neztratilo?“

„To by mě dožralo,“ prohlásila Olga Drobná.

Muž jménem Zhoř se narovnal, poškrábal se šroubovákem za uchem a pravil: „Máte to hotové, paninko!“

„Vy jste zlatý, Prokúpku,“ pravila Olga Drobná a pohladila rukáv montérek. Jen tak zlehouchka, skoro symbolicky, snad aby se neumazala. „Vás nemít, nevím, co bych si počala.“

Možná se vyrovnali předem, možná opravář Zhoř s finanční satisfakcí ani nepočítal. Nedalo se vyloučit, že jim příjezd kriminalistů udělal čáru přes rozpočet. Balil si svoje nádobíčko a do prostoru prohodil něco jako „Kralický Sněžník byl ráno pod vodou.“

Olga Drobná pohotově zareagovala, prohodila: „Ty dveře nebyly levný špás.“

Inspektoři Just a Plevák o ně projevíli zájem, potom se zeptali na staré dveře a odešli s prosbou, aby je nevyhazovala, že se na ně někdo přijede podívat.

„Kdy?“ otázala se téměř nevraživě.

„Spojí se s vámi a přijede, až se vám to bude hodit.“

Odjížděli se smíšenými pocity. Až mnohem později poznali, že jízda do ulice Na Stínadle nebyla marněním státních peněz, protože stále platilo, že čas jsou peníze.

21

Na světě žije spousta chytrých a moudrých lidí. Chytří mohou být i nemoudří a vydělávat na těch, jimž mnoho chytrosti přáno nebylo. Patřila mezi ně i Karolina Ebrová, obecným lidem zvaná Katuška. Opustila poctivé a záslužné povolání zdravotní sestry a stala se kartářkou. Kulat'oučká, spokojená, usměvavá česká mamina. Ačkoli se stále přetvařovala, že věří tomu, co dělá, měla andělskou tvář s velkýma bezelstnými očima. Prostě důvěryhodnost sama. Žádný konflikt svědomí. Ve zdraví a relativním přepychu se dožila padesátky, krátce si škrtila i v televizi. O slibnou kariéru a peníze ji připravila prostoduchá matinka, která ač lékařka, zavítala se stárnoucí vdavekchtivou dceruškou ke kartářce, která jim pochopitelně nastávajícího ženicha vychválila. Cizozemce, vydávajícího se za potomka jakéhosi šejka z kteréhosi emirátu. Katuška nerada působila zámutek, to nedělalo živnosti dobrou reklamu, zapěla tedy ódu. Zasáhla však škodolibá náhoda. Potměšilí policajti. Den před svatbou jala cizozemce policie jako defraudanta, podvodníka a penězokaza hledaného mezinárodním zatykačem. Když jako nasazený bílý kůň udal první falešné euro, měl hrdý pocit, že podkopává základy Evropské unie. Vdavekchtivá dceruška se přes nezaviněnou ostudu nepřenesla a spolykala neuvěřitelné množství prášků na spaní. Zlomená matinka podala na kartářku

Katušku trestní oznámení pro podvod. Nepochodila, Katuščina pověst se však otrásla v základech, televize vypověděla smlouvu, klientů dočasně ubylo. Jako podnikatelku ji to nepoložilo, rozšířila rozsah poskytovaných služeb.

Bydlela v Zelené uličce, vtěsnané mezi sídliště a park, v krajním domě s výhledem. Žádné označení, pouze strohé Karolína Ebrová. Novinová inzerce žádala, aby se klienti ve vlastním zájmu ohlašovali předem telefonicky nebo elektronicky.

Inspektor Čemus se neohlásil, krátce zazvonil, představil se do domofonu a byl neprodleně přijat.

„Jdete se poradit,“ pravila trochu neomaleně, když jej uvedla do svého poněkud archaicky působícího budoáru. Ten dojem podporoval lustr, sestavený z drobných mincí snad všech zrušených evropských měn. Nesvítil, však ještě vládlo denní světlo, ale jemňounce cinkal zásluhou vzdušného proudu pod stropem. Stěny byly vymalovány fialovým odstínem a jediné ozdoby představovaly mnohonásobně zvětšené srdcové eso a bohatě zdobené hodiny se zaskleným kyvadlem. Patrně dědictví po starší generaci předků.

„Přijímám každou moudrou radu,“ řekl Čemus a odsouhlasil kávu. Rozpustnou, s cukrem, bez mléka.

„Inge vám dělá hlavu,“ hádala kartářka Katuška, když ze šálků z pravého porcelánu zavoněla Kolumbie. Nebyl to sice původní čínský porcelán z dynastie Tchang s monochromní glazurou, ale poctivá česká klasika se střídým kobaltovým dekorem. „Chodila sem ke mně pro radu poměrně často. Stále platí, že jsem toho dne nic neviděla. Nemám čas sedět u okna a koukat, co se děje na střeších!“

„Jistě jste slyšela o nehodě, která postihla Kryštofa Markupa,“ řekl Čemus. Jeho smrt by mohla změnit názor některého ze svědků, již nebyl důvod Kryštofa chránit!

„Neměla ho ráda,“ prohlásila Katuška. „Varovala jsem Inge, aby si ho nebrala. Vysmíval se Inge, že důvěřuje šarlatánce. Nechtěl věřit, že karty nelžou!“

„Tohle na mne nezkoušejte, paní Katuško,“ řekl Čemus málem bukolycky, prostředí tomu nahrávalo. „Ovládám patrně všechny karetní rty. Kdysi provozovali v jednom blízkém hotelu karbanické doupě. Kromě zelené louky se tam hrálo všechno. Potřebovali jsme se jim dostat na kobylku, poznal triky, kterými hru ovlivňovali. Žádné primitivní figle s esy a žolíky v rukávech nebo cinknutými kartami. Některou noc měli milionové obraty. Až obrali jednoho kmotra ze Lvova. Přivolal pomoc a druhý den se pokusil dostat peníze zpátky. Bez karet, pomocí samopalů a pancéřového auta. Maličko

se střílelo. Příliš se o tom nemluvalo, na hotelu měli podíl dva zprofanovaní, ale stále vlivní pánové. Kmotrovi a jeho druhům ovšem na útěku došla šťáva:“

„Alkohol?“

„Benzín.“

„To byla hanebná nedbalost.“

„Však řidiče našli o pár dní později. Plaval v Ostravici.“

„Tam, co Maryčka Magdonová?“

„To nebylo upřesněno.“

„Proč mi to povídáte, pane inspektore?“

„Berte to jako upozornění. Stále platí všeho do času. Nic nelze utajovat věčně!“

„Všechny moje předpovědi vyšly.“

Rozhovor přerušily hodiny. Odbily celou, ačkoli d ní ještě pár minut scházelo.

„Už zase,“ posteskla si Katuška. „Budu muset sehnat lepšího hodináře. Rasputin už je měl v opravě třikrát a vždycky se zase začnou předcházet.“

„Lepší, než kdyby se zpožďovaly. Aspoň vám nikdy neujede vlak.“

„Kdy já jela naposled vlakem!“

„Je to pohodlné, v některých rychlících si můžete pustit televizi nebo se připojit na internet, ale málo platné, romantika krajinných záběrů, tunelů a železničních mostů se vytratila,“ odbočil Čemus a neprodleně se vrátil na vyjeté koleje: „Vraťme se na začátek.“

„Inge sem kdysi Kryštofa přitáhla. Chtěli vědět, jestli mají koupit Modrý dům.“

„Co jste jim poradila?“

„V nemovitostech zásadně nedělám,“ pravila Katuška a způsobně usrkla kávy. „Nevedu věštnu delfskou, ale seriózní kartářství. Obchodní záležitosti se z karet vyčíst nedají. Jejich neprůhlednost je naprosto frapantní!“

„Nepomůže křišťálová koule nebo kávová usazenina?“

„Nevandrujte do mne,“ ohradila se Katuška se shovívavým pousmáním, plným uvážlivého nadhledu a odpuštění. „Jak říkám, nejsem šarlatánka, ale seriózní kartářka! Vyložila jsem Markupovým karty a poradila, aby svou manželskou provozovnu uzavřeli a šli každý vlastní cestou. Kdyby poslechli, mohli oba zůstat naživu.“

Inspektor Čemus to stanovisko akceptoval. I bez vyložených karet. Nějakou křišťálovou kouli by občas potřeboval, ušetřila by lidem čas a státní pokladně výdaje za benzín. Všechno se oběhat nedalo. S Katuščinými předpověďmi to ovšem bylo složitější, jako důkaz by je žádný soud na světě neuznal.

Řečeno jejími slovy – frapantní záležitost.

„Nahlédla jsem do karet,“ pokračovala paní Katuška s nesmírným entusiasmem, uměla být velice přesvědčivá. „Naznačovaly určité nebezpečí. Inge měla tři bratry a všichni si na Kryštofa brousili zuby.“

„Inge někdy také,“ řekl Čemus.

„To je sdělení aktuální jako milostný dopis, který se dvacet roků toulal z pošty na poštu, než našel správného adresáta,“ pronesla paní Katuška. „Čekalo mě překvapení. Karty viděly všechno opačně. Kryštof někoho ohrožoval! Možná vydíral. Příkladně osobu, která Inge shodila se střechy.“

„Z jakého důvodu?“

„Inge prohrávala hodně peněz internetovými sázkami, ale utrácela mnohem víc. Ve slabé chvílce to přiznala. Napadlo vás, proč chodili obědvat do restaurace v Modrém domě a Inge samotná tam často zavítala i během dne?“

„Protože byla líná vařit.“ uvedl Čemus nejschůdnější řešení. „Možná to ani neuměla.“

„Platí obojí, ale skutečná příčina vězela v něčem jiném.“

„Modrý dům byl jejich vlastnictvím.“

„Přihořívá,“ pronesla vědma přes karty. „Inge chodila do restaurace i mimo dobu oběda. Nejraději vasedávala v baru. Něco málo si objednala, hodně zaplatila. Nikomu to nebylo nápadné, nikdo u toho nebyl, aby si povšiml nesrovnalosti mezi konzumací a útratou.“

„Účet světlí prostředky.“

„Tak nějak.“

„To všechno vám prozradily karty?“

„Kdepak karty,“ rozesmála se paní Katuška, jako kdyby slyšela nejnovější vtíp o amerických volbách. „Občas sem zaskočí jistá Ljuba. Příjmení neznám, ale pochází z Uhelná Bystřice a pracuje jako servírka v restauraci Modrého domu. Někdy obsluhuje i v baru za pana Chrástala. Toho jistě znáte. Aby dokázal, že je skutečně invalidní, musí občas zamarodit. Trochu jsme se s Ljubou sblížily. Nabídla mi pravidelný přísun pervitinu, heroinu nebo kokainu.“

„Pestrý výběr,“ usoudil Čemus. „Čemu jste dala přednost?“

„Vystačím s klasickým tabákem.“

„Proč jste nám to nesvěřila hned po té smutné události s Inge?“ zajímal se Čemus, jehož kartářčino upřímné vyznání jej zaujalo. Navštěvovali ji různí lidé, mohla by se stát nenápadnou distributorkou na samém konci linky smrti.

„Protože se Ljuba odkopala až někdy koncem září.“

„Kryštof věděl, že Inge propadla drogám?“

„Na tom jsme se nedostaly, ale soudím, to mu to věčně unikat nemohlo. Určitě přišel na kloub změnám manželčina chování a jejím kolísavým náladám.“

„Proč by Ljuba Kejřová měla zájem na smrti paní Inge?“

„Zmínila se, že jí Inge visela hodně peněz a když ji odmítla zásobovat na dluh, ta cholerička začala vyhrožovat, že všechno práskne policajtům.“

„A kruh se uzavřel,“ řekl Čemus. Myslel kartářčino povídání. Podle zjištěných údajů, a dali si na vyšetřování záležet, nemohla se servírka vzdálit z restaurace ani na kratší dobu. Potvrdili to někteří hosté i barman Chřástal, nepříliš důvěryhodný chlapík se záznamem v trestním rejstříku a částečný invalida, který ovšem kolem poledne za barem nestál. Ljuba Kejřová obsluhovala a inkasovala v kritickém časovém úseku sama, vrchní Les obědval v kamrlíku, který sloužil personálu jako šatna. Některý z dvaceti hostů by určitě zaznamenal, že opustila jídelnu vchodem pro hosty a vrátila se až po relativně delší době. Při obdukcii pochopitelně zjistili, že Inge nebyla úplně čistá, pitevní zpráva tomu věnovala pozornost, nebyla však pod bezprostředním vlivem drogy ve chvíli pádu. Význam ostatních zjištění tím ztratil hodnotu. Kryštof Markup vědomost o manželčiných sklonech popřel. Jeho prohlášení důvěru nebudilo, ale věrohodnost postrádala mnohá jeho vyjádření.

„Ljuba mě zaujala,“ pravila Katuška váhavě, možná se pokoušela nadzvednou horkou pokličku a nerada by si spálila prsty. Na hladinu však vyplavala jiná bublina. „Chytrá holka, a pustí se do takové hlouposti, která se zákonitě časem provalí a bude mít na triku kaňku na celý život! Dokonce jsem se jí pokusila promluvit do duše, ale odsekla mi, že je na všechno sama a musí se s životem porvat, jak to dokáže, aby se dostala z věčného srabu. Tak jsem se poradila s kartami. Vyšlo mi, že měla šťastné dětství, ale život se s ní nemazlil a neví si rady sama se sebou. Co o ní víte vy?“

„Vyslyšeli jsme ji v souvislosti se sebevraždou Inge Markupové.“

„Podezříváte ji?“

„Z čeho?“

„Kolovaly zvěsti, že Inge možná někdo pomohl.“

„Nic takového se neprokázalo.“

„Pane inspektore,“ zašvitořila Katuška důvěrně, snad se pokoušela změnit námět hovoru nebo se snažila naznačit vstřícnost. „Žijete sám jako.... Nu, to nechme stranou. Samota není ideální. Vím to z vlastní zkušenosti. Teprve po manželově smrti jsem poznala, co je to vracet se do neuklizeného bytu.“

Ta metafora měla něco do sebe, občasný úklid byl tou nejmenší starostí, ale inspektor Čemus nehodlal na svém způsobu životu cokoli změnit. Stejně jako v bytě. Seběmenší změna působila rušivě. Nábytek by nejraději přišrouboval v podlaze. V již hodně vzdáleném období manželského soužití docházelo právě proto k prvním střetům, jeho manželka trpěla stěhovací mánií, rozmístění nábytku se měnilo snad v měsíčních intervalech. Kartářce se s tím svěřovat nemínil. Ani komukoli jinému.

„Nahlédla bych do karet,“ pravila hedvábně, s rozzářeným pohledem, „jestli se ve vašem životě v dohledné době něco změní! Samozřejmě gratis!“

„Raději nebudeme pokoušet osud,“ řekl Čemus.

„Na osud nedbejte,“ nabádala Květuška. „Za svůj osud většinou neseme část odpovědnosti. Svádíme na něj neopatrnost i následky vlastních chyb. Nedávno přišel sám pan vikář. Také chtěl znát svůj osud. Přišel v civilu, myslel, že ho nepoznám.“

„Jak se představil?“

„Jako futurolog Konopásek. Pravděpodobně si myslel, že jsem blbá a nebudu vědět, čím se futurologové zabývají.“

„Věděla jste to?“

„Po jeho odchodu jsem zalistovala ve slovníku,“ přiznala Katuška. „Občas musím hodit do placu nějaký cizí výraz, abych zapůsobila a naznačila, že vykládám karty na vědeckých základech. Náramně to funguje. Ale vraťme se k panu vikárovi! Futurologie je vlastně něco jako diagnostika. Předpovídání budoucnosti. Na to jsem tady přece já! Karty nelžou! Zajímal se, jestli ho vezme na milost dlouholetá přítelkyně, se kterou se poškorpil, nebo si má pořídit novou.“

„Tu milostníci znáte?“

„Ctihodná měštka. Dochází na konzultace pravidelně. S panem vikářem spí, ke mně se chodí vyzpovídat.“

„Co jste panu vikárovi doporučila?“

„Potěšila jsem ho.“

Opírajíce se o hůl, otevřel dveře přízemního bytu v panelovém domě. Měl na sobě pomačkané kalhoty, bílou košili a manšestrovou vestu v barvě myšího kožíšku, u které scházely dva knoflíky. Zavedl inspektora Čemuse do pokoje, který také nezářil elegancí. Usadili se do křesel u kulatého stolku.

Bývalý europoslanec Vratislav Vřeštitík měl depresivní tvář. Nepříznivý dojem zvyšovaly váčky pod očima, sotva by byl vhodným společníkem v kabaretu, natož třeba v nemocničním pokoji, Případně po ztroskotání u pustého neobydleného ostrova.

„Zase někdo vrtá do aféry s dotacemi?“ otázal se pobouřeně. Zasípal. Odmlčel se, v tom časovém úseku mu protahoval hrdlem průvan. Tak to znělo. „Vidíte, jak bydlím? Všechny prachy padly na advokáty, aby mě zbavili těch absurdních obvinění. Musel jsem podat auto, chatu i plachetnici. Přátelé se odvrátili, už jim nemohu být nijak užitečný.“

„Možná se k vám nechtějí znát, protože je příliš dobře znáte,“ zmínil se Čemus. „To je stará vesta, že dobrých přátel ubývá. O to víc si važme těch, kteří nám zůstávají. Znal jste Kryštofa Markupa?“

„Nevzpomínám si. Ale to víte... Politik potkává mnoho lidí, kteří mu nejsou představeni. A i kdyby...“

„A paní Inge?“

„Patřila k tomu Markupovi?“

„Manželé.“

„Takže ne. Neznal jsem je.“

„V pátek večer jste procházel Vrchlického ulicí.“

„To je kde?“

„Za parkem, směrem k Severnímu sídlišti.“

„Správně.“

„Nezaujalo vás něco nezvyklého?“

„Policejní auto,“ prohlásil Vřeštitík. „Jelo v protisměru. Pomalu. Za mnou obrátilo, předjelo mne a odjelo směrem k Severnímu sídlišti. Napadlo mě, jestli na mne už nenasadili i policajty. Jako kdyby nestačili donašeči.“

Stihomam jako vyšitý. To blesklo Čemusovi hlavou. Nebo jenom póza, do které jej ublíženost vhání.

„Kam jste měl namířeno?“

„K sestře,“ zasípal Vřeštík. „Je o patnáct roků mladší. Bydlí na sídlišti v Kotlářské ulici. Chytil ji žlučnickový záchvat, zavolala záchranku, odvezli ji nemocnice. Její dvojčata hlídala do mého příchodu paní z vedlejšího bytu. Zet' je strojvedoucí, byl někde na trati.“

„Proč jste šel pěšky?“

„Nesehnal jsem taxi.“

„Potkal jste někoho?“

„Byla mlha, přšelo... Moc jsem se nerozhlížel.“

„Nevzpomínáte si, v kolik hodin jste procházel Vrchlického ulicí?“

„Mohlo být půl jedenácté,“ pravil Vřeštík překvapivě přesvědčivě. „Když jsem míjel odbočku k parku, zaslechl jsem totiž ránu. Takovou divnou. Jako výstřel. Nevím proč, ale podíval jsem se hodinky. Bylo dvaadvacet pětáctýřicet.“

23

Restauraci v Modrém domě provozovala firma, sídlící ve vzdáleném krajském městě. Za provoz odpovídal Maxmilián Les. Muž, jemuž byly restaurace a hospody domovem od narození. Pokud u jeho kolébky stály sudičky, byly to výčepní, servírka a barmanka. Jméno Maxmilián se v rodině dědilo po celé generace, údajně od úmrtí Maxmiliána Habsburského, arcivévody rakouského a císaře Mexického, zajatého a popraveného pod Juárezem.

Svého náhle zesnuvšího předchůdce v restauraci vystřídal pan Les prvního dubna minulého roku. Na Apríla. Svou práci však bral vážně, vyznal se, všelijaké cizokrajné patlaniny nahradila klasická česká kuchyně, zlepšil se přístup k hostům, vymohl určité výhody pro personál, propustil číšníka s hulvátským chováním. Získal si přirozenou autoritu, svým oblečením a vystupováním šel vzorem. Byl to téměř šedesátiletý elegán, vysoký, vzpřímený a šedovlasý, vzdáleně podobný R.A. Dvorskému ze starých českých filmů. Pouze jeho pěvecké dispozice byly slabší a nenosil motýlka, vystačil s decentními jednobarevnými kravatami. Mohl si zažádat o zbrojní pas, trestní rejstřík měl momentálně neposkvrněný. Kriminalisté však nevyšli do ulic naslepo. Věděli o trestu za rozkrádání socialistického vlastnictví z jeho věku nezralých malin, jakož o pozdějším trestu za prodej pašovaných cigaret, který sice provozovala barmanka v jím vedeném baru, sám však neučinil nic, co by nezákonnému podnikání zabránilo. Podíl na zisku mu prokázán nebyl.

Když dvě hodiny před otevřením, zadním vchodem pro dodavatele a personál, vstoupili inspektoři Čemus a Plevák, tvářil se jako neználek, ačkoli znal. Město, poměry, vztahy mezi některými lidmi, jejich minulost, jejich rodiče, manželky i potomky, jejich klady i zápory. V tom kraji se narodil, trávil tam dovolené na chatě v lesích nad městem a na stará kolena se ve městě usadil natrvalo, koupil menší byt na Jižním sídlišti.

Maxmilián Les nebyl pro kriminalisty tajenkou v křížovce, soudili, že se chce v klidu dožít důchodu, věděli však, že někdy zaprší i z modré oblohy. Staří psi se novým kouskům nenaučí, dokáží však starým kouskům naučit mladé psy. Bývají neobyčejně svědomitými a náramně opatrnými instruktory.

„Pan Les?“ otázal se Čemus, jakoby neměl jistotu. Ale měl ji. Prokázali se, představili. Povinností bylo učiněno zadost.

„Co pro vás mohu udělat?“ zeptal se Maxmilián Les zdvořile, ale nadměrnou ochotou najevo nedával. Byl to otrkaný harcovník, věděl, že by nenaletěli.

„Potřebovali bychom mluvit se Ljubou Kejřovou.“

„Lituji, pánové. Není tady.“

„Víte, kde bychom ji zastihli?“

„To neví nikdo. S hosty to uměla, to zase ano,“ vyjádřil se s cudným respektem. „Jenomže v sobotu čtvrtého listopadu o půlnoci skončila, v neděli měla volno a v pondělí už nepřišla. Její mobil se odmlčel, kontakt na rodinu v Bystřici jsme neměli, poslal jsem tam účně, který tady byl na praxi. Vrátil se s nepořízenou. Kejřová v neděli navečer odešla z domova a od té doby se neozvala.“

„Vám? Nebo rodině?“

„Nám. Rodinu jsem znovu nekontaktoval.“

„Jak jezdila do zaměstnání a zpátky domů?“

„Takovým starším subaru levorg. Kakaová barva, pravé dveře nebeská modř. Moc to neladilo.“

„Už to někdy udělala?“

„Co prosím?“

„Že by se na pár dnů vypařila.“

„Já to na beton vědět nemůžu, vedu tuhle lepší hospodu teprve druhým rokem, ale nikdo z personálu se nezmínil. Byla bezkonfliktní, ale důvěrnou přítelkyni si nezískala.“

„Třeba získala důvěrného přítele,“ podotkl Plevák.

„V této restauraci nikoli,“ prohlásil Maxmilián Les. „O nadstandardních vztazích mezi personálem si musím udržovat přehled, aby nekuli pikle nebo příliš nepraktikovali malou domů.“

„Poslední výplatu jste poslali Ljubě Kejřové na účet?“

„Na sporožiro v České pojišťovny.“

„Měla kartu?“

„Kdo z mladých ji dneska nemá!“

„Ten jako kdyby nežil,“ doplnil Plevák.

„Můžeme si promluvit s personálem?“ požádal Čemus formálně.

„Proč ne,“ pravil Maxmilián Les a několikrát pokývl hlavou. „Samotného by mě zajímalo, kam se Kejřová poděla. Mezi pravidelnými hosty byla značně populární. Stále se po ní někdo shání.“

„Muži?“

„I dámy.“

„Mladší, starší...“

„Tak padesát na padesát.“

Lesova slova potvrdil personál. Ljuba Kejřová se těšila oblibě, slyšeli samou chválu, ale takovou formální. Dalo se věřit, že nikoho proti sobě nikoho nepopudila, ale ani o krok víc. Také projevovali údiv. A obavy.

Čemuse na padlo, zda nejsou jen krycím nátěrem.

„Kdybych byl na jejich místě, také bych přemýšlel, kam se Kejřová poděla,“ zauvažoval Plevák. „Každý hrnec musí mít dno. Aspoň dřevé, ale dno. Jestli bruslila v narkotikách, někdo z personálu o tom musel vědět. Možná jsou němí, ale nejsou slepí a hluchí. Ten někdo už mohl převzít kšeft. Nebo se na to chystá. Není úplně snadné navázat kontakt s dodavateli.“

„Také není úplně snadné uvěřit kartářce,“ poznamenal Čemus. „Pokud nestřílíme úplně vedle, po záhadném zmizení Ljuby Kejřové si dopřejí bezpečnostní pauzu.“

„Čistě teoreticky,“ zavřel Plevák branku za dohady, které nebyly jejich oblíbenou parketou. S důkazy se postupuje rychleji, účelněji a spolehlivěji. Ale kde vzít chlup, když na dlani žádný není.

Do Uhelné Bystřice vedlo z města dvacet kilometrů nově položeného asfaltu. Ubíral se mírně vlnitou krajinou, prosmekl se kratším tunelem, přeběhl půltucet mostů a můstků, pustil se podle nespočetného množství březových hájků a roztroušených remízků. V délce necelého kilometru protínal téměř úhlopříčně les, aby se následně rozběhl otevřenou krajinou.

Byl prosinec, svátky štědrosti a hodování málem na dosah ruky, na vzdáleném návrší se bělal sněhový poprašek, jako kdyby někde nahoře hraví bozi zkoušeli novou cukřenku, krajina však nepostrádala jistý starosvětský půvab. V létě tam muselo být krásně a mile. Když ne toho roku, tak koncem minulého tisíciletí. Za renesance skoro jistě. Lesy, menší hony pole role. Prostě divočina.

Ještě před devadesáti roky se nepočtení obyvatelé té končiny živili pálením dřevěného uhlí, odtud upřesňující název jedné z mnoha Bystřic.

Na křižovatce před městečkem minuli drobnou nehodu, přejeli dva opravené můstky a most před hlubokou strž, v níž navzdory kalendáři spatřili početné stádo hovězího dobytka. Jednotlivé kusy stály bez pohybu na místě jako figurky rozestavené na maketě krajiny. Takový každodenní všední tuzemský betlem. Počasí se ovšem valem kazilo, než dojeli k souvislé zástavbě, z nehybné nízké popelavě šedé oblohy se spustil hustý drobný déšť, hrozící krystalickou podobou kapek.

Městečko bylo středem častého zájmu policejních orgánů. Tamní služebnu před roky neuváženě zrušili. Od té doby strmě stoupala kriminalita a ubývalo starousedlíků. Když v polích na opačné straně městečka vyrostla téměř přes noc hala připomínající starodávné nádražní depo a zahraniční firma v ní začala vyrábět součástky ne zcela zřetelného určení, přibýly dvě stovky zaměstnanců z blízké i vzdálenější ciziny. Obecní úřad uvažoval o zřízení instituce obecních strážníků. Nesehnal zájemce a protože nedostal příslušná razítka, postrádal též finanční prostředky. Nebo naopak. Nedisponoval financemi, nedostal razítka. Od státních institucí přišlo pouze nabádavé upozornění, že soukromému podnikání nelze klást překážky a zahraniční investoři nerostou na stromech. Někdy snad, ale pouze jako parazitní jmelí, toho však žádný úřad nevzpomenul.

Rozšíření výroby vyvolalo další příliv cizinců, ochotných pracovat za notně ostrouhanou mzdu. Ledacos se proslýchalo o kvalitě, ta však místní příliš nevzrušovala. Situace se postupně vyhrcovala. Pracovní síly doprovázeli početní rodinní příslušníci, ve škole se začalo nedostávat prostoru, lavic a personálu. Přespolní učitelé začali dojíždět za žáky přes jiná pole. Obdobně tomu bylo s lékařskou péčí. Zubní lékař odešel

do důchodu, o nového nebylo k zavazení. Dětský omezil ordinační hodiny na jedno odpoledne. V supermarketu a několika obchodech angažovali vedle prodavaček bdělé oči, které měly zabránit krádežím. Prosperovaly hospody. Večer to v nich vřelo rykem chlapské zábavy a cizojazyčného ženského vyzpěvování. Docházelo k šarvátkám, v nichž vynikaly manželky a družky nových usedlíků. Jedna každá bájná Vlasta v plné polní.

V dopoledních hodinách však v Uhelné Bystřici vládl pořádek a klid. Pokojné vakuum mezi jítrem a večerem všedního dne. Rušno bylo pouze před hostincem U markytánky, v němž podle dochovaných záznamů nocoval za třicetileté války brabantský vojevůdce Johann Tserclaes Tilly, a to dokonce dvakrát. Poprvé ve službě u Habsburků, později v období označovaném historiky jako falcká válka ve službách Katolické ligy. Nikomu nevadilo, že se v okolí tou pochybnou poctou vychloubalo několik někdejších zájezdních hostinců, přestavěných na hotely a hotýlky se značně rozdílnou podobou nabízených služeb. Tehdejší voje doprovázely roje markytánek, taktéž poskytujících všemožné služby. Ani na tom se mnoho nezměnilo.

Před hostincem postávalo několik žen, popíjejících pivo přímo z lahví, nedbajících zákazu konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích. Nebylo nikoho, kdo by rozhodnutí respektoval, natož někoho, kdo by ho účinně a účelně prosazoval. Současnou kulisu dotvářely dětské kočárky, neboť počet bystřických obyvatel se zvyšoval zásluhou dosídlenců a vysokého počtu přechodných obyvatel, kteří se chtěli stát obyvateli trvalými. To platilo celorepublikově a v Uhelné Bystřici tuplem.

Auto odstavili na tom malém hrbolatém náměstíčku, aniž by vzbudili sebemenší pozornost. Ke Kejřovým museli po kočíčích hlavách uličkou mezi zdravotním střediskem a zrušenou prodejnou, nad jejímž vchodem se stále skvěl nápis Konzum. Hledaný domek s nahnutým cihlovým komínem stál zasunutý vzadu za úzkým pruhem se sporou trávou, původně asi sloužil jako dvůr. Dvorek. Dvoreček. Vedle plachtou zakryté hromady palivového dříví stálo kakaové subaru levorg s jedněmi modrými dveřmi a šikmou prasklinou na čelním skle. Hřeben střechy byl na dvou místech propadlý, na několika místech scházely tašky. Když vadnou krovky, rozkvétá střecha děrami. Druhou stranu uličky tvořily tři nízké, na sebe nalepené a totálně vybydlené domky. Nasnadě byl naveskrz negativní dojem zmaru.

Domovní dveře s popraskanými výplněmi zůstaly pootevřené. Možná záměrně, dlaždice v úzké chodbičce byly opocené, jako kdyby je někdo zrovna umyl, ale blátivé šlápoty dokazovaly, že tomu tak nebylo. Ve vzduchu visel pach plísně a hniloby.

Z chodby vedly na každou stranu dvoje dveře. Za jedněmi hrálo rádio nebo televize. Uváděli dramatický pořad, vzrušený ženský hlas byl zcela nesrozumitelný.

Inspektor Čemus zaklepal.

Pořad utichl ozvalo se jiný ženský hlas, hlouběji posazený, drsnější a reálný: „Jo, jsem doma! Pojd'te dál, Liduško!“

Podřídili se, vstoupili, třebaže výzva náležela jiné osobě.

V těsné kuchyni přetloukal všechny pachy těžký odér přepáleného omastku. Mezeru mezi dvojitým oknem utěšňovala vrstva mechu. Pootevřít se snad dala horní výklopná část, pokud byl ten pokus někdy učiněn. Televize zmlkla, hrála s vynulovaným zvukem. Populární zpěvačka proslavená hloupými výroky působila velice komicky, když naprázdno otvírala ústa. Vpravo od okna stála nedbale zastlaná postel s vysokými ozdobnými čely. Malému stolku uprostřed místnosti činily společnost dvě židle. Vedle špinavého sporáku stála žena s vařečkou v ruce. Kdyby ji tak vyfotografovali a uveřejnili snímek v novinách, hysterické feministky by spustili pokřik o porobě žen. Vypadala starší než věstonická Venuše, třebaže možná jen o pár desetiletí. Pokud šlo o postavu, měly ledacos společného. Zdálo se, že nosí oblečení po celých generacích předků a hnědá rádiovka s anténkou tomu nasazovala korunu.

„Myslela jsem, že přišla listonoška,“ pravila rozmrzele, odhalujíc téměř bezzubou ústní dutinu. „Čekám důchod.“

„Lepší čekat důchod než doktora,“ pronesl Plevák skoro soucitně, na policistu disponoval nezvykle vyvinutým sociálním cítěním.

„Jste ze sociálky? Ta ženská na úřadu slíbila, že někdo přijde a sepíše se mnou žádost do domova důchodců.“

„Jsme od policie,“ vysvětlil Čemus. „Hledáme vaši dceru.“

„Kterou?“

„Ljubu.“

„To jste na špatné adrese.“

„Není doma?“

„Neviděla jsem ji skoro měsíc.“

„Kdy odešla?“

„Takhle v neděli navečer. Čtvrtého. Nebo pátého? Ted' nevím. Zmínila se, že má s někým sraz. Syn ji potom ještě zahlédl na náměstíčku. Nastupovala do auta k nějakému zarostlému chlapovi. Od té doby se po ní slehla země.“

„Co si představujete pod označením zarostlý chlap?“

„Že měl hodně vlasů.“ Odtáhla pekáč na okraj plotny, odložila vařečku na otevřenou troubu, těžkopádně přešla ke stolu a posadila se. „Možná hodně dlouhé vlasy. Nebo vousy. Co já vím. Viděl ho syn.“

„Už se někdy stalo, že Ljuba na pár dnů zmizela?“

„Mockrát,“ pravila matka Kejřová s náhlou urputností. „Neměla doma stání.“
Ani se příliš nedivili.

„Už jako holka si stále chtěla hrát na schovávanou,“ pokračovala matka Kejřová.
„Vždycky ji našli s nějakým klukem.“

„Kde žije vaše druhá dcera?“ otázal se Čemus, nepřijeli úplně nepřipravení.

„Asi umřela.“

Nastala kratičká pauza, rušená pouze vzdáleným zvukem vrtulníku, který se rychle přiblížil a stejně rychle vytratil.

„Asi?“ To Čemus, nedalo mu to.

„Provdala se do Prešpurku. Utopila se v Dunaji. Asi. Nikdy ji nenašli.“

„Její manžel stále žije v Bratislavě?“

„Utopil se při té povodni také, ale jeho našli.“

„Kdy se to stalo?“

„To byla Ljuba ještě malá. Ona byla takový výškrabek.“

„Kam se poděl pan Kejř?“ To pro změnu Plevák.

„Nikdy žádný nebyl,“ odpověděla samozřejmě. V té chvíli si zakryla ústa dlaní.
Polekaně. Patrně ji došlo, že policisté na besedu nechodí. „Proč Ljubu hledáte?“

„Protože zmizela. Přestala chodit do práce, nevrací se domů....“

„Možná byste si měli promluvit se synem,“ pronesla. „Mně se už všechno plete.
Postavím pekáč na plotnu, naliju vodu, osolím a zčistajasna nevím, co chci vařit. Vozili by mi obědy, ale o tom nechtěl ani slyšet, jsou moc drahé.“

„Proč jste neohlásili Ljubino zmizení na policii?“

„Žádnou tady nemáme!“

„Ve městě.“

„Syn říkal, abych se neplašila, že se Ljuba vrátí. Jen bychom jí udělali ostudu.“

„Kde syna najdeme?“

„Na jatkách. Bourá tam maso.“

„Ve městě?“

„Tady v Bystřici.“

Netušili, že v Bystřici jsou jatka. Neznali jejich polohu, ale shodně usoudili, že v minulosti našli mnohem osamělejší místa.

Poděkovali, pozdravili a odešli s hořkým pocitem odpovědnosti, kterou nesli jiní. Se studem za systém, topící se v byrokracii, věčném předvolebním ohlupování občanů a v mrhání peněz za zbytečné cyklostezky, kočičí útulky a lyžařské areály v rovinách, kde dostatečná vrstva sněhu napadne jednou za uherský rok a další prostředky jsou vynakládány na umělé zasněžování. Suplovat přírodu je vždycky nákladné. Souvilosti nebyly přímé, ale zcela nesporné.

V uličce potkali obtěžkanou doručovatelku. Vlekla za sebou objemnou tašku na kolečkách, napěchovanou reklamními letáky.

Ani Čemus nedokázal vstřebat tristní dojem z otřesného prostředí. Vybavila se mu kartářka Katuška, kterou karty přesvědčily o šťastném dětství Ljuby Kejřové.

„Šťastné mládí,“ řekl.

Plevák usoudil, že mluví o doručovatelce.

„Tak mladá není.“

25

Jatka se nacházela v objektu zrušené mlékárny. Auto nechali na náměstíčku a vzali to zadem, zkratkou. Zřizovatel investoval do přestavby jen nejnútnejší prostředky. V neutěšeném okolí se dosud povalovaly kostry zemědělských strojů jako trosky mezihvězdných korábů. Prázdná silážní jáma se stala smetištěm. Částečně již byla zakryta navršenou zeminou. Pokud na jatka zavítal hygienik, o okolí se nezajímal.

Širokou příjezdovou silnici vroubily odrůstající kanadské jedle. Stranou ležící parkoviště zaplňovala auta zaměstnanců. V otevřené kovové bráně bránila volnému vstupu závora, strážná chlápem v kožišku. Na nohou měl holínky podobné jezdeckým botám, na hlavě cosi vzdáleně podobného vojenské čepici, jaké se nosily za války Severu proti Jihu. Šavli a koně postrádal.

Inspektor Plevák se vyklonil z pootevřených dveří.

„Hledáme pana Kejře.“

„Jste na správném místě,“ pravil s ostražitým výrazem hlídače generálního štábu na výjezdním zasedání.

„Zavoláte nám ho?“

„Po čtrnáctého hodině. Soukromé návštěvy v pracovní době nejsou povoleny. Tady se maká, brachu. Tady se tvrdě maká!“

„Je to na vás vidět,“ neodolal Plevák.

Závorář nedbal. Posunul si čepici trochu do týla, snad aby udržel rovnováhu se široce rozkročil a studeným úředním hlasem přikázal: „Zacouvejte na parkoviště. Jestli chcete čekat.“

„Nemůžeme čekat. My totiž pracujeme. Tvrdě pracujeme. Někdy.“

„Moc vidět to není, brachu.“

„Právě v tom vězí ten figl.“

Bezduchá věta patrně přesahovala závorářovy mentální dimenze. Nebo byl o poznání inteligentnější a pochopil, že přestřelil.

„Povídal jste Kejř?“

„Máte znamenitou paměť.“

„Copak mu chcete?“

„Služební tajemství.“

„Průser?“

„Čí?“

„Kejřův! Nehledáte Nováka!“

„O žádném Novákovi nevíme,“ řekl Plevák záměrně velice flegmatically. „Ani o žádném průseru pana Kejře.“

„To se divím! Ztratila se mu sestra. Hezká holka, ale číslo, braši, číslo!“

„Kdo tady tomu cirkusu šéfuje?“

„Pan Huntelaar. Velký šéf. S tím byste se nedomluvili, je to Holand'an. Stejně tady není.“

„Kdo ho zastupuje?“

„Pan Moulis.“

„Ten tady je?“

„Ten tady je,“ potvrdil závorář.

„Zavoláte Kejře? Nebo si napřed vyžádáte svolení toho Mouly?“

„Moulise.“

„Také můžeme prorazit závoru,“ pohrozil inspektor Plevák.

Inspektor Čemus do rozhovoru nezasáhl a držel se volantu. Aby podpořil vyslovenou hrozbu, nastartoval.

Závorář si pár vteřin přebíral situaci a rozumně zvolil cestu nejmenšího odporu.

„Zajed'te na parkoviště, Kejře vám zavolám,“ řekl ten brach a zašklebil se jako klaun. Možná trpěl dlouhou chvílí a celou tu dobu se dobře bavil.

Přišel, jak opustil pracoviště, jen si přes ramena přehodil klasický řeznický kostičkovaný kabátek. Urostlý, nakrátko ostříhaný, dobře živený chlapík se zarudlou tváří, Závorař ukázal k parkovišti a věnoval pozornost přijíždějícímu skříňovému autu s reklamním logem nizozemské firmy. Namalovaný konzument s mastnou bradou vypadal jako úspěšný zahraniční podnikatel, zdárně kolonizující zaostalý kontinent. Párek v jeho ruce ovšem vypadal hezky česky.

„Hledáte mě?“

„Posad'te se dozadu, pane Kejři,“ požádal inspektor Čemus.

„Nemůžu nikam jet. Vyčítají nám každou minutu. Vidíte Tůmu, jak po nás čumí. Určitě bude žalovat. Minulý rok ho vylili z armády, majora! Je důležitý jako škopíček na škrábání brambor.“

„Máte přísný režim?“

„Tohle nejsou jatka, ale robotárna. Nemáme ani odbory, aby se nás zastaly.“

„Nezdržíme vás dlouho,“ slíbil Čemus. „Hovořili jsme s vaší matkou.“

„To se divím, obvykle každého hned vystrnadí.“

„Čekala doručovatelku a někoho stran žádosti do domova důchodců.“

„Chci přestavět barák.“

„Ten záměr vám chválíme,“ prohlásil Čemus i za Pleváka. „Potřebujeme hovořit s vaší sestrou Ljubou.“

„Jinou už nemám.“

„Vaše matka se zmínila o povodni na Dunaji.“

„Se divím. S Ljubou bych rád mluvil také, ale kde je té holce konec!“

„Proč jste její zmizení neohlásili?“

„Jaképak zmizení! Udělala to víckrát. Pokaždé zdrhne k nějakému prachatému chlapovi, který ji brzy vypakuje. Jak pozná, co v ní vězí. Poprvé to udělala v sedmnácti. Ženatý dědek měl šedesátku na krku a pět dětí s předcházejícími manželkami.“

„Kdy jste viděl Ljubu naposled?“

„První listopadovou neděli. Podle matky jí navečer někdo volal. Pádila jako splašená. Náhodou jsem zrovna seděl v hospodě a koukal na náměstí. Už se šerilo. Z auta vystoupil chlap. Takový pořádný, vysoký. Snad pačesatý. Asi měl dlouhé vlasy.“

„Můžete ho popsat přesněji?“

„Viděl jsem ho jenom zezadu.“

„Ljuba s ním odjela?“

„Proč by jinak lezla do auta?“

„Viděl jste ji nastupovat?“

„To ne,“ připustil Kejř. „Ono se to zrovna začalo mlet.“

„Co?“

„Národní hosté.“

„To zní urážlivě,“ řekl inspektor Čemus. „Národní hosté se říkalo německému obyvatelstvu, které na konci války prchalo se špatným svědomím a nejnutenějšími věcmi před frontou. Většinou pocházeli z oblastí, které Němci zabrali Polsku.“

„Tady v Bystřici tak říkáme přivandrovalcům z ciziny.“

Mlčeli.

Nepřijeli řešit neřešitelnou migraci, otevřenou Evropu a míru nezbytné tolerance.

„Ukrajinci se začali mlátit s Rumuny“ vysvětloval Kejř. „To je v Bystřici na denním pořádku. O tom byste měli vědět!“

„Víme,“ řekl Čemus příkřeji, než zamýšlel. „To auto jste odjíždět neviděl.“

„Neviděl.“

„Jaké auto to bylo?“

„Tmavší.“

„Značka?“

„Já se v autech nevyznám.“

„Před vaším domem stojí suzuki.“

„Patří Ljubě. Jezdila s ním do práce. Někdy dělala dlouho do noci.“

„Nechodili za ní nějakí lidé?“

„Domů ne.“

„Kam chodila tady v Bystřici?“

„V poslední době už nikam. Říkala, že Bystřice je prdel světa.“

„Třeba tady měla nějakého přítele.“

„Těch bylo! Ale to už dávno neplatí. Stejně to byli kocouři na jednu noc. Jenom dělala ostudu,“ posteskl si Kejř a neklidně se zavrtěl. „Musím běžet. Vy Ljubu z něčeho podezříváte?“

„Setkali jsem se s podezřením, že se podílela na distribuci drog.“

„To mě neudivuje,“ připustil Kejř. „Byla po penězích jako divá, ale sama určitě nefetovala. Na přestavbě baráku se nechtěla podílet. Copak Bystřice leží někde v poušti? Umanula si, že koupí byt ve městě. Vydělávám dost, abych měl na přestavbu, ale vyplatit Ljubu, na to nemám.“

„Naléhala?“

„Jen se zmínila.“

„Po vaší sestře pravděpodobně vyhlásíme pátrání,“ řekl Čemus.

„Zbytečnost,“ prohlásil Kejř. „Zase se vrátí. Jako pokaždé. A jestli ne, budu rád. Přál bych jí, aby našla prachatého chlapa, který s ní bude mít trpělivost.“

„To my také,“ poznamenal Plevák. „Stejně nechápu, že vás sestřina delší nepřítomnost neznepokojuje.“

„A to zase jo,“ hlesl Kejř. „Starost mám. Zmizela už párkrát, ale vždycky aspoň zavolala a zeptala se, jak se vede mámě. Tentokrát nic. Jako kdyby se nad ní zavřela voda.“

„Jako nad bratislavskou sestrou?“

„Trauma,“ překvapil je odpovědí Kejř. „Paní doktorka to tak povídala. Rodinné trauma. Když se Ljuba nevracela a nezavolala, nedalo mi to a prohledal jsem její pokoj. Možná jsem to neměl dělat, třeba jste to měli v plánu vy.“

„Přišel jste na něco zajímavého?“

„Ani ne,“ odpověděl Kejř nejistě.

„Ale něco vás překvapilo,“ hádal inspektor Plevák.

„Nevzala si rodný list,“ přiznal Kejř. „Už se stalo, že si neodvezla žádné oblečení, chlap jí tehdy nasliboval modré z nebe, ale rodný list si brala vždycky.“

„Chápu,“ řekl inspektor Čemus.

Bez rodného listu nikoho právoplatně neoddají ani v kostele.

27

Služební tajemství je poměrně běžnou záležitostí. Někdy se mění v závaží. Zvědaví jsou rodinní příslušníci, kamarádi i všelijací všetečkové s nekalými úmysly. Tu a tam se vyskytují přímé či náznakové nabídky finanční kompenzace. Člověk se prostě musí obrnit a vytvořit si ulitu, do které nikoho nepustí. Když to dokáže, má vystaráno. Stejně je tomu s tajemstvím bankovním. Složitější je to třeba ve zdravotnických zařízeních s početným personálem. Svůj zdravotní stav někdy ještě nezná ani pacient, ale polovina města už ví, že to má spočítané a k druhé polovině obyvatel prosákne ta zvěst příští týden.

Někdy jsou služebním tajemstvím vázáni oba partneři a hrozí něco jako střed zájmu. Inspektor Just a státní zástupkyně uzavřeli nepsanou a rámcově dodržovanou dohodu, že pracovní záležitosti pustí z hlavy s uložením spisů do trezoru. Jenomže

myšlenky člověk nezaplaší. Častěji pustila drobnost státní zástupkyně. Nikoli proto, že byla žena, ale protože byla svědomitější, byla vystavena větším politickým tlakům a někdy řešila hodně zauzlované případy. Bydlela v prostorném bytě nedaleko náměstí, zatímco Justova těsná garsoniéra se nacházela na předměstském sídlišti. Proto se převážně zdržovali v jejím bytě.

Nepatřila k nadšeným kuchařkám, ale postupně se z ní stala šikovná hospodyňka a vaření jí někdy dokonce činilo potěšení, jako kdyby objevovala nový svět. Zejména si dávala záležet na snídaních, neváhala vstát častěji. Just se nejednou nedostal k obědu, ona ho záměrně vynechávala z obavy, aby nemusela obměňovat šatník. Toho pochmurného rána připravila slaninu se třemi vejci, plátek ementálu, skleničku džusu, konvici kávy, čerstvé pečivo a měkký chléb.

Zatím co Just s gusem debužiroval, uždíbovala oříškový rohlíček a zapíjela ho neslazenou kávou.

„Máš se také nadlábnout,“ doporučil Just.

„Hubení lidé vydrží delší dobu,“ namítla státní zástupkyně s tak vážnou tváří, že by tomu nezasevěčený málem uvěřil. „Nemají co ztratit.“

Odpustil si nevhodnou připomínku. Příliš hubené ženy jej nepřitahovaly, ale láska prochází také žaludkem. Nepochybně v tom vězelo chlapské sobectví. Když muž dostane doma chutnou krmí, ochotně se smiřuje s nápady, které by mu jinak byly proti mysli. Ve své garsoniéře snídal mnohem prostěji. Tvrdý skrojek chleba, pokud byl, čaj nebo kávu, pokud byla. Nakupování se mu hrubě přičilo. Když vyjel na nákup se státní zástupkyní, nevyškal nadšením, ale nacházel v ploužení s nákupním vozíkem i příjemné aspekty.

Ve své garsoniéře měl prostě permanentní zásobovací potíže. V domě bydlela nezaměstnaná blondýna středního věku a mladistvého vzhledu, která si přilepšovala obstaráváním nákupů seniorům z okolí. Nabídla výpomoc i Justovi. Určitou dobu to klapalo k oboustranné spokojenosti. Blondýna příležitostně zapřádala delší a delší rozhovory, cvrlikala a štěbetala, nabízela další modely výpomoci. Možná ho považovala za ostýchavého člověka, který potřebuje postrčit, neboť se odhodlala k ráznému kroku. Jednoho dne našel mezi nakoupenými potravinami výmluvný balíček kondomů. Rázně ukončil veškerou výpomoc. Od té doby jej blondýna míjela jako něco, co zůstalo po vrabcích. Zase snídal ztvrdlé skývy.

„Jdeš do kanceláře?“ zajímala se státní zástupkyně, ukousla ždibek oříškového rohlíčku, spláchla ho douškem kávy a smetla z výrazné hrudi neviditelný drobeček. Na tom se dala velice záležet.

„Do banky,“ řekl Just a nezpůsobně vytřel talíř kouskem chleba. Konečně, proč ne, byl tam skoro doma.

„Ukládat?“ zeptala se státní zástupkyně, od narození Petra.

„Bankám nevěřím, peníze schovávám do slamníku,“ řekl Just, od narození Petr.

„Vybírat? Půjdeš tam s pistolí?“

„Pochopitelně,“ přikývl Just a dolil si kávu. „Pistole se může hodit. Bankám není co věřit, mohli by mě okrást. Stačí, že nás odírají na poplatcích za jednotlivé úkony. Svěříme jim peníze, oni s nimi hospodaří a vydělávají na nich, my klienti jim za to ještě platíme.“

„Vezmi si pistoli a něco na hlavu,“ poradila.

„Proč?“

„Protože prší.“

„Aspoň vyrostu.“

„Jsi akorát,“ usoudila s přivřenýma očima, v nichž se mlsně zalesklo. „Povyrosteš, já si budu muset stoupat na stoličku, když tě náhodou budu chtít políbit.“

„Co můžeš udělat hned, neodkládej na potom.“

A stalo se.

Do kanceláře vstoupila s kratším zpožděním, která naštěstí nikdo nezaznamenal. Snažila se být přesná jako chronometr. Jako rozhlasové časové znamení. Jako apoštolové na Staroměstském orloji. Vyznávala princip, že dochvilnost není vlastností vyhrazenou výlučně králům.

28

Pršelo a pršelo. Nízké mraky se málem třely o plochou střechu Modrého domu. Nedbajíce dobré rady si nevzal čepici, usoudil, že vystačí s pistolí. Nepovedlo se mu zaparkovat na dohled banky, do vestibulu vstoupil jakoby proběhl pod vodotryskem.

Byl očekáván, dojednal si přijetí již předcházejícího dne.

Nikdy nebyla nápadná kráska, ale měla v sobě jakousi usměvavou živočišnost a temperament vyvěrající z náramného sebevědomí. Věděla co chce a jak toho dosáhnout. Poměrně rychle se vypracovala na ředitelku pobočky. K lodičkám na vyšším podpatku zvolila slušivý kostým, bílou halenku s límečkem stojáčkem a cedulku s titulem, celým

jménem a označením postavení. Pod zvýrazněným obloučkem tenkého obočí seděly dvě bystré oči jako objektivy skrytých kamer.

Prostornou kancelář vybavil bytový architekt moderním nábytkem, estetický dojem převyšoval praktičnost. Nescházely vhodné doplňky, chyběly však sebemenší známky osobitosti uživatele. Místnost vyšperkovaná velkým čtvercem okna s barevnou vitráží ve spodní části budila zdání, že se na rozměrný Zezulův obraz letní krajiny s rybníkem dívá každý den někdo jiný.

Posadila se a navyklým pohybem upravila límeček, aby zakryla množící se vrásky na krku. Kdysi spolu prožili větší počet bezesných nocí. Just byl tedy o deset roků mladší, ona o deset roků lehčí, svobodná a bezdětná. Pracovní dobu trávila v přízemí u přepážky pro chudší klienty.

„Co pro tebe můžu udělat?“ zapředla s profesionální ochotou.

„Řešíme zvláštní problém,“ řekl Just.

„Soukromý?“

„Služební. Samozřejmě bychom si mohli opatřit příslušné povolení, ale nechceme jít s bubnem na zajíce.“

„Povídej!“

„V souvislosti s jiným případem potřebujeme vyslechnout klientku vaší banky. Jenomže na začátku listopadu odešla z domova a přestala chodit i do práce. Neudělala to prvně a její bratr předpokládá, že se dříve nebo později vrátí. Okolnosti nás ovšem znepokojují. Z domova si nic nevzala, nedala o sobě vědět a její mobil je mrtvý. Podle bratra to byla spořivá slečna, chtěla si tady ve městě sehnat bydlení.“

„Měla důvod vytrádit se?“

„Možná hned několik,“ konstatoval Just. „Když zmizela, zaměstnavatel jí poslal výplatu na účet. Kdybychom věděli, že v posledních týdnech došlo k nějaké manipulaci, k nějakého pohybu...“

„Potřebuješ vědět, jestli vybírala,“ upřesnila ředitelka.

„Nebo ukládala. Pokud nedošlo ke změnám, stav na účtu nás nezajímá.“

„Mne zajímá jméno té slečny. Znáš její osobní údaje?“

„Adresu.“

„Sem s ní!“

„Ljuba Kejřová, Uhelná Bystřice, Šikmá tři tři šest,“ opakovala po Justovi a zapracovala na počítači. Nehlučně, hbitě, jemně.

Just na displej neviděl, nechtěl zneužívat její vstřícnosti, vyčkával.

„K poslednímu výběru došlo desátého října. Potom přišla jen mzda. Neúplná.“

„Jinak nic?“

„Nic. Opravdu spořívá slečna,“ usoudila ředitelka a nad rámec Justova požadavku připojila výši vkladu.

„Všechno?“

„Zdá se ti to málo?“

„Jen aby těch peněz ve zdraví užila.“

„Bojíte se, že ji někde najdou s pozměněným metabolismem?“

„Takové truchlivé příhody se stávají,“ připustil Just.

„Žiješ sám?“

„Teď zrovna ne.“

„Slyšela jsem.“

„Co?“

„Jenom to nejlepší.“

„Pokud jde o mne, je to samozřejmé.“ Záměrně přešel k lehkovážnému tónu, svoje soukromé záležitosti ohradil diskrétní zónou a nerad nechával kohokoli třeba jen nahlédnout.

„Mluvila jsem o tvé současné přítelkyni.“

„O té nemám pochybnosti.“

„Před časem o tobě šla řeč ve spojení s jednou lékárnou.“

„Lékárna v tom byla nevinně. Ten příběh je minulostí.“

„Kdo zat’al sekyru?“

„Nechodil jsem pravidelně k večeri, košile jsem měl ošoupané od podpažního pouzdra...“

„Současné favoritce to nevadí?“

„Po té zkušenosti si košile zásadně peru a žehlím sám.“

„To ti slouží ke cti. Můj manžel možná o žehliče něco slyšel, ale sotva si dokáže vybavit, jak vypadá.“

Zmínku o manželovi považoval za další pokus o vkročení do diskrétní zóny, zkusil vrátit se na předcházející plevelného pole. „Také jsem jen mlhavě zdůvodňoval náhlé odchody a pozdní příchody.“

„Ty mně vadily také,“ pravila s náznakem pohnutí, které nepůsobilo úplně věrohodně. „Musela jsem z tebe páčit každé slovo a stejně jsem se nikdy nic podstatného nedověděla.“

„Sloužím vlasti,“ zavtipkoval ve snaze uniknout mimo hrací plochu.

Dovtípila se, našpulila rty a chvilku přejížděla dlaní po blyštivé desce psacího stolu. Potom ruce obrátila a hleděla na dlaně. Možná hledala důvod k výtce na adresu uklízečky. Následovala věta povzdech.

„Kdybych tak věděla, komu vlastně sloužím já!“

29

Pro motoristu je podstatný rozdíl mezi ženou v přechodu a ženou na přechodu. Městský zahradník Adam Smolíček netušil, že o ženě s plnou nákupní taškou platí obojí. Najednou stála na přechodu. Nedbajíc červené vykročila k protějšímu chodníku, když se poctivě na zelenou rozjížděl. Dupl na brzdu. Pneumatiky zaúpěly, motor zavyl, žena pustila obě tašky a stanula na místě.

Do Smolíčkova auta narazil ochranným rámem černý terénní vůz s rezervou připevněnou vzadu na karoserii. Náráz nebyl prudký, ale zadní kapota vyletěla nahoru. Motor terénního vozu zaburácel, auto couvalo. Lehce natuklo přijíždějící mazdu, načež vybočilo a vyrazilo kupředu. Otřelo se o zkoprnělou ženu, která ztratila rovnováhu a nebyť přispěchavšího chodce, složila se k taškám.

Nikdo z aktérů a svědků, statistů všemožných událostí, si nepovšiml z protisměru přijíždějícího policejního vozu. Vytvořili přemoudřelý hlouček samozvaných soudců. Stačilo málo, rozhořčený výkřik, hysterický popud, a Adam Smolíček by měl nejen naražená žebra a zadní část vozu, ale také pár boulí návdavkem. Přinejmenším. Všichni litovali chudinku paní, kterou málem přešel na přechodu

Rozhlédli se. Paní ozelela rozsypaný obsah tašky a upalovala po druhém chodníku. Zaujal je policejní vůz. Nezastavil, vyhodil levý blinkr. Snad chtěl obrátit do protisměru. Možná za tou upalující ženou.

Řídil ho policista Boudník, mezi kolegy pokládáný za specialistu na průšvihy. Časem se otrkal, ale trvalého partnera postrádal, nikdo s ním nechtěl sloužit. Částečně také proto, že byl nudný patron. Když obracel do protisměru, způsobil trochu zmatku, který se samozřejmě neobešel bez výtek řidičů a hlasitého houkání, vyhnul se však karambolu. což bylo nejpodstatnější. Stačil ohlásit značku a státní poznávací značku černého terénního auta a pustil do stíhání.

Šerilo se, pršelo. Stěrače pracovaly na střední stupeň.

Pokud se prchající řidič řídil nějakými dopravními předpisy, pocházely z třicátých let minulého století. Ujížděl po levé polovině vozovky, na správnou stranu se

vracel jen v nouzi, na křižovatkách dvakrát projel na červenou, nedbal zpomalovacích retardérů, při vjezdu na most srazil cyklistu a na okraji města stačil projet železniční přejezd v okamžiku, kdy naskočila červená a závory se začínaly sklánět.

Policista Boudník musel zastavit. Byl netrpělivý, zdálo se mu, že staříčkový lokotraktor s jedním nákladním vozem projel za drahnou dobu, ačkoli uběhlo sotva pár vteřin. V tom intervalu vyslechl sdělení, že terénní vůz byl dopoledne ukraden profesionálním ochráncům přírody. Boudník si teprve na kolejích uvědomil, jakému účelu slouží maják na střeše. Zapnul ho, posílil jeho účinnost i zvukovým signálem. To mu umožnilo předjetí několika loudavějších účastníků silničního provozu. Daleko před sebou spatřil koncová světla terénního vozu.

Sešlápl plyn a cítil se jako závodník na Ralley Monte Carlo. Nebo James Bond. Občas trpěl takovými dobrodružnými představami. Většinou to potom špatně dopadlo. Na rovném úseku skutečně zkrátil vzdálenost, prchající řidič však náhle odbočil na úzkou silničku nahoru do kopců a lesů. Určitě se v okolí vyznal, šance na únik tam byla podstatně vyšší. Spousta odboček a zkratk mezi nimi, členitý terén, několik malých vesniček s rybníky, porůznu rozhozené samoty, dva lomy, štěrkem vyztužené dlouhé lesní průseky pro těžaře.

Rozcestí pod obcí Tmář, osada Přelov, vesnička Hájek, listnatý les. Spadané listí tvořilo na asfaltu téměř souvislou kluzkou vrstvu. Na konci lesa číhala zatáčka vedoucí vozovku přes širokou hráz rybníka Vrabčák.

Tma houstla, přšelo hustěji, stěrače hlasitě předly a sotva stíhaly, viditelnost se krátila. Z protisměru ujíždějící tahač s přívěsem plným klád měl špatně seřízená světla. Oslňovala.

I policistům někdy šplouchá na maják. Třeba když spadnou s autem do rybníka. Policista Boudník tu zatáčku prostě nezvládl, prorazil zábradlí a než si uvědomil krajně komplikovanou situaci, auto dopadlo na hladinu, zvedlo gejzír vody, kola se zabořila do bahna. O víkendu rybáři rybník lovili, do normálního stavu hladiny měl ještě daleko. Zvukový signál se odmlčel, maják ještě pár minut modře blikal a rozhazoval po hladině modravé odlesky podobné rozhozeným drahokamům.

Jako naschvál nic nejelo.

Policista Boudník později nedokázal vysvětlit, jakým způsobem se vysoukal z auta a jak se přebrodil na břeh. Rozhodně se nedostavily žádné romantické představy. Jako vodník Česílko si nepřipadal.

Sedm minut před osmnáctou hodinou obdržela policie sdělení, že v obci Kejřov, vzdálené několik kilometrů od rybníka Vrabčák, havarovalo větší osobní auto. Řidič nezvládl řízení, neudržel auto na silnici a v plné rychlosti najel čelně do vrat hasičské zbrojnice, vyvrátil je a nárazem poškodil téměř novou hasičskou stříkačku. Řidič bez známek života zůstal zaklíněný ve zdemolované karoserii.

K místu nehody vyjeli záchranáři, profesionální hasiči z města a policisté. Konkrétně nadporučík Slámová a podporučík Kmoch. Dopravní policisté měli napilno u hromadné havárie na dálnici a někde v tom směru se nacházel policista Boudník, který přestal komunikovat.

Policista Boudník se nacházel u rybníka Vrabčák. Nepovedlo se mu zastavit sanitku ani hasiče, s kolegy měl větší štěstí.

„Kde máš auto?“ zaútočil Kmoch.

„Ve vodě.“

„Potřebovalo umýt?“

„Tady snad někdo rozlil na silnici olej.“ pravil roztřesený Boudník. „Nebo naftu! Nebo co!“

Nadporučík Slámová přistoupila k místu, kde scházelo zábradlí a namířila dolů paprsek světla ze silné baterky. Nad hladinu vyčnívala střecha s majákem. Zdálo se, že sedí na pevném dně a neklesá.

„Ty vole,“ ujelo Kmochovi, když k ní přistoupil.

„Mohlo to dopadnout hůř,“ pravila Slámová skoro šeptem. „Mohli tam uvíznout oba. Fakticky je to vůl. Že se k tomu musíme naplést zrovna my!“

„Jsme děti štěstěny,“ řekl Kmoch a obrátil se k Boudníkovi. „Svlékni se! Nebo to odležíš! V kufru jsou montérky!“

Zatímco se Boudník převlékal, Slámová prohodila tiše tichounce: „Všiml sis, co měl Smolíček v kufru?“

„Nějaké kliky.“

„Právě! Měli by to vědět na kriminálce.“

Do Kejřova dojeli pozdě. Ne snad s křížkem po funusu, na ten ale později stejně muselo dojít. Hasiči vyprostili zdevastované tělo.

„Znáte ho někdo?“ zeptala se nadporučík Slámová.

„Všichni,“ ozvalo se z hloučku.

„Kdo je to?“

„Flákač.“

„Fet'ák.“

„Břichomluvec a pěkný sprost'ák.“

Ozval se rozechvělý ženský hlas: „Mluvíte o mrtvém klukovi, chlapi!“

Příliš to nezabralo. Místné fotřiči měli k ohleduplnosti daleko, litovali pochroumané stříkačky, ke které si obec pomohla po dvaceti letech a kterou svědomitě ošetřovali, piplali si ji celé víkendy jako si svědomitá matka hledí batolete.

„Jakýpak kluk! V jeho věku jsem se staral o dvojčata!“

„Já byl na vojně a řídil jsem tank.“

Jakási místní filosofka se uchýlila k přemoudřelému prohlášení, že staří umírají v posteli, mladí v autech. Jistou míru soucitu ovšem pocíťovali, jen ji zatím nedávali najevo.

Podle občanského průkazu bylo mladíkovi devatenáct, trvalým bydlištěm patřil do nedalekého Svoradova a podle záchranářů utrpěl hned několik smrtelných zranění. Ještě v Kejřově dostali policisté informaci, že byl již dvakrát vyšetřován pro krádež auta, s nímž jezdil, dokud byla v nádrži poslední kapka, potom ho nechal na místě a ukradl si jiné, kterým se vrátil do blízkosti bydliště. Také vešlo ve známost, že nevlastnil řidičský průkaz a příští pondělí se měl dostavit do soudní síně, kde mu měl být vystaven účet za spáchané prohřešky.

Pro policistu Boudníka si přijel osobně velitel. S hasiči domluvil na ráno vylovení auta. Ani se netvářil příliš rozezněn. Možná spoléhal na staré přísloví, že všechno zlé je k něčemu dobré a nadřízení konečně uklidí Boudníka někam do závětrí. Propustit jej nemohli, na ministerstvu dohlížela na jeho policejní kariéru ochranná ruka.

Na nadporučíka Slámovou a podporučíka Kmocha spadla nepříjemná povinnost oznámit rodičům smrt jediného syna.

32

Ráno se sice probouzelo váhavě, na konci listopadu tomu tak bývá, ale obloha se vyčistila a přes obzor nahlížel oslňující rudý oblouk slunka. Šedivá obloha působila depresivně, vyjasněná měla vliv na lepší náladu, dodávala lidem chuť do života. Pravda, ne všem.

Počasí nemělo žádný vliv na protialkoholní a protidrogovou akci, zaměřenou na profesionální řidiče, připravenou dopravní policií. Výsledkem byl značný počet pokut, několik odstavených vozů a odebraných řidičských průkazů. Se zlou se potázali dva řidiči autobusů, řidič zahraniční cisterny převážející vysoce hořlavou látku a veterinář Alt, o němž kolovalo, že úplně vystřízliví jedině po několikadenním pobytu v nemocnici.

Té noci měl plné ruce práce s telicí se krávou. Ve chlévě nebylo právě jako v tom z církevních legend, ovečka tam byla, ale tím podobnost končila. Převládalo vlhko, rozbitými okny protahovalo. Hospodář nebyl zrovna starostlivý správce svého majetku. Oba si štědře dopřávali truňku a hospodářova družka jim zdatně asistovala. Když přivedli telátko na svět, připili si na jeho počest, chutě posnídali a veterinář do sebe obrátil ještě dvě sklenky, do každé nohy jednu.

Na zpáteční cestě se mu klížily oči. Když se na okraji města blížil k hlavní silnici, zasvítilo mu náhle do očí slunce, připomínající ohnivou pec. Možná to zavinil mikrospánek, možná slunce, přehlédl nejen dopravní značku, ale i policisty kontrolující řidiče, nezaznamenal ani malou dodávku, na jejichž bocích byly namalovány hodiny, ukazující za pět minut půlnoc. Nebo za pět minut poledne. Nad hodinami stál nevýrazný nápis *Přesný čas Přemysl Česal*. Dotyčný byl známější pod přezdívkou Rasputin.

Dopravní policisté zaznamenali blížícího se veterináře. Znali jeho šrámy poznamenaný mercedes, znali jméno uživatele a jeho náchylnost k plné sklence. Když poznali, že mercedes jede nepřiměřenou a neměnnou rychlostí, stačili uskočit. Hodinář zvaný Rasputin, občanským jménem Přemysl Česal, stačil v poslední chvíli strhnout volant. Veterinářovo auto jen škrtno o dodávku s hodinami a roztočilo ji jako dětskou káču, větší škodu nezpůsobilo. Neovládaný mercedes se roztočil, veterinář dopřál volantu volnost, a nechápal, jak se dostal na kolotoč. Ještě mu blesklo hlavou, kde se tam ta zatracená dodávka vzala. Následoval náraz do betonového sloupu. Auto se převrátilo a děsivým rachocením mačkaných a odlamovaných plechů klouzalo osmnáct metrů a dvaadvacet centimetrů po dlažebních kostkách. Takový údaj stál v análech dopravní policie.

Uskočivší policisté nedoznali fyzické újmy, hodinář Česal alias Rasputin se také těšil dobrému zdraví, pouze dramatické okamžiky chvilku rozdýchával, chrlíce plejádu nadávek a nelichotivých živočišných příměrů. Veterinářovo auto ztratilo hodně z původního tvaru, budilo děsivé představy, podporované benzínovými výpary.

A obavy ze samovznícení.

Z výbuchu.

S přispěním fyzicky zdatného hodináře policisté veterináře vyprostili. Na čele měl krvavý šrám, ale byl při vědomí, dokonce se usmál krvavými ústy, přišel o několik předních zubů a pokusil se promluvit, jako kdyby chtěl přítomným popřát dobrého dne. Následně upadl do bezvědomí.

Přivolaná rychlá lékařská pomoc vynesla striktní soud: „Poleží si!“

V nemocnici to tak černě neviděli. Za příhodné konstelace, bez nepředvídatelných zdravotních komplikací, budou mít sestry obtížného pacienta plné zuby a jakmile začne naléhat, primář jej na revers propustí.

33

Co je psáno, co je dáno. Spis nabýval na objemu. Přibývaly výpovědi svědků, kteří něco málo věděli, přibývalo svědků, kteří nevěděli nic, ale vydávali se za všímavé, a ještě větší počet dotazovaných opravdu nic neviděl. Jenže – věřte tomu.

Přibývalo expertíz, přibývalo zjištění, která mohla i nemusela s vraždou Kryštofa Markupa souviset. Stejně tak nemusela jeho smrt žádným způsobem souviset se srpnovou smrtí jeho ženy Inge.

A naopak.

Jednu neznámou v komplikované rovnici představovala Ljuba Kejřová. Jenomže neexistoval důvod k vyhlášení pátrání. Nic neprovedla, nikdo ji nepostrádal, ani rodina neprojevila skutečný zájem. Neměla důvod zmizet, skrývat se. Jedině snad mohla vědět něco o posledních chvílích života Inge Markupové. Nedalo se vyloučit, že napsala anonymní dopis podepsaný PŘÍTELKYNĚ.

Kdyby získali jistotu, že je autorkou stojatá voda vyšetřování by se pohnula. K tomu potřebovali nahlédnout do jejího pokoje, do domku Kejřových v Uhelné Bystřici. Inspektor Čemus nevěřil v úspěch a také ho nedosáhl, souhlas s domovní prohlídkou nezískal. Částečně proto, že vyšetřování smrti Inge Markupové bylo oficiálně uzavřeno a označeno jako sebevražda. Tehdy nemohli tušit, že někdo zastřelí pozůstalého manžela.

Ověřovali alibi potencionálních pachatelů. V podstatě čehokoli, nejednou se stávalo, že pátrali po zloději hrušek a našli odcizená jablka.

Svou troškou přispěla i nadporučík Slámová.

Telefonicky ohlásila, že při drobné dopravní nehodě došlo k poškození vozu městského zahradníka Adama Smolíčka. V otevřeném zavazadlovém prostoru zahlédla kliky. Stejný poznatek učinil podporučík Kmoch

„Jaké kliky?“ žádal Čemus upřesnění.

„Snad od domovních dveří. Takové ozdobnější. Jako zlaté.“

„Mosazné?“

„Vypadaly jako něco lepšího.“

„Kolik?“

„Dvě.“

„Nebyly nové?“

„Nové by ležely v krabici.“

„Nikoli nezbytně,“ řekl Čemus. „Smolíček ví, že jste si klik všimli?“

„Dělali jsme nevidoucí. Mohla to být náhoda.“

Ve skutečnosti je teprve dodatečně napadlo, že kliky mohly mít něco společného s Klikářem a dobrých pět minut se dohadovali, jak s poznatkem naložit.

„Smolíčkovo auto bylo pojízdné?“ pokračoval Čemus.

„Chtěl s ním dojet do servisu.“

„Do kterého servisu?“

„Zmínil se o Vávrovi. To jen malý servis nad meruňkovým sadem.“

„Dojel tam?“

„Nevím,“ pravila nadporučík Slámová. Nerada. Vždycky se jí přičilo přiznat, že něco neví. „Nehodu převzali kolegové z dopravky, my jsme dostali pokyn vylovit z rybníka Boudníka. Také měl kliku, náhodou se neutopil.“

Ta verze nekorespondovala se skutečným průběhem událostí, ale dobře vypadala.

„Poslyšte, Nadslámová,“ řekl Čemus, patřil k vyvoleným, jimž bylo to oslovení dovoleno. Měl na jazyku opepřenou poznámku, ale v pozadí vězel stín smrti mladého zloděje aut a také okolnosti utopení policejního vozu již vešly v policejních kruzích ve známost.

Uslyšel: „Poslouchám, pane inspektore.“

„Náhoda je v jistém smyslu nejlepším reprezentantem základního souboru,“ vybruslil Čemus z choulostivé situace. „Rozumíte, Nadslámová? Za ty kliky děkuji.“

„Byla to klika, že se Smolíčkovi při nárazu otevřel neuzamčený zavazadlový prostor,“ pravila nadporučík Slámová. Musela mít poslední slovo. Stála sice na podstatně nižší příčce hodnostního žebříku, ale byla žena.

„Tak se zdá, že začíná být překlikováno,“ podotkl inspektor Plevák, který vyslechl celý rozhovor, ačkoli seděl stranou.

„Počasí s námi příjemně laškuje,“ pravil inspektor Plevák spokojeně, když zastavili v ulici Na stínadle. I tam již dolehly parkovací problémy, volné místo našli až na spodním okraji ulice. Vyšlápili si proti příjemnému sluníčku, minuli dům Olgy Drobné. Na zahradě hrabal listí stařík v rozepnutém kožíšku. Z úst mu trčel doutník.

„Měl jsem dojem, že žije sama,“ prohodil Plevák..

„To nic neznamená, změna je život,“ řekl Čemus.

„Ta změna by měla být mladší.“

„Třeba je to strýček z Kameniček.“

„Proč zrovna z Kameniček?“

„Protože se tam narodila,“ prohlásil Čemus, který si každé léto dopřál výlet po výstavách a pozoruhodnostech na Vysočině. Nasavrky, Kameničky, Svratka, Sněžné, Tři studně, Medlov, tam obvykle přenocoval, Žákova hora, sklářské Škrdlovice, Velké a Malé Dářko... Ještě dodal: „Okolnosti neznám, ale Drobná uvedla jako místo narození Kameničky.“

„To mi uniklo,“ přiznal Plevák, jakoby rodiště svědkyně hrálo podstatnou roli.

Adam Smolíček je očekával u vrátek, protože se předem ohlásili, aby nemarnili čas a nevážili zbytečnou cestu. V běžném životě je to samozřejmě slušností, ale kriminalisté nemohli tu zvyklost příliš respektovat, často by se potázali se zlou.

„Pojďte dál,“ zval je Smolíček s nejistým, trochu kyselým úsměvem. Nedivili se. Jistě mu vrtalo hlavou, zda přicházejí ohledně mrtvého, ohledně nehody, ohledně staré aférky s podivným prodeje dřeva z městských lesů, na které se podíleli dva radní, nebo ohledně Marxových a Leninových spisů, které pro jistotu uložil na půdu.

Šli, však proto přijeli, aniž by dávali najevo zvědavost. U domovních dveří nebyla klika, nýbrž pouhý knoflík, otevřít se muselo klíčem. Nahoře se skvěl druhý zámek.

„Událost u paní Drobné mě varovala,“ pronesl Adam Smolíček sám od sebe. „Spodní zámek jsem vyměnil a nahoru jeden přidal. Starý se šikne na chatě. Hodil jsem ho do auta. Jenže to teď stojí u Vávry v servisu.“

„Kdy dáte do oken mříže?“ zaskočil jej Plevák.

„To bych udělal z baráku tvrz!“

„Proč ne, máte věž i cimbuří,“ popíchl Plevák.

„Já tenhle dům neprojektoval, to Drobný, než se pustil na zkušenou do světa! Ale jestli to takhle půjde dál a příliv cizinců bude pokračovat, může dojít i na mříže!“

Kliky i zámek v kufru Smolíčkova auta byly, ověřil to inspektor Just, který přišel obhlédnout škodu. Majitel servisu Vávra ji označil za žabařinu a opravdu zabrat mu dávají auta, která přivezu srolovaná jako víčko od sardinek.

„Někdy nastává opačná situace,“ připojil se Čemus. „Přihodí se, že jste uvnitř a potřebujete se dostat ven.“

„Nestrašte, už takhle mám v posledních dnech hlavu v pejru,“ pronesl Smolíček ustaraně, když se usadili v obývacím pokoji. Velkým oknem viděli město protažené kolem řeky, ve slunečních paprscích působilo jako konejšivé útočiště spokojených a bezproblémových občanů. Zdání samozřejmě klamalo, to věděli všichni tři.

„Napřed ten mrtvý,“ pokračoval Smolíček. „Včera mi nějaký trouba naboural auto. Nic vážného, ale našťve to. Zastavil jsem u přechodu a čekal na červenou. Na chodníku se bavily dvě babky. Tak padesátky. Když mi naskočila zelená, jedna z nich vyrazila na přechod jako neřízená střela. Stačil jsem zabrzdít, však jsem teprve řadil. Jenomže ten cvok v tereňáku za mnou měl naspěch, zezadu mě postrčil. Plechově to zarachotilo. Ženská se vyděsila, pustila igelitku a trčela na fleku jako solný sloup. Tereňák couval, ozvalo se další buch, naboural auto za sebou. Magor v tereňáku udělal myšku a zdrhal. Sotva jsem stačil postřehnout, že za volantem sedí mladý kluk. Trochu jsem si narazil žebra a hrudní kost. Modřina jako Vranovská přehrada. Měl jsem sedadlo hodně vpředu, ráno si ho posunula manželka. Hned se srotili zvědavci. Stačilo málo a lynčovali mě. Ta ženská zatím stačila zmizet. Tašku nechala taškou a pelášila po druhém chodníku. Možná jí došlo, co způsobila. Po příjezdu policajtů mě několik chodců dosvědčilo, že přecházela na červenou a jak se všechno seběhlo. Toho cvoka s tereňákem chytili?“

„Nechytili, ale krást auta už nebude,“ řekl Čemus. „Dojel do Kejřova. Tam nevybral zatáčku a čelně najel do vrat hasičské zbrojnice.“

„Jak to s ním vypadá?“

„Leží.“

„V nemocnici?“

„V márnici.“

Adam Smolíček neprojevil přílišný respekt před majestátem smrti, nakousl jiný krajíc. „Poslyšte, nechci být nemístně zvědavý, ale proč se o celkem běžnou nehodu zajímáte vy z kriminálky?“

Servisman mu patrně dal echo, že se o jeho nabourané auto zajímala kriminálka. Nezeptali se, neshodil by opraváře, kterého potřeboval. Kdo je zvyklý na auto, je bez auta jako bez bezruký. Snadněji oželi nepřítomnost manželky.

„Přijeli jsme se zeptat, jestli se vám nevybavil třeba zdánlivě podružný postřeh ohledně Kryštofa Markupa,“ řekl Čemus. Ani příliš nezatmíval, ta záležitost byla stále aktuální. Dokonce primární.

„To jsme mohli vyřídit telefonicky!“

„Osobní kontakt je spolehlivější!“

„Zklamal vás. Myslím na to, kudy chodím, však normální lidé nenacházejí mrtvé každý měsíc,“ spustil Smolíček, poposedl a jeho tvář přeletěl stín bolesti, ozvala se naražená žebra.

„Někoho taková smůla nepotká ze celý život,“ poznamenal Plevák.

„Já to štěstí neměl. V noci nemůžu spát, stále mám před očima nohu, vyčuhující z hromady. A klobouk, co se tam povaloval. Patřil Markupovi nebo tomu druhému?“

„Markupovi,“

„Soudíte podle iniciál?“

„Potvrdila to expertíza,“ řekl Čemus. „Věda se nemýlí.“

„Věda se nemýlí,“ souhlasil Smolíček, netajíce skepsi. „S vědci je to horší. Když poslouchám některé ty akademiky v televizi, jímá mě z jejich tuposti hrůza. Jako kdyby žili na úplně jiné planetě! Chlapi v hospodě jsou proti nim hotoví inteligenti.“

„Inu,“ řekl inspektor Čemus a tím také skončil, mělo to váhu olova.

Zvedli se k odchodu. Smolíček je doprovodil až k brance.

Dál už museli sami.

35

Beze spěchu se vraceli k autu. Jakýsi pečlivý rodič vyzdobil chodník panákem, použil k tomu suříkovou barvu, jakou se kdysi natíraly mostní a jiné železné konstrukce.

„Neskočíme si?“ pronesl laškovně Plevák.

„Už nerad skáču i přes kaluže,“ řekl Čemus. „Ale zkusit bychom to mohli!“

Raději se však té pohybové rozkoše zřekli.

Pěkné počasí vylákalo dvě vyčáplé dívky na kolečkových bruslích. Samé ruka, samá noha. Vzaly to po chodníku nahoru, kriminalisté jim uhnuli, aniž by se dočkali pozdravení. Poděkování ani nečekali. Někde poblíž Smolíčkova domu dívky obrátily a ostře sjížděly dolů. Nacházely se ve věku, kdy se život bere jako zábavný kabaret.

Vyřádily se i v oblečení. Červená a modrá bunda, červený a modrý kulich, aby jim nafoukalo do uší. Rukavice si prohodily, každá měla jednu zelenou a jednu žlutou.

Na zahradě Olgy Drobné zapálil stařík v kožíšku oheň, který vydatně zásoboval shrabaným listím. Dopracoval se až k plotu.

„Uhni, dědku,“ ozvalo se za Čemusovými a Plevákovými zády a než se nadáli, dívka v červené bundě se mezi nimi prosmekla, dloubla je lokty, vyrazila táhlý hurónský pokřik a uháněla za neexistujícím cílem. Její modrá partnerka se hnala prostředkem vozovky.

„Zasloužila by přehnout přes koleno,“ pronesl stařík a pohrozil hráběmi. „Ono se to dneska nesmí. Jako kluk jsem byli s bráchou sígři, co je pravda, to je pravda, táta o nás jednou přerazil parádní vycházkovou hůl. Moc si na ni zakládal, dědeček si dostal od rakouského jenerála. Časem jsem dospěl k poznatku, že táta věděl, co dělá., Škoda každé rány, která tehdy šla vedle.“

„Přeháníte,“ mírnil Plevák staříkův výlev.

„Jenom o fous, pane Plevák, jenom o fous! Že se nám dneska vyčasil, co říkáte?“

Plevák řekl „dobrý den.“

Čemus jej napodobil.

„Kéž by takové náramné počasí vydrželo do Silvestra,“ pokračoval stařík. „Na Nový rok by rovnou mohlo začít jaro. Zimu by měli úředně zakázat. Nebo uspořádat referendum o jejím zrušení.“

„Vy tady bydlíte?“ pokusil se Plevák o únik z pustých plání planého tlachání.

„Kdepak!“ Ukázal hráběmi někam za svoje záda. „Já přece bydlím támhle! Paní Drobné se starám o zahradu Podzim má svá práva. Stromy shazují listí každý rok, hrabiví lidé si nahranou.“

Nedalo se vyloučit, že řekl „se“ nahrabou. Nebo vyznával svérázný způsob žertování. Ve svém věku měl nárok na špetku podivínství a pochopení.

„To listí byste neměl pálit, je to zakázané ohledně ochrany životního prostředí. Kdyby sem nedopatřením zabloudili městští strážníci, vynesli by řadu připomínek!“

„Proč zabloudili? Procházejí ulicí každé ráno. Proto pálím listí až odpoledne!“ Otevřel plochou plechovou krabičku, vytáhl krátký hranatý doutník, zapálil si a začal konkurovat ohničku, z něhož stoupal téměř kolmý sloup dýmu. „Lupení se pálilo odjakživa a bude se pálit stále. To je jednou jisté. Paní Drobná má ráda pořádek, chce to tady mít hezké, aby ji v ulici nepomlouvali, že je lenoška. Já se starám o zahradu, pan Zhoř provádí opravy a úpravy v domě. Toho nebudete znát.“

„Jezdí sem pravidelně?“

„Jestli pravidelně, to se musíte zeptat někoho jiného,“ opáčil stařík pot'ouchle, patrně byl pěkná podšívka a s chutí někomu přisolil polívčičku. „Jeho auto stojí v ulici často a dost dlouho. Svěřila mi to paní Svobodová. Bydlím támhle za tím plotem, Čistě mezi námi, měla by raději držet zobák. Pokaždé až za tmy k ní chodí urostlý mládeneček s holou šiškou. Možná je to také opravář. Paní odnaproti povídala, že mu Svobodová otvírá skoro nahatá, hanbářka! V průsvitném županu.“

„Lehce zahalená nahota je dráždivější a svůdnější,“ utrousil Čemus polohlasnou úvahu, kterou stařík patrně ani nepostřehl.

Plevák to také nedal najevo.

„Někdo cizí se tady v okolí nepotloukal?“

„A vidíte!“ Staříkova vrásčitá tvář se rozsvítila. „Minulý týden jsem se vracel domů až před jedenáctou.“

„Proč tak pozdě?“

„Chodím uklízel do Maršíkovy hospody.“

„To není hospoda, ale denní bar,“ upřesnil Plevák.

„Bar nebo hospoda, to máte jedno a to samé. Maršík zavírá v devět, když přichvátnu, trvá mi úklid hodinu, Jenomže toho dne někdo pozvracel zed' v chodbě k záchodům, tak jsem se zdržel. Zrovna jsem došel támhle k té nakloněné dopravní značce, když jsem ho uviděl. Vyběhl jako ze dveří paní Dvorské a spěchal k autu, stálo u protějšího chodníku.“

„Jak vypadal?“

„Moc jsem si ho nepohlížel.“

„Všiml jste si třeba něčeho na jeho oblečení?“

„Byl to makačenko.“

„Podle čeho soudíte, že to byl makačenko?“

„Měl na sobě montérky. Nohavice mu plandaly.“

„Měl na sobě jenom montérky?“

„Nahoře bundu. Hádám, že rozepnutou.“

„Jaké bylo to auto?“

„Červené.“

„Byla tma,“ upozornil Plevák.

„Tady v ulici je hodně lamp. Všechny svítí. Minulý měsíc je spravovali.“

„Značku toho auta neznáte?“

„Seat, pane Plevák, seat,“ pravil stařík a v širokém úsměvu odhalil pravidelný bělostný chrup. „Červený seat, na to můžete vzít jed!. Nemlich takový, jakým jezdí pan Zhoř. Určitě to byl pan Zhoř!“

Stařík nepochybně tkal stále stejnou osnovu. Peníze od Olgy Drobné se mu nepřičily, na jejím životním stylu však nacházel pavučiny, v nichž mladší generace nacházejí potěšení a spatřují je nanejvýš jako mušelinové závoje.

„Kterým směrem seat odjel?“

„Dolů k centru.“

„Máte dobré oči.“

„Na můj věk, vidíte, pane Plevák! Na stáří si člověk pozvolna zvykne, protože lepší řešení nezná. Však mi ještě nebylo devadesát!“

„Nepovídejte,“ reagoval Plevák skoro povinně. „Na takové pozoruhodné roky nevypadáte. Jste čilý jako rybička, Zřejmě o sebe dbáte, máte pěkně udělané zuby!“

„Ty jsou pravé,“ zakřenil se stařík. „Když jdu ven, půjčuji si je od zetě.“

Zasmáli se, navzájem si popřáli hezký zbytek dne a zanechali staříka jeho starostem i radostem, spadanému listí, ohni a doutníku.

Teprve v autě promluvil Čemus.

„Ty ho znáš?“

„Ani náhodou,“ řekl Plevák nezvykle zasmušile, zakládal si na tom, že jako místní rodák zná každého, kdo ve městě něco znamená, žije v něm dlouhé roky nebo má hustě popsaný trestný rejstřík.

„Vrtá ti v hlavě, odkud tě zná?“

„To si piš, člověče,“ pronesl Plevák s povzdechem hodným Hamleta. „Strýček z Kameníček! To mě podrž!“

36

Shromažďování poznatků lze přirovnat k nabírání vody do cedníku. Nebo k chytání kořat a jejich ukládání do košíku. Kdo nic neví, hodně mluví. Jiní o všem mlčí, ačkoli vlastně také nic nevědí. Někteří zase vědí co nechtějí, ale mají toho dost, ustrašenci a opatrníci se obávají odplaty. Najdou se i lhostejní, kteří nedbají volání o pomoc a teprve později si uvědomují, že volali sami. Aby se svíčkou hledali svědky, kteří každé slovo váží na lékárnických vahách a hovoří o tom, co se stalo, co viděli či slyšeli, nikoli co si o tom či onom myslí.

Nebo jinak: Kniha má tisíc stránek, ale každá je jiná. Tak je to i se svědeckými výpověďmi. Vyspělá medicína najde každému nějakou nemoc. Do hloubky jdoucí soustředěné vyšetřování odhalí téměř u každého nějaký ten vroubek. Třeba pouze na životosprávě. S tím vším musí vyšetřovatelé počítat.

Vážná dopravní nehoda opilého veterináře Alta přivedla na scénu hodináře Přemysla Česala, muže s dlouhými vlasy, plnovousem a přezdívkou Rasputin. Koncem léta opravoval hodiny na věži bystrického zámku, jemuž místní patrioti s velkým nadšením, disponující skromnými finančními prostředky, vraceli původní tvář. Podle Kejřova popisu mohl být člověkem, s nímž osudné neděle odjela Ljuba Kejřová.

Kruh poznání se pozvolna stahoval kolem vraždy Kryštofa Markupa. Nejstarší z bratří Koloců, vrátivší se z dalekých krajin opálený a rozpálený, se hrbil u počítače. Sepisoval stížnost na nepohodlná sedadla v letadle, nekvalitní stravu, ubytování neodpovídající prospektu a průvodkyni, která si hleděla pouze některých účastníků zájezdu, Stěžoval si také na obtížný hmyz na pláži, příliš hlučné zvony, pravidelně halasící v blízkosti hotelu a na příliš tiše hrající televizor, na hodně horkou teplou vodu a na vlažnou vodu studenou. Samozřejmě v koupelně. Měl výhrady k vodě mořské, ale nechtěl to s nářky přehánět.

Když se za jeho zády otevřely dveře, pravil manželce: „To by v tom byl čert, abych z cestovky nevytloukl aspoň třetinu peněz, které jsme do nich vrazili!“

„Máš návštěvu, Jaroslave,“ pronesla Kolocová spěšně a bezmála pokorně, jako kdyby s tou zprávou měla napřed poslat komořího.

„Koho to sem.....“

Otočil se, zmlkl, návštěvník stál vedle paní Kolocové, která se spěšně a zcela neslyšně stáhla do ústraní. Do manželových aktivit neviděla, ani o to nestála. Nadutá Inge jí k srdci nepřirostla, švagr Kryštof jakbysmet. Ale ten se k ní aspoň choval jako rovný k rovné. Příchod policisty posílil obavy, aby její Jára zase neskončil ve vězení.

„To jste vy,“ řekl Jaroslav Koloc rozmrzele. „Stále št'ouráte v sestřině smrti?“

„Teď vyšetřujeme dosud neznámé okolnosti smrti Kryštofa Markupa,“ sdělil inspektor Plevák.

„Nikomu nepřejí nic zlého, ale Kryštof dostal, co zasloužil. Spravedlnost přece jenom existuje. Někdo ji vzal do vlastních rukou.“

„Což je nepřípustné.“

„Trestné,“ ušklíbl se Jaroslav Koloc. „Pane, jestli toho člověka chytnete, budu mu každý týden nosit do basy buchty!“

„Stále podezříváte Markupa z účasti na smrti sestry?“

„Z účasti snad přímo ne, z podílu ano.“

„Nájemný vrah?“

„Nebo vražedkyně.“

„Jak jste přišel na vražedkyni?“

„Proč ne, když máme tu rovnoprávnost! Inge byla rozmazlená a paličatá, každým coulem prospěcháčka a hašišářka, už to ani netajila, ale nikdy by si nesáhla na život! Na to se měla moc ráda! Kryštof jí šel na nervy, nesnášela ho. Kdyby nic jiného, od sebevraždy by Inge odradilo pomýšlení, že by se mu tím uklidila z cesty.“

„Tak či tak,“ řekl Plevák, „okolnosti Markupovy smrti objasnit musíme!“

„Budeme po něm dědit? Nebudeme! Takže nás v laskavě vynechte!“

„To bychom udělali rádi, jenomže vás musíme vyslechnout a vaši výpověď řádně zaprotokolovat,“ upozornil Plevák. „Jste jeho nejbližší příbuzní! Kdy se vám hodí přijít na kriminálku?“

Dohodli se na dni a hodině.

„Ohlaste se dole u vchodu,“ požádal Plevák. „Někdo se vás ujme.“

„Že jste přišel sám,“ podivoval se Jaroslav Koloc.

„Personální nouze. Moc neplech, moc podvůdků, málo policajtů.“

Jaroslav Koloc pochopil, vystřelený šíp byl namířená správným směrem. Smířil se s tím, že z cestovky nevyrazí jedinou korunu. Pár zlatek nestálo za riziko, pokud by tupý policajt nebo kdokoli jiný do stížnosti zašťoural.

Vyprovodil Pleváka, rozloučil se s ním úlisným úsměvem a zlostně se osopil na manželku, které přece už nejednou nakazoval, aby nepouštěla dovnitř cizí lidi! Ani kdyby přinášeli zprávu, že zdělili mrakodrap v Americe!

Inspektor Plevák přišel pěšky a pěšky odcházel.

Měl v hlavě brouka. Staříka, pálícího lupení na zahradě Olgy Dvorské.

Strýčka z Kameniček.

37

Když ostrov nelze legálně prozkoumat, lze ho aspoň obeplout. S tím vědomím se vypravili do Uhelné Bystřice inspektoři Čemus a Just. Doprovázeli je dva adepti kriminalistického řemesla, kteří získali potřebné vzdělání a prokázali předepsanou fyzickou zdatnost, zatím však postrádali zkušenosti a znalost terénu, v němž měli získat potřebné ostruhy. Tvořili nesouměrnou dvojici. Urostlý čahoun s orlím zobákem místo

nosu budil zdání kulturisty, který se rok za rokem dlouhé hodiny mučil v posilovně. Byl to omyl, jednou týdně chodil hrát florbal, aby vypotil nějaké do kilo, jinak to byl usedlý mladý muž, věčně hladový jedlík a sběratel nerostů. Sbírkou minerálů zdědil po předcích. Stejně jako jméno Knotek.

Jeho zdánlivě mladičká drobná a pružná kolegyně se stále usměvavou tváří a dětsky upřímnými očima, získala také titul JUDr. Za sebou měla zraněním ukončenou kariéru sportovní gymnastky, nepovedené studentské manželství a odhodlání nevlézt do chomoutu podruhé. O otce přišla jako nemluvně, po nevlastním se jako osvojená jmenovala Lounová.

Just a čahoun jménem Emil Knotek dostali za úkol prověřit působení hodináře Přemysla Česala. Jeho podíl na opravě zámeckých hodin, jimž v Bystřici říkali orloj, styky s místním ženským pokolením obecně a s Ljubou Kejřovou konkrétně. Podle některých zaznamenaných svědectví navštěvovali stejnou posilovnu a Kejřovou tam lákal především urostlý hodinář s přezdívkou Rasputin, představou vlastní vypracované a nežensky svalnaté postavy se nezabývala.

Po zralých úvahách dospěli kriminalisté k závěru, že Ljuba Kejřová mohla odjet z Bystřice právě s Rasputinem, ale stejně pohodlně s řadou jiných mužů. Nebo autobusem. To se již nedalo ověřit. Také vůbec nemusela Bystřici opustit. Ta představa se nelíbila nikomu, zavrhnout se však nedala.

Proto Just a Emil Knotek vyhledali starostku, která opravu zámeckých hodin financovala. Pochopitelně z městské pokladny.

Inspektor Čemus se rozhodl pro obeplutí pomyslného ostrova. I bez povolení k domovní prohlídce mohl znovu promluvit s paní Kejřovou a s jejím svolením nahlédnout do Ljubina pokojíku. Vzhledem k rozměrům domku to musela být prostorově skromná místnost. K účelnému počínání nemohl přizvat specialisty na domovní prohlídky, pohledná mladá adeptka však měla jako žena předpoklady, že si v ženském pokoji poradí. Na jejích bleděmodrých vizitkách stálo JUDr. Jitka Lounová, e-mailové a telefonické spojení. Víc ani ň.

Domek stál na svém místě v uličce za radnicí. Také hromady dříví stála na svém místě a nepojelo ani kakaově hnědé subaru s prasklým čelním sklem. Zmizely modré dveře, patrně se někomu hodily k jinému autu nebo ke králíkárně. Jinak se nic nezměnilo. Jako kdyby se tam zastavil čas. Vysoký cihlový komín se zdál být o poznání nahnutější než minule.

Kejřová podřimovala u stolu. Na jejím oblečení se možná také nic nezměnilo, na hlavě měla stále hnědou rádiovku s anténkou. Vyhlížela o poznání znaveněji, usouzeněji, tentokrát mnohem starší než věstonická Venuše. Vedle pachu zatuchliny, plísně a přepáleného omastku vládl v kuchyni chlad. V kamnech se netropilo, okenní skla byla opocená.

Zaťukání a dvojhlasné pozdravení ji neprobudilo.

Čemus si odkašlal. Jako herec na jevišti by neobstál, jeho mladá partnerka si počínala zdařileji.

Matka Kejřová otevřela oči. Chvilku hleděla prázdně a nechápavě, ale postupně se do pohledu vkrádalo poznání. Obdařila je nic neříkajícím úsměvem, prázdným jako konzerva otevřená minulý podzim

„Vás znám,“ pravila skřípavě. „Stále sháníte mou dceru? Dneska ráno se tady na skok zastavila.“

„Ljuba?“ otázal se Čemus pro jistotu, aniž dal najevo překvapení.

„Kdepak Ljuba! Ta je v práci!“

„Kde pracuje?“

„Ve městě. Obsluhuje v hospodě. Byla tady moje starší dcera! Přijela s manželem až z Prešpurku.“

Jitka Lounová sekla po Čemusovi kratičkým nechápavým pohledem. Inu, mládí...

„Z Bratislavy,“ poskytl Čemus upřesňující informaci.

„Kdepak z Bratislavy!“ Tváří se mihlo pousmání. Takový prchavý záchvěv hřejivého paprsku, naleznuvšího štěrbinu mezi mraky. „Přivezla synovi peníze.“

„Dluží mu?“

„To já nevím,“ pravila Kejřová. „Možná mu jenom půjčí. Syn to tady chce přestavět, abych se z domova důchodců vrátila do nového.“

„Ljuba s tím souhlasí?“

„Ta má svoje ve městě. Stále se hádali, syn chtěl, aby mu přispěla, Ljuba zase chtěla, aby jí vyplatil podíl z domu,“ pronesla překvapivě zřetelně a hlavně logicky. „Tuhle v noci tady byla také.“

„Ljuba?“

„Kdepak Ljuba! Ta druhá, starší...“

Budila zdání, že si nemůže vzpomenout na jméno starší dcery. Našla zástupné řešení: „Ta z Prešpurku!“

„Není vám chladno, paní?“ zeptala se Jitka Lomová.

„Chladno ne, je mi zima. Mohla byste škrtnout v kamnech, slečinko?“

„Zatopím vám.“

Snadno se řekne, složitěji provádí. Musela si z chodby přinést nádobu na popel, přinést třísky, připravit na podpal...

„Vyznáte se,“ podívoval se Čemus.

„Vyrostla jsem v paneláku, ale dědeček měl v chalupě obyčejná kamna. Dlouho svítil petrolejkami, než mu naši nechali zavést elektriku,“ vysvětlovala Jitka Lounová.
„Nemáte zápalky, pane inspektore?“

„Zapalovač.“

„Třeba si s ním poradím.“

Poradila si i s příložením.

„Jenom jedno polínko, slečinko,“ nabádala Kejřová. „Syn mi vyčítá, že spálím spoustu dřeva! Když tady dcera byla posledně, nabízela mi, abych se odstěhovala k nim do Prešpurku.“

„Máte hodnou dceru,“ řekla Jitka Lounová, nepřipadala si jako kriminalistka, spíš jako sociální pracovnice.

„Na shledanou, paní Kejřová,“ řekl Čemus.

Na náměstíčko došli s družným mlčením.

„Proč říká Bratislavě Prešpurk?“

„Možná to tak z legrace říkala její starší dcera.“

„Ta, která jí měla ráno navštívit?“

„Ta.“

„Co se s ní stalo?“

„Utonula v Dunaji.“

„Při koupání?“

„Při povodni.“

„Nevyslovila její jméno.“

„Snad si ho nepamatuje.“

„Neměla by jít někam, kde by se o ní starali?“

„Podle syna má jít do domova důchodců,“ řekl Čemus, uvědomivší si, že by se měl přesvědčit, zda to také nebyl pouhý výplod fantazie.

„Nešlo to,“ uznala Jitka Lounová.

Inspektor Čemus se omezil na sotva znatelné přikývnutí.

Stará paní by pravděpodobně neměla nic proti tomu, aby nahlédli do Ljubina pokojíku, ale nemohli zneužít jejího zřetelně narušeného psychického stavu. Případali by se jako podvodníci.

38

Inspektor Just a jeho přerostlý svěřenec Emil Knotek, koncovka jména pobízela k používání paradoxní zdrobněliny Emilek, pochodili s větším zdarem. Starostka označila hodináře Přemysla Česala za pracovitého a svědomitého. Prostě bezva mužský. Až na ty jeho excesy.

Mlčky vyčkávali. Kdo otáčí kohoutkem, je připravený pustit vodu.

„Ženské,“ dodala významně.

„Nějaká nepříjemnost?“

„To ne,“ couvla starostka, zjevně ji mrzelo, že s tím začala. „Ale to víte, Bystřice není Praha, tady se hned všechno rozkřikne.“

„Žárlivost,“ vynesl Emil Knotek věcný, ale nevhodný soud.

„Však Rasputin je kus chlapa,“ oznámila starostka.

„Rasputin?“

„Říkají mu tak. On na to dokonce slyší! Nosí dlouhé vlasy a plnovous.“

Zeptali se i na Ljubu Kejřovou.

„Ljuba? To je pytel bleh! Tři kluci na každém prstu. Odjakživa.“

„Zmizela.“

„Nepovídejte.“ Překvapení v tom nevězelo, prostě to vzala sdělení na vědomí. „Ale nedivím se. Doma svinčik, máma se odjakživa viděla ve starší dceři, o Ljubu se moc nestarala. Rostla jako kopřiva u plotu. Starší dcera se provdala někam na Slovensko. Provdala se dobře, ale moc si toho neužila, při povodni ji odnesla voda. Kolovaly zvěsti, že její tělo snad nikdy nenašli.“

„Takže nemusí být mrtvá?“

„Takové zázraky se stávají jenom v ženských románech.“

Inspektor Just to uznal a zavesloval do hlubších vod: „O Kejřovou se stará syn.“

„Nezvládá to. A jaký div! Stará Kejřka je doma věčně sama. Už se jí všechno plete. Mladý Kejř je skrblik. Sociální pracovnice naléhají, tak se tváří, že mámě hledá místo v domově důchodců. Ve skutečnosti o to nestojí, přišel by o její důchod.“

„A starý Kejř?“

„Nikdy žádná nebyl.“

„A otcové jejích dětí?“

„Pokaždé odmítala udat jméno otce. Podle mého je ani neznala,“ vyslovila starostka drsný, ale pravděpodobný názor. „Kejř dře na jatkách třeba dvě směny za sebou. Když potřebují záskok za nočního hlídače, ochotně zůstane. O víkendech vypomáhá lidem na stavbách. Jinak nikam nechodí, nic ho nezajímá. Jenom peníze.“

„Smutný život,“ usoudil Just.

„Občas zaskočí do hospody. Celý večer sedí u jednoho malého piva.“ Starostka se odmlčela, možná se na chvíli změnila v holubičku a přebírala si popel a hrách. Nakonec usoudila, že může s hrachem vyrukovat. Nebo s popelem. To nebylo zřejmé. „O zámeček se stará jeden zdejší nadšenec. Kdysi se tahal s Ljubou, ale dávno tomu. Něco by mu za nehty zůstat mohlo. Staré lásky vyhasínají, ale stále poutají pozornost.“

Vyhledali tedy muže, který se staral o opravy zámečku. Začali hodinářem.

„Rasputin? Prima chlap! Šikula! Dokázal by opravit hodiny, po kterých zůstaly pouze rafičky. Jenom ty jeho ženské... Odskočil si i od rozdělané práce.“

„Paní starostka se zmínila,“ řekl Just záměrně hodně neurčitě..

„Ta má nejméně co pomlouvat. Nadbíhala Rasputinovi hodně okatě.. Když makal na orloji, držela mu vercajk. Kdo ji hledal v kanceláři, musel na zámeček. Jinak je to moc hodná ženská. Stará se, dokáže občanům naslouchat a zařizovat věci podle jejich přání.“

„Jméno zdejší Rasputinovy favoritky nám nesvěříte?“

„Je to nutné?“

„Zatím ne,“ ustoupil Just. „Ljubu Kejřovou jistě znáte.“

„Skrz naskrz,“ ut'al výmluvně. „Jsem pouze o dva roky starší.“

„Nezůstaly pod uschlým stromem živé kořeny?“

„Aha! Starostka si pustila pusu na špacír! S Ljubou to byl takový kratičkový úlet. Oboustranný.“

„Jak vychází s bratrem?“

„Nevychází. To platí stále. Spíš by s ním vyběhla, on by zase rád vyběhl s ní. Jeden na druhém chtějí peníze. Ljuba potřebuje vyplatit podíl na té jejích zřícenině, aby si pořídila bydlení ve městě, Kejř žádá na Ljubě prachy na opravu.“

„Kdy jste ji viděl posledně?“

„To už je dost dlouho. Pár týdnů určitě. Ona tady v Bystřici nikam nechodí. Jezdí domů pozdě v noci a určitě někdy přespává ve městě.“

„Má tady kamarádku?“

„Snad Bohunu ze školní jídelny. Vařila v hospodě. Ve škole a ve školce má všech pět dětí a když jim vysadila kuchařka, vzala to. Můj kluk najednou neodmítá chodit ve škole na obědy.“

„Promluvíme s ní,“ řekl Just. „Ve školní jídelně jsem ještě nevyšetřoval.“

Na matku pěti dětí rozhodně nevypadala. Ještě tak na modelku, která včas švihla s kariérou. Plavovláska s chrpovými očima. Nad pasem pohoří, pod pasem útlé boky. Dlouhé štíhlé nohy. Bludička, kterou do Bystřice zaválo divoké povětrí. Vidět ji na ulici i v tom kuchařském oblečení, boural by každý druhý řidič bez rozdílu věku, národnosti, státní příslušnosti, náboženského vyznání a politické příslušnosti.

„Jo Ljuba,“ prohodila s úsměvem širším soutoku Labe s Vltavou. Inspektora Justa zcela opomíjela a nespouštěla zkoumavý pohled z Emila Knotka. Byl větší, možná v něm viděla šéfa té nepočtené policejní delegace. „Ljuba je senza holka. Fakticky. Ráda by odtud vypadla, ale nechce se jí odejít s prázdnou. Má bráchu. Představte si, nutil Ljubu, aby mu přioplácela na domácnost! A to mámě každý měsíc sebere celý důchod!“

„Má Ljuba nějakou známost?“

„Určitě.“

„Znáte ho?“

„Neznám. Ve městě určitě není za rybu na suchu.“ Se zřetelnou nevolí připustila, že Ljuba má v Bystřici pověst.

Just zkusil vyložit karty: „Ztratila se.“

„Už víckrát,“ pravila švarná kuchařka. „Má na chlapy pech. Zase se vrátí.“

„Neviděla jste ji s urostlým mužem? Jezdí autem.“

„Autem jezdí skoro každý chlap. Urostlí i zakrslíci.“

„Dlouhé vlasy, plnovous...“

Zrozpačitěla, jako kdyby zabloudili do zapovězeného území.

„To mluvíte o Rasputinovi?“

„Říkají mu tak.“

„Toho si škrtněte,“ prohlásila kategoricky. „Znali se, to ano. Ale ani o krok dál!“

Když se vraceli k autu, kandidát na detektiva si popustil uzdu: „Do zdejší školní kuchyně bych chodil na oběd třikrát denně!“

„Má pět dětí, Emilku,“ upozornil Just.

„Koukala na mne, jako kdyby mi chtěla nabídnout životní pojistku.“

„Nebo doživotní zajištění.“

„Ale ty její oči!“

„Copak oči,“ řekl Just.

Rozuměli si.

39

Integrální součástí každého dne je stmívání.

Modř nebes ztmavěla jako indigem zbarvená bavlna, jak charakterizuje soumrak stará divošská píseň z Horní Volty. Nejprve naskočily vysoké stožáry na nádraží, postupně se rozzářily pouliční lampy a mnohá okna. Večer byl bezvětrný, tichý a pokojný. Na listopad nezvykle vlahý. Protrženou hladinou mraků občas probleskala nějaká ta hvězda jako sympatické znamení existence vesmírných dálav. Rovnoběžky, kolmice, úhlopříčky i oblouky ulic se rozbíhaly na dvě strany od rovného toku řeky.

Provoz v ulicích ztrácel na intenzitě. Převážně jezdila osobní auta. Občas menší dodávka, sanitka, motocykl. Ojediněle kamion, pátrající po ploše vhodné k zaparkování. Tu a tam cyklista se světlem na čele. Chodců jako šafránu.

I autobus dokáže člověka převézt. Stačí, když nejede.

Toho večera měl jet poslední spoj ze čtvrti Hořín k teplárně ve dvacet dva nula pět. U zastávky stál přístřešek s lavičkou. Usedl na ni muž rozměrný jako národní park. Objem kolem pasu mohl soupeřit s tisíciletým tisem. Pod rozepnutou teplou bundou měl pracovní oblečení, na hlavě hranatou čepici podobnou tvarem těm, jaké ve válečných filmech nosí horší myslivci. Pod masitým nosem trčel ježatý knír. Všechno v temných barvách. Proto jej nebylo skoro vidět. Stejně jako párátka, které mu trčelo z úst. Známi tvrdili, že s ním i spí, on zase marně pátral, zda se prodávají ochucená párátka. Kdysi o nich našla zmínku v jakési švédské detektivce jeho dcera.

V dobře osvětlené ulici vládl nehybný klid. Protější chodník vedl pod řadou rodinných domů, seřazených na vyvýšené plošině. V některých se ještě žilo, v dalším se již spalo. Odněkud dolehl vzletný zvuk flétny, Mozartův pozdrav jednadvacátému století. Jak se rychle vznesl, tak rychle zapadl do noci. Padající hudební meteorit. Perlička hozená do vodopádu.

Asi sto metrů šikmo od zastávky se tyčil temný poschod'ový dům. U branky na úrovni chodníku náhle stanul muž. Kde se vzal, tu se vzal. Neslyšný jako stín dravce. Rozhlédl se, obratně překonal branku a čile stoupal po schodech k domovním dveřím, aby vzápětí zmizel za shlukem křovin.

Rozložitý zaměstnanec teplárny v přístřešku na zastávce hleděl tím směrem. Normální by bylo odemknout si branku, ale budiž, třeba nechal doma klíče. Nebo měla

branka rozbitý zámek. Nebo... Ale proč si nerozsvítil, jestli byl v domě doma? Že by na někoho čekal a chtěl ho překvapit?

Rozvažoval. Padlo rozhodnutí, odhlasované převahou jednoho hlasu. Vytáhl mobil, stiskl jedničku, pětku a osmičku. Mluvil stručně a věcně. Potom ztišil zvuk na minimum. Vyčkal ověřovacího zavolání, signál však stejně raději rychle umlčel.

Dostal pokyn: „Zůstaňte na místě, pane Dostále.“

„Spěchám na noční. Jestli přijede autobus...“

„Odvezou vás.“

„Kdo?“

„Policisté. Dojedou během několika minut.“

„Tak jo,“ řekl zbytečně, nikdo už nenaslouchal.

Policejní vůz přijel směrem od centra. Pomalu, jakoby náhodou. Zastavil stranou domu, sledovaného ze zastávky Dostálem. napjatě vyčkávajícím příštích událostí.

Podporučík Kmoch vyběhl z auta a vzal to po levé straně. Poklusem. Nadporučík Slámová přesedla za volant, připravená vyrazit, kdyby se skutečně dělo cokoli nesprávného a vylekaný nezbedník se dal na útěk.

Když Kmoch stanul u branky, stiskl kliku. Nepovolila. Vhodnější řešení neviděl, rozhodl se branku přelézt. Sotva se chytil oběma rukama a pozvedl nohu, zazněl výstřel.

Od domovních dveří odskočil stín.

Následoval další výstřel, vypálený bez míření, to ovšem věděl pouze střelec. Nechtěl nikoho zasáhnout. Ani policistu. Najednou toužil uniknout, zmizet, být někde jinde. Propadl panice. Dosud nikdy si nepřipustil, že takový okamžik nutně nastane, že bude vyrušen, přistižen. Štěstí je tenký řetízek, stačí málo maličko a praskne. Přesto té noci zase vyšel, nedalo mu to. Rozum radil přibrzdit, dát si pohov, protáhnout intervaly mezi nočními výlety, ale úspěch z minulé eskapády poštil, provokoval, volal po nové kořisti. Povzbuzen úspěchy, ozbrojen pistolí, cítil se jako bohatýr. Ilja Murovec. Ondráš. Vilém Tell, Robin Hood, Nikola Šuhaj, James Bond, Nikola Šuhaj. Historické postavy, skutečné i fiktivní, se mu trochu pletly.

Pistole však dodávala odvahu a sebevědomí. Vystřelil ještě jednou. Zbytečně. Na zastrašení. Hodně stranou, bez míření. Však ve tmě neviděl žádný cíl, policejní vůz už tam nestál, svižně zacouval.

Rozhodl se vzít to zadem. Terén znal, nedávno tam pracoval, vyznal se. V rovnoběžné ulici zanechal auto.

Když přijela policejní posila, seděl již v bezpečné vzdálenosti za volantem a najížděl do ulice, vedoucí k mostu. Štěstí mu přálo, o tři minuty později by narazil na stanoviště silniční kontroly.

K autobusové zastávce mířil opožděný autobus. Řidič sice nikoho neviděl, ale zpomalil, povinně odbočil do vedlejšího pruhu a dojel k přístřešku. Spatřil mohutného člověka, podivně zhrouceného na lavičce. Znali se, Dostál byl pravidelný pasažér.

Řidič autobusu nejprve přivolal policisty, kteří se v ulici zdánlivě bezcílně motali, ti zavolali záchranku. Na jedno město, na jednu noc, jednu ulici a jeden případ bylo zainteresováno nezvyklé množství lidí. Však se ve městě každou noc nestřílelo.

Teprve záchranáři zjistili pravou příčinu pacientova bezvědomí. Čistý průstřel. Projektil vnikl do těla pod klíční kostí a vyšel pod lopatkou.

Inspektor Čemus přijel s kratším zpožděním. Utěšil rozpačitého mladého psovoda. On ani krásný pes nepostrádali snahu, zatím však neměli mnoho zkušeností. Přes několik propojených zahrad se dostali snadno, auto ovšem nedokáže vystopovat ani nejlépe vycvičený čtyřnohý policejní stopař. Od obyvatel sousedních domů policisté zjistili, že majitel poškozených, ale neotevřených domovních dveří napodobil i s rodinnými příslušníky tažné ptáky, odletěli za teplem. Bližší údaje neznali.

Na zastávce učinil inspektor Čemus pozoruhodný objev. V umělohmotné stěně se zachoval úhledný kulatý otvor.

40

Někdy se i nedbalost a nepořádek ukazují jako užitečné. Za přístřeškem na zastávce se vršily metrové kusy kmenů ze stromů, které byly brzy na podzim vykáceny, aby uvolnily prostor pro další betonový bunkr poschod'ových garáží. Ve městě již třetí. Zeleň postupně nahrazovala vágní šed' betonu a kamene. Parkovné přesahovalo možnosti převážné většiny řidičů, využívali je pouze lidé s vysoko nadprůměrnými příjmy. A všelijací podnikavci s příjmy nezdaněnými a ještě vyššími.

Techniky čekala náročná práce. Z nahnílého dřeva vyprostili projektil ráže devět milimetrů.

Ledy se hnuly. Inspektor Čemus obdržel hlášení, že projektil byl vypálen ze stejné pistole jako ten, který usmrtil Kryštofa Markupa.

V nemocnici označili stav pacienta Dostála za vážný, ohrožení života však nehrozilo. Zasažen byl zřejmě náhodně, což nemělo skutečnost, že střílející Klikář měl veliké štěstí. Mohl být stíhán jako vrah. Možná jako dvojnásobný vrah. Nikdo

nepochyboval, že noční kanonýr je totožný s Markupovým vrahem, třebaže se nedala stoprocentně vyloučit opačná alternativa.

„Kryštofa Markupa mu nikdo neodpárá.“ usoudil inspektore Plevák..

„Pouhá spekulace,“ namítl inspektor Čemus. „Zatím neexistuje jediný důkaz, že v obou případech střílel tentýž pachatel. Klikář v noci nestihl začít, ala z kliky jsou setřeny otisky prstů. Nespěchal. Nebo ho něco vyrušilo.“

„Měl pistoli! A použil ji. Kdo vystřelí jednou, neváhá podruhé.“

„Necítil bezprostřední ohrožení,“ soudil Čemus. „Kmoch připouští, že se po první ráně uklidil do bezpečí, Nadslámová zacouvala z dostřelu. teprve potom se Kmoch dostal do zahrady, ale to už přijížděla posila.“

„Pistoli mohl Klikář koupit nebo někde ukrást.“

„Nekrade.“

„To nevíme s jistotou. Nelze přehlížet skutečnost, že pokud pistole změnila majitele, došlo k tomu během pozoruhodně krátkého časového intervalu. U Olgy Drobné rozmlátil Klikář dveře a vstoupil do chodby. Možná se pozval ještě dál, ale Drobná to zapřela.“

„Kvůli ztracené pistoli? To by ovšem znamenalo....“

„Že zatím nemáme šanci dokázat Olze Drobné nelegální držení pistole,“ řekl Plevák.. „Natož její použití. Ani cokoli jiného!“

„V domě Olg Drobné se mohl pohybovat ještě někdo další. Strýček z Kameniček.“

„Dovedeš si ho představit, jak střílí z pistole a přelézá ploty?“

„Jen značně obtížně. Co ten opravář? Jmenuje se Zhoř. Prokop Zhoř,“ upřesnil Čemus. „Stále slyším tu jeho poznámku o Kralickém Sněžníku. Jestli jsem dobře rozuměl.“

„Drobná ho oslovila Prokúpku. Za tím stojím!

„Tak za tím jdi,“ rozhodl inspektor Čemus.

41

Po nočním extempore se inspektor Čemus necítil ve své kůži a kdyby měl jít hrát kuželky, rozhodně by se omluvil. Pozdě na lůžko, brzy na nohy. Starostí až nad hlavu. Ne zcela objasněná smrt Inge Markupové, která se znovu přišla na program, vražda Kryštofa Markupa, anonymní vyděrač, střílející Klikář a návdavkem pohřešovaná Ljuba Kejřová. Zatím neoficiálně, ale to na skutečnosti nic neměnilo.

„Nemám řídit?“ nabídl se inspektor Plevák, když došli k autu. „Už jsem to párkrát zkoušel a docela mi to šlo.“

Čemus mu hodil klíčky.

Nad vchodem do malého krámků v Nádražní ulici visela napodobenina starodávného štítu s nápisem OPRAVA HODIN. Na dveřích pak stálo logo Přesný čas Přemysl Česal a svérázně uvedená otvírací doba: Od nevidím do nevidím. Vstupte!

Rasputin byl zřejmě všestranně originální chlapík.

Uposlechli výzvy, vstoupili. Někde vzadu zazněl zvonek. Místnůstka jako dlaň. Kratičkový pultík, za ním stolek, na stolku lampa se zeleným stínidlem. U zdi police připomínající spíš dílnu domácího kutila než řemeslnickou provozovnu. Natož hodinářskou dílnu. Kostkovaný závěs místo dveří do zákulisí sahal dospělému člověku tak pod kolena, jako úkryt by nesoužil.

Závěsem prošla křehká kalupinka. Jemná tvářička, na jakou se nezapomíná. Havraní vlasy přidržovala modrá mašle. Na domácím kalhotovém kompletu modré barvy pluly stříbřité hvězdy s rozdílně dlouhými cípy.

„Hledáme pana Česala,“ sdělil inspektor Čemus.

„V jaké věci?“ zeptala se přímo. Bystrá hlavička. Měla čich odlišit běžné zákazníky od lidí, z nichž koukají nepříjemnosti. Možná měl některý z nich držet v ruce kapesní cibule po pradědovi.

Prokázali se, představili. Inspektor Čemus. Inspektor Just.

V očích se mihla zřetelná úzkost. Neboť oči žen jsou nejednou výmluvnější úst.

„Jdete ohledně té dopravní nehody?“

„Také,“ řekl Čemus.

Za kalupinkou stanul hřmotný muž divokým plnovousem a rozpuštěnými vlasy, spadajícími pod ramena. Takový civilizovanější lamželezo. Tak nějak si kdysi čtenáři představovali lešetínského kováře. Možná ve stínu lípy. Jeho tvář byla vážnost sama. Přezdívka Rasputin seděla, vzdálená podoba s hercem hrajícím předního intrikána na carském dvoře byla nesporná.

„Pánové jsou od policie,“ špitla kalupinka.

„Já to vyřídím. Můžeš jít.“

Šla. Loudavě a nerada.

Nahlédl za závěs. „A zavři za sebou dveře, lásko!“

Láska vypadala ještě o poznání mírumilovněji než smlouva o věčném neútočení, ale dveře někde v zákulisí za sebou nezavřela. Práskla s nimi. Znovu se představili a prokázali.

Na polici u zadní stěny stály vysoké přesýpací hodiny. Jemný písek plnil svoje neslyšné poslání.

„Jdou přesně?“ vyzvídal Plevák.

„Když písek nezvlhne. Je citlivý jako stará flundra, která trpí depresemi.“

Přišli dva, ale najednou nenašli vhodná slova, raději vyčkávali.

„Vaši kolegové od dopravní policie mě ujistili, že nebudu mít žádné mrzutosti,“ pronesl Přemysl Česal rozmrzele a vyčkávavě zároveň. „Stačí rozmlácené auto. V servisu mi půjčili rezervní, mám práci mimo město a musím ji zvládnout do zimy. Až začne Sibiř, na kostelních věžích se na můj vkus práce protahuje. Zkřehlými prsty nespravím ani žentour, natož hodiny.“

„Kdo dneska potřebuje žentour?“ divil se Plevák.

„Ve Tmáni pustil jeden sedlák hospodářství a na důchod udělal ze stodoly zemědělské muzeum. Za stodolou má zabudovaný žentour. Dával jsem ho do chodu.“

„Není to spíš práce pro kováře?“

„Sežeňte dneska kováře! Ještě tak bubřinu, který se vydává za umělce, se železem si rozumí, ale pořádnou podkovu nevyková a koní se bojí. Takoví se nebudou nimrat se žentourem, to je dřina pod jejich úroveň.“

„Žentour nevyžaduje zrovna nimravou práci.“

„Potřebuje šikovné ruce. A hlavně ochotné,“ prohlásil mistr hodinářský.

„Jinak práce dost?“

„Mohlo by to být lepší. Kdo si dneska dává spravit hodinky! Pokud nejsou památečné, vyplatí se koupit nové. Proto dělám i ty žentoury. Hodinářské řemeslo schází na úbytě. Představte si, dostal jsem objednávku na opravu slunečních hodin.“

„Co na nich můžete vylepšit?“

„To poznám, až tam zajedu,“ pravil pobaveně. „Jestli to není nějaký kanadský žertík. Při té bouračce zavínil všechno ten namazaný veterinář. Stejně měl štísko! Když jsem viděl, co zůstalo z jeho mercedesu, nevěřil jsem, že dokázal přežít. Vaši kolegové se mnou všechno sepsali.“

„My jsme z kriminálky,“ přiznal Čemus. „Dokumentaci nehody známe. Štísko jste měl i vy. Kdyby vás mercedes nabral čelně, dopadl byste jako sedlák u Chlumce. Jednu důležitou okolnost jsme ovšem z dokumentace nevyčetli. Kam a odkud jste jel!“

„Z města do Uhelné Bystřice.“

„Tak časně?“

„Opravoval jsem hodiny na zámečku. Považují je za orloj, aby jim dodali atraktivnosti.“

„Zkuste to jinak,“ vyzval jej Čemus.

„Orloj mi posloužil jako záminka. Potřeboval jsem se s někým domluvit. Chodí do práce na sedmou.“

„V Bystřici jsme o vás slyšeli samou chválu,“ prohodil Pleváík.

„Aby ne! Kdybyste viděli, v jakém stavu ty hodiny byly... Prostě hrůza a děs:“

„Jenomže vy jste tam už práci skončil,“ řekl Čemus.

„To neznamena, že tam nemůžu zajet,“ ohradil se Přemysl Česal, mistr hodinářský. Pro jistotu ztlumil hlas, jakoby mu za zády visel protektorátní plakát zobrazující muže s prstem na ústech pod upozorněním *Nepřítel naslouchá!* Lidé si vykládali výzvu po svém, jako varování před gestapem, udavači a obdobnou svoločí. Černá ovce se občas vetře do každého stáda.

„Za kým jste jel?“

Nakrčil huňaté obočí a prohrábl si plnovous. Tak trochu nacvičeně. Hrál o čas, jehož se z rozdílných příčin nedostávalo všem třem

„Soukromá záležitost,“ pravil suverénně, ale úplně klidný nebyl, nahlédl za závěs.

„Nás zajímá její jméno.“

„Nepovím.“

„Rytíř Gallahad,“ řekl Čemus.

„Toho neznám. Jsem obyčejný hodinář.“

„Neobyčejný,“ polichotil Plevák. „Opravujete nejen orloje a věžní hodiny, věnujete péči i žentourům a slunečním hodinám, pracujete v obtížně dostupných výškách, kde jsou doma jen kavky.“

„Na rytíře Gallahada zapomeňte, to byl nemístný vtípek, za který se omluvám,“ řekl Čemus. „Ale mohl byste znát Ljubu Kejřovou.“

„Tu znám,“ připustil se zjevnou úlevou.

„Odkud?“

„Z hospody u nádraží. Později přešla do restaurace v Modrém domě. Také chodila do posilovny, ale neměla výdrž.“

„Nevezl jste ji někdy domů?“

„Kdopak mě prásknul? Ten hamoun Kejř?“

„To mě jen napadlo,“ řekl Čemus.

„Brzy jsem tomu udělal přítrž.“

„Z jakého důvodu?“

„Ljuba je cílevědomá osoba. Život ji vyučil. Nemá to snadné. Umí být přítulná, ale také tvrdá jako křemen. Když si něco vezme do hlavy, nezná bratra.“

„Bratr se neztratil,“ řekl Čemus.

„Ljuba se ztratila?“

„Na počátku měsíce. Kdy jste se setkali naposled?“

„Tak, jak si to vykládáte, někdy v červenci. Ale koncem léta jsme se potkali. Na náměstíčku, když jsem makal na zámečku.“

„Co takhle v první listopadové neděli?“

„To jsem do Uhelné Bystřice čirou náhodou zajel.“

„V kterou denní dobu?“

„Po poledni. Zdržel jsem se do podvečera.“

„Kontroloval jste na hodinách přesný čas?“

„To netvrdím. Měl jsem příjemnější záskok.“

„Tak už to vysypte,“ vyzval jej Plevák dobrácky. „My to nikomu nepovíme.“

„Jmenuje se Bohuna,“ pronesl skoro ostýchavě, tušíce, že narazí na vysokou zeď nepochopení. „Vaří ve školní kuchyni.“

„Propána, pane Česale, ta paní má pět dětí!“

„Fotřík je tu neděli vzal k rodičům na pouť. Víím, že je to divné. Těžko pochopitelné. Běhat za mámou od pěti dětí! Ale páni, to je ženská! Hotová světiice! Jen ji pozlatit, odlít z bronzu a postavit na náměstí!“

Čemus se pokusil eliminovat jeho nadšení ostřejším tónem: „Nezmínila se Ljuba Kejřová o Inge Markupové?“

„To je ta, co skočila z Modrého domu?“

„Ta,“ řekl Čemus. „Přesně ta!“

„To už se mnou Ljuba nekamarádila. Urazila se.“

„Setkali jste v tu první listopadovou neděli?“

„Snažil jsem se raději nepotkat nikoho. Lidé jsou zvědaví. Zejména v neděli.“

„Ten pochopitelný pokus se vám vydařil?“

„Částečně.“

„Rozved'te to!“

„Odstavil jsem auto na náměstíčku. Před Bohuniným barákem jsem parkovat nemohl, to dá rozum! Když jsem před odjezdem nastupoval do auta, mávala na mne paní starostka.“

„Také hodná ženská,“ poznamenal Plevák neurčitě, nevězela v tom zvědavost, ale znělo to skoro jako náповěda.

„Zamával jsem jí a odfrčel. Na můj vkus je to příliš hodná ženská,“ odpověděl Přemysl Česal zvaný Rasputin, mistr hodinářský. Dal si náležet na zdůraznění příslovce *příliš* a významně se odmlčel. „Takové Mařenky miluji skoro jako trhání zubů.“

„Nezmínila se,“ poznamenal Čemus. „Třeba zapomněla.“

„Ta nezapomíná,“ upozornil mistr hodinářský usouzeně. „Za poslední měsíc se jí porouchaly dvoje hodinky a jeden budík. Už jsem takovou patálii poznal, ale tuhle kaši jsem si opravdu nenařčil! Ljubu jsem tu neděli v Bystřici neviděl. Ani nikde jinde.“

Za pevným stiskem ruky se mohl skrývat prohnílý charakter.

42

Sepjetí člověka s přírodou je málokdy harmonické. Lidstvo obdivuje spanilost dravčího letu, ale na huse si pochutnává s větším zaujetím. Platilo to o inspektoru Justovi a státní zástupkyni. O Petrovi a Petře, která toho dne v pozdním listopadu slavila narozeniny. Seděli v restauraci Modrého domu a těšili se decentně nevtíravé péči vrchního Maxmiliána Lesa. Snažili se věnovat pozornost výlučně jeden druhému, byli však příliš známí.

Posílhávala po nich žena v nejlepších letech, několikrát se rychle ohlédla přes rameno i její společnice. V rohu částečně zakrytém vysokou jedovatou difenbachii, česky mramornatkou, se k sobě iniciativně tiskla dvojice, nedbající o okolí. Vyrušilo by je snad pouze zemětřesení. Eventuálně příchod městských strážníků, zajímajících se o jejich věk a konzumované nápoje.

„Neopeřené mládí,“ prohodil Just, který shodou okolností dívčin věk znal a věděl, že jí ze strany kontrolních orgánů nehrozí nebezpečí. „Vůbec jim nevadí, že líbání je nehygienické.“

„Zejména na ústa,“ přihodila státní zástupkyně. „Dobře si to zapamatuj!“

„Moje paměť je děravá jako prorezlá kroupka,“ bránil se Just. „Měli jsme si raději vyjet někam za město.“

„Někdy příště. Teď se věnuj mně a husičce“

„V té větě je spojka poměrně důležitá, Petruško.“

„Petře, Petře! Ty znáš tu škatuli, která po nás stále pošilhává?“

„Pojišť'ovačka. Před několika dny jí ukradli kliku od domovních dveří,“
odpověděl Just.

„Děláš si psinu?“

„Vůbec ne! Fakticky máme v městě čimana, který krade domovní kliky!“

„Nic víc?“

„Nic víc,“ potvrdil. „Zvonků a rohožek si nevšímá. Ta šilhavá událost ani neoznámila. Přišli jsme na to náhodou.“

„A její společnice?“

„Neznám všechny sukně ve městě,“ řekl Just. „A tečka!“

Věnovali se sobě, husičce, pivu. zmrzlinovému poháru a kávě. Právě při té Olga Drobná a její společnice odešly. Vrchní Les je doprovodil k šatně.

O několik minut později usedl k uvolněnému stolu muž, který určitě pamatoval první lety do vesmírných prostor. Na svoje roky fešák. Slušně oblečený, zdvořilý, úsměv sem, úsměv tam. Pán, který rozdává dětem cukrlátka, bezdomovcům drobné a kuřeti by neublížil.

Státní zástupkyně se zachmuřila, Just na sobě nedal ni znát, ale měl stejný pocit. Jako kdyby se najednou obtížně dýchalo. Stárnoucí fešák patřil v minulosti k nejaktivnějším donašečům a v současnosti v tom horlivě pokračoval. Veřejně a značně agresivně obviňoval z donášení ty, na které v minulosti donášel. U některých to platilo dosud.

Vrchní Les poslal k jeho stolu mladičkou servírku, která ještě nepamatovala prakticky nic, narodila se v posledním měsíci minulého století.

„Půjdeme,“ rozhodla státní zástupkyně.

Šli. Noc nad městem není nikdy úplně temná a úplně tichá, od železničního viaduktu na druhém břehu řeky dolehlo táhlé houkání lokomotivy.

„Kam?“ vyvídal Just. „Nezajdeme někam na skleničku?“

„Dáme si ji doma. Mám tam sympatickou hranatou láhev whisky s nápisem Canadian Special Old,“ sdělila státní zástupkyně. „Pokud ji dokážeš otevřít, pokusím se najít dvě broušené sklenky a pár kostek ledu.“

„A pak?“

„Pak si dopřejeme ještě jednu sklenku. Mimořádně! Když mám ty narozky!“

„Na osmnáct opravdu nevypadáš.“

„Však si na sobě dívám záležet. Dnešní večere byla jen takový drobný úlet. I žena si přece může jednou za čas dopřát nějaké to chutné sousto.“

Na tom zůstalo. Další program načatého večera neřešili. Stejně se naskýtal pouze jedno ideální řešení.

Inspektor Čemus povečeřel skromněji, šel brzy na kutě a po mnoha dnech se pořádně vyspal.

Inspektor Plevák hlídal toho večera čtyři vnoučata, děti nejmladší ze svých čtyř dcer. Už když se vdávala, pokud šlo o děti, měla o budoucnosti jasnou představu. Rozhodla se napodobit rodiče.

Vnoučata nechtěla o televizi ani slyšet, těšila se na pokračování nekonečné pohádky o policajtech Kapičkovi a Deštíčkovi a bezejmenném rytíři. Překročil povolenou hodinu a k nezměrné radosti potomků v příhodných pasážích okořenil vyprávění jadrnějším výrazem. Největšího úspěchu dosáhl líčením, jak se měsíček potřeboval vyčurat a styděl se před hvězdičkami. Nakonec musel a podnesli to zmínění policajti Kapička a Deštíček.

Když se rodiče před třetí ranní vrátili, děti spaly při plném světle v postelích a dědeček Plevák v křesle.

43

Přivolali mladé kriminalistické akvizice, Emila Knotka a Jitku Lounovou.

Inspektor Čemus s vrátil z nemocnice, povolili návštěvu postřeleného Dostála, který byl v obličejích pobledlý, ale sršel dobrou náhodou, zastihli jej se dvěma staršími sestrami, řehtajícími se do hrstí.

„Právě tady děvčatům povídám,“ spustil Dostál, „že o mně máma vždycky říkala, že jsem střelený- Netušila, chuděra, že jednou budu postřelený!“

Děvčatům bylo určitě dohromady sto let, taktně se vytratily a pramen Dostálova veselí vyschl.

„Povězte mi,“ požádal Čemus, „co se na té zastávce vlastně seběhlo.“

„To je historie za všechny drobné. Jel jsem do práce. Autobus chytil sekeru. Seděl jsem pod přístřeškem a čekal. Co jiného mi zbývalo. Ticho jako v hrobě. Jen chvíli bylo slyšet hraní na pikolu. Nic pro obyčejného člověka, nějaký Beethoven. Najednou se u dost vzdálené branky objevil chlap. Neotevřel si, přešel ji. Zmizel, ale v domě se nerozsvítilo. Protože se hodně krade, napadlo mě, že je to zloděj. Zavola jsem na policii.“

Přijeli za pár minut. Jeden policajt šel k brance, druhý zůstal za volantem. Ten první chtěl také přelézt branku, ale ozvala se rána.“

„Výstřel,“ ujišťoval se Čemus.

„Výstřel,“ potvrdil Dostál. „Policajt se uklidil, ten druhý odcouval z dostřelu.“

„Z dohledu,“ řekl Čemus. Pominul, že to nebyl *on*, nýbrž *ona*.

„Skoro hned se ozval druhá rána. Výstřel. Druhý.“

„Rozumím.“

„Chvilíčku se nic nedělo. potom mě najednou do prsou kopnula kobyla a víc nevím. Probral jsem se, když mě nakládali do sanitky,“ líčil Dostál noční dobrodružství, které ve skutečnosti nebylo ani tak dobrodružné, jako nebezpečné. „Až po operaci mi pan primář vysvětlil, že to nebyla kobyla, ale kulka z pistole. A že jsem z nejhoršího venku.“

„Stačilo pět centimetrů,“ řekl Čemus.

Dostál si to sdělení zadumavě přebíral. Nadšeně nevypadal, ale smířil se s ním, jako se lidé smířují s neúrodou, protože se s ní stejně nedá nic dělat. Nedalo mu to, zeptal se: „Jak to víte?“

„Také jsme mluvil s panem primářem.“

„Nezmínil se.“

„Toho člověka jste nepoznal.“

„Nepoznal, protože ho neznám. Na lidi nám pamatováka.“

„Co měl na sobě?“

„To jsem z té vzdálenosti nemohl rozeznat. Snad něco tmavšího.“

„Byl prostovlasý?“

„Myslím, že na kebuli něco měl.“

„Trnovou korunu? Nebo svatozář?“

„Spíš čepici. S kšiltem. Ale ruku do ohně za to nedám.“

„Bolí to?“

„Když mi kdysi spadla na nohu betonová skruž, bolelo to víc.“

Čemuse zaujalo druhé lůžko v pokoji. Prázdné, ale zvalené. Na stolku stála jmenovka, která byla viděl z druhé strany.

„Máte společníka.“

„Veterinář Alt. Je neposedný. Sotva se belhá, ale stále někudy brousí.“

„Tak vám zatím děkuji,“ řekl Čemus. „Ještě za vámi někdo přijde a hodí vaši výpověď na papír. Snažte si vzpomenou, jestli jste čirou náhodou neviděl nebo neslyšel něco nezvyklého.“

„To můžu udělat.“

„A příště se neplet’te do cesty cizí pistoli!“

Dostál zpozorněl.

„Myslíte si, že střílel po mně?“

„Myslím, že střílel naslepo. Záměrně hodně stranou. Aby zastrašil policisty.“

„Policajti by se neměli nechat zastrašit, usoudil Dostál, veselá kopa. „Ale policajti jsou také jenom lidé, co říkáte?“

„Vyřídím jim to,“ řekl Čemus. „Potěší je to.“

44

Kolegové o nich mluvili jako o třech králich. Nikoli však Kašpar, Melichar a Baltazar. Pouze Čemus, Plevák a Just. Otakar, Bohouš a Petr. Ke kratičkému sezení přizvali mladé kriminalisté akvizice s titulem JUDr., Emila Knotka a Jitku Lounovou.

„Když chceme někam dojít nebo k něčemu konkrétnímu dospět,“ začal inspektor Čemus zeširoka, „většinou skončíme někde úplně jinde. Vyšetřujeme vraždu Kryštofa Markupa, ale vezíme ve slepé uličce. Expertízy moc nepomohly, majetkové poměry se pokoušejí rozuzlovat kolegové přes hospodářskou kriminalitu. Ale jak to zatím vypadá, nic se z jejich šetření nevyvrbí. Hledáme souvislost mezi vraždou Kryštofa Markupa a smrtí jeho ženy Inge. Ten případ stále vedeme jako sebevraždu nebo nešťastnou náhodu. Anonymní dopis, který jsme našli v Markupově bytě, může být vyděračským pokusem založeným na spekulaci nebo pošetilou škodolibostí. Zamotal se nám do toho Klikař. Po té noční střelbě z pistole ho musíme brát zpropadeně vážně, i když zatím střílel jen do vzduchu a pana Dostála na zastávce zasáhl jen náhodou. Souvislost je zřejmá. Stejná zbraň zabila Markupa. Nemusel ovšem střílet tentýž pachatel. Stojíme také před záhadou, kam se poděla Ljuba Kejřová. V té záležitosti ledacos nehraje. Nevýznamně svědčila v té události s Inge, ale zakrátko za nejasných okolností zmizela. Když někdo náhle přestane docházet, nekomunikuje a není k dosažení, vzbuzuje jeho počínání neblahá tušení. Připočtíme k tomu dost otřesné rodinné poměry a soustavné hádky o peníze. Ona chtěla inkasovat od bratra, bratr od Ljuby. Těžko pochopitelné, ale celkem běžné sourozenecké rozepře. Známe je v mnoha modifikacích. Kejř údajně první listopadovou neděli zahlédl Ljubu u auta s mužem, jehož značně neurčitý popis sedí jako

na míru ušitý hodináři Česalovi. Žije s přezdívkou Rasputin. Spravoval na bystřickém zámečku hodiny a stihl navázat řadu známostí. Nepopírá dřívější intimní styky s Ljubou, ale tu první listopadovou neděli ji údajně nepotkal. Ani nezahlédl. Do Uhelné Bystřice přijel za zcela jinou ženou.“

„Za matkou pěti dětí,“ podotkl Plevák. „Nad tím se musíme zamyslet. Mohl by to být bluf!“

„Já toho Rasputina chápu,“ poznamenal nesměle Emil Knotek. „Ta paní sice přivedla na svět pět dětí, ale stále má něco do sebe.“

„Modré oči,“ rýpl si drápkem Just.

Knotek se nedal: „Nejen modré oči! Ta je schopná přivést pět chlapů do blázince.“

„Nebo do vězení,“ pípla nesměle Jitka Lounová.

„Jedno lepší druhého,“ usoudil Knotek. „Ale Rasputinovi se nedivím.“

Just již jeho stanovisko nevetoval, omezil se na výmluvné gesto.

„Připusťme, že Krakonoš mluví pravdu a matka pěti dětí nelže,“ nedbal Čemus drobné okrajové šarvátky. „Středem terče se stala Ljuba Kejřová. Pokud Rasputin mluví pravdu, jako poslední viděl Ljubu její bratr. Od té neděle ji nikdo nespatriil.“

„Nebo spatriil a zapírá to,“ zmínil se Just.

„Takového člověka jsem zatím nenašli,“ upozornil Plevák.

„Vezměme v potaz nejčernější scénář,“ řekl Čemus. „Ljuba Kejřová odešla nelehko. Neozvala se. Pořádně nevíme, co měla na sobě. Vyloučit můžeme snad jediné plavky. Nevyzvedla ani korunu. Nic si nevezala. Dokonce ani rodný list, který v minulosti doma nenechávala. A stále platí, že prostředí u Kejřových je značně hektické.“

„Otřesné,“ definovala ho Jitka Lounová přesněji.

„Připusťme klasický scénář. Rasputin měl kratší poměr s Ljubou Kejřovou. Běhala za ním do posilovny. Vztah časem vyčpěl, změnil se v oboustranný nezájem. Zase podle Rasputina. Názor druhé strany neznáme. V Bystřici padla našemu Casanovovi do oka školní kuchařka, matka pěti dětí, ale nadbíhala mu a možná stále nadbíhá paní starostka. A tak se ptám,“ řekl Čemus o poznání důrazněji, „kde byste v Bystřici v tichosti ukryli mrtvolu?“

„Na hřbitově,“ napadlo Jitku Lounovou.

„Na hřbitově je čerstvý hrob nápadnější než kdekoli jinde,“ opravil ji Čemus. „Někde na Olšanech nebo na Vyšehradě snad, ale v Bystřici, kde znají téměř všichni téměř všechny? Každé úmrtí se dlouho propírá a zapíjí.“

„V domku Kejřových sotva,“ prohlásil Just. „Nemá zahrádku, jen kamenný plácek před vchodem. Dům není podsklepený, nemá ani dřevník, topení na zimu skladují pod plachtou venku na hromadě.“

Ozval se Plevák: „Jak to víš?“

„Zjistil jsem to v Bystřici na obecním úřadu. Vzadu za domem je asi metrová ulička a vysoká zeď zadního traktu někdejší kartáčovny. Nyní tam skladují jízdní kola, tříkolky, koloběžky, pojízdná invalidní vozítka na baterie a podobný sortiment.“

„Když uvažujeme o násilné smrti, za pravděpodobnější považujeme rodinné drama,“ rozvíjel úvahy Čemus. „Pachatel ovšem do rodiny patřit nemusí. To uvádím jako poznámku pod čarou. Matka Kejřová je zdánlivě bezmocná a neškodná, mnohé se jí plete, ale takoví lidé někdy v afektu svedou zdánlivě nemožné. Kejř by určitě v takové situaci matku kryl. Už kvůli jejímu důchodu. Také se mohl se sestrou pohádat a nechtěně zavinit její smrt. Nebo jednal promyšleně.“

„A motiv?“ zasáhla Jitka Lounová.

„Starý skoro stejně jako lidstvo.“

„Žárlivost?“

„To je patrně úplně nejstarší motiv.“

„Peníze?“

„Peníze,“ potvrdil Čemus. „Případně snadno zpeněžitelné předměty.“

„Kejř měl a určitě dosud má zájem o sestřiny peníze, které si šetřila na byt ve městě. Kdyby sestru zabil, neměl by k nim přístup.“

„Pokud bychom mu to dokázali a byl právoplatně odsouzený.“

„Pak by se stala dědičkou stará paní Kejřová!“

„Patrně,“ připustil Čemus. „Odbíháme! Stále stojíme před otázkou, kam s mrtvolou.“

„Do silážní jámy za jatkami,“ pronesl nečekaně rozhodně Emil Knotek. „Jednu polovinu už zaplnili a zarovnali s okolním terénem. Ta druhá je také skoro plná.“

Čemus se nezmínil, že s Plevákem dospěli ke stejnému závěru a probrali ho nalic i naruby. Představa prozkoumat třeba jen část jámy mrazila. Zároveň se uvědomil, jak neprozřetelné bylo zrušení bystřické policejní služebny, místní znalost postrádali.

„Jak byste tam tělo dopravil?“ vrátil se k načatému tématu. „Přes náměstíčko sotva, oklikou je to lán světa. V obou případech by hrozilo, že na někoho narazíte!“

„Před okny stojí subaru.“

„Kejř nemá řidičský průkaz a podle dosavadních zjištění neumí řídit,“ upozornil Just. „Také není jisté, zda je subaru pojízdné. S prasklým a téměř neprůhledným čelním sklem na silnici nesmí.“

„Bez dveří tuplem,“ upozornila Lounová.

Čemus vynesl nepřehlédnutelnou kartu: „Nesmí neznamená nemůže!“

„V noci, za tmy... A nemusel by jet po silnici! Napadá mě...“ začal Emil Knotek a nedomluvil, jako kdyby se náhlého nápadu sám zalekl, cítil se jako sám voják v poli.

„Sem s tím,“ řekl Čemus povzbudivě.

„Pod svícem bývá tma. Kdyby se tělo pečlivě zabalilo do igelitu a uložilo do zavazadlového prostoru toho subaru, něčím přikrylo a zatížilo, v současném počasí by nemuselo vzbudit pozornost.“

„Ten nápad není úplně marný,“ připustil Čemus. Bral ho jako přesazení románového atributu do české reality, za pozornost však stál a zasluhoval prověření. Realizaci nestálo nic v cestě, subaru patřilo pohřešované Ljubě. Kdyby nic jiného, Kejře by popudili, snad i vyprovokovali k nepředloženému jednání. Pokud se měl čeho bát.

„Ze záznamů v knize služeb vyplývá, že Kejř tu neděli vzal noční službu za nemocného vrátného,“ řekl Čemus. „Od osmnácti do šesti. V noci si patrně schrupnul, z vrátnice šel rovnou na pracoviště. Nepodařilo se zjistit, zda před nástupem do službě skutečně seděl v hospodě U markytánky, v tom směru jsme pouze opatrně ťukli.“

„Nemělo by se konečně vyhlásit celostátní pátrání po Ljubě Kejřové?“ uvažovala racionálně Jitka Lounová.

„Stalo se,“ řekl Čemus. „V Bystřici sotva zjistíme něco nového. Jenom bychom způsobili poprask. Nesmíme to přehánět, Ljuba se může nečekaně vrátit a my bychom byli lidem pro smích. Takovému riziku jsme vystaveni často, ale nehasme oheň, dokud nezahoří.“

„Jestli už nezahořelo,“ obával se Just.

Netrvalo dlouho a všichni si vzpomněli právě na tu pasáž rozhovoru.

„Zaměříme se na město,“ rozhodl Čemus. „Pokusíme se kontaktovat všechny osoby, které měly k Ljubě blízko. V současnosti, minulý rok, kdykoli předtím. Nebude jich jenom jako prstů na ruce. Servírku zná spousta lidí a Kejřová byla poměrně nápadná servírka! To by v tom vězel čert, abychom nezachytili aspoň náznak stropy. Kdo ji najde, tomu osobně uznale poklepu po rameni a dostane odměnu.“

Tři tázavé pohledy jej nevyvedly z konceptu, udržel vážnou tvář.

„Finanční?“ zkusil to Plevák, Přistoupil na hru, mohl si to dovolit.

„Verbální?“ zkusil to Just, také si to mohl dovolit.

Oba mladí JUDr. se omezili na zdvořilé úsměvy, jaké tuhnou na tvářích, když se nedaří odhalit, v čem spočívá podstata probírané záležitosti, ale je na místě tvářit se zasvěceně.

„Pro takovou odměnu se nikdo nepřetrhne.“

„Věcnou?“

„Částečně.“

„Tak už to prozrad',“ vybízel Plevák. „Jaká odměna je v talonu?“

„Žvýkačka.“

Také Plevákova tvář se náhle podobala tuhé masce.

„Jenom jedna?“

„Nebud' chamtivý!“

45

Zabodovala JUDr. Jitka Lounová. A to tak, že nezpochybnitelně.

Přišla v doprovodu staršího muže se stříbřitými kudrnatými vlasy, stříbřítým knírkem a pečlivě zastřiženou stříbřitou bradkou. Jednolitost zbarvení budila mylné zdání, že se nejedná o přirozený vzhled. Pohyboval se jako náměsíčník kráčející po zábradlí vysokého mostu, ale v jeho pohybech vězela jakási tajená obezřetnost. Snad i náznak skryté síly, s níž uměl hospodařit.

Na kriminálce zastihli pouze inspektora Čemuse.

„To je pan Maxa,“ představila novou tvář v případě. „Zná Ljubu Kejřovou.“

„Ano?“ řekl Čemus a představil sám sebe. „Posad'te se, prosím.“

„Děkuji:“ Suše, s mírnou úklonou, jako kdyby přišel s pokornou suplikou.

JUDr. Jitka Lounová pochopila nenápadný Čemusův posuněk, bez otálení připravila tři kávy, roznesla je jako samozřejmý příspěvek k vytvoření atmosféry vzájemné důvěry a posadila se také. Skromně, stranou. Věděla něco, co by za příznivých okolností mohlo urychlit pohyb zeměkoule.

„Stýkáte se s Ljubou Kejřovou delší dobu?“ nakouzl Čemus.

„Stýkáme se téměř dva roky,“ odpověděl Maxa, „Nepravidelně a nezávazně.“

„Za jakým účelem?“

„Je nezbytně nutné, abychom právě tuhle stránku nemohli vynechat?“

„Není,“ uznal Čemus. „Neberte to jako impertinenci, ale soudím, že je mezi vámi značný věkový rozdíl.“

„Celých třiatdvacet roků,“ prohlásil Maxa. „O svých osobních záležitostech se zásadně s nikým nebavím, ale učinil jsem výjimku, když mi vaše půvabná mladá kolegyně naznačila, že se Ljuba dostala do vážných potíží.“

Jako kdyby se setkali na plese v opeře nebo připravovali text pod fotografií ve stupidním bulváru.

„Není k zastizení. Zmizela, ztratila se, vypařila,“ stupňoval Čemus.

„Vypařit se člověk nemůže,“ pravil Maxa s uvolněným výrazem. Nezdálo se, že by truchlivé sdělení přijal s větším pohnutím. „Domníváte se, že Ljubu potkala nepříjemnost? Nehoda? Samozřejmě neznám současnou praxi, ale domnívám se, že po dospělých lidech pátrá policie až po určité časové prodlevě.“

„Kejřová se ztratila počátkem listopadu.“

„To je dost dlouhá doba,“ uznal Maxa. „Nevím, jakým způsobem hledání nezvěstných probíhá, ale je to jenom na vás?“

„Neseme odpovědnost za zvolené postupy v našem regionu, ale na pátrání se postupně stále výrazněji podílí odbor pátrání Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování,“ řekl Čemus. „Znáte matku Ljuby Kejřové?“

„Neznám.“

„Bratra?“

„Ne.“

„Navštívil jste někdy její domov v Bystřici?“

„Ne.“

„Třeba jste jí někdy do Bystřice dovezl,“

„Několikrát. Pokud si vzpomínám, tak třikrát. Pokaždé vystoupila na náměstí. Že se k jejich domku nedá zajet.“

„Uličkou z náměstí to opravdu nejde. Jedině spodem od potoka,“ uvedl Čemus. „Ljuba Kejřová také vlastní auto.“

„Subaru nejméně z třetí ruky. Většinou nepojízdné.“

„Byla dobrá řidička?“

„Nikdy jsem ji nepustil za volant svého vozu a nikdy jsem neseseděl v subaru.“

„Svěřila vám něco o své rodině?“

„Jenom náhodné drobné útržky. Zjevně nerada. Nevyzvídal jsem. Její matka je poměrně letitá, Ljubu měla ve čtyřiceti. Není na tom dobře zdravotně. Soudím, že spíše po psychické stránce. S bratrem si nerozuměla. Také je mezi nimi větší věkový rozdíl, než bývá u sourozenců běžné.“

„Dvanáct roků,“ řekl Čemus. „Zmínila se někdy o otci?“

„Nikdy.“

„Ptal jste se?“

„Ne. Vycítil jsem, že by jí to nebylo milé.“

„O bratrovi mluvila?“

„Postěžovala si, že je lakotný, matce zabavuje důchod a hospodaří s ním sám, na Ljubě žádal příspěvek na domácnost a naléhal, aby mu svěřila svoje úspory jako příspěvek na opravu domu.“

„Souhlasila s ní?“

„Zmínila se, že by ho nejraději zbourala.“

„Víte, kde její bratr pracuje?“

„Na jatkách.“

„Ljuba měla ještě sestru.“

„Ta snad byla ze sourozenců nejstarší a přišla o život při povodni.“

„To souhlasí.“

„Žila někde na Slovensku. Nemůže se zdržovat tam, u příbuzných?“

„Nikdo z nich nežije, jejich dům spláchla povodeň. Stál v záplavové zóně, nové stavby tam nebyly povoleny,“ prokázal Čemus, že nic nezanedbal. „Jak a kde jste se s Ljubou Kejřovou seznámili?“

„V restauraci Modrého domu,“ odpověděl Maxa. „Zhruba před dvěma roky. Krátce předtím jsem se vrátil z ciziny. Tady ve městě jsem se narodil, otec létal na vrtulnicích. Když zdejší posádku přeložili na Slovensko, museli jsme se stěhovat. Rodiče paradoxně zahynuli na dovolené v Peru při letecké katastrofě. Tady se o ní moc nepsalo. Sotva letadlo vzlétlo, rozpadlo se na dvě části. Dopadly ještě na startovní dráhu. Tehdy jsem zrovna měl po maturitě. Odešel jsem studovat do Čech. Po studiích jsem krátce žil v Praze, následně jsem odešel do ciziny a před necelými třemi roky jsem se vrátil. Kamarád ze studií měl tady ve městě strýce, zdědil jeho byt a zrovna odcházel do Dánska, kde se oženil. Byt na Jižním sídlišti jsem koupil a vrátil se do města, ve kterém jsem vyrůstal.“

„Jaké je vaše povolání?“

„Jsem fotograf na volné noze.“

„Jestli správně rozumím,“ řekl Čemus, „žil jste dlouho v cizině.“

„Velmi dlouho.“

„Kde?“

„Ve Vladivostoku.“

„Nechcete mi o tom něco povědět?“

„To je na dlouhé lokte,“ upozornil Maxa s pobaveným výrazem. „A pranic to nesouvisí s Ljubou Kejřovou.“

46

Stár pětapadesát roků se stále jmenoval Alexandr Maxa. Obor fotografie vystudoval v Praze, absolvoval stáže v Krakově, V Helsinkách a v Paříži. [Na počátku své profesionální dráhy poslal několik fotografií do mezinárodní soutěže v Japonsku. Získal první cenu a pozvání k delšímu pobytu. Když se vracel, vzal to do Vladivostoku lodí. Přes Kurilské ostrovy, jejichž přírodní svéráz jej zaujal a později se tam pravidelně vracel. Tam se seznámil s ruskou novinářkou Jekatěrinou. Láska na první pohled a na celý život. Usadili se ve Vladivostoku. Maxa fotografoval na mnoha místech Sibíře, publikoval i v cizině, vystavoval ve Vladivostoku, v Tokiu a dalších japonských městech, v Šanghaji, v Singapuru a v Torontu. Do Čech zavítal dvakrát, snažil se prorazit, ale jakmile se prozradilo, kde žije, zájem vyprchal. Na tom se nic nezměnilo ani po jeho definitivním návratu do vlasti. Vždycky se našel někdo, komu se přičila jeho sibiřská minulost a ruská manželka. Ve Vladivostoku žil s přesvědčením, že mají štěstěnu na vlastní straně, Jekatěrina začala pracovat v televizi, stala se uznávanou a oblíbenou komentátorkou. Jednoho dne v přímém přenosu omdlela a do televize se již nevrátila. Ani nikam jinam. Po deseti dnech zemřela.

„To je mi upřímně líto,“ řekl Čemus, patřilo se to.

„Děkuji.“

„Kdy jste viděl Ljubu Kejřovou posledně?“

„Čtvrtého července. Potkali jsme se před nádražím.“

„Kam jste cestoval?“

„Do Krakova. Měl jsem tam na výstavě několik fotografií.“

„A ona?“

„Pouze procházela.“ Maxa se napřímil, jako kdyby chtěl ulevit zádům. „U mne přenocovala posledně někdy v květnu.“

„Po Ljubě Kejřové bylo vyhlášeno pátrání,“ řekl Čemus. „Máme k dispozici pouze k identifikačním účelům nepříliš vhodnou fotografii a na jejího bratra se zatím obracet nechceme. Jako fotograf jistě disponuje jejími fotografiemi. Nemám na mysli třeba akty, ale pomohla by nám jedna jediná dostatečně průkazná fotografie.“

„Zklam vás,“ pronesl Maxa. „Všechny její fotografie jsem....“

Zarazil se, jako kdyby šlápl na hřebík.

„Prosím,“ pobídl jej Čemus a seknul pohledem po pozorně naslouchající Jitce Lounové s myšlenkou, že si slíbenou žvýkačku zaslouhuje. Nepatrně přikývla, jako kdyby se dělila o nějaké tajemství.

„Tak dobře,“ pravil Maxa omluvně. „Asi před čtrnácti dny jsem zašel na oběd do Modrého domu.“

„Náhodou?“

„S konkrétním záměrem,“

„Pokračujte!“

„Pan vrchní Les mi sdělil, že Ljuba již v restauraci nepracuje, zmizela z města a nikdo o ní neví. Nedalo mi to, před několika dny jsem se v Modrém domě zastavil na večeři a pan vrchní mi tajuplně sdělil, že někdo zastřelil pana Markupa a po Ljubě je shánka také ohledně sebevraždy Inge Markupové.“

„Vida,“ udělala Čemus a vyměnil si s Jounovou další, maličko delší pohledy.

„Tušil jsem, že se ke mně dopracujete. Proto jsem všechny Ljubiny fotografie zničil. Nezdálo se mi vhodné, aby její akty uvízly v policejním spisu a dostaly se třeba až k soudu. Ať je jaká je, takovou věc si nezaslouhuje.“

Použitý přítomný čas náhle působil skoro nevhodně. Uvědomili si to všichni tři, Najednou.

„Omlouvám se,“ pronesl Maxa. Znělo to prostě a upřímně.

Adeptka kriminalistiky zapsala jeho výpověď, kterou posléze pozorně pročetl a podepsal na každé stránce. Ozdobné podpisy byly jeden jako druhý. Samá kudrlinka.

„Co je to?“ zpozorněla Lounová, zaujala vsunutým druhým jménem a třemi x.

„Alexandr Alexandrovič Maxa. To je zvyk z Vladivostoku, otec byl taktéž Alexandr,“ odpověděl se šaramantním úsměvem, který možná okouzloval starší dámy. Na sotva vystudovanou právničku nezabral.

Doprovodila ho k východu a když se vrátila do kanceláře, znepokojeně prohodila: „Co mu říkáte, pane inspektore?“

„A vy, půvabná mladá kolegyně?“ použil Čemus odposlechnutou lichotku.

Vynesla přísný soud: „Bez komentáře.“

Modrý dům stál na stejném místě jako v létě, jako před rokem, jako před čtyřiceti roky. Také restaurace se stále nacházela ve stejném prostoru. Jen přístup byl obtížnější a měl blízko k horské túře. Výtahy definitivně dosloužily, museli po schodech.

Inspektoři Čemus a Just. Těžké váhy místní kriminálky. Ve specifických kruzích dobře známí a částečně obávaní. Se žádným policajtem se nikdy neví, kterou vrbu hledá; s těmi od kriminálky dvojnásobně. Ne snad, že by právě Čemus a Just, případně také inspektor Plevák, otrkanějším společenským strukturám naháněli hrůzu. Bylo známo, že občas drobnou darebačinku takticky přehlédnou, pustí vrabce z hrsti, protože potřebují ulovit holuba na střeše. Případně nebezpečného dravce. Nebyli však vítáni především proto, že získali renomé vytrvalých, nesmlouvavých naprosto neúplatných.

Vzhledem k náročné štrapáci po schodech sedělo v restauraci pouze několik hostů z mladších generací. Přilehlý bar, pouze částečně oddělený průhlednou posuvnou přepážkou, byl zcela prázdný. Vitální barman s dozadu ulíznutými světlými vlasy a plíživou chůzí kypěl zdravím, přivydělával si k částečnému invalidnímu důchodu. Kdo to věděl, kroutil hlavou. Kriminalisté nikoli. Barman jim kdysi přivodil hodně bezesných nocí. Původním povoláním opravář a kontrolor hromosvodů se stal nejjobratnějším bytařem v jejich rajónu. Pohyb se výškách mu nečinil potíže. Hravě zvládal výstup a sestup po bleskosvodu či okapové rouře, až se mu jedna naveskrz prorezlá stala osudnou. Přežil pád z dvanáctimetrové výšky. Mluvilo se o zázraku. Jeho strůjci ovšem byli lékaři, terapeuti a kladrubští rehabilitační pracovníci.

Kriminalisté zamířili do baru.

Barman nedal ani mrknutím oka nedal najevo, že spolu kdysi dávno měli jakési nepříjemné vyřizování.

„Přeji dobrý den, pane Chrástale,“ zapředl dialog inspektor Just. „Máte tady jako po velké vodě.“

„Cítím se spíš jako kapr na suchu.“

„Pan Les je přítomen?“

„Pan Les je přítomen,“ potvrdil. „Mohu...“

„Můžete,“ skočil mu Just do řeči. „Můžete nám sem pana Lesa poslat, vy si dejte v kuchyni svačinku a s jejím konzumováním rozhodně nespěchejte.“

„Vaše přání mi vždycky bylo rozkazem.“

„Našeho přání jste nikdy nedbal, pane Chrástale.“ Tak promluvil inspektor Čemus. „Neozvala se náhodou Ljuba Kejřová?“

„Mně ne.“

„Jak jste spolu vycházeli?“

„Pro Ljubu jsem byl chromajzl, ale vycházeli jsme spolu dobře. Já vyjdu po dobrém s každým.“

„To vám chválím.“

„Skoro s každým,“ poopravil se provokativně. „Za Ljubu konečně sehnali pohlednou náhradu. Jmenuje se Sorola. Sorola z Kotoru.“

„Sorola z Kotoru? Tak se jmenuje? Není to reklama na čistící prášek? Nebo druh papoušků?“

„Jmenuje se Sorola, pochází z Kotoru a její druhé mi není známo. Je to čiperná holčína. Snad až na to, že chodí zmalovaná jako slovácká truhla,“ pronesl Chřástal. „To jí brzy přejde. Když dovolíte, dojdu pro šéfa.“

„Dovolíme,“ odpověděl Just.

„Když budete tak laskav,“ řekl Čemus. Napadlo jej, zda skutečně zapracovala náhoda, že barman Chřástal měl volno zrovna v den, kdy Inge Markupová opustila toto slzavé údolí. V jednom kupé lůžkového vozu by se s ním cítil jako v bazénu se žralokem.

48

Pár minut čekání si krátili sledování mladé servírky, promenující se v restauraci. Štíhlé, dlouhonohé stvoření s ohonem černých vlaků, přiléhavé bílé halence a kratičké černé sukýnce, doplněné symbolickou krajkovou zástěrkou.

Vyrušil je Maxmilián Les. Upjatý. Zdvořile studený. Jako ryba. Jako psí čumák. Takový byl vrchní Les, když vstoupil a zahájil výměnu roztomilostí otázkou: „Neposadíme se?“

„Postojíme,“ řekl inspektor Čemus.

„Došli jste ve zdraví? Za ty výtahy nenesu odpovědnost, vyřadili z provozu všechny kvůli výměně elektroinstalace. Doporučoval jsem, abych podnik na celý týden zavřeli, ale nesetkal jsem se s dostatečnou mírou pochopení.“

„Vzali jsme chůzi po schodech jako aktivní odpočinek.“

„Aktivní odpočinek ovšem člověka dokáže pořádně unavit.“ Na zlomek času zaváhal. Možná vytušil, odkud vane zlý vítr a pokusil se získat jistotu. „Snad se Chřástal zase nedostal do maléru? Vždyť se sotva belhá! Štěstí, že jsou výtahy mimo provoz. Zítřka je Mikuláše. Většina Mikulášů, čertů i andělů se tady po nadílce tradičně schází. Loni tady byla hlava na hlavě, kousek místa zbýval jedině na podlaze.“

„Ohledně pana Chrástala jsme nepřišli.“

„To jsem sám rád. Stále je celý podělaný. Cizí zavinění nebylo prokázáno.“

„Teď jste maličko přestřelil,“ poznamenal Čemus káravě.

„Omlouvám se. Stále vás souží nepřítomnost Ljuby Kejřové?“

„Vás ne?“

„Kde té je konec!“

„Slyšeli jsme, že jste získali náhradu.“

„Sorolu. Svěží jako jarní vánek.“

„Z vás se ještě vyklube básník, pane Les.“

„Nebudete mi to věřit, ale v mládí jsem básně četl. Dokonce jsem se pokoušel verše psát. Včas mi došlo, že taková činnost není hodná zralého muže.“

„Nevynáší,“ naznačil Just pravděpodobnější důvod.

„To také,“ přitakal vrchní Les. „Poslyšte, Sorola má všechny doklady v pořádku. Snad nenastaly potíže ohledně jejího pobytu v republice?“

„Potíže hrozí vám,“ zapojil se Just.

„Mám jenom mlhavou představu o jejich příčině.“

„Znáte fotografa,“ řekl Čemus, „který se podepisuje Alexander Alexandrovič Maxa?“

„Netuším, jak se podepisuje,“ pravil vrchní Les, „ale přiznávám, že toho pána znám. Nepatří k pravidelným hostům, nepatří ani k častým hostům, ale občas tady poobědvá nebo povečeří. Džentlmen každým coulem. Poznal kus světa. To se pozná!“

„Nezdá se vám, že přes to dokonalé vystupování působí poněkud nevěrohodně?“

„Formulujete to velice přesně. Ale stále platí osvědčené přísloví.“

„Náš zákazník, náš pán?“

„Velice výstižné,“ ocenil vrchní Les inspektorův výrok.

„Znáte se důvěrně?“

„To prosím ne. Ve skutečnosti se známe přes čtyřicet roků, ale pouze od vidění. Jako kluci jsme bydleli ve stejné ulici. Jsem ovšem o něco starší. Ulice se tehdy jmenovala Na vídrholci. Později se název ulice několikrát změnil, až se komise vrátila k původnímu názvu. Já tam bydlím zase, pouze o dva domy dál. Pan Maxa je doma někde na Jižním sídlišti. Jeho adresu, telefon a e-mail neznám.“

„Ale jste si blízcí,“ usoudil Čemus.

„Jedině snad tím, že nemáme nic společného,“ ohradil se Les.

„Nezmínil jste se,“ přešel do útoku Just, ztratil trpělivost s okolkováním, „že se pan Maxa vyptával na Ljubu Kejřovou,“

„Nepokládal jste to za důležité,“ bránil se Les.

„Uvedl jste jména několika hostů, kteří se o Ljubu zajímali. Proč jste vynechal právě pana Maxu?“

„Neúmyslně! Nezáměrně! Prostě mi vypadl z paměti!“

„Existuje ještě někdo další, jehož jméno vám nezáměrně vypadlo z paměti?“

„Ujišťuji vás...“

„Proč se Maxa o Ljubu zajímal?“

„Po návratu z ciziny žil jako kůl v plotě. Zatoužil po blízké duši.“

„Našel ji ve Ljubě Kejřové?“

„Hledal ji ve Ljubě. Nebyla ta pravá, ale trvalo delší čas, než k tomu poznání dospěl.“

„Přesto sem čas od času zašel.“

„Do soukromí hostů se nepletu. Ani do soukromí zaměstnanců. Samozřejmě jenom po určitou mez. Jejich jednání nesmí poškozovat pověst podniku.“

„Pan Maxa a Ljuba si počínali diskrétně?“

„Naprosto diskrétně. Příkladně naše kuchařka nemá o jejich někdejších vzájemném zalíbení nejmenší tušení.“

„Těšilo by nás,“ ujal se slova Čemus, „kdybyste ve vlastním zájmu před panem Maxou zamlčel účel naší dnešní návštěvy.“

„S tím můžete počítat,“ pronesl Les skoro slavnostně. „Slovo dělá muže!“

Just to odkýval, Čemus nabyl dojmu, že jim vrchní sice nelhal, ale spekoval s pravdou neobyčejně tvůrčím způsobem. Omezil se na kratičkový komentář.

„Slovo dělá muže, ale dokáže mu i uškodit!“

49

Toho pozdního zasmušilého jitra vstávala početná množina dětí s očekáváním Mikuláše, anděla a čerta. Potažmo Mikulášů, andělů a čertů. Školy s tolerantnější režimem začaly s taškařicemi již v dopoledních hodinách. Ne že by děti v Mikuláše, anděly a čerty ještě věřily, prozřely, jen co nabraly špetku rozumu. V té pradávnejší mikulášské tradici přežívaly jiné hodnoty. Nikoli strach z čertů a punčoch s uhlím pro nezbedníky, však kde vzít punčochu! Převládalo očekávání, radost, veselí, zábava, družnost.

Platilo to i o mnohých dospělých, jimž se obveselení posloužila každá příležitost. Někteří veselí a družnost přeháněli, posílení alkoholem taškařili nemístně. Zejména na večerních srazech přestrojených za Mikuláše, anděle a dvounohé sudokopytníky.

Pátý prosinec se stal mimořádným dnem také pro policii. Především pro tu pořádkovou, neboť důsledkem mikulášských rošťárniček byl nepořádek. Každoročně přibývalo pátého prosincového dne hluku, výtržností, hádek, krádeží, dopravních přestupků a stížností, které bylo třeba prošetřit. Minulého roku se vrcholem staly krátce po sobě hlášené ztráty peněženek, peněz nebo drobných cenností z bytů, z trojice v kostýmech se vyklubali ovčáci čtveráci. Neprodleně bylo zjištěno, že okradené na návštěvu tatáž trojice. Mikuláš a čert poutali pozornost dětí a rodičů, jejich partnerka přestrojená za hermafroditního anděla se věnovala výtěžné činnosti. Všichni tři byli zadrželi nadporučíkem Slámovou a podporučíkem Kmochem v restauraci Modrého domu. Jedli, pili, hodovali za odcizené peníze.

Mikulášská bilance minulého roku byla skutečně zářející. Jedna smrtelná dopravní nehoda, opilý sedmnáctiletý Mikuláš nevládl řízení, narazil do zdi, nez jedině=hop škrábnutí vystoupil, a jásavě vykřikoval,. jaká to byla báječná pecka a upadl pod kola popelářského vozu. Menší karambol se stal v jednosměrné ulici, kde se čelně pozdravila auta dvou Mikulášů. Došlo k zadržení tří řidičských průkazů, o pochybnou slávu se rovným dílem podělili Mikuláš, anděl a čert. Dvakrát alkohol, jednom alkohol a drogy. Těm dal zelenou čert. Přesněji řečeno – čertice. Neuvážliví rodiče dětí nešetřili alkoholem ani na Mikuláších, andělech a čertech, kteří ještě nedosáhli volebního práva.

Policie proto připravila na podvečerní a večerní hodiny preventivní, kontrolní i represivní opatření pod souhrnným označením Akce Mikuláš. Zvýšenou pohotovost vyhlásili záchranná zdravotní služba a záchytka. Tam uzavírali sázky, zda jistý čert završí tucet mikulášských pobytů. Za jedenáct předcházejících stále dlužil.

Nadporučík Slámová a podporučík Kmoch se stali součástí připraveného týmu, zatímco policista Boudník, jemuž bylo podmíněčně prominuto utopení služebního auta, měl vyrazit do ulic a později do restaurace Modrého domu v přestrojení za Mikuláše. Dostal berli, paralyzér a pro jistotu přísný zákaz vyzbrojení jakoukoli střelnou zbraní.

Rolí Mikuláše chápal jako vyznamenání, zákaz nošení pistole za urážku a neuváženost, mezi maskované se mohli vetřít maskovaní teroristé. Tvrzení, že Česká republika je šestým nejbezpečnějším státem světa nebral vážně. Obdobné stanovisko

zastávala většina policistů. Konkrétně třeba nadporučík Slámové a podporučík Kmoch pokládali za akutní nebezpečí policistu Boudníka.

Situace vyhlížela následovně: Děti se těšily, policisté už chtěli mít ten den za sebou. Do preventivních opatření nebyli pochopitelně zapojeni všichni policisté.

Kriminalisté jeli dál po vlastní koleji. Jejich pozornost vzbudila nová postava v rozehrané hře, pochybnosti budící stříbrovlasý suverén Alexandr Maxa.

Jitka Lounová, která fotografa objevila, pro inspektora Justa již Jitka či Jituška, dostala za úkol prověřit údaje, které o sobě a dalších osobách uvedl. Zatím o něm věděli pouze to, že centrální evidence nedisponuje otisky jeho prstů a na území republiky se nikdy nedopustil trestného či neuváženého činu. Dokonce nebyl nikdy ženat a tudíž ani rozveden.

Emil Knotek, pro inspektora Justa již Emilek, měl v Uhelné Bystřici prověřit, zda tam neznají muže, jehož popis by odpovídal Lexovu vzhledu. Inspektorem Čemusem bylo zdůrazněno, aby si počínal *nenápadně*. Samotný Emil Knotek neměl konkrétní představu, jak potřebný údaj nenápadně zjistit nápadně. Příkladně třeba postavením stánku a odchyťáváním respondentů. Ještě v něm nezakořenilo poznání, že nadřízení dávají rozkazy bez návodu k použití.

Pozornost byla věnována všem, kteří se třeba okrajově, jako náhodní svědci, angažovali v případech Inge Markupová, Kryštof Markup a Klikař. Podle abecedního seznamu zahrnovalo následující osoby: Benel Štěpán, Bezděková Denisa, Drobná Olga, barman Chrástal, kartářka Katuška, tři bratři Kolocové, vrchní Maxmilián Les, Adam Smolíček, strýček z Kameniček, Vratislav Vřeštík a Prokop Zhoř, Plus všichni, jimž způsobil potíže Klikař. Vynechán byl nešťastnou náhodou postřelený Dostál. V nemocnici byl za hrdinu, kolovalo, že se statečně postavil na odpor ozbrojenému zločinci a byl jím postřelen. Sám tu verzi nenápadně přižívoval. Nebylo známo, kdo v intencích doby udělal z Klikaře islámského duchovního, prchajícího přes republiku odněkud někam, naopak se vědělo, která televizní stanice ukázala portrét dotyčného. Podíl na tom měl neuvěřitelně rychle se zotavující veterinář Alt, který se dostal k alkoholu přes přísný a dodržovaný zákaz jeho prodeje v nemocničním bufetu.

Zvláštní pozornost věnovali kriminalisté hodináři Přemyslu Česalovi alias Rasputinovi a jeho půvabné drobné manželce. Krátce po deváté hodině se totiž dostavila na policejní stanici starostka Uhelné Bystřice, aby oznámila fyzické napadení úřední osoby. Policista Boudník zapsal *úřední osoba* do rubriky jméno a příjmení. Později provedl neslanou nemastnou opravu.

Oblečení paní starostky doznalo značné újmy, natržený měla také koutek úst a pravé oko zdobil monokl, postupně hrající snad všemi odstíny barevného spektra. Když vstoupila do hodinářského krámků v Nádražní ulici a žádala opravu nástěnných hodin s kukačkou, nedostala potvrzení o převzetí zakázky, nýbrž nepočítané množství facek. Hodiny s kukačkou a zařízení také nevyšly bez úhony, pouze přesýpací hodiny na polici pohromu ve zdraví přestály a nadále se spokojeně sypaly. V závěru kvapného odchodu úřední osoby z Uhelné Bystřice byla paní starostka kopnutím zasažena do konkrétní části těla, kterou z vrozené ostýchavosti označila anatomicky nepřesně jako část těla mezi hýžděmi.

Když byl policista Boudník později požádán o upřesnění, prohlásila, že měla zadek jako kobyla. Dokument měl charakter humoristické povídky a dlouhou dobu koloval policejními stanicemi v Čechách a na Moravě. Jedna kopie byla zachycena i ve slezském Krnově.

Hodinář Přemysl Česal alias Rasputin se o události doslechl pozdě odpoledne. Město se již choulilo v objetí tmy. Dopoledne opravoval sluneční hodiny a na zpáteční cestě učinil zastávku v Uhelné Bystřici. Lepá kuchařka ze školní jídelny měla po odchodu ostatních zaměstnankyň cosi neodkladného a pozdržela se, mistr hodinářský jí přispěchal ku pomoci. Netušíce zrady, byl na odchodu spatřen kriminalistickým adeptem Emilem Knotkem. Ten se aspoň nevracel s prázdnou, protože o Alexandru Maxovi nezjistil zhora nic. Nikdo se nezeptal, z jaké příčiny se zdržoval v blízkosti stranou stojící školní kuchyně.

Inspektora Justa to napadlo, ale nechal si to pro sebe.

Nepříliš zábavné dopoledne absolvoval inspektor Čemus. Telefonicky byl povolán k audienci u bezprostředního nadřízeného, aby osobně podal hlášení o pokroku ve vyšetřování vraždy spáchané na Kryštofu Markupovi. Protože žádného výrazného pokroku dosaženo nebylo, mluvil jako interpelovaný ministr v parlamentu. Zvolna, rozšafně, rozvláčně a mlhavě. Záměrně volil zašmodrchaná souvětí a hojně používal cizích slov. Důsledkem takového promyšleného postupu bylo sdělení, které nadřízený pronesl hlasem plným dojetí. Pravidl, že když nastane nouze nejvyšší, pomoc je nejbližší. Nebylo zcela srozumitelné, čím pomoc by se měla stát nejbližší. Čemusovi se ježily vlasy hrůzou při pomyslení, že by se mělo jednat o pomoc nejbližšího nadřízeného. S tou již učinil několik pohnutých zkušeností. Platilo, že když už někdo něčemu rozumí jako kozel petrželi, vztahují se učiněná opatření nejen na petržel, ale také na zelí, kapustu, květák a další polní plodiny.

Jednu nepominutelnou přednost však nadřizený činitel měl. Kdykoli bylo třeba, s veškerou rozhodností se svých podřízených zastal. Ovšemže za tím vězel vlastní prospěch! Argumentoval zásluhami svých podřízených, kteří odváděli pod jeho vedením kvalitní práci. Oporou mu byla statistika, podle které dosáhli třetí nejvyšší objasněnosti trestných činů v republice. Zásluhu na tom nepochybně měl. Spočívala v tom, že svým podřízeným nezasahoval do jejich činnosti.

50

Hlavní náměstí spojovala s menší parkovací plochou a další částí centra bídně osvětlená temná ulička mezi historickými domy, zdobenými pamětními deskami. Stín vrhal i oblouk, který je spojoval. Původně sloužil jako vzájemná opora a možná tomu tak bylo dosud. Náměstí bylo osvětleno velice střídme. V jeho středu již s předstihem stál vánoční strom. Zatím pouze částečně ukotvený, neohrazený, neosvětlený, bez ozdob. Největší zájem vzbudil v zrzavém psisku. Na dlouhém vodítku vlekl za sebou ženu ve výstředně oranžovém kožíšku s olivově zeleným límcem. Krk chránila před chladem bleděmodrá šála, ruce červené rukavice, hlavu žlutá pletená čepice, nohy bílé kozačky.

Pes byl zjevně jediným představitelem doposud nezaregistrované rasy a jeho nezdvořilé počínání u kmene smrku pozoroval jedině osamělý Mikuláš.

Policista Boudník.

Zaujala jej především kombinace barev na oblečení ženy, ze které by i odolní zubři šplhali po stromech. V levé ruce se držela vodítka, na kterém jí pes táhl za sebou,, pravou si přidržovala kabelku na dlouhém řemeni, přehozenou přes rameno. Barva kabelky nebyla na tu vzdálenost zcela zřetelná, ale policistovi Boudníkovi se jevila jako brčálově zelená.

Osamělý Mikuláš působil na téměř liduprázdném podvečerním náměstí žalostně. Zatoulaně, ztraceně, prostě nemístně. Napříč náměstím projel značnou rychlostí kabriolet se sklopenou střechou a halasící posádkou. Hřmotil, jako kdyby za sebou vlekl pytel s prázdnými plechovkami. Průjezd doprovázela hudební zvuková kulisa. Vpředu seděli dva Mikulášové, krojování pasažérů na zadním sedadle se v tom kalupu nedalo rozeznat. Zůstala po nich trocha dýmu, trosky zběsilého rytmu a střepy z vyhozené láhve.

Pes ztratil zájem o vánoční strom a zamířil k uličce.

Osamělý Mikuláš kráčel stejným směrem. Rozestup plus mínus patnáct metrů.

Psí pozornost nevzbudil, žena jej však sledovala velice pozorně, spatřujíc v něm potencionální nebezpečí. Tichý, pokojný a osamělý Mikuláš byl nápadný jako rozhledna na holém temeni kopce.

Sotva žena stanula na okraji uličky, kam již nedopadalo světlo z náměstí, stanul před ní další Mikuláš. Hřmotný, s čepicí staženou do čela, se zahalenou tváří. Jediným trhnutím se zmocnil ženiny zelené kabelky.

Zaječela.

Polekaný pes se vrátil.

Policista Boudník stanul proti zloději, hrozil soubor Mikuláše s Mikulášem. Ve zlodějově ruce se objevil nůž. Ozvalo se cvaknutí, čepel vystřelila.

Žena stále ječela.

„Zahod' to,“ zařval Boudník reflexivně, intenzitu jeho hlasového projevu možná ovlivnil strach. Na mrzutosti měl nos. Na jejich původce služební pistoli. Poslušen rozkazu ji však předpisově uložil a momentálně žádnou střelnou zbraní nedisponoval.

„Uhni,“ ozvalo se zamumlání a ruka s nožem se pozvedla, jako kdyby chtěla zaútočit spodem.

V tom okamžiku zasáhl do vyhrocené situace pes. Patrně přesahovala meze jeho chápání, ječení své paní v něm probudilo bojovného ducha dávných předků. Trochu zmateně ženu oběhl a omotal vodítko kolem kozaček, následně se vrhl mezi Mikuláše a tím jí podtrhl nohy. Dopadla tvrdě, naplocho na záda, udeřila se do temene a zůstala ležet bez pohybu.

Policista Boudník zalitoval, že uposlechl rozkazu nebrat si pistoli a vzpomněl si na paralyzér. Dostat se k němu přes mikulášský převlekl však bylo náročnější než přebrodit blata. Prakticky nemožné. Protivník naznačil útok. Víc nestihl. Pes se mu zamotal mezi nohy, zakopl o natažené vodítko, které žena stále pevně svírala. Zakolísal, zapotácel se, nůž mu vypadl z ruky. Marně se pokoušel udržet rovnováhu, dopadl na zem zcela nekoordinovaně. Přímo na obličej.

Policista Boudník odkopl nůž ke zdi a sundal čepici a vousy, aby přivolal posilu. V mikulášském převleku si připadal směšně. Na strážce zákona nedůstojně. Teprve po chvíli nasadil nehybnému útočníkovi pouta.

Posila se dostavila v podobě nadporučíka Slámové a podporučíka Kmocha.

Scéna jako z amerického pětitřídního filmu: Suverén a dva nebožtíci. Tak to vypadalo na první pohled. Na zemi zelená kabelka, vedle které seděl kňučící pes.

„Proč má pouta?“ zeptala se Slámová.

„Zakázali mi i pistoli,“ postěžoval si Boudník.

„Ptám se, proč má pouta?“

„Ukradl jí kabelku! Táhle leží! Zasáhl jsem!“

„Proč má ta paní spoutané nohy?“

„To je vodítko,“ upozornil policista Boudník. „Jak se jí pes motal pod nohama.“

„Bordel,“ prohlásila nadporučík Slámová.

„To máš pravdu. Mikuláš, který přepadává osamělé ženské! Kdo to jakživ viděl,“ lamentoval Boudník. „Znáš ji? Ten její čokl močil na vánoční strom!“

„Abych ji neznala! Je pověstná nevkusem, ale ona spíš provokuje. Ačkoli je hluchá jako poleno, nevynechá žádný koncert. Kde jinde by mohla předvést nový klobouk. Ta má zase ránu!“

„Na hlavě?“

„Mluvím o oblečení. Stále chodí takhle výstředně oháknutá.“

Podporučík Kmoch do rozhovoru nezasahoval. Přesvědčil se, že žena žije, však již začínala projevovat známky života. Přivolal sanitku a podal hlášení. Potom sundal pouta bezvědomému Mikuláši, aby se vyhnul invektivám ze strany personálu sanitky a pokusil se stáhnout mu čepici. Toho úmyslu se vzdal, jakmile mu pozvedl hlavu. Obličej byl jedna krev.

„Spadl na hubu,“ ozval se policista Boudník.

Tím skončila jeho mikulášská mise. Po policejních vlnách se šířila neuvěřitelná zpráva, že Boudník zadržel pachatele přepadení přímo při činu. Nevědělo se, při jakém činu, také to nebylo podstatné.

Ve služebně došlo ke kratičké debatě.

„Boudník chytil ozbrojeného Mikuláše. Zrovna přepadl nějakou ženskou.“

„Boudník?“

„Mikuláš.“

„Boudník ho chytil? Nekecej!“

„Fakticky. Ještě se dočkáme časů, že z Boudníka vyroste policajt.“

„Mnohem dříve vymyslí nějaká skopová hlava preventivní opatření a každého Mikuláše, anděla a čerta bude doprovázet antidopingová kontrola.“

„Nestraš!“

„Kdo ti povídal o Boudníkovi?“

„Volal Kmoch. Tomu se dá věřit.“

„Kdo je ten grázl, kterého Boudník odchytil? Zase nějaký přivandrovalec?“

„Registrovaný, léčený a nevléčený narkoman, převlečený za Mikuláše.“

„Aha.“

„Neměl u sebe žádné doklady.“

„Mikulášové potřebují doklady? Čerti a andělé také?“

O zrzavém psisku nepadla zmínka, ačkoli hrdinou dne byl právě on.

51

Toho roku proběhla Akce Mikuláš nečekaně klidně. Za pozornost stálo pouze Boudníkovo kratičké extempore v uličce vedoucí na náměstí. Nebo z náměstí. Jak kdo odkud přicházel. Situace jako s dveřmi. Hlučný kabriolet se nepodařilo odchytil, usoudili, že se jednalo o venkovskou akci, vyšperkovanou projížďkou městem.

Podivínsky oblečená žena byla ponechána v nemocnici na pozorování, utrpěla lehký otřes mozku a její chování naznačovalo psychický otřes. Ráno si pro ni přijela dcera, která už večer převzala hrdinného psa. Napřed dostal laskavě vynadáno, že se paničky nezastal, následně několik koleček salámu.

Dvacetiletému delikventovi se záznamy v trestním rejstříku a v evidenci narkomanů ošetřili zlomený nos, naštípnutý nadočnicový oblouk a odřené čelo. Hleděl do bílého stropu nemocničního pokoje dvěma otvory. Komunikoval obtížně, protože při pádu přišel o několik zubů a bolestivě se kousl do jazyka. Stejně mu nebylo řeči, nejbližší budoucnost neviděl právě růžově.

Vedle samotné dokonané krádeže kabelky mu připsali na vrub vystřelovací nůž, značné množství pervitinu v krvi a dvě psaníčka, nalezená v kapse trenýrek. Ukradená kabelka obsahovala načaté balení papírových kapesníků, hřebínek, průkazku na městskou autobusovou dopravu, sponku do vlasů, malou peněženku s mincemi v hodnotě třiatvaceti korun a sáčky na psí exkrementy.

Delikvent byl prostě smolař.

52

Smůla se ovšem té noci lepila na paty více lidem.

V devět hodin patnáct minut přijala policie hlášení o vloupání.

Hlášení poněkud zmatené, ale to bylo poměrně běžným úkazem. Pozornost vzbudila skutečnost, že volající muž se představil jako europoslanec. Znělo to honosně. Málem nabubřeně. Vloupání k významnému politikovi, ať už byl vztah policistky na

příjmu k evropské decentralizaci takový nebo makový, zasloužil pozornost. Poněkud zkomolila jméno, vyslovila „Vraščík.“

Následně přijal oznámení inspektor Čemus. Vyslechl ho a řekl: „Ex.“

„Prosím?“

„Jmenuje se Vřeštíček a je to evropský exposlanec.“

„Exposlanec evropského parlamentu?“

„A co vám podívám, dušinko?“

Dušinka byla policistka každým coulem, na příjem ji posadilo zranění, neuhnula včas výstřelu z terčové pistole. Udělala rodícímu se nedorozumění rázný konec.

„Promiňte, mám tady další volání, broučku!“

„Patří mi to,“ pomyslel si Čemus a vydal nezbytné příkazy.

Vyjeli v plné parádě.

Vratislav Vřeštíček měl na sobě zase manšestrovou vestu, které scházely dva knoflíky. Pohnutě sděloval: „Přišel jsem na vloupání až ráno.“

„Zloděj vás neprobudil?“ zpozorněl inspektor Čemus.

„Vrátil jsem se před třetí hodinou. Zeť byl ve službě, pracuje na dráze jako strojvedoucí.“

„Ano,“ řekl Čemus. „Vzpomínám si.“

„Včera odpoledne mě sestra dovezla k sobě do Kovářské ulice, že za dvojčaty přijde Mikuláš. Byl to soused. Děti ho hned poznaly, ale jsou odchované dobrou, tvářily se jako kdyby ještě věřily na nebe, peklo a podobné báchorky. Takoví malí pokrytci. Když Mikuláš odešel, Libuška prohlásila, že to byl pan Kovanda. Poznala ho podle bačkor. Později přišly sestřiny kolegyně, poseděli jsme, jedna mě potom v noci hodila domů. Měla to při cestě. Zašel jsem do koupelny a hurá do postele. Ráno jsem si šel do kuchyně udělat snídani. Zdálo se mi, že mně nějak táhne na nohy. V pokoji jsem uviděl otevřené dveře na balkon. Nejprve jsem si vynadal, že jsem je pořádně nezavřel, ale když jsem zjistil, že jsou vypáčené, na nic jsem nesahal a pelášil ohlásit vloupání.“

„Ztratilo se něco?“

„Zatím nevím, ale na první pohled se to nezdá. Jedině snad smůla, to se teprve ukáže. V poslední době se mě drží všemi deseti.“

„Přesvědčíte se, až kolegové skončí.“

Zkoumali hrubě vypáčené dveře. Fotografovali, měřili, luxovali, pocukrovali kde co, snímali otisky prstů, Došlo i na vzorek DNA. Málo platné, exposlanec není jen tak někdo, mohl disponovat informacemi, problematickými dokumenty...

Posléze se pustil do kontroly sám Vratislav Vřeštík.

„Nic,“ pravil zaskočeně. „Naprosto nic neschází.“

„Třeba nějaká drobnost,“ napovídal Čemus, vzpomněl si na vloupání k Olze Drobné, při němž si pachatel také počínal nezvykle ohleduplně. „Maličkost! Fotografie, zvukový záznam, kniha, disketa, cédéčko, poznámkový blok, stránka ze spisu.“

„Všechno mám v počítači.“

„Zloděj mohl nahlédnout.“

„Nenahlédl. Počítač mám speciálně zajištěný. V cizině běžná praxe.“

„Přesto bych uvítal, kdybyste se přesvědčil.“

„O čem?“

„Možná jen o pokusu počítač otevřít.“

Učinil to s náramně soustředěným výrazem. Ztráta ukradených věcí pochopitelně mrzí, ale poškozené téměř vždycky víc deprimuje skutečnost, že cizí člověk narušil jejich soukromí, přehraboval se v jejich věcech, přespal v jejich posteli, utřel se do jejich ručníku...

„S počítačem nikdo nemanipuloval,“ prohlásil Vřeštík se zřejmou úlevou.

Inspektora Čemuse napadlo, že zloděj či zloději, to zatím nebylo stanoveno, nemuseli s počítačem manipulovat, jednoduše ho mohli odnést i s myší a potom kdesi daleko bádát po tajích, které obsahuje.

„Děsí mě to,“ prohlásil Vřeštík. „Kdyby zmizel obraz, prosím, to bych pochopil. Ten Špála v pokoji má značnou cenu. Mladého Panušku by zloděj také snadno zpeněžil. Kdyby mi z pusté pomstychtivosti rozmlátili zařízení, byl bych klidnější. V Bruselu mě vykradli dvakrát. Asi dám balkón uzavřít nebo zamřížovat. Bydlet ve zvýšeném přízemí je riskantní.“

„Existuje málo pravděpodobná možnost,“ uvažoval Čemus, „že jste zloděje vyplašil. Sotva se dostal přes balkon do vašeho bytu, musel ho stejným způsobem opustit. Nestačil za sebou dovřít balkónové dveře nebo je později otevřel průvan.“

„To není příjemná představa, přistihnout zloděje! Mohl by být agresivní.“

„Nakonec to ani nemusel být zloděj,“ hledal Čemus další řešení.

„To není marná myšlenka,“ souhlasil Vřeštík zaskočeně. Úlevu neprojevil. Spíš naopak. „Mluvíte jen všeobecně nebo podezříváte konkrétní instituci? Jako evropský poslanec jsem se jistým kruhům znelíbil. Ted' už jsem z kola venku, neškodný, odepsaný, naprosto nepotřebný. Nebudete věřit, ale nemůžu sehnat práci, odpovídající mému vzdělání, zkušenostem a známostem. Nikdo mi nevolá, nikdo nic neslibuje a

nenabízí, protože ze mne nekouká prospěch. A věřte, nikdy jsem nikomu úmyslně neuškodil! Vlastně ani neúmyslně. Stále platí, že hloupost kvete, i když plody nerodí.“

„Noční návštěvník nemusel přijít se záměrem krást, nezamýšlel něco odnést,“ řekl Čemus. „Třeba vám něco přinesl,“

„Že by mi vpašovali něco, co by proti mně mohli v budoucnu použít?“

„Moc tomu nevěřím,“ pokusil se Čemus zmírnit jeho pochopitelné zneklidnění. „Takoví machřici by šli na věc obratněji, nepáčili by dveře. Vůbec byste nepoznal, že se v bytě pohybovali. Když se nic neztratilo, zkuste hledat opačně! Třeba něco přibylo!“

Hledalo se nanovo.

A nenašli.

53

Když se zabývali Olgou Drobnou, vloupáním do jejího domu v ulici Na stínadle, které se podle jejího tvrzení omezilo na poškození domovních dveří a ztrátu kliky, zastihli u nových dveří opraváře Zhoře. Narazili na drobnou záhadu, která si žádala objasnění, protože i v popelišti může doutnat jiskra, z níž vzejde plamen, a na další, která nedala spát inspektorovi Plevákovi.

Čemus tehdy řekl: „Tak za tím jdi!“

Inspektor Plevák se po té stopě vydal. Stále se mu vkrádala vzpomínka na staříka, který shraboval listí na zahradě Olgy Drobné. Čemus jej charakterizoval jako strýčka z Kameniček, ale Plevák v Kameničkách nikdy nebyl, kdysi jen projížděl a jako bývalý fotbalový brankář si pamatoval pěkné fotbalové hřiště na okraji obce. Stařík jej oslovoval jménem jako starého známého. Ta záhada patrně neměla nic společného s případy vloupání, které nemusely souviset, pouze se časově prolínaly.

Do ulice Na Stínadle se mu navečer nechtělo, také potřeboval oběhnout vnučata s drobnými mikulášskými dárky, to už byla taková rodinná tradice, paní Pleváková by mu dlouho vyčítala, že musela sama. Odpoledne zavolał Olze Drobné do pojišťovny. Domluvili si sraz v útulné hospůdce v ulici za pojišťovnou. Byla to taková zašivárna tatíků z bezprostředního okolí, kteří měli deset důvodů uniknout manželské knutě a šťastnějších chlapů, kterým se dařilo udržet doma rameno vah ve vodorovné poloze. Velel tam drobný pohyblivý pan Jarolímek, jemuž by nikdo nehádal šedesát a už vůbec nikdo by nevěřil, že pětatřicet roků razil tunely po celé Evropě, náčelníkem štábu byla sukovitá paní Jarolímková.

O hosty neměli nouzi. Antikuřácká agrese je nerozhodila. Z provozní místností vedly troje dveře. Jedny na ulici, druhé do kumbálu, v němž ohřívali párky, smažili vajíčka, připravovali hemenex, opékali topinky a ohřívali dršťkovou polévku, jiná teplá jídla na jídelníčku nevedli, třetí zdobilo označení SOUKROMÝ BYT. Nikdy je nezamykali, kuřáci měli volný přístup a všestranně dokonalý servis. Na soukromý byt byly zatím všechny zákony a kontroly krátké.

Olga Drobná přišla s kratičkým zpožděním. Decentně nalíčená měla na sobě vínově červený svetr, vypadal jako nový, kolem krku hedvábný šáteček, v uších náušnice ve tvaru malých eiffelovek zavěšených vzhůru nohama a na nohou lodičky na vysokém podpatku. Shrnuto a podtrženo, vypadala jako někdo úplně jiný, než jak ji znali.

„Zase kvůli Inge a Kryštofovi?“

„Ty dneska vynecháme,“ slíbil Plevák.

„Stejně je zajímavé, že Kryštofa našel právě Smolíček.“

„Oni se znali?“

„Smolíček měl jako městský zahradník na starosti zeleň na střeše Modrého domu. Markupovi měli odlišné představy. I strašná zahrada měla vydělávat. Smolíčkova koncepce se jim přičila, protože nevynášela, po vzájemné dohodě přerušili spolupráci,“ vykládala Olga Drobná. „Prostě se pohádali jako koně. S tím se vám Smolíček jistě svěřil.“

Plevák se tvářil neutrálně, jako by se to rozumělo samo sebou, ale nastrojenou společnici neošálil. Snad aby si nic nedlužili, také se snažila nedat to najevo.

„Stále vám leží na srdci moje domovní dveře?“

„Také,“ řekl Plevák.

„Ten Klikář musí být cvok. Krást kliky! Kdo to jakživ viděl! Vždyť ta moje klika u domovních dveří byla úplně obyčejná. V obchodě koupíte mandel na chlup stejných.“

„Proč bych to dělal? Mám jenom jedny obyčejné dveře do bytu,“ zavtipkoval Plevák, ačkoli humor nebyl jeho silná stránka. „Opravdu se zloděj omezil na vstup do chodby?“

„Jestli šel dál, nezanechal žádné stopy. To bych přece poznala! Zřejmě se mu opravdu jednalo o kliky. Proto mu říkají Klikář.“

„Jak jste na to přišla?“

„Četla jsem to v novinách.“

„Budu muset s novinami zase začít,“ promluvil Plevák spíš sám k sobě. „Kupují je, když je v proudu fotbalová sezóna. Dveře vám spravoval pan Zhoř.“

„Ano, Prokop,“ přitakala. „Prokůpek. Kdysi jsme bydleli ve stejném domě za textilkou. Jeho máma byla vdova, ale moc hodná ženská. Prokop byl chytrý, ale odmala trochu divný. Vymýšlel si a neobyčejně věrohodně to vypravoval. Nelhal. On těm svým vyprávěnkám prostě věřil. Kde byl, co viděl, koho potkal, kdo mu ublížil. Bylo z toho několik nepříjemností. Zhořová třeba domlouvala dalšímu nájemníkovi, aby si Prokopa neposílal pro rum, ale ten člověk byl těžký diabetik a absolutní abstinents. Na ulici Prokop oslovoval neznámé lidi, pokaždé plácl naprosto nesmyslnou větu.“

„Nezůstalo mu to?“

„Kralický Sněžník,“ usmála se Olga Drobná.

„Ano, Kralický Sněžník,“ potvrdil Plevák.

„Prokop se skoro neučil, ale měl samé jedničky. Jenom zpěv mu někdy kazil vysvědčení. Přesto postrádal jiné zájmy, neměl žádné kamarády. Ostatní děti se mu neposmívaly, neubližovaly mu, uměl si zjednat respekt. Většinu volného času bezcílně bloumal po ulicích, doma jen tak seděl. V životě nevzal do ruky knížku nebo časopis, nezajímala ho televize. Ve škole vypravoval, že chodí hrát šachy. Nikdy nevydržel ani u dámy. Vyučil se nějakému strojařskému oboru, přesné označení neznám. Zhořová ho vzala k doktorce, ta je poslala do psychiatrické ambulance. Začal se léčit, ale jeho stav byl setrvalý. Žádné zlepšení, žádné zhoršení. Po vyučení vystřídal několik zaměstnání. Po pracovní stránce neměl problémy, ale do party zkrátka nezapadl. Když Zhořová umřela, sehnal si místo v kartáčovně, ale ani tam dlouho nevydržel. Přesněji, oni nevydrželi s ním. Detaily neznám. Potom mu matčini známí dohodili místo u firmy Řehoř.“

„Řehoř rovná se Řehák, Horák, Řepa,“ prokázal Plevák znalost místních poměrů. „Začali posilovnou v Dlážděné ulici, přibráli prosperující domácí úklidovou službu a protože nastal chronický nedostatek řemeslníků, nabízejí kutily jako hodinové manžele.“

„Přijali i Prokopa. Na zkoušku.“

„Proč na zkoušku?“

„Zrovna se vrátil z delšího pobytu na psychiatrii. Zase nenastala podstatná změna, ale je naprosto neškodný,“ posteskla si Olga Drobná, jako kdyby se jednalo o blízkého člověka. „Doktoři považují jeho zdravotní stav za heboidní formu schizoidní psychopatie. Snad si to pamatuji správně.“

„Kdo vám to prozradil?“

„Kamarádka dělá na psychiatrii sociální pracovníci.“

„A co lékařské tajemství?“

„Já to nikomu nevykládám. A tajemství?“ Přezíravě mávla rukou. „Když někdo známější dostane průšnice nebo spalničky, druhý den se o tom mluví v autobusech.“

„Zhoř se jako hodinový manžel osvědčil?“

„Pochvalující si ho. Dokonce mu svěřili auto. V práci je prý nezmar, když nastane něco akutního, jde třeba po půlnoci. A proč ne, nemá do čeho píchnout, protože stále nemá žádný vlastní program. Po práci prostě nic nedělá. Doma se moc nezdržuje, celé hodiny vydrží sedět na nábreží a koukat na řeku. Hodně dlouho jsem ho neviděla jinak, než v montérkách. Něco o tom vím, občas zajdu do posilovny. Tak z dlouhé chvíle, abych se dostala mezi lidi. V práci stále čučím do čtyř stěn a do počítače, doma do čtyř stěn a na televizi.“

„Bydlíte v ulici Na Stínadle dlouho?“

„Stavět začal manžel, stěhovala jsem se už sama.“

„A manžel?“

„Je to důležité?“

„Naprosto ne.“

„Vzal si mladou vdovu se dvěma dětmi, žije v Rajhradě, pracuje v Brně. To je vše, co se mi doneslo,“ odříkávala chvatně. „Možná to platí stále.“

„Rozešli jste se ve zlém?“

„Jak se to vezme,“ odpověděla Drobná. „Jednoho rána se nasnídal a odjel, večer už nevečeřel, protože se nevrátil. Všechno ostatní vyřizovali advokáti. Nakonec jsme stejně skončili u soudu. Chtěl psa. Raději bych ve vzdala tohoto baráku, se kterým jsou jenom starosti.“

„Kdo vyhrál?“

„Přistoupili jsme na střídavou péči. Je to módní trend u dětí z rozvedených manželství, ale neosvědčil se ani u psa.“

„Máte pěknou zahradu,“ odbočil Plevák, psí romance nepostrádala zajímavost, ale patřila do hluboké minulosti a přesahovala rámec jeho zájmu.

„Zahrada mě nudí, jsem městské dítě,“ posteskla si Drobná. „Stará se o ni lakotný dědula ze sousedství. Pro korunu by prošel pouští. Paměť má jako slon. Kdyby se přihlásil do televizní vědomostní soutěže, sotva by našel konkurenta. Je trochu klepna, také na jeho vtípky někdy nemám náladu, ale jinak je spolehlivý.“

„Nedávno jsme s ním ztratili pár slov, když jsme odcházeli od pana Smolíčka. Opřel se o hrábě, bafal z doutníčku a mluvil, jako kdybychom spolu sloužili na vojně.“

„To on pan Kameník rád.“

„Kameník,“ opakoval Plevák spokojeně.

Svítko mu.

54

Stál u okna a hleděl na město. Domy bloudily v mlze jako zakázaná slova. V sousední kanceláři se vytrvale dožadoval pozornosti aktivní mobil. Tu a tam se dole v ulicích vlekla mobilní světla jako bludné duše věčných poutníků.

Během dne doplnil spis o řadu poznatků. Žádný z nich neznamenal průlom. Samé paběrky. Jako kdysi za dávných časů děti a staří lidé sbírali po sklizni klásky, než byla na strniště vypuštěna drůbež.

Vyznával kontroverzní zásadu: Nikdy není pozdě prohlásit, že je na všechno dost času. Anebo: Spěch je špatná rádce. A ještě jinak: Dvakrát měř, jednou řež.

Toho dne se v městské obřadní síni konalo rozloučení s Kryštofem Markupem. Smutečních hostů málo maličko. Ze známých tváří tři bratři Kolocové se dvěma manželkami, kartářka Katuška v černém, se závojem na obličej, advokátka Bezděková, vrchní Les, barman Chřástal, několik lidí z bezprostředního sousedství, kamarádi, pár kamarádů.

Možná.

Také tam mohl sedět nepřítel. Jedno individuum: Vrah.

Obřadu se zúčastnili dva kriminalisté v civilu. Nepříliš známé tváře, nenápadné jako všechno v té celodenní nerozpustné mlze. Neslaný nemastný projev. Rozpačitý, bez odezvy. Pod závojem možná zaslzela kartářka Katuška, to se poznat nedalo.

Mobil ve vedlejší kanceláři se konečně přestal domáhat pozornosti.

Do mlhy se postupně začalo vkrádat přití. Světla jako rozmazané skvrny se pozvolna stávaly výraznějšími. Platilo totéž, co v obřadní síni. Někde tam dole v kaňonech ulic se pohyboval vrah. Možná dvojnásobný vrah.

Horší verze: Dva vrazi.

Neboť hrozilo nebezpečí, že jméno Ljuby Kejřové bude vyškrtnuto ze seznamu pohřešovaných a převedeno do seznamu zesnulých. Stále však zůstávala naděje, že se mladá žena objeví.

Samozřejmě si uvědomoval, že čas je nepřítel, sotva dosáhnou zvratu v případě Inge Markupové. Sebevražda nebo nešťastná náhoda. Kontaktování lidí, z jejichž oken

bylo vidět na plochou střechu Modrého domu, bylo od samého začátku nouzovým řešením, beznadějným pokusem, vírou v téměř nemožné.

Nevěřil, že hrozí série vražd. Nic tomu nenasvědčovalo.

Přítmi sílilo, pozvolna ho nahrazovala tma. Noc. Dlouhá prosincová noc.

Odstoupil od okna s náhlým nepříjemným tušením. Věřil na intuici.

Inspektor Čemus.

55

Ačkoli se oficiální i polooficiální činitelé nejednou tváří, že někdo vlastně ani neexistuje, protože jim nehraje do noty, není složité zjistit o takovém člověku spoustu údajů. Zpracovala kriminalistická adeptka Jitka Lounová. Dokázala z počítače vytáhnout údaje, které by tam snad ani neměly být, zbytek zvládla telefonicky.

Vstoupila, pozdravila.

„Co mi nesete?“ zeptal se inspektor Čemus.

„Zprávu o panu Maxovi. Zatím jen ústní. Nebo počkáte na písemnou?“

„Spusťte!“

„Křivdila jsem mu,“ přiznala úvodem. „Úplně všechno se mi zatím ověřit nepodařilo. Třeba opakované pobyty na Kurilských ostrovech. Maxa se skutečně stal uznávaným, ve světě respektovaným fotografem. Sbíral různá ocenění. Na té krakovské výstavě v létě byl. Možná nestojí o pozornost, je rád, že ho tady ve městě nikdo nezná. Jeho žena skutečně pracovala ve vladivostocké televizi.“

„Všechna triumfální vítězství vzbuzují pochybnosti,“ poznamenal Čemus. „Proto jsme mu nedůvěřovali. Kdy se vrátil do republiky?“

„Tři měsíce po smrti manželky Jekatěřiny. Byt koupil od jistého Břetislava Plška, který se přiznal do dánské novinářské rodiny. Pracuje pro přední kodaňský list.“

„Co z toho vyvozujete?“

„Maxa nepůsobí právě věrohodně, ale nelhal.“

„Možná,“ řekl Čemus.

„Uvažujete o jeho stycích s Ljubou Kejřovou? Neměla zrovna nejlepší pověst.“

„Tu možná nemáme také.“

„Kdo?“

„Policie. Kriminálka konkrétně. Já osobně.“

„To je odlišný druh pověsti.“

„Na každý pád se Alexandr Maxa důvěrně stýkal s pohřešovanou osobou a ještě před několika dny se po ní sháněl v restauraci, kde dříve pracovala,“ řekl Čemus. „Mohl k tomu mít závažný důvod. Navíc se nám poněkud nad rámec situace snažil namluvit, že zničil její fotografie. Zbytečně, my se bez nich obejdeme, v podstatě je nepotřebujeme. Drobné nesrovnalosti mu nikdo neodpárá. Jeho jméno nemůžeme škrtnout.“

Vyčkávala. Snad maličko zaražená, patrně očekávala slůvko uznání.

„Pojedete s inspektorem Justem do Uhelné Bystřice,“ řekl Čemus.

„Ohledně Rasputina?“

„Ohledně Ljuby Kejřové.“

Dovtípila se: „Vyhledáme jejího bratra na jatkách a zeptáme se, zda o sobě Ljuba dala vědět.“

„Správně,“ potvrdil Čemus.

„Co kdyby mu volala?“

„Nevolala mu! My to víme, ale Kejř neví, že to víme.“

„Možná ho napadlo, že jeho mobil napícháme.“

„Existují i jiné formy spojení. Dopis, vzkaz...“

„Poštovní holub,“ pravila prostořece.

„Poštovní holubi jsou nespolehliví, v některých oblastech se přemnožili dravci chránění zákonem,“ řekl Čemus. „Platí to i těch mezi lidmi, ale to už je jiná písnička. Aspoň bude Kejř vidět, že policie nespí.“

„Máme se zastavit také u paní Kejřové?“

„To vám poví inspektor Just,“ řekl Čemus s úvahou, zda absolventi právnických fakult a policejních akademií slyšeli aspoň něco málo o služební subordinaci, „Už na vás čeká.“

56

Rosnička se nemýlila, pozdě k ránu zaútočila zima a na celé frontě nasadila nejtěžší zbraně. Chumelilo, chumelilo, chumelilo. Někde možná sněžilo. Na otevřených úsecích se přímo metlo, vítr hnal sníh jako s rozběhem. Nálada všeobecně pod nulou, rosnička hrozila příchodem mrazů. Snad jen hrstka lyžařských nadšenců namazala lyže, vyzkoušela lyžařskou obuv a připravila správné hole, aby je nezaměnila za golfové.

„Jak včera pochodili v Uhelné Bystřici?“ zeptal se Plevák, setřásající s kabátu a čepice velké vločky. Potom znaveně usedl, třebaže to z domova nevzal oklikou přes

Kutnou Horu. Chodníky byly zasněžené, nanejvýš s prošlapanými pěšinkami, úklidoví pracovníci náhlý příval sněhu nezvládali, nemohli být všude najednou.

„Kejřová neotevřela,“ sdělil inspektor Čemus. „Možná nebyla doma. Kejř nadával, že to vytrhují z práce a dělají mu v městečku ostudu. Že stačí ta, kterou udělala Ljuba, která si užívá někde v teplém pelíšku.“

„Upřesnil to?“

„Mlel stále to samé. Však víš, že není velký myslitel!“

„Právě takoví jsou nebezpeční.“

Čemus zastával stejný názor, ale víc s tímto momentálně dělat nemohl. Položil otázku: „Jak jsi včera uspěl ty?“

„Nuže,“ spustil Plevák váhavě, „navečer jsem měl sraz s Olgou Drobnou v hospůdce u Jarolímků. To jsou hlavičky! V hospodě se kouřit nesmí, do privátních prostor nesmějí kontroloři, ale kuřáci tam mohou sedět od rána do večera. Stačí přibít na dveře cedulku. Česká hlava z lidu vždycky najde řešení.“

„Co ti prozradila paní Drobná?“

„Stále popírá, že by zloděj vstoupil dál než do chodby za domovními dveřmi.“

„To přes koleno nezlomíme.“

„Prokop Zhoř pracuje u firmy Řehoř jako hodinový manžel,“ sdělil Plevák. „Drobná ho zná od narození. Bydleli ve stejném domě. Už jako kluk byl problematik. Apatický, bez zájmových aktivit. V práci maká, jinak je mu všechno putna. Žádné vedlejší zájmy. Žádné ženské. Žádné neřesti.“

„Chodí aspoň k volbám?“ ulevil si Čemus žertíkem.

„To zjistím po obědě,“ zapojil se Plevák do oddechové pasáže.

„Žádné ženské, žádné neřesti,“ opakoval Čemus. „Kladeš mezi to rovnítko?“

„Tečku,“ řekl Plevák, škádlení s ním nehnulo. „O ženských Drobná nemluvila, to vyplynulo samo od sebe. Zmínila se pouze o jeho matce, ale ta patří do jiné sestavy. Zhoř byl před nástupem k firmě Řehoř hospitalizovaný na psychiatrii. Diagnóza zní... Moment, raději jsem si to poznamenal. Tady to mám! Heboidní forma schizoidní psychopatie!“

„Může být nebezpečný sobě nebo svému okolí?“

„To by ho asi nepustili,“ usoudil Plevák.

„Právě že v tom vězí to asi!“

„Podle Drobné si ve firmě Zhoře pochvalují. Nepravidelně navštěvuje posilovnu Řehoř, kam chodila Ljuba Kejřová za Rasputinem. Zhořovi dokonce svěřili auto.“

„Červený seat.“

„Červený seat,“ potvrdil Plevák.

„Prověř“ požádal Čemus.

„Už jsem s tím začal. Zhoř nemá žádný záznam.“

„Znáš adresu?“

„Přímá osm.“

„Drobná se s ním stýká?“

„Žije sama, manžel ani nedostavěl dům v ulici Na stínadle a pláchnul do Rajhradu za mladou vdovou se dvěma dětmi,“ reprodukoval Plevák. „Drobná se s tím nesmířila, bere to jako křivdu. Těžko soudit, jaký měla na rozchodu podíl. Soudili se jenom o psa. Dostali ho do střídavé péče, tak raději pošel. Údaje o Drobném jsem ověřil. Nic se na nich nezměnilo. Až na to, že přibyl třetí cvrček.“

„Maxa je také z nejhoršího venku.“

„Sháněl Kejřovou v Modrém domě.“

„To nemusí nic znamenat. Ryze soukromá záležitost. Nachází se v letech, kdy se známosti nenavazují snadno,“ uvažoval Čemus. „Pověděla ti Drobná něco o povídavém strýčkovi z Kameniček?“

„Představ si,“ řekl Plevák, „že mu je jednadvadesát a jmenuje se Kameník. To mi stačilo. Podle Drobné je... Znáš mužský rod od slova klepna? Má paměť jako slon a je to sběratel.“

„Čeho?“

„Peněz,“ podal Plevák vysvětlení. „Podle Drobné by za korunou šel přes poušť.“

„Znal tě.“

„Před dvaceti roky jsme společně trávili dovolenou na Zlatých pískách.“

„Ověřil sis to?“

„Vzpomněl jsem si.“

57

Stále sněžilo. Ani vítr si nechtěl odpočinout a ohřát se někde za komínem. Na hlavním tahu uvízly kamióny, nedostatečně vybavené na zimní trýzně a strádání. Vlaky nabraly zpoždění, autobusy dvojnásobné. Město dostalo bledou tvář. Bílé ulice, bílé střechy, bílé kopce na obzoru., pokud je bylo v kratičkých pauzách vidět. I sněžení občas potřebovalo nabrat dech. Teploměr sestoupil pod nulu, na loudavé řece s nízkým stavem vody se tvořil tenounký škrálop. Pocitově to bylo ještě horší.

Městečko Uhelná Bystřice mělo v registru základních údajů zapsanou nadmořskou výšku, převyšující město o necelých padesát metrů. V praxi to znamenalo vyšší vrstvu sněhu, úpornější nápory větru a výraznější stesky na nepřízeň počasí.

Tma dosedla časněji. V podstatě bílá tma, nebylo vidět přes náměstíčko. Hospodu U markytánky opustil poslední pivař o dvoučlenný personál usoudil, že se dalších hostů nedočkají. Cizozemci pauzírovali, měli dva dny před výplatou. Pouze ve školní tělocvičně se stále svítilo. Místní hudební těleso bez dirigenta se skládalo ze čtyř hudebníků. Pilně rámusili, ale tvrdá muzika to nebyla. Tak dlouho vymýšleli vhodný název v angličtině, až se ujalo označení Bez názvu. Džezu je vlastní improvizace, posluchači však nesmějí poznat, že kapela sklouzla k Orfeovi v podsvětí. Uvědomoval si to obratný bubeník, který hudbu studoval, měl se někdy v budoucnu stát profesionálním bubeníkem. Uvažoval spíš o divadelním orchestru než o vojenské dechovce, proto se snažil dokázat, že tlučení bubnů nemá nic společného s tlukotem slavičků

Také budova jatek potemněla, závora byla spuštěná, brána zavřená, svítilo se pouze ve vrátnici. Noční hlídač absolvoval povinnou obchůdku a vrátil se do tepla. Jmenoval se Vojtěch Kejř.

Krátce po devatenácté hodině projel napříč náměstíčkem policejní vůz. Na blízké křižovatce se střetla dvě osobní auta. Obě skončila v příkopu. Každé v jiném. Vznětliví řidiči si nejprve vyměnili soubor běžně frekventovaných lichotek, následně se pustili do křížku. Po příjezdu policistů byli podrobeni dechové zkoušce, následně testu na drogy a nakonec výsledku, proč vyhlízejí jako protažení mlátičkou.

„Nadával mi,“ žaloval řidič mazdy s logem obchodního řetězce a prohnutým blatníkem.

„On nadával mně,“ postěžoval si řidič volva s logem pekárny.

„Jak vám nadával?“

„Všelijak. Nejsem choulostivý, ale když mě někdo nazve moučným červem, to mě dokáže našňupnout!“

„Že se nestydíte, chlapi,“ pravil policista, který již mohl stříhat metr před odchodem do důchodu. Chtěl ještě připojit mírnou nakárku, ale rozhodl se šetřit s perlami a neházet je potomkům neadrtalců.

Nestyděli se.

Přivolaný traktor se vynořil ze sněžné clony a vytáhl obě auta na vozovku. . Drobné šrámy nevadily v jízdě, krokem dojeli k zavřenému servisu v Uhelné Bystřici. Policejní auta je doprovodilo a zanechalo další potyčce nebo smíření.

Večer výrazně pokročil, hodiny na zámečku ukazovaly dvaadvacet devatenáct, když členové hudební skupiny Bez názvu zanechali dalšího snažení, pozhasínali, zamkli, odnesli klíče školníkovi a zamířili k domovům. Pouze bubeník změnil trasu, odbočil k lávce přes potok a došel k paneláku se třemi vchody. Uprostřed okolní zástavby působil jako pěst na oko, ale místní přivykli a přespolní tam zabloudili jen ojedinele.

Zazvonil u prostředního vchodu.

Téměř okamžitě uslyšel: „To jsi ty?“

„Kdo jiný“

Padla výčitka: „Sis dal na čas!“

„Noc teprve stojí na zápraží!“

Uslyšel „nejezdi výtahem a nedělej kravál,“ obezřetnost především, bdělí sousedé střeží svá hájemství.

„V tichu hlubokém, kročej za krokem,“ prokázal znalost klasiky.

Ve dveřích zabzučel vosí roj. Zatlačil ramenem, prošel a stoupal po schodech. Ve druhém poschodí stála u otevřených dveří dobře živená blondýna v dlouhém županu. Možná už vrískala v kolébce, když ve dvaasedesátém dostavěli Orlickou přehradní nádrž.. Určitě pamatovala slavnostní otevření prvního úseku pražského metra.

58

Dalšího dne mohlo být konstatováno, že vedle nečekané sněhové kalamity se předcházejícího prosincového dne udály dvě pozoruhodné události. Shodou okolností v rozmezí několik minut, což nebylo zaznamenáno, protože to nikoho nezajímalo. Jak už to bývá, jedna událost byla navýsost kladná, druhá naveskrz záporná.

Kladnou bylo narození trojčat v porodnici, která se na tu událost připravila a avizovala ji regionálním médiím. Trojčata jsou přece jenom pozoruhodná.

Zápornou událostí se stal noční požár v Uhelné Bystřici.

Nebylo známo, kdy přesně vypukl, což je poměrně běžné. Oznámení o požáru v uličce pod náměstíčkem bylo přijato dvě minuty před půlnocí. Následně zakvílela siréna. Vylekala hrstku bdících, budila spáče, děsila psy, kteří začali štěkat jako o závod.

Hořelo obydlí rodiny Kejřových.

Stále hustě sněžilo.

Když přiběhli první lidé, střecha se pod intenzitou plamenů začínala bortit a během několika minut se prolomila, v obloze vytryskl gejzír jisker. Přední část střechy se sesula před domovní dveře a před okno vedoucí do kuchyně. Nebylo pomoci.

Bystřičtí hasiči se již činili, když dorazili profesionální hasiči z města, ve sn+hové kalamitě museli opatrně, raději dojet o pár minut později, než vůbec. Dvě policejní uniformy vytlačovaly zvědavce, kteří ve značně omezeném prostoru překáželi. Hasičům vadila i plachtou zakrytá hromada dřeva, stejně jako subaru s prasklým čelní sklem. To se podařilo odtáhnout stranou, ale stále překáželo. Proudly vody mířily na hořící domek a zadní trakty okolních objektů, v nichž nikdo nebydlel.. Druhou stranu uličky tvořily tři vybydlené přízemní domky, určené k likvidaci.

Náhle došlo v epicentru požáru k výbuchu. Detonovala propanbutanová bomba. Intenzita požáru zesílila, výbuch dokončil totální devastaci. Z hromady dřeva se začalo kouřit, upoutala pozornost, když vyskočily první plamínky.

„Bydlel tam někdo?“ oslovila nadporučík Slámová jednoho z hasičů.

„Kejřovi.“

„Co mají Ljubu?“

„Jo.“

„Kurníkšopa,“ ulevila si. „Ptala jsem se, jestli tam někdo...“

„Však nejsem hluchý,“ odsekl hasič. „Stará Kejřová asi doma byla, nikam nechodila. Jestli i Vojta, to se teprve ukáže.“

Tiché sněžení, hlasitější syčení způsobované proudy vody, praskání ohně, rozličná zvuky a vzrušené hlasy proťal zoufalý výkřik.

Hasiči zadrželi Kejře v posledním okamžiku, bránil se, cukal, kopal, zmateně vykřikoval, ale přesila měla navrch. Odvedli ho stranou, mimo největší žár.

„Tam nemůžeš, Vojto,“ domlouvalo mu hned několik místních hasičů, samotný zásah přenechali zkušenějším a vybavenějším profesionálům.

Plameny poklesly, z rozvalin domu stoupaly chuchvalce dýmu.

Nadporučík Slámová se vytratila. Věděla, že po Ljubě Kejřové bylo vyhlášeno celostátní pátrání a usoudila, že by o neštěstí měla vědět kriminálka. Konkrétně inspektor Čemus. Věděl to. Nebyla jediná, kdo přišel na ten dobrý nápad. Následně znovu vyrušila velitele místních hasičů.

„Kde se ten chlap potuloval?“

„Kejř?“

„O kom se bavíme?“

„Nepotuloval se! Někdy bere na jatkách noční ve vrátnici.“

„Jestli tam byl, nikdo tam nehlídá!“

„To není naše starost,“ odsekl hasič, ale zamyslel se, rozhlédl. „No jo, co s tím?“

„Je tady,“ ukázala na hlouček stranou se tísnících postav, stejně zvědavých jako bezmocných, pomoci nebylo třeba, hasiči již dostali požár pod kontrolu, „je tady někdo ze zaměstnanců jatek?“

„Támhle Klimeš,“ odpověděl hasič. „A Šafránek! To jsou spolehliví chlapi. Pošlu je tam! Oni už budou vědět, jak to zaonačit!“

Inspektoru Čemusovi se v té metelici nechtělo za volant, necítil se na to, jízda by mohla skončit karambolem. Požádal o auto s řidičem. Protože dva jsou odedávna víc než jeden, navázal spojení s inspektorem Justem.

Chvíli to trvalo. Tak co si člověk nasadí brýle, které k telefonování nepotřebuje, zaváže tkaničku u boty, zapálí cigaretu nebo natáhne trenýrky.

Zaznělo svěží, nikterak rozespale: „Ano?“

„Tady Čemus.“

„To jméno jsem už slyšel.“

„Hoří.“

„Kde?“

„V Uhelné Bystřici.“

„Uf,“ vydechl Just a trefil do černého: „U Kejřů?“

„Spíš doma nebo tam, kde jsi v poslední době jako doma?“

„Tam. Už stojím na chodníku.“

59

Stále drobně sněžila. Prostor ozařovaly dva silné mobilní reflektory. Domek dohořival. Zbytky zdíva naznačovaly půdorys. Obláčky dýmu, tu a tam vzlétnuvší mihotavá jiskra. Převládal všeobecný pocit bezmocnosti proti pustošivé síle živlu. Po mírně svažitém prostranství stékaly do uličky stružky špinavé vody.

Za své vzala i hromada dřeva před stavením. Z plachty zůstaly ohořelé cary.

„Tady to vypadá,“ povzdychl Just. „A to se proslýchá, že k nejhorším požárům dochází na moři!“

„To bude tím,“ řekl Čemus, „že je kolem takové množství vody.“

Pozdravili se s hasiči, k nimž chovali úctu, vždycky to bylo především na nich. Od požárů, dopravních nehod, povodní a jiných přírodních katastrof až po odchyt uprchlých hadů a likvidaci zdivočelých včelích rojů. Policie nastupovala až v druhé linii, když bylo bezprostřední nebezpečí zažehnáno.

„Až to dohoří, shrábneme popel stranou, abychom měli lepší přístup,“ sdělil velitel zásahu, obvykle se jím stává velitel sboru, který přijel jako první. „Hledat začneme později, po vychladnutí trosek.. Bude to fuj práce. Však to znáte!“

Opravdu to znali. Jenomže jsou věci, které je nutné udělat a jsou lidé, jimž je to povinností.

Většina zvědavců odešla proprat tragickou událost z mnoha úhlů, dospat noc nebo posnídat a vyrazit do zaměstnání. Jak kdo. Jak kdy měl přiložit ruce k dílu. Zůstalo posledních pár místních hasičů. U jednoho z vybydlených domků seděl Vojtěch Kejř. Jakási dobrá duše mu v některém vyštrachala starou židli.

Také se tam vyskytovali policisté. Nadporučík Slámová a podporučík Kmoch. Ten se zdržoval poblíž skleslého, tupě před sebe zírajícího Kejře a snažil se předstírat, že tam vlastně ani není. Nezbytná opatrnost měla navrch, soupeřila však s pochopením a soucitem.

Velitel hasičského zásahu kriminalisty stručně informoval. Začal zeširoka.

„My to tady znali,“ upozornil Čemus.

„Zůstala tam stará Kejřová.“

„Paní Kejřová,“ poopravil ho Čemus.

„A co říkám! Ona už prakticky nevycházela. K doktorovi ji vozila Ljuba.“

„Kdo požár ohlásil?“

„To si musíte zjistit. Sotva jsem usnul, probudil mě pár minut po jedenácté telefon. I v té metelici jsem z okna uviděl mihotavou záři. Už to tady muselo pořádně fajrovat. Když jsme dorazili, dovnitř to nešlo. Barák stál v plamenech, střecha se prolomila a přední část zatarasila vchod. Jiný vstup neexistoval. Žádná úniková cesta. Hořelo to jako vích. Z Vojty jsem moc nedostal, jenom to, že měl půdu našlapanou dřívím na topení. Potom bouchla propanbutanová bomba. Prakticky plná, především ji vyměnil. Nakonec se vznítily i hromada dřeva tady na tom prostranství.“

„Kde byl Kejř?“

„Na jatkách. Vartoval. Určitě slyšel sirénu a když uviděl záři, zmocnily se ho obavy. Táhletu policajtku napadlo, jestli požár není finta na odlákání Kejře. Poslal jsem tam dva chlapy, kteří na jatkách makají. Tady zbytečně okouněli.“

„Kejře byste měli odvést,“ usoudil Čemus.

„Nebo odvézt,“ pronesl hasič. „To byste měli vy! Určitě ho budete potřebovat. Proslýchalo se, že hledáte Ljubu.“

„Samozřejmě musíme Kejře vyslechnout,“ připustil Čemus. „Ale to má čas. Rozhodně tady nemusí sedět a přihlížet hledání matčiných ostatků.“

„S tím nastane potíže,“ bránil se hasič. „Nechce se hnout! Klidně bych ho vzal k nám domů, jenže nebude souhlasit. Vždycky měl dubovou palici! Je z toho dočista mimo. Nedivím se. Také by ho měl někdo hlídat, aby neudělal nějakou pitomost. Přišel úplně o všechno! Ztratil mámu a zůstalo mu jen to, co má na sobě!“

Řešení se najde vždycky. Nemusí být ideální, ale odpovídající situaci. Vojtěch Kejř odjel do města policejním vozem a spolencejníka mu dělal inspektor Just.

„Napřed mu sežeň doktora a nechte ho vyspat,“ přikázal Čemus. „Potom se vrací. Potřebujeme zjistit, kdo požár ohlásil.“

Sněžení ustalo, požářiště vyhaslo, shromáždili si všichni, jejich údělem bylo hledat, najít a zajistit ostatky paní Kejřové.

Hasiči s pomocí malého traktůrku se sněžnou radlicí odstraňovali zbytky hromady dřeva k zadnímu traktu sousedního domu. Voda odplavovala popel. Traktůrek se naklonil na bok, pravé kolo se propadlo v místech, kde se hromada vršila původně.

„Vymlela to tam voda,“ vyslovil někdo úvahu.

„Stop,“ zavelel inspektor Čemus v náhlé neblahé předtuše. „Opatrně! Odstraňte traktůrek a sežeňte lopatu!“

Tvářili se, jako kdyby jim přidělával práci, zbytečně komandoval, vymýšlel si, ale nereptali, podřídili se. Stačilo málo maličko a odkryli něco, co všem vyrazilo dech.

„Ruka,“ pronesl jeden z hasičů.

„Loket,“ pronesl druhý. Spíš hádal, než věděl.

Ležela dvacet centimetrů pod zemí, s prenatalní poloze, na boku. Vyprošťování bylo všestranně náročné a inspektor Čemus se obrnil trpělivostí. Teprve když se tělo vydalo na poslední cestu k městu, vznesl dotaz. Poměrně přesnou představu si učinil sám, ale každému co jeho jest.

„Tělo je náš vládce,“ pravil lékař. „S tou pravdou nehne ani žádná železná vůle. Kdepak, že duch vítězí nad hmotou! Tu nebožačku jsem znal, občas zajdu do Modrého domu na oběd nebo na večeři. Mám to blízko, bydlím hned za rohem.“

Čemus čekal, nenaléhal, věděl, lékař vždycky mluvil a mluvil, zatímco si v hlavě rovnal a sumíroval základní poznatky.

„Čemusi,“ oslovil inspektora, „človíčku, viděl jste ji sám! Určitě měsíc, možná pět týdnů.“

„Voda,“ řekl Čemus, „kterou to tady hasiči pokropili, prosákla do neudusané jámy snadněji než do okolního terénu.“

„To není podstatné,“ řekl lékař. „Vy jste ji hledali?“

„Naposled byla viděla první listopadovou neděli.“

„To sedí,“ prohlásil lékař. Předběžně stanovil i příčinu smrti. Viděli, co viděli. Podle zdeformovaného obličej se totožnost Ljuby Kejřové potvrdit nedala, nezhyzdila si kůži tetováním, nevěděli, zda měla na těle nějakou jizvu. Ale hasiči potvrdili totožnost mrtvé podle oblečení.

„Celostátní pátrání po pohřešované Ljubě Kejřové zatím odvolávat nebudu,“ řekl Čemus, lekala jej představa, že právě vyzvedli úplně jinou ženu.

„Počkejte s tím,“ souhlasil lékař. „Zítra budeme moudřejší. Nezajdeme něco spolknout? Než hasiči požářiště zpřístupní, budeme zpátky.“

Hasiči s tím právě začínali. Věděli, kde přibližně hledat.

Ještě téhož dne bylo pod sutinami nalezeno, zadokumentováno, ohledáno a následně odvezeno ohněm zničené tělo Ljubiny matky.

Vojtěch Kejř vyslechl obvinění a sdělení, že na něho byla uvalena vyšetřovací vazba. Tvářil se zarputile jako člověk, jemuž svět celý život ubližoval. Reagoval způsobem, který hodně napovídal, ale přiznání pouze vzdáleně připomínal.

„Ljuba byla chamtivá mrcha, šla jenom za svým prospěchem,“ pronesl nenávistně a zlomivším se hlasem připojil: „Mámy je mně líto.“

60

Znali číslo pevné linky, ze kterého byl požár ohlášen. Volal muž, nepředstavil se, vychrlil pár vět, připojil „musím pádit“ a zavěsil. Při kontrolním volání zvedla sluchátko žena.

Usoudili, že volající *pádit* k ohni. Třeba jako hasič. Kontrola však byla nezbytná.

Pevná linka patřila Vilemíně Jeřábové. Bydlela v paneláku pod uličkou.

Domovní dveře byly dokořán. Vstoupil. Podle zvonku na panelu domofonu usoudil, že dotyčná bydlí ve druhém poschodí. Vyjel výtahem, zazvonil. Zkusil to ještě jednou. Zase neúspěšně.

Za jeho zády se pootevřely dveře. Stála v nich mladá žena v naději, břicho slibovalo další trojčata. O těch v noci narozených pochopitelně ještě nevěděli.

„Hledáte někoho?“

„Paní Jeřábovou,“ řekl inspektor Just.

„Ta už je v práci.“

„A pan Jeřáb?“

„Ten je v práci pořád,“ pravila mamina záhadně. „Domů moc nejezdí.“

„Kde paní Jeřábová pracuje?“

„Proč to chcete vědět?“

„Protože to musím zjistit, abych s ní mohl promluvit.“ Představil se, prokázal. Stejně dobře mohl ukázat rybářský lístek svého pradědečka nebo průkazku na jízdu žlutými vagónky budapešťského metra. Budoucí mamina nedbala, ale v očích zasvítila zlomyslná radost, že sousedku čekají potíže, policisté neroznášejí pozvánky na bál.

„Prodává v drogerii vedle pošty.“

Neprodávala, ale stála za pultem a bavila se s mladíčkem, který měl kolem do stran trčících uší holou kůži a nad jedním vytetovaný nečitelný nápis. Řeku středního věku již přeplavala, ale evidentně si na sobě dávala záležet. Obličej měla jako čerstvě vyžehlený, plné rty zvýrazněné a slibný vzhled dotvářely mlsné oči.

„Hledám paní Jeřábovou,“ řekl Just.

„To jsem já.“ Když rozdávali vtipnou kaši, stála ve frontě v prvním šestistupu, dovtípila se, pohlédla na mladíčka: „Bedřichu, skoč si dát cigaretu. A nemusíš pospíchat!“

Nechtělo se mu, zvědavost měla navrch: „Venku je zima!“

„Vezmi si bundu!“

Odloudal se, někde vzadu bouchly dveře. Šla se ujistit a když se vrátila za pult, pravila „vzduch je čistý.“

„V noci byl z vaší pevné linky ohlášen požár,“ nakousl Just jablíčko.

„Ano.“

„Hlásil ho muž.“

„Ano.“

„Pan Jeřáb?“

„Ne. Manžel...“ Uťala. Skoro udiveně.

„Vaše sousedka mi svěřila, že pan Jeřáb je v práci stále.“

„O tom dost pochybuji,“ sekla upjatě. „Manžel je ve vězení. A ještě si tam pobude. Předpokládala jsem, že to víte.“

„Teď už to vím,“ řekl Just.

„Nemám potuchu, jestli tam pracuje. Jeden americký spisovatel napsal, že ve vězení je člověk zredukován na menší administrativní problém.“

„Dneska je to především drahý administrativní problém,“ vyhmátl Just podstatu problému. Nezeptal se, proč Jeřábovi žijí odděleně, pravdu by patrně neuslyšel, možná ji ani neznala, a lži již slyšel tolik, že každá další připomínala kámen hozený do jezera.

„Stejně se rozvedu,“ uvedla tvrdě. „Hned, jak se vrátí. Příčí se mi rozvádět se s chlapem, který sedí v base. Zdá se mi to neseriózní. Neslušné. Člověk musí dodržovat určité etické principy.“

Etické principy jí nebránily v nevěře, ale nebylo etické rozvádět intimní záležitost do detailů. Také se to dalo pochopit, proto Just pouze pokrčil rameny na znamení, že každý strůjcem svého štěstí jest. To také napsal kterýsi spisovatel, a nemuselo se za ním přes oceán.

„Stačí?“ Stírajíc pomyslnou sazi, přejela si ukazováčkem po špičce nosu. „Toho Kejře znám jen od vidění, ale jeho matka kdysi dávno chodila do knihovny. Dělal jsem dobrovolnou knihovnici, než mě nahradily dvě mladé holky s příslušným vzděláním a berou za to těžké prachy.“

„Netuším, zda těžké, knihovníky nikde ve světě nepřeplácejí a nikdy v minulosti tomu nebylo jinak“ pokusil se Just narovnat ohnutá drát její averze. „Neberte to jako nemístný zásah do soukromí, ale potřebuji znát jméno muže, který z vaší pevné linky ohlásil požár.“

„Upoutal nás jas za oknem.“

„To chápu.“

„Nesměji se to dovědět jeho rodiče.“

„Budu diskrétní,“ slíbil Just.

„Ještě studuje. Je o trošku mladší.“

„To je běžný současný trend. Třicet roků sem, třicet roků tam.“

„Tak zlé to není,“ bránila se a vypadla z role, kterou si přisoudila, bez nejmenších rozpaků nečekaně něžně připojila: „Ale jinak je to krásné!“

„A proč ne,“ řekl Just, který mírné rozpaky pocítil.

Vyslovila jméno. Zasněně, tiše, skoro šeptem, jako tajné heslo, vyžadující stejně křehkou odezvu.

Just ji neznal, protože neexistovala, a nepochyboval, že na to dáma za pultem možná už brzo přijde sama. Položil otázku. Suše, policajtsky.

„Kde ho najdu?“

„Když půjdete jako k jatkám, uvidíte čerstvě zateplený dům. Cihlově červený se žlutou kombinací. Před domem stojí dřevěný plot.“

„Proč hned po zavolání odešel? Při ověřovacím volání jste zvedla sluchátko vy!“

„Je u hasičů. Oblékal se. Musel.“

„To je pochopitelné,“ uznal Just. „Venku padal sníh.“

61

Dřevěný plot tam stál. Nizoučkový, jednoduchý, lat'kový, se stejně nízkou brankou. Od jara do podzimu snad dokázal bránit ve vstupu na trávník. Kdyby napadla větší vrstva sněhu, nezabránil by ve vstupu ani venčeným psům. Také dům tam stál. Cihlově červený kvádr se žlutými doplňky a bílými plastovými okny, zevnitř chráněnými záclonami. Na zametené cestičce k domovním dveřím seděla kavka a po očku sledovala příchozího. Poodlétla stranou, možná v něm poznala policajta.

Až před dům doléhalo jakési temné rytmické bušení. Když inspektor Just stiskl tlačítko zvonku, dunění ustalo.

Dveře se otevřely, stanul v nich mladík v oranžovém tričku s jakýmsi nesrozumitelným nápisem na hrudi. V ruce držel paličku. Nepředstavovala nebezpečný nástroj, k přípravě řízků se použít nedala. K bubnování ano.

Zatímco absolvovali zdvořilostní úvod, kavka dohopsala zpátky na pěšinu.

„To je naše Máňa,“ představil ji bubeník. „Před několika roky jsem jí ošetřil zlomené křídlo. Od té doby špatně lítá a v zimě se vrací:“

„To je od ní hezké,“ řekl Just, už se viděl u spáleniště, tam se odehrávalo podstatné. „Mluvil jsem s paní Jeřábovou. Vy jste ohlásil požár Kejřova domu.“

„To nebyl žádný dům,“ pronesl bubeník, na rozdíl od drogistky žádné hluboké city neprojevoval. „Domek na spadnutí. V noci jsem tam zaslechl názor, že jestli měl Kejř kloudnou pojistku, věděl, co dělá. Jenže to se ještě nevědělo, že stará paní Kejřová zůstala uvnitř. V první chvíli mě to nenapadlo.“

„Nezůstala tam pouze stará paní,“ upozornil Just. „Kdy jste odešel?“

„Když jste odvezli Kejře. Byl jsem v civilu a promočený na kůži.“

„V kolik hodin jste zpozoroval, že hoří?“

„Těšně před tím, než jsem si všiml záře za oknem a šel se podívat.“

„Zajímá mě časový údaj.“

„Mohlo být kolem jedenácté. Snad o pár drobných později.“

„Máte mobil?“

„Chcete ho vidět?“

„Proč jste volal z pevné linky?“

„Byla po ruce. Telefon stál na stolečku u okna. Mobil jsem měl v zadní kapse kalhot, válely se někde v předsíni. Proč vás zajímá, kdo požár oznámil?“

„Jste hasič,“ řekl Just. „Už se několikrát stalo, že požár hlásí žhář, aby se mohl podílet na hasičském zákroku.“

„Nejsem trouba,“ odpověděl bubeník klidně, nepřímou vyslovené podezření jej nevyvedlo z míry. „Píchlá to ta krůta Štikovská, že? Bydlí naproti Jeřábovým. Paní Jeřábová by mě nikdy neshodila.“

Inspektor Just se omezil na neurčitý úsměv.

„Té Kejřové je mně líto, ale moc jsem ji neznal.“

„Co je psáno, to je dáno. Jistě chápete, že vaši výpověď musíme zaznamenat. Někdo se zastaví. Možná to budu já.“

„Mám podmínku,“ pokusil se bubeník postavit na zadní.

„Bez podmínek,“ řekl Just bez náznaku slitování, ačkoli choval plné pochopení, v bubeníkově věku prožil podobný romantický příběh, který tehdy bral nesmírně vážně. „Pokud to půjde, paní Jeřábovou vynecháme.“

62

Firma Řehoř začala z ničeho. Nadšení a holé ruce. Oni sami mluvili o nadšení také, zbytek podávali pregnantněji. Tři mládenci otevřeli posilovnu se základním vybavením, žádné módní hogofogo pro společenskou smetánku. Stánek fyzické námahy. Docházeli tam ourostci, kteří prahli po vypracovaném svalstvu, hubeňouři toužící stát se ourostky a mládež z několika sportovních oddílů. Pro pány Řehoře, Horáka a Řepu byla posilovna z nouze ctnost. Práci nesehnali a bez práce nejsou koláče. Postupně rozšiřovali okruh aktivit. Uspěli s úklidovou četou, která měla stále co dělat, u některých solventních prováděla měsíční nebo týdenní úklidy domácností, pro majitele výškových budov zajišťovali každoroční mytí vnějších oken. Terno udělali s hodinovými manželi. Nahrál jim nedostatek řemeslníků a neochota zbývajících, drobné opravy nevynášely.

Z původní trojice odpadl Řepa, přičinil se o to rychlík na železničním přejezdu kdesi u ukrajinské Poltavy, kde sháněl aspoň částečně kvalifikované pracovní síly. Po jeho smrti firma poslední ř z názvu neodbourala vzhledem k finanční náročnosti takové operace. Rozbujelá byrokracie přemnoženého úřednictva prohnala do samých základů podnikání.

Firma neměla ani pevnou adresu. Kancelář. Pánové Řehoř a Horák se starali, ale skutečnou duší firmy, jejím hnacím motorem, byla důvěryhodností sršící Tereza

Horáková, svědomitě střežící především finance. Příjmy i výdaje. Zejména výdaje. Zakázky přijímala elektronicky, telefonicky, písemně i osobně v Javorové ulici, hned vedle kulturního domu. Kdyby ještě existoval telegraf, klasický dálkopis a potrubní pošta, určitě by si je nechala zavést také.

Paní Tereza byla vitální věčná čtyřicítka. Zkušeností všeho druhu nabyla jako padesátiletá, stále však vyhlížela na pětadvacet. Sytila se spoře, hlídala si přesně vymodelovanou postavu. Pravidelně podstupovala nákladné dvoudenní kúry, během nichž se dočkala osvěžení pleť na obličeji, na krku i na rukou. Její decentní vystupování, korektní vstřícnost a slušné cenové relace vytvářely firmě ŘEHOŘ bezkonkurenční podmínky.

„Proč vás Zhoř zajímá?“ otázala se, když inspektor Plevák pronesl jeho jméno. Do přimhouřených očí se vloudila opatrnost. Určitě již kalkulovala, jaké případné ztráty by mohly nastat.

„Eliminujeme,“ řekl Plevák; musela s tím vystačit.

Možná chápala, možná to pouze předstírala. Rozumní lidé se nepídí po úplných pravdách, vědí, že nejsou volně k dispozici.

„Pan Zhoř je absolutně spolehlivý!“ Deklamovala, uchýlila se k chvalozpěvu, hájíc vlastní čistý štít. Budila dobrý dojem, který narušoval zlovyk, při řeči neustále pohybovala hlavou jako zobající slepice. „Ještě nikdy nepřišla žádná stížnost nebo reklamace. Připouštím, je trochu komplikovaná osobnost. Moc toho nenamluví, jen tu a tam plácne nějakou nesmyslnou poznámku. Když má volnou chvíli, sedí, složí ruce do klína a zírá před sebe jako bluma. Jako kdyby už měl všechno spočítané, ale žádné problémy s ním nejsou.“

„Nestěžuje si na mzdu,“ odbočil Plevák na souběžnou kolej.

„Ani nemá důvod. Platíme zaměstnance dobře a přesně. Ještě se nestalo, aby dostali peníze o den později. Hodinový manželé dostávají od zákazníků něco do kapsy na důkaz vděku za přispění.“

„Zhořovi jste svěřili auto.“

„Starší seat,“ potvrdila vláčným hlasem, jímž by ukonejšila i zákazníci, které hodinový manžel vlastní neopatrností zničil zasklenou fotografii nebožtíka manžela. „Stará se o tu starou kraksnu jako o vlastní. Má drobné potíže s couváním, ale to platí o spoustě řidičů. Sama nerada parkuji tak, abych pak musela couvat. Zhoř se rychleji dostane od zákazníka k zákazníkovi. Někdy potřebuje dojet něco koupit, nevedeme

žádný sklad. Zjednodušuje to účetnictví. Věci zakoupené v obchodech si hradí zákazníci, my potom účtujeme pouze práci. Je to všestranně prospěšné.“

„Mám dvě prosby,“ řekl Plevák.

„Ráda je vyslyším.“

„Obě zůstanou mezi námi.“

„Před manželem a panem Řehořem nemám žádná tajemství.“

„Zahrnuji je do okruhu mlčelivých.“

„Potom je všechno v pořádku.“

„Druhá prosba je poněkud náročnější. Potřebuji jmenný seznam lidí, u nichž Zhoř pracoval v posledních dvou měsících. Když ho laskavě doplníte časovými údaji...“

„Myslíte dny?“

„Pochopitelně.“

„To půjde,“ pravila Tereza Horáková. „Kdy budete seznam potřebovat?“

„Zítřa.“

„Tak rychle to nestihnu.“ Dopřála si pauzu na rozmyšlenou. „Za dvě hodiny?“

„Můžete mi seznam poslat elektronicky?“ požádal Plevák.

Spokojeně se zazubila: „To je naprosto ideální řešení.“

63

Oheň je člověku odjakživa dobrým přítelem a zároveň krutým nepřítelem. Jako nepřítel působí malé i ohromné škody, jeho zdolání vyžaduje velké úsilí početných uskupení. Především hasičů. Bylo tomu tak od časů, kde vesnická stavení kryly převážně doškové a šindelové střechy. Stačila malá jiskřička. Za větrného nebo příliš suchého počasí se ohně rychle šířily, popelem lehly celé vesnice nebo městské čtvrti. Stísněné, nahuštěné, se střechami nalepenými na sebe. Tehdy se zrodily první dobrovolné hasičské sbory. Postupně vytvořili pevnou organizační strukturu a přesnými pravidly. Následovala částečná profesionalizace sboru. Kdysi v pravěku hasičství to na venkově byly jediné organizace. V současnosti nastal návrat ke starým časům, hasiči – snad vedle fotbalistů - představovali v mnohých obcích jedinou funkční instituci. Jako v dobách vzniku. Nezbytnou, potřebnou, účelnou, užitečnou.

Likvidace požáru je prvním poločasem. Druhým je objasnění příčin vzniku a upřesněním důsledků. Definitivní zprávu nelze sesmolit na koleně, žádá si svůj čas. Předběžně bylo možno stanovit, že u Kejřových vznikl požár v důsledku nedbalosti. Kominík vylezl na střechu domku naposled hluboko v minulém století, půdní prostor

byl plný štěpinek na topení, pečlivě srovnaných od dřevěné levé boční stěny ke komínu a od komína k pravé dřevěné boční stěně. O stropech se vlastně ani nedalo mluvit, také samé vyschlé nebo ztrouchnivělé dřevo.

Ostatky těla Josefy Kejřové se nacházely v místě, kde stávala její postel. V kuchyni, vpravo od okna. Dalo se předpokládat, že příčinou smrti bylo udušení, kouř zaplnil prostor dříve, než oheň zahořel plnou silou. Vzhledem ke stavu těla se nedalo očekávat, že pitva ta předběžná konstatování přesvědčivě vyvrátí nebo potvrdí.

Byla to práce perná, nesnadná, špinavá a krajně nepříjemná, zároveň neodkladná a nutná. V podstatě nastala smrt v důsledku nešťastných okolností. Kdyby zahořelo ve dne, měla by Kejřová šanci uniknout. V noci ji postrádala. Navíc bylo dotazem u obvodní lékařky zjištěno, že užívala poměrně silné prášky na spaní a Kejř potvrdil, že je užívala pravidelně, bez nich neusnula.

Smrt Ljuby Kejřové zůstávala neobjasněná, Kejř odmítl jakoukoli spolupráci. Sestře připisoval snad všechny neblahé vlastnosti, připouštěl časté hádky, obviňoval ji z nezřízeného života, nezájmu o matku a domov. Po prvním kontaktu s přiděleným právním zástupcem prohlásil, že ji jednoho dne našel po návratu z práce v chodbě domu mrtvou. S potlučeným obličejem. Podezíral matku, která trpěla občasnými návaly vzteku, kdy rozbíjela věci a tloukla kolem sebe. Ljuba ji svým chováním často vyprovokovala.

Odporovalo to první zaznamenané výpovědi, ale na to byli vyšetřovatelé zvyklí. Aby matku zachránil, zabránil vyšetřování a ostudě, pochoval v noci Ljubu pod hromadou dříví. Na vhodnější úkryt těla nepřišel. Uvažoval o bývalé silážní jámě za jatkami, ale nevymyslel způsob, jak tam sestřino tělo nenápadně dopravit.

Uhelná Bystřice měla další senzaci.

Otřesnou, smutnou, nutící k zamyšlení. Možná se v někom i maličko hnulo špatné svědomí. Dalo se zasáhnout, zajistit Kejřové příjemnější stáří v lepším prostředí. Zda však měla sama zájem...

64

Toho večera došlo také k události zdánlivě podružné. Policie dostala upozornění, že v Nádražní ulici se to mele. Na místo vyjeli městští strážníci. Spěchali, u vjezdu na most zapůsobil mrazík, protijedoucí auto veterináře Alta dostalo smyk a narazilo levým bokem na pravý bok auta strážníků, kteří utrpěli lehčí zranění. Veterinář opustil nemocnici na vlastní pěst, bez podepsaného reversu, seděl za volantem vypůjčeného auta

se dvěma promilemi alkoholu v krvi, od minulé nehody však neměl řidičský průkaz. Dokonce postrádal jakýkoli jiný, byť třeba pouze permanentku na hokejová klání. Zranění strážníci byli převezeni do nemocnice, veterinář na záchytku, obě poškozená auta do servisu,

V Nádražní ulici nakonec zasahoval policista Boudník.

Na chodníku ležel sténající potlučený muž, v němž byl dodatečně zjištěn Leopold Moulis, manžel bystrické školní kuchařky Bohuny Moulisové, V těsné hodinářské provozovně ošetřovala křehká paní Česalová manžela Přemysla, zvaného Rasputin. Naprostá devastace zařízení byla evidentní, stejně jako újma na Rasputinově zdraví. Zničeny byly i přesýpací hodiny, vstupní dveře postrádaly sklo. Protože první pomoc poskytující žena byla také samá krev, policista Boudník správně přivolal lékařskou pomoc a na služebnu ohlásil, že v Nádražní ulici přepadli neznámí pachatelé dva muže a jednu ženu, všichni utrpěli vážnou újmu na zdraví, krve potoky. Brali to s rezervou, byl pověstný mylným odhadem situace a expresivními výroky.

Za zmínku stála skutečnost, že se na místě nesrotili žádní zvědavci, nepřihlásil se žádný svědek, neotevřelo se jediné okno a nikoho nezajímalo, že se ulice hemží policejními vozy a sanitkami.

Policistu Boudníka nezvyklý klid v ulici nezaujal. Když byl později dotazován, zda po příjezdu zastihl nějaké svědky, pokrčil rameny. Protože po ošetření všichni tři aktéři výtržnosti podali ještě v nemocnici vysvětlení, k úlevě všech zaangażovaných padla verze s neznámými pachateli.

Policista Boudník učinil vskutku pamětihodné prohlášení: „To mi nikdo neřekl!“

65

Ráno bylo temné jako díra do zrušeného dolu. Rozednívalo se pomalu, neochotně, váhavě. Nad městem trčela nízká temná mračna a veřejné osvětlení zhaslo v důsledku plánové opravy. Mílus šest, hustý drobný déšť a ztuhlé rozbředlé zbytky sněhu udělaly z vozovek i chodníků kluziště. Ani dobře vybavené technické služby nemohly kalamitu zvládnout a majitelé domů nemohli sypat, solí nemajíce.

Nemocniční čekárna byla plná, sanitky přivázely další pacienty s úrazy. Jeden z nich ztropil skandál. Veterinář Alt. Propuštěn ze záchytky, kde snad jako jediný z častějších klientů bez rozmýšlení zaplatil a za dřívější pobyty nedlužil, věděl, kam se obrátit v nouzi nejvyšší, kde hledat spásu. Minul dva kostely a ordinaci psycholožky, specializující se na alkoholiky a narkomany a došel právě včas. Útulná Jarolímková

hospůdka otvírala v devět, vstoupil jako první host toho deštivého dne. Svlažil hrdlo, aby zaplašil žízeň a myšlenky temné jako to ráno a uchýlil se k tvrdému alkoholu. Když hospůdku opustil, vzal to k domovu přes náměstí. Nehostinné kamenné náměstí bez výraznější zeleně rozhodně nebylo vyhledávaným útočištěm ani v létě, veterinářovi však unikl nezvyklý klid. Prázdná jako na kře za polárním kruhem. A stejně kluzko. Možná ještě víc, na krách obvykle leží vrstva sněhu.

Vzal to šikmo přes liduprázdné náměstí. Uprostřed na ukotveném vánočním stromku již svítily modré koule a ozařovaly velké bělostné sněhové vločky z umělého materiálu. Barevně to tak ladilo s náledím. a sněhovým popraškem na římsách historických domů.

Veterinář vánočního stromu nedbal. S bodře rozzářeným obličejem si vykračoval jako svatosvat na námluvy. Po několika krocích však zakolísal a následně předvedl i bez bruslí originální, dosud nezaregistrovanou krasobruslařskou figuru. Něco jako trojitý salchow kombinovaný s axelem a okořeněný pádem. Vzbudil by bujné veselí diváků, kdyby se tam nějakí vyskytovali. Nebyla tam však ani noha. Zdravá noha. Tak se stalo, že ležel několik minut, než se dočkal aspoň projevu soucitu a útěchy. Stará paní se dvěma francouzskými holemi mu pomoci nemohla, ale přivolala pomoc. Nepřijela hned, měli toho moc.

Veterinář skučel. Držel se jen silou vůle, aby neřval bolestí. Když se konečně dočkal sanitky, byla mu rozstřižena nohavice, dočkal se ošetření, naložení a zprávy, že s největší pravděpodobností utrpěl zlomeninu pravé dolní končetiny. Cestou do nemocnice vynadal svým zachráncům, že jej nechali takovou domu napospas mrazu. Injekce bolest utlumila, dostal se do ráže, v nemocnici vynadal personálu u rentgenu. Posléze vyslechl první příjemnou zprávu toho dne, nejednalo se o zlomeninu. Bolest však zase vystřelovala do celé nohy, také si nahmátl bouli v týlu. Ponoukán potřebou doplnit hladinu alkoholu v krvi se obořil na sestru, neuklidnil jej ani lékař a tak se stalo, že po nezbytném ošetření skončil tam, odkud ráno nepříliš křepce vykročil.

Na záchytce.

Policie disponovala omezeným počtem vozů, jeden skončil již nad ránem na střeše, další se bránil nastartování. Nadporučík Slámová a podporučík Kmoch se vydali do Nádražní ulice pěšky, obrazně řečeno, měli to co by kamenem dohodil. Spíš nějakým menším oblázkem, dlažební kostka nepřicházela v úvahu. Vzájemně se podpírajíce nedůstojně klouzali po chodníku.

„Vidět nás policejní prezident,“ rozesmála se Slámová. „Nebo ministr...“

„Na náledí to klouže i ministrům,“ prohlásil Kmoch přesvědčivě.

Klouzali dál. Jejich posláním se stalo došetření večerní různice. V hodinářském krámku zastihli pouze obtížně se pohybujícího Rasputina s flastrem na čele, zalepenou lícní kostí a zavázaným natrženým uchem. Tvářil se jako propuštěný z mučidel. Klouby na obou rukou měl nateklé. Ve dveřích již zelo čerstvě zasazené sklo.

„To vy sám?“ zeptal se podporučík Kmoch.

„Sklenář. Kámoš. Před chvílí odjel.“

„Vy jste tomu dali,“ poznamenal nadstrážmistr Kmoch.

„Takhle bezvadně jsem se naposled porval jako kluk,“ prohlásil dobrák Rasputin spokojeně.

„O kuličku?“

„O holku. Nikdy jsem nedokázal odolat kráse. Já se vlastně vždycky pral kvůli ženské.“

„Když už jsme u zdroje vašich radostí i starostí,“ pravila nadporučík Slámová, „potřebujeme mluvit i s vaší paní.“

„Nelze.“

„Z jakého důvodu?“

„Není doma.“

„Kdy se vrátí?“

„Tak za dva tři týdny. Možná až za měsíc, povídali.“

„Kdo?“

„V nemocnici. Vstala před kohoutem, ještě za tmy. Chtěla uklidit chodník, než se okolní národ probudí. Zamést střepy. A všelicos. Zafixovaný návyk. Zmínila se, že tady večer ležel nějaký rukáv. Můj nebyl. Sotva vyšla, uklouzla. Otřes mozku a otevřená zlomenina,“ sděloval hodinář, najednou postrádající dosavadní suverenitu. „Trhla bída na kozáky! Bez té lepší polovičky našeho šťastného manželství mi bude ouvej. Co jsem komu udělal!“

Nerozebírali to.

Tolik o prvním hodinách pohnutého prosincového dne, jemuž ještě dlouho neměl být konec, tolik o počasí, stavu ulic a chodníků, mnohých nerozvážnostech i moudrém počínáním lidí. Nerozvážnosti byly evidentní, moudrost částečně halil šálivý šarlat nezřetelnosti.

Inspektor Čemus přišel po hektické minulé noci a neméně náročném dni v Uhelné Bystřici *do šití* jako první. Ten termín používali celé roky, kdysi ho odposlechli a ujal se. Přišel ještě za tmy. V ústředním topení teprve začínalo bublat. Měl o čem přemýšlet.

Především o Ljubě Kejřové.

At' byla taková nebo maková, zemřela násilnou smrtí. Statistika zaneše její smrt do rubriky domácího násilí, ale zůstávaly neobjasněné skutečnosti, Reálné zůstávalo podezření, že v restauraci Modrého domu provozovala vlastní podlounou živnost a prodávala drogy, přispělo k tomu svědectví kartářky Katušky.

Drobná nesrovnalost přetrvávala i u případu možné sebevraždy Inge Markupové. Podle několika svědků Markupovi v restauraci v naprosté pohodě pojedli, ke sváru došlo během placení útraty nebo krátce potom. Inge byla narkomanka. I zdánlivě bohaté narkomanky upadají do dluhů. Disponovala Inge jako žena v domácnosti dostatečně vysokými částkami? Nedržel Kryštof Markup palec na rodinné pokladně palec hodně důsledně? Inge možná dlužila Ljubě peníze.

Ljuba Kejřová i Kryštof Markup měli na následující minuty alibi. Nikoli stoprocentní, taková jsou ovšem vzácností. Stoprocentní alibi mají mrtví, pacienti ležící v bezvědomí na operačním stole, sportovci, sledovaní desetitisíci diváků na stadionu a milióny diváků u televizorů. Stoprocentní alibi má horník v šachtě hlubinného dolu, strojvedoucí nebo průvodčí na trati, pilot v letadle nad Pyrenejemi a vědec na polární základně v Antarktidě. Uvažoval také o možnosti, že Inge Markupová měla s někým smlouvenou schůzku na střeše se zahradní úpravou, ale zůstalo u představy.

Jisté bylo, že Inge byla za půl hodiny po opuštění restaurace mrtvá.

Balvan nevědomosti dosud neodvalili z vraždy Kryštofa Markupa. Ljuba už toho dne byla patrně mrtvá, pitva to měla potvrdit. Vojtěch Kejř neuvedl den, kdy sestřino tělo nedbale zahrabal pod hromadou dřeva, obtížně se soustřed'oval, jeho „nevzpomínám si“ nebrali vážně, ale dál se zatím nedostali.

Těžko předpokládat, že Ljuba Kejřová vedla záznamy o prodeji drog, případně aspoň o dlužnicích, ale vyloučit se to nedalo. Stejně tak mohla poslat Markupovi vyděračský dopis podepsaný PŘÍTELKYNĚ. Pokud existovala možnost objevit u Kejřových nějaké důkazy, požár je spláchl. Také neměli představu, kdo Ljubě drogy dodával. Pokud vůbec. I speciální vyšetřovací tým tápal, třebaže měl o dodavatelích tvrdých drog a výrobcích pervitinu slušný přehled, připravoval masivní zátah, který měl ohrozit i špičky ledovce. Ve spojitosti s Ljubou se vyskytovala různá jména, z větší

části to byly pouhé spekulace. Vrchní Les, barman Chrástal, Alexandr Maxa, Přemysl Česal alias Rasputin, někdo další.... Jména jako rovnoběžky, ztrácející se v nedohlednu.

Nedalo se vyloučit, že všechno probíhalo opačně! Nejen restaurace mohla sloužit jako distribuční prostor... Voda sama od sebe do kopce neteče. S drogovými linkami tomu bylo obdobně.

Nápad se zrodil. Prokázat jeho opodstatnění nemuselo trvat jako pěší výstup na Lomnický štít, učinit potřebná opatření však nebylo v možnostech kriminálky. Ta vyžadovala konzultace a společný postup s dalšími policejními složkami, aby nedošlo ke zkřížení probíhajících dlouhodobých opatření. Vzhledem k občasnému úniku informací, někdy i z vysokých míst, existovala snaha o utajení akcí i na interních policejních linkách. Také to bylo vedlejší záležitostí, napojení dvou vražd na drogové aféry se zdálo krajně nepravděpodobné.

Stopa to však byla.

67

„Zase tam prší! A klouže to!“

Inspektor Plevák začal poznatkem, který učinili všichni, nikdo nepřijel podzemní drahou na stanici pod budovou. „Slyšel jsem, že se večer něco semlelo v Rasputinově království. Jen tak na půl ucha.“

„Ovšem,“ přitakal Just a neodpustil si kousavou úvahu. „Jedním uchem nasloucháš, druhé si šetříš jako rezervu.“

„U Rasputina proběhla normální katarze.“ řekl Čemus, který se stačil seznámit s významnějšími událostmi posledních hodin. „Všední kulisa milostné aférky. Pokud zůstane u klasických facek, celkem běžný skandál. Horší je, když se nesvár řeší cihlou. Naštěstí neměli žádný stavební materiál po ruce. Jak jsi pochodil u firmy Řehoř?“

„Pozoruhodně a v jednom směru dokonce bezmála neuvěřitelně,“ začal Plevák. „Horáková je docela příjemná a vstřícná paní. Šéfují Řehoř a Horák, ale kormidlem otáčí ona. Střeží proud peněz. Přítoky i odtoky. Zhoře chválila. Když pracuje, maká. Když zrovna nemá do čeho píchnout, sedí jako bluma a naprázdno civí před sebe. Také si toho všimla.“

„To víme.“

„Prokop Zhoř je údajně v pořádku, ale možná není neškodný,“ dospěl Plevák k dalšímu závěru. „Horáková mi poslala Zhořův pracovní výkaz za poslední dva

měsíce. Porovnal jsem ho s akcemi našeho Klikáře. A pozor, přátelé! Všechny kliky se ztratily u domů, kde Zhoř předtím pracoval!“

„Jistě pracoval i na mnoha dalších místech,“ řekl Čemus. „Příkladně u Vřeštíka.“

„To jméno v seznamu nestojí,“ řekl Just. „Zhoř si vždycky očíhнул terén. A kliky. Něčím ho zaujaly. Kdyby se naše teorie ukázala jako správná,... Zhoř v minulosti kutil v domě Olgy Drobné, načez se k ní vloupal.“

„To zatím nemůžeme dokázat,“ mírnil ho Čemus.

„Je to nanejvýš pravděpodobné! Ale odnesl si pouze kliku od domovních dveří!“

„Podle Drobné,“ zasáhl Plevák.

„Podle Drobné,“ připustil Just. „Odnesl pouze kliku od domovních dveří a následně je přijel opravit. Drobná se rozhodla pro nové, bezpečnostní. Výměnu provedl zase Zhoř. Z toho vyplývá, než měl možnost opatřit si klíč. Můžeme tedy hádat, že se dočkáme dalšího vloupání!“

„Katuška,“ řekl Čemus.

„Jaká Katuška?“

„Kartářka Kateřina Erbová. Hádáš jako ona!“

„Jak sis na ni vzpomněl?“

„Možná měla něco za lubem, když se zmínila, že jí Ljuba nabídla drogy.“

„To tě napadlo teď?“

„To mě napadlo, že našli Ljubu.“

„Na tom něco je,“ uznal Just. „Ale dospěli jsem ke Zhořovu možnému motivu. Krade kliky, aby lidé potřebovali opraváře a on měl co dělat. Zní to uhozeně, ale on je vlastně takový bludný Holand’an.“

Čemus naznačil, že ten nápad nesdílí, ale nepromluvil.

„Napřed ukradl kliky a jako hodinový manžel potom opravoval dveře ještě u Blažků a Urbanů,“ uvedl Plevák další skutečnost. „Ostatní si provedli opravy sami nebo se obrátili na jiné řemeslníky. Trubačovi požádali o výměnu firmu, která provádí instalaci bezpečnostních dveří.“

„Měli bychom věcněji uvažovat o motivu, který Zhoře ke krádežím klik vede,“ řekl Čemus. „Sběratelství? To sotva. Verzi o obstarávání zakázek neberu. Jako člověk postižený heboidní formou schizoidní psychopatie nemá žádné zájmy. Potvrdila to přece i Horáková! Raději přemýšlejme, kde se zmocnil pistole. Pokud ovšem Dostála postřelil Zhoř, Tady zatím tápeme!“

„Mohl ji najít v parku, u zavražděného Markupa,“ hledal další skulinu Just.
„Také mohl vlastnit pistoli už předtím a Markupa zastřelit.“

„Proč? A co by dělal za nevlídného počasí pozdě večer v parku?“ vznesl Plevák připomínku. „Turistka nepatří k jeho koníčkům. Patrně stále žádné nemá. Procházky? Toulky po městě? To není hobby, to je neúčelné krácení volného času! Pokud víme, Zhoř zná jen práci a nicnedělání.“

„Krádeže klik nejsou nicnedělání,“ vznesl Just námitku. „Víme, že ve volnu nejraději sedí a bez pohybu zírání!“

Čemus znovu vyslovil podstatné: „Můžeme být vedle jako jedle!“

„Tuším,“ řekl Plevák, „že zvoníme u správných dveří. Je tu totiž ještě jedna věc, kterou bude potřeba vyřešit. Firma svěřila Zhořovi seat, se kterým už skoro tři roky jezdí. Podle Horákové pečuje o auto jako o vlastní. Nikdy neměl nehodu, ale couvání mu působí problémy. Ta její poznámka mě zaujala a inspirovala. Představte si, Prokop Zhoř nikdy nechodil do autoškoly! Je tedy svým způsobem samouk! A co víc, nikdy mu nebyl vystaven řidičský průkaz!“

Rozhostilo se mlčení, rušené pouze sotva slyšitelným útočením dešťových kapek na okna.

„Zásahem bychom Zhoře varovali, že po něm jdeme,“ obával se Just.

„Jezdit ho nechat nemůžeme,“ přitvrdil Plevák. „Tři roky řídil bez nejmenší nehody, nikdy nebyl kontrolován, protože se nedopustil dopravního přestupku, vyhnul se i namátkovým kontrolám, ale kdyby jako naschvál zítra porazil chodce se slepeckou holí nebo neopatrné dítě....“

Problém to byl. Problém takzvaně kardinální.

68

Pitevní zpráva potvrdila totožnost mrtvé z Uhelné Bystřice, celostátní pátrání po Ljubě Kejřové bylo odvoláno. Z jednoho seznamu bylo vyškrtáno, ve druhém zakotvilo a trvalou platností.

Také převzali dvě nepříliš důležitá, ale potřebná zjištění.

Ohledně ohně: Prevence nulová, všechny předpisy byly trvale zanedbávány.

Ohledně pojišťovny: Dům Kejřových nebyl pojištěn. Životní ani úrazovou pojistku nikdy neuzavřeli matka, syn ani dcera.

Toho večera usedl inspektor Čemus ke knihovně. Nejprve sáhl po naučném slovníku a hledal termín *heboidní*. Marně. Bez úspěchu prolistoval dva slovníky cizích

slov. Nepomohlo doplněné vydání Tesařova Soudního lékařství, poučení se nedočkal ani v dalších knihách, jimiž disponoval. Jako laik, který se často dostával do styku se závěry soudních znalců různých lékařských oborů věděl, že psychopatie není chorobný proces, který postihl dosud zdravého člověka, nýbrž stav trvalý, abnormní struktura osobnosti s mnohými odchylkami. Hranice mezi psychopatickou a normální osobností je široká a vratká.

Nedalo se pochybovat, že pokud se podaří usvědčit Prokopa Zhoře z trestné činnosti, budou mít hlavní slovo soudní znalci. Otázkou zůstávalo, jaké stanovisko zaujmou ke skutečnosti, že několik roků jezdil s autem bez řidičského oprávnění a jak se k problému postaví soud. Pokud by před ním Prokop Zhoř stanul. Auto je zbraň, za jistých okolností nebezpečná zbraň. Značnou část odpovědnosti nesli pánové Řehoř a Horák, kteří se zajisté měli přesvědčit, zda svěřují firemní vůz do správných rukou. Jenomže Čemus tušil, že právě s nimi bude nucen jednat a požádat je o spolupráci.

S tou nepřilíš lákavou představou usnul.

Poněkud konfliktnější večer čekal inspektora Pleváka. Po večeři usedl k televizi, aby do několika dnů vstřebal poznatky o událostech ve světě, hašteření politiků ve vlasti a výsledcích na sportovních kolbištích. Pociťoval mírné znepokojení, paní Pleváková se chovala nezvykle chladně, příliš nemluvila a na otázku, zda jí zase neberou záda odpověděla jen pokrčením ramen. Hleděl na obrazovku, z níž promlouval jakýsi vysoký církevní hodnostář a s úlisným úsměvem dokazoval, že pravda je pro církev partiovým zbožím. Když jej vystřídala hlasatelka a upozorňovala na další ohniska ptačí chřipky, usedla paní Pleváková do vedlejšího křesla.

Bez jediného slova shlédli sportovní zprávy.

„Je tam něco?“ tázal se Plevák.

„V ledniče?“

„V televizi!“

„Není.“

„Ani na slovenských stanicích? Tam obvykle mají lepší program!“

„Také s reklamami.“

Uvedla název filmu.

„Ten reklamní nemrav jsme přežili už víckrát. Mám to přepnout?“

„Mně je to fuk,“ pravila hlubším hlasem.

Plevák ho sám pro sebe nazýval katastrofický. Vrcholný stupeň označoval jako vulkanický. V posledních letech byly oba stupně vzácnými úkazy. Přibližně jako zatmění slunce.

„Tak jsem slyšela,“ vypěnila nečekaně, „že chodíš s nějakou nafintěnou ženskou do hospody.“

„Do které?“

„K Jarolímkům.“

„Nelhal,“ řekl Plevák.

„Kdo?“

„Hlas veřejnosti.“

„Nesváděj to na veřejnost!“

„V novinách o tom nepsali! Nebo je to trest za čtyři zvědavé dcery?“

„Naše holky do toho neplet', Pleváku! Potkala jsem Jarolímkovou!“

„Bába princmetálová,“ řekl Plevák, ale zloba v tom nevězela.

„Co to bylo za ženskou?“

„Drobná.“

„Postavou?“

„Jménem. Bydlí na Hoříně. Někdo se jí vloupal do baráku. Potřebovali jsme něco ověřit. Nahoru na Hořín se mi nechtělo, telefonicky jsme si domluvili setkání v hospodě. Nebo bys raději viděla, kdybych jí navštívil doma? Chlap jí před roky zdrhnul, žije jako kůl v plotě.“

„Kdoví jestli,“ zapochybovala paní Pleváková. „Jarolímková povídala, že k nim chodí s nějakým o hodně mladším.“

„Může být,“ připustil Plevák a protože na slovenské stanici začínal dobře známý Menzelův kultovní film, který se dal jednou za čas znovu shlédnout, považoval debatu za skončenou.

„Už jsem se tě chtěla párkrát zeptat,“ prohodila, když doběhly titulky. „Mají v Pelhřimově krematorium?“

„Chceš se tam objednat?“

„To počká.“

Několik minut mlčky sledovali děj.

„Ta Jarolímková,“ prohodila Pleváková, když naskočila reklama.

„Chytrá ženská,“ poznamenal Plevák. „Jarolímkovi přečůrali vládu, poslance i senátory. V hospodě dodržují zákaz kouření, ale za dveřmi s označením privátního bytu zařídili místnost pro kuřáky. Černý lokál.“

„Proti blbosti žádný lék,“ ut'ala Pleváková.

Nebylo zřejmé, zda občanská kritika padá hlavy provozovatelů hospody, na hosty s kladným vztahem k nikotinu nebo na představitele vrcholných státních institucí.

Teprve v polospánku paní Plevákovou napadlo, že stále neví, jak je to s tím pelhřimovským krematoriem.

69

Hodinoví manželé nejsou sekáči s kosou, vycházející za prací před svítáním, přesto si inspektor Čemus raději přivstal a rozjel se na Hořín. Počítal s tím, že u Horáků vzbudí menší pozdvižení, ale záležitost se opravdu nedala vyřídit telefonicky. Štěstí se naklonilo na jeho stranu, před otevřenou garáží stál zelený vůz značky Kia. O kamenný taras se opíraly dvě kulové pušky, o kapotu dva muži v mysliveckém, zaujatě řešící jakýsi závažný problém. Možná uzavírali sázku, kde dojde k výstavbě úložiště vyhořeného jaderného paliva nebo sestavu místních hokejistů před nejbližší porážkou.

Inspektor Čemus je málem vylekal přáním dobrého jitra.

„My o vlku, vlk za dveřmi,“ dokázal Horák znalost lidových přísloví. „Právě o vás mluvíme.“

„Doufám, že převážně v dobrém,“ zakonverzoval Čemus.

„Jak jinak.“ Horákův tenký knírek pod bambulovitým nosem nepůsobil příliš elegantně. Spíš komicky. Ale chlap to byl. Měl široká ramena. Skoro jako lokty, to se o něm vědělo, na rozvoji firmy měl největší podíl. „Zase ohledně Prokopa?“

„Svatá Doroto! Snad ten nekňuba něco nevyvedl?“ Řehoř nevěřicně zakroutil hlavou. Vzdáleně se podobal portrétu předvěkého člověka, jak jej umělecky zrekonstruoval Zdeněk Burian pro publikaci Prehistorie a jehož výtvar pak dostal polooficiální punc věrohodnosti. Pradávní předkové ovšem nenosili zelené klobouky se štětkou.

„Částečně,“ řekl Čemus. „Stejný díl viny padá na vaše bedra, pánové.“

„To snad ne,“ ohradil se Horák.

„Kolik hodinových manželů zaměstnáváte?“

„Tři,“ odpověděl Řehoř.

„A všichni jsou svobodní,“ dodal Horák.

„Každý má svoje auto?“

„Svoje také, kromě Zhoře. V pracovní době používají firemní. Pěšky by toho stihli málo,“ podotkl Horák. „Stále častěji vyjíždějí do okolních obcí. Kdysi žil v každé vsi nějaký všeuměl, ale takoví šikulové postupně vymírají. Nebo jsou hamižní a drazí.“

„To mně vysvětlila vaše paní,“ řekl Čemus. „Provedli jste kontrolu dokladů, než zaměstnanci vozy převzali?“

„Moravec jezdil dvacet roků s autobusem, Slavík je vyučený instalatér, toho jsme potřebovali jako sůl. Předtím taxikařil. Jeho žena nedala jinak, musel s tím praštit. Bála se, že ho přepadne nějaký pobuda.“

„O ty dva se nejedná,“ řekl Čemus. „Nesrovnalost spočívá v tom, že Prokop Zhoř nikdy nevlastnil řidičský průkaz!“

„A hrome,“ ulevil si Řehoř a lítostivě pohlédl na kulovnice. „Jakápak nesrovnalost! To je malér jako Křivoklát! Jak to vypadá, máme dneska po divočácích. Volali ze Lhoty, že obeznali nejméně dvacet kusů.“

Horák uvažoval věcněji.

„Bude z toho průšvih?“

„Slíbit nic nemohu, bublina může prasknout z jiné strany,“ vyslovil Čemus obavu. „Sám žalovat nebudu. Ale platí, že Zhoř za volant nesmí. Neměl nehodu, dokonce na něm za celé roky nikdo nežádal doklady, to by dojezdil už dávno. Čert ovšem nikdy nespí. Kdyby se mu zrovna dneska připlétl do cesty třeba jen toulavý pes, nesli bychom za to odpovědnost. Jenomže by se Zhoř zatím neměl dovědět, že znáte pravdu.“

„S tím nastane mrzutost,“ usoudil Řehoř. „On je Zhoř trochu divný.“

„Vysvětlete mu, že dneska seat potřebujete, protože tohle auto,“ myslel zelené, u něhož stáli, „nejde nastartovat.“

„To by šlo,“ usoudil Řehoř. „Já mám bavoráka na opravě, o tom Prokop ví, vezl mě ze servisu. Snad návnadu spolkně.“

„Nenaznačíte nám,“ Horák projevil celkem pochopitelnou zvědavost, „v čem spočívá váš zájem o Zhoře?“

„Lituji,“ řekl Čemus. „Snad později. Můžeme se mýlit. Přeji příjemný den.“

Uslyšel dvojhlasné „lovu zdar.“

Možná se již viděli na honu, možná to byli věční vtipálci, kteří se nenechají vyvést z míry ani ve chvíli, kdy dědečkovi ještě čouhají nohy z rakve.

Počasi si opětovně zalaškovalo. Teplota se držela těsně pod nulou, vanul ostrý severák. Pod modrým pozadím oblohy vytvářely mraky podivné ornamenty.

Inspektor Plevák absolvoval před odchodem z domova kratší verbální rozceřku. Odmítl teplý svetr, podle paní Plevákové kašmírový, ačkoli základní surovinu určitě poskytly ovce tuzemské, diplomaticky přistoupil na teplejší šálu, která štípala do krku, ale se vši rozhodností odmítl dlouhé spodky. Především jej děsila představa tkaniček dole na nohavicích.

Do kanceláře vstoupil jako první. Věděl, že Just plní konkrétní poslání, aby mohli uzavřít záležitost s Ljubou Kejřovou a Čemus řeší nezanedbatelnou záležitost s neexistujícím řidičským oprávněním Prokopa Zhoře. Měli by ji předat kompetentním místům, ale tím by vznikly trhliny ve vyšetřování důležitějších případů. Řečeno po starodávnu - hrdelních.

Sotva usedl, zazvonil telefon. Interní linka.

„Někdo vás shání,“ oslyšel ženský hlas. „Chce vás. Že se s nikým jiným nezná!“

„Představil se?“

„Jmenuje se Kameník.“

„Strýček z Kameniček,“ ujelo Plevákovi.

„To neříkal.“

„Nevadí. Spojte ho,“ požádal.

„Dobrý den, pane Plevák,“ uslyšel vzápětí vzrušený, přeskakující hlas. „Tady Kameník. Už mě napadlo, jestli vás nezapírají!“

„Právě jsem přišel. Máte nějaké trápení?“

„To si pište! Ale vlastně to ani není moje trápení. Trápení postihlo paní Drobnou. Volám z její zahrady. Na několik dnů odjela. Služebně. Požádala mě, abych jí dohlédl na dům,“ chrlil Kameník. „Přišel jsem, viděl jsem. že je všechno v cajku, ale pro jistotu jsem barák obešel. Zadní dveře jsou vypáčené!“

„Nechod'te dovnitř,“ nabádal Plevák.

„To mě ani nenapadlo. Stojím na ulici, tady jsem na očích.“

„Komu?“

„Všem. Vzadu jsem se necítil ve své kůži. Kdyby zloději ještě byli uvnitř...“

Přerušil spojení bez rozloučení. Určitě to nebyl triumf nezdvořilosti. Důvod k obavám a ke spěchu zcela určitě.

Během minuty vyjel k ulici Na Stínadle policejní vůz, obsazený nadporučíkem Slámovou a podporučíkem Kmochem. Zloději opravdu mohli být uvnitř a Kameníka nemusela zachránit ani ulice, kde chtěl být všem na očích. Však kdo se tam zdržuje v půl deváté dopoledne!

Když Plevák dojel do ulice Na Stínadle, bavil se na chodníku stařík Kameník s podporučíkem Kmochem, nadporučík Slámová právě opouštěla zahradu.

„Branku jste našel otevřenou?“ otázal se Plevák.

„Mám klíč,“ odpověděl rozechvělý Kameník. Dobrá nálada byla tatam, žerty šly stranou. Upoutal jen ten jeho dokonalý chrup.

„Od domu také?“

„Jenom od branky.“

„Dovnitř jste nevstoupil?“

„Nahlédl jsem a pelášil pryč.“

„Správně jste učinil. Proč jste tak náhle ukončil hovor?“

„Abyste pohnul kostrou, pane Plevák.“

Ten pohlédl tázavě na policistku. „Jak to tam vypadá?“

„Dveře jsou vypáčené,“ pravila nadporučík Slámová váhavě, jakoby uvažovala o něčem, s čím si neví rady. „Dost primitivně. Dovnitř jsem také pouze nahlédla.“

„Klika je pryč?“

„Klika zůstala.“

„Co se vám nezdá?“

„Už jsem pár zničených dveří viděla,“ prohlásila nejistě, „Dneska mám pocit, že pachatel dveře normálně otevřel a teprve potom je poškodil, aby vypadaly jako vypáčené.“

„Bystrý postřeh,“ připustil Plevák. „Uvidíme, jak se vyjádří technici. Jsou na cestě.“

„Neladí mi ještě jedna věc,“ pokračovala nadporučík Slámová. „Tady vpředu, kam je odevšad vidět, jsou bezpečnostní dveře, ale vzadu zůstaly staré. Takové skoro cvičné, ty by zdolal kdejaký začátečník.“

„Na to jsem paní Drobno upozorňoval také,“ ožil Kameník. „Řekla mi, že nekrade. Potom připojila, že na zadní dveře dojde později, až se domluví s Prokopem. Jako s tím Zhořem, který sem chodí udělat, co je potřeba.“

„Svěřila mu paní Drobna klíč?“

„To určitě ne! Proto se tady Zhoř většinou motal navečer nebo večer.“

Inspektor Plevák měl dojem, že jim vztah mezi Drobnou a Zhořem minule interpretoval poněkud odlišně, ale nezabýval se tím, pustil to z hlavy. Už proto, že přijížděla posila. Pohlédl na staříka Kameníka.

„Zmínil jste se, že paní Drobná odcestovala.“

„Na školení.“

„Kdy se má vrátit?“

„Neříkala.“

„Svěřila vám místo konání toho školení?“

„Proč by to dělala? Zkuste se zeptat v pojišťovně. Měli by to vědět!“

Věděli to.

Školení probíhalo v jakési horské boudě v Beskydech, Staré zvyky zřejmě přetrvávaly. Drobná se měla vrátit koncem týdne. V pátek, v sobotu. Získal spojení na její mobil, ten však paličatě opakoval, že volaný účastník je momentálně nepřítomný, po zvukovém signálu zanechte zprávu. Uposlechl a odeslal stručnou zprávu: Neprodleně zavolejte! Potom zanechal staříka Kameníka pod policejním dohledem a následoval nepočetnou družinu neuniformovaných policistů, která již stála před vypáčenými zadními dveřmi.

„Co tomu říkáte, chlapci? Slámová se domnívá, že dveře byly napřed pohodlně otevřeny klíčem a teprve následně poškozeny.“

„Vypadá to tak. Už jste byl uvnitř?“

„Zatím ne.“

„Tak se jděte mrknout!“

Když se za půlhodinku Drobná přihlásila, rozhodně ji Plevák nepotěšil sdělením, že by se měla urychleně vrátit, protože má dům vzhůru nohama. Ve skutečnosti to bylo ještě o poznání horší, zloděj si počínal bezohledně, nic nešetřil, rozbil snad všechno, co se rozbít dalo.

Nebo zloději. To zatím nebylo ani předběžně stanoveno.

Když do ulice Na stínadle dorazil inspektor Čemus, dostalo se mu oznámení, že se možná nic moc neztratilo, ale určitě se něco hledalo a pravděpodobně nenašlo, Hledal se patrně nepříliš rozměrný předmět, protože byly vysypány všechny zásuvky, otevřeny všechny větší i menší krabice.

„Prachy,“ usoudil technik, pátrající po otiscích prstů „Tady se hledaly prachy! V rukavicích!“

Čemus přešel ty dvě propojené úvahy mlčením.

Plevák udělal polovičaté, spíš zamítavé gesto.

Přemýšleli o prvním vloupání do toho extravagantního, naveskrz nepovedeného plagiátu futuristického domu, při čemž se podle majitelky nic neztratilo, ale na scéně se záhy objevila pistole.

Pistole, kterou byl zavražděn Kryštof Markup.

„K žádným událostem nedochází bez příčiny,“ usoudil Čemus.

Plevák byl konkrétnější.

„Hledal náboje!“

71

Když inspektor Just vstoupil do hospody nazvané Přístav, několik přítomných zvedlo hlavy, do jednoho věděli, odkud vane vítr a všichni se raději odvrátili nebo nasadili nevinná vzezření počestných občanů, kteří nemají o ničem nejmenší tušení. Příkladně o tom, že přišel policajt. Dokonce z kriminálky. Jeho přítomnost možná v někom vzbudila nejistotu, snad i mírné obavy, ale ani o krok dál. Jeden kriminalista – žádná hrozba. Kdyby přišli dva, to už by byla náročnější písnička. A kdyby si snad nedopatřením pro někoho přijeli, aby mu nabídli přístřeší i s oblečením, stravou a lékařskou péčí, to by se asi strhla hlučná kalamita.

To všechno inspektor Just věděl. Ani se neposadil, zamířil k výčepnímu pultu.

„Hledám Křepelku,“ řekl. „A neposílejte mě do pole jako minule, pane Špaček! Je prosinec.“

„To jsem si všiml v kalendáři. Křepelku jsem neslyšel ani nepamatuju, ale minulý týden se tady stavil Bažant,“ odpověděl hospodský Alois Špaček, muž s postavou Golema, jen jamku v čele postrádal. Také jedno oko. Nepoužíval atrapu, používal klasickou pirátskou pásku, Zakládal si na tom, že tak působí mnohem hrozivěji. Ačkoli byl dobrák od kosti.

To prohlašovala jeho pětkrát trestaná družka Antonie, známá jako Tonička. Kousek pravdy v jejím vyjádření vězel, nikdy na ni nevztáhl ruku, třebaže by občas vyprášit kožich zasluhovala. Nevěrné ženy bývají věrné svým letitým zvykům.

„Ani já,“ řekl Just s trpělivým úsměvem, používaným při rozmluvě s dětmi v mateřské škole. „Napadlo mě, jestli sem k vám Křepelka náhodou nezalétl.“

„Na to můžete vzít jed,“ pravil Alois Špaček. „A kdyby se náhodou ukázal, hned by zase odešel. Pustil bych ho zadem a zmínil se, že po něm byla shánka.“

„To je od vás skutečně neobyčejně laskavé,“ řekl inspektor Just a odešel, aniž by o kohokoli třeba jen pohledem zavadil.

„Tys mu to dal, Lojziku“ uslyšel ještě, když za sebou zavíral dveře.

Vyhrnul si límec a zvolna vykročil po nábřeží. Řeka tekla téměř nehlučně. Na stožáru vysokého napětí se mírně třepetal drak. Musel být vyroben z kvalitního materiálu, visel tam od podzimu. Barvy vybledly, jen obrovská měsíčkovitá ústa si zachovávala žlutou barvu.

Došel až k železné lávce přes slepé rameno řeky, přešel ji a topolovou alejí zamířil k centru. Času měl habaděj. Dvě tři hodiny.

V hospodě Přístav zase zavládla nervózní pohoda. Všichni na něco čekali. Většinou na peníze, které se k nim měly odněkud zatoulat jako holátka vypadnuvší z hnízda. Od té doby, kdy všechny tři automaty koupil a odvezl majitel osamělého statku v lukách, vzdáleného sotva hodinu chůze, vládlo každé dopoledne nezvyklé ticho. Brzy přestalo být senzací i otevření první ilegální herny v regionu. Stála daleko, hodinu chůze od města, komu by se tam chtělo! Navíc se provozovatel snažil rychle získat investované prostředky zpátky, než mu černou hernu zavřou a automaty odvezou, aby je pak ve veřejné dražbě odkoupil a instaloval na jiném vhodném místě. Mimo město a přece na dosah ruky. Aspoň pro motorizované a cyklisty. Do blízkosti jeho usedlosti v lukách byla velice rychle a zcela mimo dříve zveřejněné investiční záměry města postavena cyklostezka. Za peníze z městské pokladny.

Hovor v hospodě Přístav se postupně rozproudil. Pouze jeden z přítomných věděl, že se za dvě tři hodiny musí dostavit na smluvené místo.

Jména mnohých pravidelných návštěvníků stála v registru povalečů, které živí a zadlužují herny, hrací automaty a internetové sázení. Na kasino neměli už dávno, pokud tomu tak kdy bylo. Většina z nich pomatovala lepší časy. Měli klidné domovy, manželky, děti, slušná zaměstnání s nadprůměrnými příjmy, dařilo se jim v podnikání, úspěšně studovali, jezdili silniční nebo terénní závody, pohybovali se ve společnosti sobě rovných, zdánlivě nebo skutečně úspěšných. Někdy stačila jedna prohra a všechno bylo ztraceno. Další upadali postupně. Nejprve nenápadně, pak se šikmá plocha prudce naklonila. Dokázali vsadit poslední korunu. Dokázali si vypůjčit na splátky a vypůjčené peníze obratem prohrát. Dokázali prosázet spoustu peněz, nezbylo jim ani na obědy dětí ve školní jídelně.

Propast rozvírala kleště.

Vsázeli na naprosté nesmysly. Zda se známá modelka rozvede, zda si značně extravagantní zpěvák pořídí porsche nebo mercedes, zda Čech dostane v brance Arsenalu gól do třicáté minuty, zda je v krabičce sudý nebo lichý počet zápalek, zda v pátek třináctého zaprší.

Propadlí sázení pomíjeli většinu životních hodnot, zapomínali na matky svých dětí i na děti samotné, jimž dlužili výživné, zapomínali na rodiče a prarodiče, od nichž si půjčovali na věčnou oplátku, opouštěli je přátelé a známí. Uzavření v komunitě stejně scestně uvažujících se stále výrazněji vyčleňovali. Vyhledávali zapadáky, některé ještě poměrně okázalé, jiné na pokraji krachu. Hlubavě rozmlouvali o věcech podružných a jeden jako druhý věřili v zázračný obrat. Snad je nikdy nenapadlo, že zázraky se nedějí, to pouze náhoda někdy některému přihrála hromádku zlat'áků, aby je během krátké doby promrhal.

Jedním z oblíbených center těch vyhořelých duší byl uvadající podnik v Přístavní ulici. Svažovala se šikmo k řece. Přístav ve městě nikdy nebyl, pod horním jezem býval dokonce brod pro koňská spřežení, po řece se i za vyššího stavu hladiny dalo plout pouze na menších plavidlech, v kajacích, kanoích a nafukovacích člunech. Z nouze na jednoduchých vorech, kdysi to nadšenci zkoušeli i s dračí lodí, hlasité bubnování se však přičilo obyvatelům domů na obou březích.

Název ulice byl patrně odvozen od hospody, která stála až téměř u břehu. Podle dobových fotografií se krčemné stavení původně nazývalo Poslední přístav, po první světové válce již jenom Přístav, po druhé Pohostinství. Jednota, Bratrství, Klub mládeže a Hostinec, po devadesátém roce Klondyke, Bar Havaj, Herna Las Vegas a Krčma U svatého Antoníčka. Když provozovatel Antonín Bubeníček nastoupil svůj jubilejní desátý trest, současný nájemce ignorující módní trendy vrátil hospodě název Přístav.

Přístav ztracenců.

Přístav zatracovaných, neschopných podniknout cokoli pro vlastní záchranu. Státní instituce považovali za nepřátelské, město za bezprostředního nepřítele a exekutory za dravčí spáry a chapadla ohromné nelítostné chobotnice, která jim šla po krku.

72

Bylo dopoledne, hodiny ukazovaly jedenáct, na polici za výčepem hrálo tiše rádio. Klasická staříčká lampovka s naprosto čistým zvukem. Václavíček byl původním povoláním opravář rádií, gramofonů, elektrických vařičů a žehliček, posléze přibral

televizory, ale záhy dal řemeslu vale, jako hospodský měl v úlevu v práci a vyšší sociální jistotu. Opravy se nevyplácely, nové zboží vyšlo stejně draho. Někdy i levněji. Pravda, na každoroční dovolenou v Egyptě nenašetřili, ale Václavíček byl skromný, stačil mu čistý příjem rozhlasových vln, praktičtější paní Václavíčkovou těšila plná hospoda. Ve venkovské hospodě se narodila a vyrostla, ve městské se chtěla odebrat na věčnost.

Útulný hostinec ovšem zel hodinu před polednem prázdnotou. Pouze u malého stolku hned za dveřmi seděl vousatý zasmušilec, srkající polévku na účet podniku. Říkalo se mu Igor. Možná se tak jmenoval a nedalo se vyloučit, že má nějaké příjmení. Klidný, tichý, nevtíravý a čistě působící napodoboval pradávné žebráky, kteří byli posláni šupem do domovské obce a na obědy chodili číslo od čísla ve starostou určeném pořadí. Igor tak obcházel čtrnáct hospod. V levé ruce držel lžici, v pravé housku. Dobrosrdečná paní Václavíčková byla hodně vzdálená příbuzná. Kdyby se jejich pokrevní vztah měl naznačit geografickým příměrem, měli k sobě blízko jako Ohňová zemí a troskám elektrárny v japonské Fukušimě.

Inspektor Just pocítil znepokojení, Přístav patřil mezi hospody, které Igor pravidelně navštěvoval. Nebyl řečný, ale co naplat, na jeho mlčenlivost plně spolehnouti nebylo.

Zatímco Václavíček odnesl za dveře s nápisem SOUKROMÝ BYT šest napěněných půllitrů, paní Václavíčková postavila před Justa majoránkou vonící dršťkovou polévku a košíček s chřupavými slanými rohlíky.

„Kde ty báječné rohlíky kupujete?“ zeptal se. „V obchodech se nedostanou jak je rok dlouhý!“

„Speciální objednávka, pane inspektore,“ odvětila s tajemným pousmáním. „Ráda vás zase vidím. Nedávno tady seděl pan Plevák s paní Drobnou z pojišťovny..“

„Tady u vás je klid, teplo, nerušený poslech,“ řekl Just, vzpomenuvší si na postesknutí kolegy Pleváka stran její drobné potůchlosti. „A hlavně se člověk může spolehnout na vaši naprostou diskrétnost.“

Paní Václavíčková nehnula ani brvou a konstatovala: „Pivečko ne, jako obvykle.“

„Malé, když budete tak hodná. Dneska jsem tady jako pěšák.“

Zatímco si pochutnával na druhém chřupavém rohlíku se zrnky soli, tu a tam proloženými kmínem, Igor dojedl, způsobně si utřel ústa do ubrousku, zručně strčil do kapsy haveloku další housku, zamumlal něco jako „děkuji tetičko na shledanou“ a odešel na další pochůzku po městě. Možná byl jediným občanem, který znal naprosto

dokonale všechna zákoutí. Mohl by dělat průvodce, kdyby o to někdo stál a kdyby tu nabídku přijal a tím se snížil k nějaké aktivní činnosti.

O hrst drobných později vstoupil Alois Špaček, nájemce hospody Přístav. Měl obě oči, třebaže jedno zcela nehybné. Páska přes oko byla příliš nápadná.

Sehráli krátké představení, filmový šot by se dal nazvat Náhodné setkání.

Paní Václavičková čiperně přikvačila.

„Ochutnejte dršťkovou polévku,“ doporučil Just. „Dostane k ní chutné pečivo.“

„Tak jo.“

Paní Václavičková nelenila: „A pivečko?“

„Tak jo.“

„Desítku? Dvanáctku?“

„Dvanáctku. A malý rum.“ Když zůstali sami, Alois Špaček tiše pravil: „Pozdržel jsem se. Zahlédl jsem Igora, ale včas jsem se mu vyhnul.“

„Změníme místo schůzek.“

„To bych uvítal.“

„Doporučuji cukrárnu v Příčné.“

„To je moc v centru,“ odmítl Alois Špaček. „Na nádraží otevřeli antikvariát. Mají tam i tři stolečky a automat na kafe.“

„Znamení nápad,“ řekl Just.

„Trochu chvátám. Co máte na srdci?“ zajímal se Alois Špaček, jednooký hospodský s vysokoškolským vzděláním, kdo by uvěřil, že má kvalifikaci na funkci ředitele muzea či správce velkého hradu. S jednou čtvrtletní stáží na Islandu. Možná vystrčil do kapsy i nejednoho ministra kultury. Prostě udělal čáru za minulostí, kterou snad ani neměl. „Nevíte si rady s tím mordem?“

„S kterým mordem?“

„Ono jich je víc?“

„Stále někdo umírá.“

„Chlapi se bavili, že v Bystřici někdo oddělal servírku z Modrého domu. Snad jste jí měli vyhrabat někde uprostřed města.“

„Co o ní víte?“

„Nic. Nikdy jsem ji neviděl. V Modrém domě jsem nebyl...“ Zamyslel se a zvolil svérázný časový údaj. „Od privatizace. Když jsem nastoupil do muzea, mívali jsme tam odborářské schůze.“

„Vaše matka bydlí v paneláku za kotelnou,“ řekl Just.

„Já tam vyrostl.“

„Takže znáte paní Drobnou.“

„Znal jsem i její rodiče. Coufalík byl ajznbnoňák, Coufalíková prodávala boty,“ referoval Alois Špaček. „Olga byla docela fajn holka, ale blbě se provdala. Drobný byl náfuka, měl o sobě velké mínění, ale to bylo tak všechno, co měl. Jako stavitel stál za starou bačkoru. A to si říkal architekt! Na co sáhl, to pohnojil. I tu svou chalupu Na Stínadle. Vyhlíží jako pomačkaná plechovka od kávy. Podle jeho projektu stavěli garáže pro městské autobusy, ale pod prvním sněhem se probořila střecha. Ostudy moře! Sbalil si uzlík a vypařil se.“

„Drobná zůstala na ocet?“

„Pokud vím, bydlí v tom ošklivém baráku sama. Ale jestli někoho má... A proč by neměla! Když člověk žije sám, lezou mu na mozek všelijaká můry.“

„Ve stejném domě jako vaše maminka bydleli Zhořovi.“

„Prokop tam bydlí stále,“ pronesl Alois Špaček. „Je to cvok. Takový neškodný. Ted' dělá u Řehoře hodinového manžela. Jinak... Doma prý má celkem uklizeno, ale nekoupil si ani televizi. Celé hodiny vydrží jen tak sedět a čumět do zdi.“

„Má nějaké přátele?“

„Kde by k nim přišel! Od dětství byl samotář. Nezavadil ani o žádnou holku.“

„Navštěvuje matku pravidelně?“

„V týdnů jí dovážejí obědy, v sobotu dopoledne jí nosíme jídlo na dva dny. Máma už je špatná na nohy, ale jinak se o sebe dokáže postarat. Tonička jí pomůže s koupáním, převlékne postel, vyslechne stesky... Prostě takové ty ženské tlachy.“

„A vy?“

„Většinou zaskočím do suterénu k Volišarovi. Toho přece znáte!“

„Znám,“ přisvědčil Just.

„Co my toho spolu prožili! Jesle, školku, školu, učňák, vojnu... Stačilo málo a byli jsme švagři, chodili jsme se sestrami. Já přišel o oko, Volišara jste stran toho maléru s pašováním léků z Polska zašili, lásky se nám provdaly. A dobře udělaly. Už jsou z nich babičky.“

„Volišar žije sám?“

„Už dobrých pět let. Na smrt jsme alergičtí všichni. Když mu odešla žena, nedokázal to překousnout. Někdy se mi zdá, že se s tím ještě nevyrovnal.“

„Ted' je čistý?“

„Na takové věci se raději neptám, ale zaskočila mě zmínka, že chodí ke kartářce.“

„Ke Katušce Ebrové?“

„Ona má tady ve městě konkurenci?“

„Postrádám přehled, kartářky nejsou naše parketa, podvodníky a podvodnice děláme jen okrajově,“ řekl Just zvesela. „Mluvil Volišar o Zhořovi?“

„Ani moc ne. Rozdílné náтуры.“

„Oba,“ řekl Just.

„Oba,“ potvrdil Alois Špaček.

„Zmiňuje se někdy o Zhořovi vaše matka?“

„Také.“

„To mě trochu zajímá,“ připustil Just.

„I Volišarovi bylo divné, že Zhoř najednou začal jezdit s autem. Ze začátku o něm prohlašoval, že jezdí na klokaní benzín. Pár poskoků., rozjezd, pár poskoků, odjezd. Firma mu svěřila zachovalý seat,“ pronesl Alois Špaček. „Zhoř je přece jenom cvok. Máma se bojí, že jednou něco provede.“

„Proč?“

„Neumí zavírat dveře. Pokaždé za ním třísknou. A vede divné řeči.“

„Jaké řeči?“

„Jednou jsme se málem srazili v domovních dveřích. Přehlédl mne jako placatý kamínek, na Toničku se také ani nepodíval, ale hodil po ní nějaký nesmysl o vlacích,“ prohlásil Alois Špaček. „Doma jsme se tomu tak dlouho smáli, až si to Tonička zapamatovala a občas to opakovala. Počkejte, jak ono to bylo... Vlaky už nebudou jezdit, Indiáni zbořili mosty!“

„Tu průpovědku znám v odlišné verzi,“ řekl Just. „Vlaky nebudou jezdit, Indiáni vytrhali koleje.“

„To je to samé v bleděmodrém,“ usoudil Alois Špaček.

„V Přístavu je klid?“

„A dluhy.“

„Vaše?“

„Já jsem oslíček, který se otrásá.“

„Na svoje si ale nakonec přijdete,“ nepochyboval Just.

„Mám měkké srdce,“ pravil Alois Špaček skoro omluvně. „Tonička roztrušuje, že jsem dobrák od kosti. Někdy mě takové řečičky štvou, vypadají, jako bych byl trouba. Když je futro plné, začne inkasovat sama.“

„Že paní Toničku pozdravuji,“ řekl Just a na znamení dalších dobrých úmyslů vytáhl peněženku a položil ji na ubrus. Paní Václavíčkové to stačilo, přicválala s účtenkou.

„Tonička bude mít radost,“ pravil Alois Špaček.

Ta holá věta obsahovala tolik ironie, kolik jí George Bernard Shaw vtěsnil do všech svých románů a divadelních her a ještě jí byl větel navíc.

Když Just krácel městem přesyceným vánoční výzdobou, z každého druhého obchodu zněly koledy, zvolna se měnící v odrhovačky. Čeho je hodně, toho je příliš. I všelijakých Betlémů na každém druhém roku. Komerce využívá k propagaci cokoli, jen podstata svátků, klid, pohoda a vzájemná vstřícnost se pozvolna vytrácely. Tržní mechanismy neznaly slitování.

Zauvažoval, co koupí pod stromeček státní zástupkyni. Na drahé kovy a jiné šperky si příliš nepotrpěla, jako přijatelný a vtipný se mu jevil nápad zaběhnout na nádraží a vyhledat v antikvariátu hodně starý trestní zákoník. Třeba ten, který Karel Havlíček Borovský hodil před deportaci svému psu, možná by něm našla poučení.

Vánoce pustil z hlavy, uvažoval o podhoubí trestné činnosti a přeplněných věznicích, špatná legislativa a bující byrokracie nahrávaly klientelismu a korupci, novodobí Mesiášové s nakradenými miliardami byli nepostižitelní a policisté kličkovali mezi nedomyšlenými zákony a svéráznými vykladači lidských práv, aby bylo aspoň někdy učiněno spravedlnosti zadost.

Hostinský z Přístavu šil některá sdělení tenkou nití, to se vědělo. Vždycky držel ochrannou ruku nad svými štamgasty, o těch mluvil nerad. Tentokrát mnoho nového nesdělil. Ani se s tím nedalo počítat, stěžejní události se Přístavu a jeho návštěvníků dotýkaly pouze velice okrajově. Mnohem cennější poznatek utrousil jen tak bokem.

Možná.

Ať už o něm ta jeho Tonička šířila cokoli, trouba nebyl.

73

Stařík Kameník uvítal Olgu Drobnou málem se slzami. Omlouval se, jako kdyby vyrazil zadní dveře vlastnoručně a pomáhal i s devastací interiéru. Přijela v nejkratší možné době, objednala si taxi. S chmurným výrazem prošla domem, vzala to od garáže pod úroveň ulice a od sklepa s plynovým kotlem nahoru. Pod mírně podivně lomenou střechou nebyl půdní prostor. Postupně dostávala její zachmuřená popelavá tvář klidnější výraz, jako kdyby jí spadl se srdce nejtěžší kámen.

„Musíme vloupání zadokumentovat,“ sdělil jí inspektor Plevák. „Bude to práce na dlouhé lokte.“

„Pozvu kolegu z pojišťovny.“

„Ten je přes způsobenou škodu, policie přes vloupání.“

„Dělejte, co musíte,“ pronesla smířeně, něco jí hnětlo, ale ovládla se, odnesl to stařík Kameník. „Už můžete jít domů, tady byste jenom zacláněl.“

Nelíbilo se mu to, ale šel. Vzal to po strmých schodech do sklepa a přes otevřenou garáž na ulici. Velice pomalým krokem se trousili obyvatelé z okolí, většinou zvědavé ženy v domácnosti a mladé maminky s kočárky. Zpomalovaly a sledovaly dění u Drobné. Stařík se stal vítaným zdrojem informací.

„Měla jsem dát bezpečnostní dveře i dozadu,“ postěžovala si Olga Drobná. „Chtěla jsem ušetřit a tohle mám za to.“

„Kdo má klíče od domu?“

„Nikdo.“

„Ani k zadním dveřím?“

„Ani k zadním dveřím,“ potvrdila bez rozmýšlení.

„Třeba pan Kameník,“ naznačil Plevák.

„Ten by prošmejdil celý dům, je zvědavý jako....“ Možná ji vhodné přirovnání nenapadlo, možná měla na jazyku nevhodný, málo zdvořilý příměr. „Jak vás napadlo, že bych mohla někomu svěřit klíče?“

„Stojíme před problémem,“ řekl Plevák. „Dveře jsou vypáčené, ale je naprosto evidentní, že byly napřed otevřeny klíčem a teprve dodatečně došlo k jejich poškození, které mělo vypadat jako klasický násilný vstup do objektu.“

„To se dá poznat?“

„Poznala to i policistka, která přijela jako první, když pan Kameník vloupání ohlásil,“ uvedl Plevák. „Co bývalý manžel?“

„Po jeho odchodu jsem vyměnila zámky v obou dveřích.“

„Kdo výměnu prováděl?“

„Specializovaná firma, která mám oboje dveře dodala. Daly se zevnitř zajistit řetízky a nemohly se samy od sebe zabouchnout průvanem, když jsem byla venku. U zadních dveří ovšem řetízky nebyly.“

„Manipuloval někdo se zadními dveřmi během let?“

„Vyloučeno,“ odsekla rázně.

„Nepovažujte to za netaktní, ale zeptat se musím,“ začal Plevák ohleduplně, „Třeba se vyskytl přítel...“

„To ano,“ pronesla s křivým úsměvem. „Žádný se nedostal tak daleko, abych mu svěřila klíč! Pokud si vzpomínám, nikdo se v domě nezdržoval bez mojí přítomnosti. Když se žena jednou spálí, je na každý plamínek náramně opatrná!“

Plevák se tvářil chápavě, na Prokopa Zhoře se nezeptal. Během minulé návštěvy ho zastihli v pilné práci, ale měli dojem, že mu Olga Drobná dělá čestnou stráž.

Domovní prohlídky jsou nepříjemnou a někdy nesmírně náročnou povinností. U Olgy Drobné to nebylo nejhorší, ale téměř všechno bylo vzhůru nohama. U zničených a poškozených předmětů bylo nezbytné zaznamenat jejich přibližnou finanční hodnotu. Jen k některým měla Olga Drobná stvrzenky. Pachatel ovšem evidentně pátral po nevelkých předmětech, nešetrně strhal i duté tyče se záclonami.

„Něco hledal,“ prohodil Plevák.

„Nebylo co,“ poznamenal jeden z mužů se zručnými rukama.

„Třeba pouhou maličkost. Kdysi se do záclonových tyčí a podobných předmětů trubkovitého tvaru schovávaly ruličky peněz, nebezpečné dokumenty nebo mikrofilmy.“

„Kdysi jsme v trubce od vysavače našli odcizený obraz.“

„Čí?“

„Nevím, kdo byl skutečným vlastníkem.“

„Ptal jsem,“ řekl Plevák trpělivě, „kdo ten obraz namaloval.“

„Nějaký Zrzavý.“

„Aha,“ komentoval Plevák sdělení. „Stále jsme se neshodli, co zloděj hledal v záclonové trubce!“

„Nic mě nenapadá., ale jestli je v téhle divně postavené chalupě něco k nalezení, tak to nejdeme.““

„Při minulém vloupání neměl dost času.“

„To si přišel jenom pro kliky.“

„Možná. Pro co si přišel tentokrát?“

„Opravdu nemám tušení!“

„Měla jste doma nějaké peníze?“

„U sebe. Vyzvedávám z bankomatu jen tolik, kolik v nejbližších dnech potřebuji. V obchodech většinou platím kartami.“

Postupovali zkušeně, trpělivě, místnost po místnosti. Chování Olgy Drobné po příchodu je inspirovalo, vnuklo představu, že je co najít.

Hodiny ubíhaly, dva policisté se dopravovali do garáže. V rohu stál velký pytel, téměř naplněné starými papíry. Patrně se Drobné nechtělo běhat ke kontejnerům za rohem s vynášela až zaplněný pytel.

„Důkladně,“ požádal inspektor Plevák. „Prohlédněte každý útržek, noviny nemusíte pročítat řádek od řádku, prolistujte stránku za stránkou. Pozor na připsané poznámky, zatržené části textu,,, Ale vám přece nemusím radit!“

Nemusel, proto s tím přestal.

Přijeli z pojišťovny. Hned dva. Fotografovali, zapisovali, policistům se zbytečně nepletli. Olga Drobná postupně ztrácela klid, nervózně přecházela, kouřila cigaretu za cigaretou, pošilhávala po inspektoru Plevákovi, který se snažil být naprosto nenápadný. Patrně jí zneklidňovalo, že není dotazována a podrobena oficiálnímu výslechu. Jako kdyby se na něco čekalo.

A také se čekalo.

74

Sousedské vztahy se někdy vyvíjení neobyčejně svérázně, většinou od dobrých k horším, ale téměř vždy jsou samá kamufláž. V sousední zahradě přecházela žena v jakém si pracovním haveloku. Chodila sem a tam, jako kdyby hledala motyčku zapomenutou od časného podzimu, kdy s ní vyhrabovala jiřiny. Nepochybně ji k takovému počínání pudila zvědavost, ale mohlo v tom něco navíc.

Inspektoru Plevákovi byl smysl jejího počínání zcela jasný. Obhlížel dům ze všech stran, pozornost věnoval i oplocení, doloudal se do ženiny blízkosti a zdvořile pozdravil. Stačilo to.

„Copak se u paní Drobné přihodilo?“

„Taková drobná patálie,“ řekl Plevák. „Ono je stále něco.“

„To máte pravdu,“ přitakala a stanula u plotu. „Já jsem nějaká Svobodová.“

„Nepotloukal se tady v okolí nějaký neznámý člověk?“

„Zeptejte se pana Kameníka,“ poradila. „Tomu nic neuteče. Ale moc mu nevěřte, na nikom nenechá suchou nitku!“

„S panem Kameníkem jsme už všechno probrali.“

„I mne?“

„Vás vynechal,“ řekl Plevák.

„To se divím.“

„Opravdu se tady nikdo cizí nepromenádoval?“

„Na promenádu není vhodná roční doba,“ Tuhle večer,“ spustila ochotně, „Ale tuhle večer, bylo to den po Mikuláši, šli za mnou ze sídliště dva takoví... Ještě skoro kluci. Kapánek jsem přichvátla, ale u dveří jsem se ohlédla. Stáli u našeho plotu, a představte si...“

„Co dělali?“

„No co co, chtali mi na plot!“

„To od nich nebylo hezké,“ řekl Plevák s vážnou tváří, jakou nasazoval při kondolování někomu, koho ani pořádně neznal. Musel, aby se nerozesmál na celé kolo.

„A představte si, ještě na mě pokřikovali!“

„Co?“

„Stydím se to opakovat!“

„Jen do toho, paní,“ pobízel ji Plevák. „Jsem úřední osoba!“

„Nečum, bábo! Tomu druhému jsem raději dobře nerozuměla, sprost’ákovi! Jsem já nějaká bába?“

„Na svoje roky nevypadáte, paní,“ řekl Plevák. „Jste všímavá, nezahlédla jste někoho tady u domu paní Drobné?“

„To bych si pamatovala!“

„Napadlo mě to, ale zeptat jsem se musel. Povinnost je povinnost.““

„Jedině Kameníka, ten se kolem Drobné stále ometá.“

„Nemyslel jsem zrovna pana Kameníka. Vy žijete sama?“

„Vypadám na to?“

Ta otázka byla tak trochu rána pod pás. Každý rada drahá, váhal s odpovědí.

„Už dvacet let jsem vdova,“ vysvobodila ho. „Můj současný přítel nezahálí, pomáhá dceři dostavět dceři dům. Čekám ho na víkend.“

„Jak vycházíte s paní Drobnou?“

„Jak jste povídal, ono je stále něco. Snad ji zase nevybrabčili hnízdo?“

„Jestli tím vybrabčením myslíte vloupání, tak se nemýlíte.“

„Patří jí to,“ prohlásila Svobodová. „To má to!“

„Za co?“

„Že je pohodlná a nepořídila si chlapa!“

75

Prokop Zhoř vyšel do ulice s kabelou přes rameno a zasmušilým výrazem člověka, který vidí budoucnost jako pochodeň nevydávající žádné světlo. Na nábřeží se

zastavil, opřel se o zábradlí a hleděl na řeku. Dobrých deset minut vydržel bez jediného pohybu. Nedalo se soudit, zda hloubá nad tím, že si šéfové vyjeli na hon jeho autem, zda mu snad dokonce něco nenaznačili, nebo čeká, až po hladině popluje leklá ryba. Potom si nadhodil řemeslnickou kabelu a loudavým krokem došel k mostu. Tam se znovu zastavil. Snad váhal, kudy dál.

Dva muži, kteří jej sledovali, znali prostřednictvím inspektora Čemuse a paní Horákové dvě adresy, na nichž měl toho dne pracovat. Nacházely se značně daleko od sebe. Vyhrála ta za mostem. Jana Pospěchová.

Se samozřejmostí člověka znajícího prostředí vstoupil Prokop Zhoř do čerstvě zatepleného čtyřposchodového domu. Na hromadě čekaly na odvoz zbytky materiálu. Jenže ouha, u žádného zvonku nestálo jméno Jana Pospěchová. Nebo aspoň Pospěch.

Stopaři spěšně vstoupili do domu. Neměl žádný jiný východ. Pouze ze sklepa vedly plechové dveře. Zamknuté, ověšené pavučinami. V domě vládlo naprosté ticho, jako kdyby se nájemníci před rekonstrukcí vystěhovali a nespěchali s návratem.

Vyšli před dům ve chvíli, kdy se blížila doručovatelka s napěchovanou brašnou. Za sebou vlekla velkou tašku na kolečkách. Žena ve středních letech, vlasy jako měď. Počkali, než do schránek zastrkala reklamní letáky a jednu osamělou pohlednici. Po očku je sledovala.

Dostala uctivé pozdravení a otázku: „Bydlí tady Jana Pospěchová?“

„Až nahoře,“ pravila doručovatelka,

„Nemá u zvonků jmenovku.“

„Rodiče přenechali mladým byt a odstěhovali se do Tmáně na chalupu. Mladí nestačili jmenovku vyměnit.“

„Jistě mají příjemnější starosti.“

„Třeba to ani neudělají,“ pokračovala doručovatelka. „To je dneska běžné. Lidé neradi ukazují, kde jsou doma. Když jim něco nedoručíte, stěžují si, žádají odškodnění nebo náhradu ušlého zisku. Nevěřili byste, co všechno si dokáží vymyslet! Pošťáci aby se z toho zbláznili!“

Dostalo se jí ujištění: „To věříme.“

Věřili, neboť věděli. Utajení nájemníci se množili jako houby po dešti. Zejména nové vily v okrajových lokalitách se hrály na tajemné hrady v Karpatech. Perspektivně se zvonky mohly stát archaickou technikou, návštěvníci by ohlašovali příchod mobilem.

Sledovali odcházející doručovatelku a když zašla za roh, zamířili do hospody na druhé straně ulice, odkud měli výhled na vchod do domu. Proti nim kráčela žena obtížená nákupními taškami. Plaše se jim vyhnula obloukem.

Na opačném břehu řeky plnili posláni kriminalističtí novicové Jitka Lounová a Emil Knotek. Dostali přesné instrukce a pokyn nebudit přílišnou pozornost. Ve věku mobilních spojení by mohlo Prokopa Zhoře dostihnout varování. Nedalo se ani odhadnout, jak by se zachoval. Vzhledem k jeho postižení, patrně vybavený pistolí, mohl by jednat adekvátně tísňivé situaci a ohrozit civilní osoby.

Stačila jim rozmluva se starou paní, která jim přišla otevřít s hůlkou v ruce. Nepřesvědčila se, kdo stojí za dveřmi. Zatvářila se zaskočeně, skoro polekaně.

„Myslela jsem, že už přivezli oběd. I když takhle brzy nejezdí.“

„Omlouváme se,“ pronesl Emil Knotek uctivě. „Hledáme pana Zhoře,“

„Opravdu? To jste po dlouhé době první. Za Prokopem nikdo nechodí.“

„Kde bychom ho zastihli?“

„V práci.“

„Kde pracuje?“

„To já nevím, ale syn povídal, že chodí po lidech a něco opravuje.“

„Kdy odešel?“

„Jako normálně.“

„Kdy odchází?“ zeptal se Emil Knotek, trpělivost sama.

„Většinou po sedmé,“ prohlásila a trochu odtažitě připojila: „A neodchází.“

„Prosím?“

„Neodchází! Jezdí červeným autem. Takovým větším. Dneska musel pěšky. S jeho autem odjeli dva chlapi s flintama.“

„Nepovídejte,“ podivovala se Jitka Lounová.

„Zrovna jsem vstávala, jako každé ráno jsem vytáhla žaluzie a dívala se, jak je venku. Asi to byli myslivci nebo lesáci, přišli v zeleném a na hlavách měli zelené klobouky, na každém štětku. Na kabátech knoflíky z paroží.“

„Jak jste to poznala?“

„Třicet roků jsem prodávala v galanterii. Takových knoflíků a klobouků jsem prodala tucty, mladá paní!“

„Jsem svobodná,“ upozornila Jitka Lounová nad rámec nezbytnosti, drobnou nepřesnost bylo vhodné pominout. Tomu se měla teprve naučit, život je nejlepší učitel.

Staré paní se zřejmě popovídání nepříčilo, dvojici vzala na milost, ale opatrnosti nikdy není dosti, do bytu je nepozvala. Televizní varování přinášelo kladné výsledky.

„Myslela jsem, že když jdete spolu...“

„Kolega,“ řekla Jitka Lounová, Emil Knotek se tvářil, že ho zaujalo schodiště do vyššího poschodí. „Ty knoflíky jsou zajímavý postřeh. Jste všímavá.“

„Cožpak o to, oči mi slouží,“ pochvalovala si stará paní. „Kéž bych na tom byla stejně se spaním! Než jdu spát, vezmu si prášek, ale na dnešek jsem skoro nezdřímla. To je tím, že jde měsíc do úplňku. Když jsem konečně začala klimbat, přijel Prokop. Zaparkoval mi pod oknem, ale domů šel jako pěna. Jindy tříská dveřmi.“

„Kolik bylo hodin?“

„Chvilí před čtvrtou. Sousedka má na čtvrtou nařízený budík, jezdí do pekárny prvním autobusem.“

„Tak vám děkujeme, paní,“ řekla Jitka Lounová potěšeně, radovala se, jak jim to pěkně vyšlo.

Počkali, až stará paní zavře dveře. Stálo na nich Aloisie Špačková.

76

„Trvá mu to,“ pronesl policista v civilu, sedící v hostinci u okna do ulice. Působil jako hospodský povaleč na sociální podpoře, ale nespouštěl pohled ze žlutého domu. Ve výhledu maličko překážely kmeny bříz v úzkém travnatém pásu mezi domem a chodníkem, na němž ležely přimrzlé zbytky sněhu. Na jedné bříze seděli nehybní ptáci. Početné hejno. Prohodil: „Kavky?“

„Ty jsou větší.“

„Vrány?“

„Ty jsou ještě větší.“

Seděli, mlčeli, vyčkávali. Na čekání byli zvyklí. Někdy tak protloukli celou noc, třebaže mnoho zkušeností zatím neposbírali. Když mohli služebně sedět v hospodě, převládala všestranná spokojenost, když někde venku dlouho přecházeli, stávali se nápadnými. Už se jim přihodilo, že na ně někdo přivolal policii. J

Jenomže málo platné, čas ubíhal, znepokojení se vkrádalo.

„Dává si na čas.“ Ještě padla bezstarostná poznámka. „Co my víme, člověče, ta Pospěchová je možná pěkná Janička, tak Zhoř nespěchá.“

„Není na ženské.“

„Na to bych nevsázel.“

„Měli bychom omrknout sklepní dveře. Klíč trčel ze zámku.“

Jeho druh si klíče nevšiml, ale samozřejmě přikývl: „To máš pravdu. Zaplatíme.“

Zaplatili a vyšli do chladné a větrně nevlídné ulice. Zvolna, jakýpak spěch, práce není zajíc, neuteče. Nikdo si jich nevšímal, protože tam nikdo nebyl.

Plechové sklepní dveře našli zamčené, pavučiny neporušené.

Uběhla další hodina, další půlhodina....

Potíž vězela v tom, že se nemohli uchýlit k nejjednoduššímu řešení, zazvonit u Jany Pospěchové a zeptat se, jak si opravář vede. Jednak neznali její rodné jméno nebo jméno rodičů, doručovatelka ho nevyslovila, museli by se ptát; jednak k takovému řešení přistoupit nesměli, protože by rovnou mohli Prokopu Zhořovi oznámit, že ho sledují. Obojí se pochopitelně přičilo nejen zvyklostem, ale i dobrým mravům.

Čekali dál. Před polednem si střídavě zašli na oběd.

Nejistota sílila. Obavy.

Nakonec udělali to nejméně vhodné, zazvonili u bytu ve zvýšeném přízemí. Cítili se jako cbudí příbuzní, přicházející navštívit bohatou vzdálenou přízeň. Otevřel jim tloušťík v bílém tílku. Z naducaného kulatého obličejce hleděla mazaná očka, zasazená hluboko pod huňatým obočím.

Dotázali se na Janu Pospěchovou.

„Provdala se.“

„To víme. Jak se jmenovala za svobodna?“

„Proč to potřebujete vědět?“

„Abychom se dověděli, v kterém bytě bydlí.“

„Co vám je do toho?“

„Potřebujeme s ní mluvit.“

„Proč?“

„Líbilo by se vám, kdybychom někomu svěřili, proč hledáme vás?“

„Ale vy nehledáte mne,“ zakřenil se tloušťík pobaveně a s jakousi potůuchlou radostí dodal přibroušeným způsobem: „Hádám, že bych měl zavolat policii.“

„My jsme policie!“

A prokázali se, nestáli o sebemenší skandál.

„Proč jste to neřekli hned, kluci,“ pravil tloušťík smířlivěji, přešel k familiárnímu tónu. „Já jsem také policajt. Sloužím v Hradci. Přijel jsem za synem, čeká rodinu.“

„Syn?“

„Snacha, vole!“

„Co to bude?“

„Nechtěli to vědět. Dost to nechápu, ale do života jim nemluví. Nakoupili něco modrého a něco růžového. Co se nehodí, chovají na příště,“ chrлил tloušťík. „Koho hledáte? Tu mladou paničku?“

„Měla objednaného opraváře.“

„Ten už odešel.“

„Jak to víte?“

„Syn se s tou mladou paní domluvil, potřebovali jsme opravit balkónové zábradlí,“ vykládal tloušťík. „A nevykej mi! Ten opravář se tady zastavil. Takový nemluva. Mrknul na to, slíbil, že přijde zítra nebo pozítří a než jsem se nadál, byl dole na trávníku. Jenom jsem mu podal brašnu.“

„Je to dlouho?“

„Tak půl druhé hodiny. Vy jste ho prošvihli, co?“

Nevyvraceli mu to. Tak dlouho čekali, až se nedočkali. Inu, zkušený z nebe nepadají, pomyslel si tloušťík. V Hradci vykonával stejnou práci. Navzdory postavě dokázal podezřelou osobu nenápadně sledovat třeba několik dnů za sebou. Město pod Bílou věží znal dokonale. Kdejaké zákoutí, prázdný objekt, garáže, nádraží, obchodní domy, uličky, průchody, schody, zkratky. U nadřizených měl znamenitou pověst. Jenom někdy uvažoval, zda si svou policejní kariéru představoval právě tak.

77

V nepovedeném futuristickém domě Olgy Drobné se chýlila ke konci prohlídka a vzrůstalo napětí.

„Opravdu se nic neztratilo?“ naléhal inspektor Plevák. Nebylo mu do skoku, začal jej bolet zub a dával si záležet. Jazykem se přesvědčil, že mu otéká dáseň. „Obrátili vám dům naruby, možná napadne půl metru sněhu, než všechno uklidíte, ale nic si neodnesli. To postrádá logiku!“

„Snad se mi někdo chtěl pomstít!“

„Za co?“

„Nic mě nenapadá,“ odsekla a zkusila provokaci: „Vás ano?“

Inspektora Pleváka napadalo ledacos, jeho posláním však nebylo vytváření spekulativních konstrukcí. Vloupání vybočovalo z normálu. Takový charakter měla vloupání, při kterých pachatelé nešlo o hmotné obohacení, pátral po konkrétním předmětu.

Pokusil se napovědět: „Co takhle nějaký zhrzený nápadník?“

V očích blesklo poznání.

„Aha, Svobodka! Zahlédla jsem, jak besedujete u plotu. Snažila se mi dohodit vlastního bratra.“

„Nezájem?““

„Vy byste bral ženskou se dvěma školou povinnými dětmi?“

„Záleželo by na jejich matce.“

„On tatík také není žádný výstavní kousek!“

Plevák přepnul na užitečnější kanál: „Pachatelé možná něco hledali.“

„Pachatelé? Jak víte, že jich bylo víc?“

„Zatím se nedá spolehlivě stanovit, že tady ve vašem domě řádl jeden člověk nebo si přivedl kumpány,“ vyřešil zapeklitou otázku. „Také to není důležité. Podstatnější je, že podle vašeho prohlášení naprosto nic neschází.“

„Něco možná ano,“ odpověděla zamyšleně. „Třeba na to přijdu za půl roku, až tu věc budu potřebovat.“

„To se stává,“ souhlasil Plevák a málem sykl bolestí, jak dokousl na bolavý zub. Otok dásně se intenzivně zvětšoval. Zašel do koupelny, vypláchl si ústa vlažnou vodou, bolest zesílila. Zkusil to studenou, bylo to ještě horší.

Uvítal příjezd inspektora Čemuse, vystrídání mu přišlo vhod. Uvažoval, kde se nachází nejbližší lékárna, protože jeho zubní lékařka už měla po ordinačních hodinách.

„Ukaž se,“ řekl Čemus. „Máš oteklou tvář!“

„Mrcha zub.“

„To chce doktora.“

„Už je moc hodin. Nevíš o nějaké kovárně?“

„Pokud si vzpomínám, nejbližší je v Uhelné Bystřici.“

„Jestli to za starých dob neměli snazší! Rozbolel zub, zašlo se ke kovářovi, dva chlapi podrželi hlavu, zubař vydesinfikoval kleště v kořalce, vytrhl zub, kořalkou se vydesinfikovala huba a bylo po parádě.“

„Až na to, že polovina vesnice byla v padesáti bezzubá.“

„Tehdy měli lepší zuby.“

„Pokud si je vzájemně nevytloukli rozporkami, když se prali o holku,“ skončil Čemus tu pasáž. „Stav se v lékárně, kup si účinný utrejk a ráno upaluj k zubařovi!“

„K zubařce.“

„Tím líp. Aspoň nebudeš tolik kvičet!“

„Proč bych si nezakvičel?“

„Abys dokázal, že jsi chlap!“

Stalo se, co bylo řečeno. Zdálo se, že odejdou s prázdnou. Nic mimořádného. Až na podivnou okolnost, že s prázdnou zřejmě odešel i zloděj. Nebo zloději. Ani v tom neměli jasno. Ukázalo se však, že Čemus přijel právě včas. Potvrdila se stará pravda, že kde hledá, najde. Třeba jen to, co jiní odhodili jako nepotřebné.

Olga Drobná s vynášením starého papíru do kontejneru nespěchala. Skladovala ho v garáži. Také nedbala užitečného přísloví, že opatrnosti není nikdy dosti a kdo se rozhodne obdařit někoho anonymním dopisem, měl by konspekt nebo chybný pokus neprodleně zničit.

Až docela u dna igelitového pytle se nacházel zmačkaný, ale čitelný arch kancelářského papíru s ručně psaným a nedopsaným textem.

VŠECHNO JSEM VIDĚLA!

PŘIPRAV SI PENÍZE!!

HODNĚ PENĚZ!!!

PRO ZAČÉTEK STO TISÍC V POUŽITÝCH BANKOVKÁCH!!

BUDEŠ MUSET PRODAT JEDEN DA

Na dokončení a podpis PŘÍTELKYNĚ už nedošlo, vloudila se chybička, D místo B ve slově barák přimělo pisatelku sáhnout po dalším papíru a začít znovu.

Olgu Drobnou.

Nevyrukovali s tím hned, dokončili bezvýslednou prohlídku, kterou paradoxně pomohli uklidit největší nepořádek, provizorně zajistili zadní vchod a inspektor Čemus požádal paní domu, aby si všude pozhasínala a pozavírala, jelikož musí s nimi. Neboť policie je úřad a co je psáno, to je dáno.

78

Když podepsala zápis o vloupání, inspektor Čemus před ní položil do průhledné folie vložený konspekt anonymního dopisu. Nastalo ticho, v němž duněly tympány.

Na tváři Olgy Drobné se usadil zmatený a snad i trochu zahanbený výraz.

Stále panovalo ticho, inspektor Čemus mlčel a ti, kteří stáli ve vedlejší místnosti, skryti za jednosměrným zrcadlem, jehož funkci Olga Drobná určitě znala z filmů a kriminálních seriálů, s napětím očekávali příští události.

„Co je to?“ otázala se konečně Olga Drobná. Žalostně, ale ještě nesložila zbraně, odhodlána odolávat všem protivěm.

„Nedokončený dopis,“ řekl Čemus.

„Jaký dopis?“

„Anonymní.“

„Proč mi ho ukazujete?“

„Protože jste ho psala.“

„Nesmysl!“

„Zachovaly se na něm vaše otisky prstů!“

„Další nesmysl!“

„Nikoli,“ řekl Čemus mírně, času dost, seděla na nalomené větvi, která se dříve či později musela pod tíhou důkazů zlomit. „Žádné otisky se nezachovaly na originálu, který Kryštof Markup pečlivě uložil do knihy. Psala jste patrně v rukavicích. Když jste pokažený dopis vyhazovala, rukavice jsem už neměla.“

Také bylo možné, že Markup použil milostné psaní jako záložku a prostě ho tam zapomněl, nepřikládající mu valný význam, to však Čemus nerozváděl.

„Tento nepovedený,“ ukázal na fólii, „ležel ve vaší garáži, v pytlí se starým papírem. Obtížně byste vysvětlovala, jak se tam dostal, kdyby ho psal někdo jiný.“

Seděla se zakaboněnou tváří, stisknutými rty, ruce sepnuté jako k modlitbě.

„Po smrti Inge Markupová jsme konstatovali, že na střechu Modrého domu je vidět pouze z několik oken,“ řekl Čemus. „Jedno patří k podkroví vašeho domu. Považovali bychom za hodně šťastnou náhodu, kdyby někdo zrovna v osudný okamžik hleděl správným směrem, ale zeptat jsme se museli. Popřela jste to.“

„Však jsem také nic neviděla,“ hlesla zavátě, se zřetelnými mezerami mezi slovy. „Město je prošpikované kamerami, na každém kroku nás někdo pozoruje a hlídá, ale když se semele něco opravdu významného, nikdo nic neviděl, nikdo nic neví! Vy potom jenom otravuje.“

„Kamerový systém je dvousečná zbraň,“ připustil Čemus, invektivu přeslechl.

„Ráno projdu kolem pošty a když ji odpoledne přepadnou, dostanu se na listinu podezřelých,“ posteskla si Olga Drobná a rozezleně se rozjela: „S tím by se mělo něco udělat! Hlídejte kamerami a odposlechy všelijaké ty lobbisty a manažery, kteří rozkradli republiku a od soudu odcházejí čisti jako sklíčko! Hlídejte politiky, kteří jim zobají z dlaně, ale obyčejným lidem dejte pokoj!“

„Když oni se dostávají do rozporu se zákony i obyčejní lidé,“ podotkl Čemus a vůbec se nesnažil, aby jeho slova vyzněla jako obecné konstatování.

„To myslíte mne?“

„Také vás,“ potvrdil Čemus. „Vraťme se náš píseček. Pokusila jste se Kryštofa Markupa vydírat!“

„Nešlo o vydírání!“

„Z textu to zřetelně vyplývá!“

„Chtěla jsem ho naštvat!“

„Nic jste neviděla, nic jste nevěděla,“ řekl Čemus. „Když jsme se začali zajímat, napadlo vás, že Markupa podezříváme. Rámcově jste se domyslela, co jsme zjistili my. Že jsme vlastně nic nezjistili a všechna naše podezření plují po hladině událostí jako spadané listí. Také jste znala poměry u Markupů, věděla jste, že jim to v manželství příliš neklapalo.“

„To vědělo celé město“ vyrazila, snad v té pravdě spatřovala závažný argument.

„Prostě jste střílela od boku. Zkusila jste to. Kdyby vám Markup skočil na háček, stupňovala byste požadavky.“

„To mi nikdy nedokážete!“

„Jak Markup reagoval?“

„Nijak.“

„Ani nemohl,“ řekl Čemus. „Anonymní dopis nenaznačil následné spojení. Záměrně. Doufala jste, že Markup dozraje, zlomí se a začne platit. Poslala jste mu další psaníčko? Nebo jste ho kontaktovala telefonicky?“

„Věděla jsem, že dopoledne vysedává v baru Koráb na Dlouhé třídě,“ pravila Olga Drobná sklesle. „Jen tak abych ho naštvála, zavolala jsem z veřejného automatu na nádraží na pevnou linku baru. Takové spojení se nedá vystopovat.“

Čemus mlčel. Nehnul ani brvou, napsal by novinář nebo spisovatel se smyslem pro vystižení dramatických okamžiků.

Ti neviditelní, ale vidoucí a naslouchají za sklem se navzájem obdarovali úsměvy.

„Co jste Markupovi řekla?“

„Zeptala jsem se, jestli dostal nepodepsaný dopis.“

„Jak vám odpověděl?“

„Ani to nechtějte slyšet!“

„Já už toho slyšel! Co vám pověděl?“

„Polib si prdel, krávo! To mi řekl do očí!“

„Do telefonu,“ opravil ji Čemus.

„Do telefonu, ale jakoby do očí!“

„Co jste mu odpověděla?“

„Na hrubý pytel hrubá záplata. Kryštof byl sprost'ák! Mluvil tak i s Inge a ona mu oplácela stejným. Jejich vzájemná konverzace se vyznačovala neobyčejně jadrným vyjadřováním.“

„Pokusila jste se o další kontakt?“

„Vzdala jsem to.“

„Proč?“

„Nedovedu si to vysvětlit,“ pronesla zadýchaně, jakoby právě doběhla Jizerskou padesátku. „Sotva jsem zavěsila sluchátko, zachvátila mě panika. Najednou jsem byla přesvědčená, že Kryštof věděl, kdo mu poslal ten dopis a s kým mluví.“

„Jak vás mohl poznat?“

„Podle hlasu, i když jsem hovořila přes kapesník. Nebo jsem použila nějaký charakteristický slovní obrat.“ S úpěnlivou naléhavostí vykřikla: „Musíte mi věřit!“

„Věřím vám, pokud se jedná o hovor z nádraží do baru Koráb. Příležitostně vám ho můžeme přehrát,“ zaskočil ji inspektor Čemus.

„Přehrát? Vy jste mě podezřivali?“

„Ne.“

„Tak Markupa?“

„Ani Markupa,“ potvrdil Čemus nevzrušeně.. „Nahrála nám souhra příznivých okolností. Bar Koráb byl legálně odposloucháván v naprosto odlišné záležitosti.“

Chvilku si to trnité sdělení přebírala, zatímco pravou rukou zalamovala prsty na levé, potom zase obráceně.

„Víte to dlouho?“

Inspektor Čemus pohlédl na hodinky a odpověděl podle pravdy: „Necelé dvě hodiny.“

79

Vzali všechno pěkně od začátku.

Olze Drobné se to nezamlouvalo, ale uvědomila si, že se ocitla v pasti, kterou na sebe nalíčila sama. Tu a tam něco opravila, tu a tam něco přidala, snažila se působit v lepším světle, dovolávala se pochopení. Argumentovala, že byla frustrovaná, život ji vedl křivolakými cestami, daleko od těch, které si vysnila a které hledala.

Inspektor Čemus naslouchal.

Stále výrazněji si uvědomoval, že stále ledacos nehraje, že naslouchá ženě vychytralé, cílevědomé a nekompromisní, schopné jít za svým bez ohledů na jiné. Snad i bez ohledů na případné následky.

„Stala jste se dvakrát po sobě obětí vloupání.“

Slovo oběť ji zaujalo. Potěšilo. Možná se tak cítila trvale. Od manželova odchodu, od rozvodu, ale možná již dávno předtím, když narazila na první komplikace, první překážky, které většina lidí bere jako samozřejmost. Iluze se hroutily, vžila se do role oběti.

„Dvě vloupání, žádná kořist,“ řekl Čemus. „Nebudí to podezření?“

„Rozebírala jsem to už s vaším kolegou. Došli jsme k závěru, že se mi někdo chtěl pomstít!

„Za co?“

„To mi vrtá v hlavě. Nikomu jsem neublížila.“

„Jak vycházíte se sousedy?“

„Moc se s nimi nestýkám.“

„Mluvili o vás pěkně.“

„I Svobodová? To se mi neudá! Ta ženská je kyblík zlomyslností.“

„Hezky o vás mluvil i pan Kořínek.“

„Copak ten! Kdyby nebyl nemožně zvědavý, byl by to docela příjemný dědula.“

„A pan Zhoř?“

„Ten přijede, když potřebuji něco opravit.“ Pootevřela ústa a zase je sklapla na past, něco v ní zajiskřilo. „Vlastně není pravda, že se nic neztratilo!“

Čemus vyčkával.

„Kliky,“ pronesla vítězoslavně, jako kdyby objevila ložisko uranu. „Při prvním vloupání se ztratily kliky!“

„Podruhé pachatel zřejmě pátral po něčem konkrétním!“

„Měl byste radost, kdyby mi vyraboval botník nebo komoru?“

„Co s ní přechováváte?“

„Však jste nahlédl! Mám tam mrazák, kompoty a brambory. Také mixer, koště, vysavač, mycí prostředky, spoustu běžně používaných krámů.“

„Zloděj ovšem do komory jenom nahlédl, nepořádek tam neudělal,“ řekl Čemus. „Naproti tomu v pokojích hledal i v dutých tyčích na záclony! Z toho můžeme usoudit, že hledal předmět menších rozměrů.“

„Příkladně?“

„Nezdá se vám, že to je námět k úvahám spíš pro vás?“

„Pane inspektore,“ pronesla Olga Drobná, „snažíte se mě zahnat do kouta, ale já opravdu nemám nejmenší tušení, proč mi někdo tropí takové šeredné věci! A pokud jde o sny, jeden se mi občas opakuje. Stojím na ošklivém rozbláceném prostranství, které obklopuje ostnatý drát, vidím množství sokolů, sedí na větvích, jsou jich snad stovky, ale žádný nepohne pírkiem a já se také nemůžu pohnout.“

„Množství sokolů,“ opakoval Čemus. „Myslíte dravé ptáky?“

„Kdeže ptáky!“ Rozmáchla se k šveobjímajícímu gestu. „Chlapy ve cvičebních úborech a staromódních cvičkách! A všichni mají na hlavách čepice s pírkiem!“

Inspektor Čemus usoudil, žádná kaše se nejí tak horká, jak se uvaří, ale když už se uvaří, snít se musí. Stačí však zasednout k talíři třeba až dalšího dne.

80

Prokop Zhoř zmizel.

Na druhou adresu nedorazil, byl tam očekáván netrpělivě, ale marně, voda odkapávala do vany stále rychleji a s uzávěrem ve stoupačce nešlo pohnout.

Nehlásil se paní Horákové, mobil pípal naprázdno. Nevrátil se domů, kam byli dislokováni dva braši, jimž unikl. Možná neúmyslně, ale třeba se přihodilo něco podstatného, co jej přimělo k útěku. Nedalo se ovšem vyloučit, že někomu na vlastní vrub zapojuje novou pračku.

Inspektora Čemuse samozřejmě napadla pesimistická eventualita. Na jeho vkus bylo mrtvých už dost, ale Prokop Zhoř se mohl zatoulat na jedovatou pastvinu, aniž by si to uvědomoval. Těžko soudit, jak u Zhoře fungovaly sebeobránné instinkty. A pokud by někomu překážel, příkladně vrahovi Kryštofa Markupa, mohla se nad jeho životem stahovat nebezpečná mračna.

Také Plevák uvažoval přibližně stejně. S tím rozdílem, že spatřoval nebezpečí v pánech Řehořovi a Horákově, jimž Zhoř jistě viděl na prsty a přes zdánlivou apatii a lhostejnost k událostech kolem sebe se mohl dopídit nějaké stinné stránky jejich podnikání. Zlatá horečka vedla muže na Aljašku. V současnosti stačilo přejít ulici do banky, usednout k počítači a vyrabovat cizí konto nebo ožebračit důvěřivého dobráka.

Inspektor Just asistoval mimo město u vyloupené chaty. Pachatelé nebyli dostatečně opatrní, dívčí otisky prstů byly průkazné.

Po jejich ověření věděli: Irena Trnková. To znamenalo: Sourozenci Trnkovi!

Populární trojice, dvojčata a jejich o rok mladší sestřička. Ještě před třemi roky vystupovala jako Trio Trnka. Tomáš, Richard a Irena. Dvě kytary plus zpěv, jindy kytara, saxofon a zpěv, výjimečně kytara, zpěv a klavír. Pokud byl dispozici. Nebo aspoň piano. Na rozdíl od podobných uskupení znali noty a dlouhé roky navštěvovali lidovou školu umění. Proti škole s povinnou docházkou tam dosahovali lepších výsledků. V širokém okolí se stali populární, jejich obliba stoupala, absolvovali samostatná vystoupení označovaná za koncerty. Jejich umělecké dráze učinila přítrž instituce pramálo hudební. Policie České republiky.

Přistížení při vloupání do osamělého stavení poblíž obce Smilova Lhota neradi, leč bez odporu následovali policisty do vyšetřovací vazby, kde sice dlouho nepobyli, ale s uměleckými aktivitami měli utrum. Seriál vloupání vždycky zvýší zájem a pozornost. Nedala se přehlédnout závažná okolnost. Kde vystupovalo Trio Trnka, tam docházelo ke vloupáním. Nebo v bezprostředním okolí. Následně celý rok hráli a zpívali nanejvýš ve vězeňských kapelách. Nedočkali se pochopení po návratu do civilizovaného prostředí, které mnozí propuštění delikventi označovali za podstatně méně civilizované, záludnější, neúprosné a nemilosrdné. Ve vězení měli svoje jisté, s prací se to tam také nepřehánělo.

Organizátoři zábavných akcí, hudebních festivalů a jiných výdělečných produkcí, striktně odmítali Trio Trnka angažovat. Proto vzali nohy na ramena. Zkusili to v metropoli, schopnější konkurence je smetla jako holubí pírkó. Zkusili to v Brně, účinkovali v nočním klubu. Jedné noci jim při návratu do ubytovny maskovaní bandité zničili kytary, poškodili vzhled a odcizili obuv. To vůbec nebylo příjemné, led na přehradě dosahoval padesáti centimetrů a teploty nevystupovaly k nule ani během dne. Do třetice osud nepokoušeli, vrátili se ke starostlivým invalidním rodičům, kteří jim poskytli skromné útočiště. Nouze naučila Dalibora housti, Tomáše, Richarda a Irenu krásti. Zdokonalovali se. V supermarketech je sice bdělí strážci doprovázeli krok za krokem, ne vždy však uspěli s plným zdarem. Sourozenci Trnkovi byli mazaní, nikdy nezpůsobili škodu přesahující pět tisíc, při následných správních řízeních se chovali uctivě, zdvořile a pokorně. Učiněná neviňátka. Oběti sociálních křivd. Pacholátka, jimž všichni házeli klacky pod nohy.

Podzimní série vykradených chat dávala tušit horkou zimu. Vědělo se, že sníh a následné vánice zahradí v členitém terénu přístupové cesty závějemi. Majitelé se nedostali k chatám a chalupám celé týdny, vloupání či škody způsobené nemilosrdnou přírodou byly ohlašovány se značným zpožděním. Nejednou po prvních zlodějích

dokončil dílo zkázy další číman, další vandalové.. Třeba pouze toulavá individua, která se vydávala za bezdomovce. Nedbala opatrnosti, vyznávala zásadu *na škodu nehleďte*.

Pátrání bylo vyhlášeno nejen po Prokopu Zhořovi, hledáni byli také sourozenci Trnkovi. Domů se nevrátili. Zatímco po Zhořovi pátrali ve městě, Trnkovi se možná zašili s kořistí v jiné chatě nebo chalupě. To by znamenalo prověřit čtyři stovky objektů. Plus dočasně nebo dlouhodobě neobydlená stavení. Plus kamarádi, kteří jim mohli poskytnout přístřeší. Trnkovi ovšem již mohli sedět v rychlíku a cestovat do Vídně, do Budapešti nebo na Ukrajinu. Tam v poslední době nacházeli útočiště i velice nebezpeční, drsní, mnoha kriminály prošlí recidivisté. Se sourozenci Trnkovými to zatím tak zlé nebylo, ale svěřte čertu dozor nad očištěm! Hned zaplní peklo.

Inspektor Just přecházel kolem zaparkovaných aut a vyčkával příjezdu majitelky vykradené chaty. Třebaže to byla krásná a za jiných okolností snad i příjemná dáma na spodní hranici středního věku, na setkání se příliš netěšil. Tušil, co uslyší.

A uslyšel to.

„Tak jsme se přece jenom dočkali,“ pravila drobná žena v bílém kožíšku, s bílou kožešinovou čepicí na hlavě. Rukavice a kozačky měla červené. Na zlatisté vizitce měla dva akademické tituly a za jménem CSc. „Skoro jsme se nemohli dočkat. Měli bychom společně oslavit jubilejní třinácté vloupání!“

„Tentokrát pachatele známe,“ uklidňoval ji Just. Skromně, nevtíravě, měl přehled o situaci. A správně učinil.

„Chytili jste je?“

„Pátráme po nich.“

„Jako obvykle,“ pronesla sarkasticky. „Jedenáctkrát jste vyšli naprázdno. Dopadli jste jen ty dva kluky z vesnice, kteří se chtěli dívat na fotbal, když jim doma odešel televizor, tak si zaskočili pro ten můj.“

Ohlédla se v k cestě, po které přijela.

„Pozvala jsem opraváře, aby dal dveře do pořádku. Měl by přijet každým okamžikem.“

„Dveře zůstaly nepoškozené. Vnikli dovnitř střešním oknem.“

„A kurva,“ ulevila si. „No, snad si s tím poradí.“

„Kdo?“

„Opravář. Někde na půdičce by mělo ležet rezervní sklo.“

„Sklo zůstalo nepoškozené. Okno celkem bez odporu vypáčili.“

„Člověk nikdy neví,“ povzdychla, „co se může přihodit. Už by se měl ukázat!“

„Snad nečekáte pana Zhoře?“ otázal se Just, už se přihodilo, že policii přihrála hledanou osobu náhoda. Vzácně, ale stávalo se to.

Než stačila odpovědět, spařili blížící se terénní auto, vybavené málem jako ledoborec. Patřilo lesní správě a řídil ho vousáč v mysliveckém, každým coulem lesák.

„Nestačil jsem se převléknout,“ omlouval se a zahleděl se na Justa. „My se známe! Vyšetřoval jste smrt bezdomovce, kterého jsme našli zmrzlého v krmelci.“

„Vy jste tam tehdy zajel s krmením pro vysokou.“

„Tak,“ řekl vousáč. „Dneska jsme honili divočáky. Obezna je, ale všechno marné, někudy nám proklouzli. Přijeli i nadšenci z města. Horák a Řehoř. Známí ostrostřelci. Nevzpomínám si, že by někdy něco trefili, ale nadělají rámusu jako při bitvě u Slavkova. Pro ně je malá i stodola. Našli v kufru svého auta nějaké kliky. Možná o tom už víte. Horák se zmínil, že to budou hlásit, ale radost neměl.“

Just se tvářil, jako kdyby neuměl počítat do deseti, ale v duchu jásal.

„Hele,“ ozvala se rázně žena v kožíšku. „Co kdybychom se šli podívat na to střešní okno? Za hodinku bude tma jako v ...“

Ozval se křik. To ukoptění policisté, kteří skončili působení v chatě a chystali se k odjezdu. Po sněhem pocukrované louce před chatou se prohnal houf divočáků. Dobrých dvacet kusů různého věku, v pohybu se nedali přesně spočítat. Hlasitě chrochtající zmizeli v blízké odrostlé houštině.

81

Na řece jsou místa, kam rybář nezavítá, protože poslední ryba tam byla ulovena na počátku minulého století. Toho večera tam zavítal, a to tak, že hned se třemi pruty. To odporovalo rybářské etice. Zákonů rybář nedbal také, to by tak hrálo, aby si každý chytal ryby kde chce a kdy chce. Ostatně, rybář.... Stará vrba, nachýlená. Dlouhé šedivé vlasy, tvář jako vytesaná z lipového dřeva, bezelstný pohled inteligentních očí.

Kde není žalobce, není soudce. Ani policistů. Na nábřeží pod hospodou Přístav v soudce nebyl, žalobníček se však našel. Dokonce se řádně představil.

Policie se dostavila na místo v sestavě nadporučík Slámová a podporučík Kmoch. Slovo dalo slovo, šedovlasý veterán mnoha životních přestřelek i bitev vytáhl z vody vlasce. Byla na nich želízka, aby je nebral proud a nezvedal vítr, ale žádný háček. Natož návnada.

„Takhle mě šidíval dědeček, když jsem chtěl na chatě chytat ryby,“ rozesmál se Kmoch „Proseděl jsem na lávce přes potok celé hodiny, pstroužci sebou mrskali sem a tam, ale žádný neřukl.“

Do rozhovoru se zapojila mladá žena, od hlavy ke kotníkům v oblečení barvy čerstvě obrácené ornice. Dlouhé kalhoty potřebovaly o pár centimetrů zkrátit, bunda měla pánské zapínání a byla přepásaná silným řemenem s blyštivými cvočky. Scházelo mu jen pouzdro na kolt, zavěšené nízko pod pasem. Pouze vysoké šněrovací boty měla černé. Stále mezi dvěma otevřenými kabelami, vedle sebe stativ s objektivem, další na zemi, v ruce předmět podobný kameře. Kolem se povalovaly všelijaké propriety.

Slámovou napadlo, že jestli má stejný pořádek doma, žije v pěkném čurbesu. Kmoch na to šel z jiné strany, uzrálo v něm přesvědčení, že kdyby se fotograafka převlékla za ženskou, vypadala by k světu, snad by s ní bylo příjemné posezení.

„Pokoušíme se udělat pár fotografií,“ pravila.

„Tak pokračujte!“

„Čekáme na světlo.“ Vysvětlení to bylo. Takové polovičaté. Byl den, dohlednost standardní, na řece zvedal větřík vlnky, u protějšího břehu důstojně plava labuť samotářka. „Připravuji výstavu.“

„Fotografií?“ ubezpečovala se Slámová.

„Kdepak fotografií! Chci tady nafotografovat novou Slovanskou epopej, kdyby nám Japonci nevrátili tu Muchovu. Půjčovat ji do ciziny je kulturní zločin.“

„Nemáte reflektory na přisvícení?“

„Nenatáčím film. Prostě čekám.“

„Prostě čekáme,“ rozšířil šedovlasý počet trpělivých. „Nic jiného nám nezbyvá. Co dělá uvaděč, když do kina nikdo nepřijde? Také čeká a čeká!“

Fotograafka usoudila, že není nezbytně nutné, aby měl každý zápas vítěze, někdy jsou dva poražení, někdy se všichni spokojí s remizou, vyladila hlas, vytáhla cigarety, nabídla, zapálila si a vypustila umný kroužek. Vlnil se ve vzduchu neuvěřitelně dlouho.

„Dávám přednost starým tvářím. Vyzařuje z nich charakter, zkušenosti, nadhled, smíření. Prohlédněte si pozorně pana Janáčka! Mít vousy, byl by hotový Hemingway! Kdyby přimhouřil oči a nasadil si klobouk, mohl by dabovat Wericha. Mladé tváře jsou možná půvabnější, hezčí nebo vyzývavější, jenže často naprosto prázdné. Vezměte si všelijaké ty modelky, moderátorky a zlatokopky, které se nalepují na zazobané kmotry. Nulová atraktivita! Prázdno, prázdno, prázdno!“

„Pojedeme,“ rozhodla Slámová, ale nespěchali, prohodili ještě pár vět, pochválili předložené fotografie, ti lidé museli být starší popelnicových polí. Popřáli dobré světlo, nasedli do vozu s majáčkem na střeše a kolem hospody Přístav zamířili k centru.

Někdy to vypadá tak, jakoby budoucnost začala v minulosti a končila v přítomnosti. Tím dojmem působil muž, který vyšel z nábřežní hospody Přístav. Jeho chůze budila zdání, že má na každé botě silnou ocelovou podrážku. Nebo železnou kouli. Aspoň takovou, jakými házejí hráči hry zvané petange. Kráčel jen co noha nohu mine, s rozsuchanou svěšenou hlavou, jako se doprovázejí přátelé na jejich poslední cestě.

Z hospodských dveří vyhlédla ženská hlava s dlouhými plavými vlasy a hodila za podcházejícím pár ostrých vět, to bylo zřejmé z její rozlícené tváře.

„Špačkova Tonička,“ pronesla Slámová obeznale.

„Špačková?“

„Bez čárky. Tonička hostinského Špačka. Jmenuje se jinak, teď si nevzpomínám. Má takové květinové jméno. Recidivistka. Narovnaná.“

„Jenom jestli,“ zapochyboval Kmoch.

„Měla jsem druhou nebo třetí noční službu, když mi utrhla rukáv u košile hryzla mě do lýtky,“ zavzpomínala Slámová. Míjeli vlekoucího se muže. Zrovna si stahoval přes uši zeleného kulicha. „Uletěli mu holubi.“

„Spíš je bez groše,“ trefil do černého Kmoch.

V hospodě Přístav také probíhal pohnutý rozhovor.

„To jsi neměla,“ domlouval Alois Špaček opatrně, nepříliš důrazně, přes jedno oko černou pásku, aby vyhlížel dostatečně drsně.

„Nevedeš spořitelnu, vedeš hospodu! Stačí, že chlapům naléváš na futro!“

„Však všechny dluhy platí!“

„A čím je to zásluha? Moje!“

„Volišar je kámoš!“

„Můj ne,“ prohlásila Tonička kategoricky. „Vím, že z tebe tahá prachy, když drhnu tvojí mámě záda. To mi nevádí, mámu mám ráda, protože jsem vlastní nepoznala. Je to prima babka se smysl pro srandu! Ale všechno má svoje hranice.“

„Každá hranice má svoje pašeráky,“ zafilosofoval si Alois Špaček.

„Také strážce, kteří ji hlídají,“ ut'ala Tonička. „A narovnej si pásku, ty můj mezuláne, čouhá ti očičko!“

Zastavili, nechali přejet přes přechod vozičkáře, o minutku později zastavili na červenou před křižovatkou, rozhlíželi se. Městem se mohl pohybovat Prokop Zhoř, městem se mohli pohybovat sourozenci Trnkovi, městem se mohla pohybovat řada dalších, po nichž bylo vyhlášeno pátrání. Na kamerové systémy se spoléhat nedalo. Někdy se osvědčovaly. Zloděj drze odmontoval kameru z budovy katastrálního úřadu, aniž si povšiml další, která jej zachytila. Nestačil dojít s kořistí k bytu překupníka.

Na mostě se podporučík Kmoch zeptal: „Kudy?“

„Doleva.“

„Když doleva, tak doleva.“

Jenomže to nešlo. Pravou polovinu vozovky blokovaly policejní vozy, levou dvě zdemolovaná auta. Dopravní policisté již byla v pilné práci. Řidiči zřejmě vyvázli bez větší úhony na zdraví, horší příští hrozilo jejich peněženkám. Jeden právě absolvoval test na alkohol, druhý s mohutným plnovousem na drogy.

„To snad není pravda,“ vydechla nadporučík Slámová. „Zase veterinář Alt! To je třetí auto, které tento týden naboural! A to mu sebrali řidičák!“

„Rasputin také neprožívá týden plný pohody,“ dodal podporučík Kmoch. „Zpustošený obchod, šrámy po rvačce, manželka v nemocnici...“

„Však ona ho některá utěší.“

„Která?“

„Rasputin si určitě nějakou Vendulku utěšitelku najde,“ usoudila Slámová, vybavivši si vlnadnou utěšitelku z Pecháčkových Básníků.

„Hele,“ vyrušil ji Kmoch a nezpůsobně ukázal na chodce se zeleným kulichem na hlavě, mohl si to dovolit. Muž ploužící se kolem místa nehody ho nemohl pozorovat. O bouračku nejevil žádný zájem. Jako kdyby rozbitá auta stála na každém druhém nároží, ale do té doby ještě scházelo odhadem jedno prezidentské volební období.

„Chlápek, kterého Tonička vypakovala z Přístavu,“ upozornil Kmoch.

„Kam se vleče?“

„Zeptej se.“

„Zítra je také den,“ pronesla Slámová suverénně, s jistotou, že omyl je vyloučený, čas byl jedinou neměnnou konstantou. „Vycouvej, ať tady nevystojíme dolík.“

Nešlo to, za nimi se utvořila dvouproutá fronta.

Když dopravní policisté jeden pruh uvolnili, daleko se nedostali. Obdrželi pokyn neprodleně zajet do ulice Emila Flašky z Pardubic, který ve čtrnáctém století město krátce vlastnil a zakrátko prohrál v kostkách. Ozvaly se hlasy, zda se již ve čtrnáctém

století hrály hazardní hry, příslušná komise však nedbala, spokojila se s ujištěním, že zcela určitě neexistovaly hrací automaty a jménem středověkého šlechtice a literáta nahradila jméno muže, který zemřel v nacistickém koncentráku.

V ulici Emila Flašky z Pardubic se ztratila osmiletá dívka.

Celkem běžná situace. Otec v práci, panikařící matka, bezradné sousedky.

Vzali to delší, v té chvíli průjezdnější trasou, přes náměstí s rozsvíceným vánočním stromem, kolem divadla s rozsvícenou vánoční výzdobou a kolem zimního stadionu, jehož provozovatele svátky nevzrušovaly.

Nadporučík Slámová se pokusila uklidnit slzíci matku a zjistit použitelné informace, podporučík Kmoch se zaměřil na děti, zaraženě postávající stranou.

„Jedu na zimák,“ oznámil záhy Slámové. „Hned jsem zpátky. Vezmu s sebou jednoho kluka.“

Zpátky k zimnímu stadionu to nebylo daleko.

Svítila pouze nejnnutnější světla, po ledě se proháněl houf dětí a pár dospělých, další drobtina postávala u mantinelu a u stánku s občerstvením. Na rozdíl od školských zařízení neomezoval sortiment žádný stupidní pokyn. K dobré pohodě vyhrávala švédská skupina ABBA už značně zaprášenou muziku pro pamětníky. Stejně dobře mohl vyhrávat orchestr Karla Vlacha a zpívaly sestry Alanovy. Nepohoršoval by snad ani další Karel, pro změnu Valdauf. Hudba nikomu nevadila, nikdo neposlouchal.

„Ta ve žluté bundě,“ upřesnil kluk. „To je Mirka!“

Podporučík Kmoch ohlásil nalezení pohřešované, aby došlo k odvolání pátrací akce a oznámil úspěch Slámové, aby v ulici Emila Flašky z Pardubic nastal klid. Po několika minutách předal dívku matce.

Nadporučík Slámová si neodpustila strohou didaktickou poznámku: „Musíte si děti víc hlídat, maminko!“

Kmoch si pomyslel „kdybys vychovávala vlastní, věděla bys, že to není snadné“ a nahlas pronesl: „Měli bychom jet!“

Jeli s dobrým pocitem. Ztracené děti vždycky zvedají hladinu cholesterolu v krvi. Někdy rozhodují minuty, jindy se veškeré úsilí marné. Toho se vždycky obávali.

„Člověče,“ ozvala se po chvíli Slámová, „ta ženská osoba nám ani nepoděkovala!“

„A co bys chtěla, byla šťastná jako blecha,“ řekl Kmoch a odbočil na Hlavní třídu. „Za půl hodiny máme padla.“

Spolujezdkyni tím nepotěšil. Sloužila ráda. Nejraději by permanentně, kdyby to šlo. Mimo službu se nudila. Měla pocit, že marní čas, není nikomu a ničemu prospěšná. Uvažovala o tom, že by si pořídila psa, ale kdo by ho venčil, když je ve službě!

Zastavili před služebnou.

V té chvíli se muž se zeleným kulichem doploužil do Zelené uličky a zazvonil na zvonek se jménem Kateřina Ebrová.

„To jsem já,“ zahuhňal.

„Kdo?“

„Volišar.“

Neprodleně mu otevřela.

83

Vzhledem k houstnoucí tmě byla pátrací akce v terénu přerušena. Pokud se sourozenci Trnkovi pohybovali v okolí, také museli pod střechu. Do sucha, do tepla. Při troše štěstí si je ráno policie někde vyzvedne, narazí na stopy, budou někde spatřeni. Meze jejich kolektivní inteligence rozhodně nedosahovaly závratných výšek, sebevědomí jim nechybělo nikdy, opatrnost soustavně. A pokud by kompletní trojlístek zamířil do civilizace, aby zpeněžil kořist, jeho šanci by se rovnaly nule.

Inspektor Just opustil chatařku se dvěma akademickými tituly a CSc za jménem, potřásl si pravicí s přizvaným opravářem v lesáckém a zanechal se jejich starostem i radostem, o nichž se ledacos proslýchalo. Lesní a polní cestou jel opatrně, na některých místech se tvořily a zamrzaly rozlehlé louže, jejichž hloubka se nedala odhadnout. Zřetelný klepavý zvuk v chodu motoru připomínal útoky strakapouda na borovou kůru a nabádal k opatrné jízdě.

Když Just míjel hospodu na rozcestí, jejíž provozovatelé se střídali jako vrabci na dvorku, vybavila se mu vzpomínka, jak tam kdysi zadrželi nebezpečného kanonýra s hodně temnou minulostí. Skoro mechanicky odbočil na parkoviště, pociťoval nutnost doplnit kalorie. V poválečných letech to byla vyhledávaná výletní hospoda, později zašívárna pro rozličné podnikové oslavy.

Státní zástupkyně měla toho večera na programu koncert vážné hudby. Carl Maria von Weber, Georg Friedrich Händel, Hector Berlioz. Nic proti těm věhlasným pánům neměl, nepociťoval však potřebu poslouchat jejich hudbu.

Nahlédl oknem do jídelny v podobě písmene L a rázem ožil.

Hned vedle vchodu seděli dva mladí muži a mladá žena. Byli si něčím podobní. Zejména barvou vlasů, která měla blízko ke zrezivělým hřebíkům. Na oddechující turisty nevypadali a také jimi nebyli. Potlačil nápad přesvědčit je o nezbytnosti nastoupit do jeho auta a následně se ve městě podobit osobní prohlídce a výslechu stran vyloupené chaty. Určitě by vznesli námítky. Neřadili se k pokorným a pokojným hříšníkům, zaujímajícím střízlivě věcný postoj ke skutečnosti, kdykoli spadla klec.

Na parkovišti stála tři auta. Žlutá dodávka s logem pekáren, bělostná zablácená mazda s dětskou sedačkou a záplatovaný vetšý pekáč, který byl kdysi v Mladé Boleslavi vyroben jako favorit. Těžko hádat, zda některým vozidlem přijeli sourozenci Trnkovi, u vykradené chaty ani v bezprostřední blízkosti nedošlo k zaznamenání stop po pneumatikách. To neznamenalo, že absolvovali pěší turu, nalézt jakékoli stopy po kolech na zmrzlém půdě bylo nesnadné. Dokonce téměř nemožné. Kdyby věděl, že některým z těch vozů přijeli, vypustil by jim jednu pneumatiku, semlít se mohlo ledacos.

Už chtěl přivolat posilu, když se trojlístek zvedl k odchodu. Každý si hodil přes rameno našlapaný tlumok, navíc táhli velkou a zřejmě těžkou kabelu, do jaké by se vešla značná část obsahu dřevěného lodního kufru blahé paměti.

Just se uchýlil do bezpečí, zašel za roh a vyčkával.

Rozjaření sourozenci vykročili šikmo přes parkoviště, minuli zaparkovaná auta a stanuli u autobusové zastávky. Všichni dali cigaretu, postávali a podupávali, protože nastávající noc slibovala být i na prosinec nocí pozoruhodně mrazivou.

Téměř linkový prázdný autobus přijel po deseti minutách. Nastoupili, autobus se rozjel a vzdaloval.

Spolehlivé komunikační vybavení umožnilo Justovi navázat spojení. Vyžádal si početnější posilu na autobusové nádraží a preventivní střežení předcházejících zastávek ve městě. Načež se rozjel se za autobusem. Znal jeho trasu, nemusel se mu lepit na červená koncová světla, pouze před zastávkami pro jistotu zkracoval vzdálenost na dohled. Strakapoud v motoru stále pilně klepal a klepal. Nezbyvalo, než doufat, že motor prokáže pevnou vůli a odolá všem nástrahám.

Just předpokládal, že se sourozenci Trnkovi dojedou až na autobusové nádraží, odkud to měli blízko domů, jistotu však postrádal, ze zkušenosti věděl, že kořist zásadně skladují mimo rodinné sídlo. Také se těšil nadějí, že na autobusovém nádraží nebude členem uvítacího výboru policista Boudník. Jeho přítomnost by mohla narušit hladký průběh zásahu.

Nehledě na to, že měli padla, jak se podporučík Kmoch těšil, byli vysláni na zastávce Centrální. Nadporučík Slámová neuvěřitelně ožila a přesvědčila se, zda jí nějaký vtipálek nenahradil revolver v pouzdru třeba tvrdým rohlíkem. Jednalo se spíš o podmíněný reflex.

K autobusovému nádraží odjela policejní kohorta, vybavená dopravními prostředky, aby zadrženým delikventům bylo zajištěno dostatečné pohodlí během jízdy do vyšetřovací vazby a nedostali příležitost nestěžovat si později za policejní brutalitu.

Autobus se blížil k městu.

Just přijal sdělení, že opatření byla učiněna a delikventi jsou očekáváni. Zastávku Jižní sídliště autobus projel. Stranou parkoval policejní vůz, v němž seděl policista Boudník. Justovi se ulevilo, stačil letmý pohled, když projížděl kolem.

Na zastávce Centrální vystoupila maminka s kočárkem, o kterém pochopitelně nemohl vědět. Pocítil úlevu. Kdyby se něco semlelo...

Prostorné autobusové nádraží, v jízdních řádech označované jako terminál, bylo téměř prázdné. Doby plně obsazených autobusů a zaplněných nástupních ostrůvků pominuly zároveň se zhoršováním rozptylových podmínek. Na svých stanovištích stály pouze dva prázdné autobusy, jinak nikde ani noha. Vymřelé město, tak to vypadalo. Řidič zamířil ke stanovenému výstupnímu ostrůvku. Ještě stačil prohodit pár slov s mužem, nesoucím železničářskou brašnou. Namířil si to šikmo k nedalekému nádraží. Teprve potom se pozvolna štrachali obtížení sourozenci Trnkovi.

Kde se vzali, tu se vzali, najednou se tam pohybovalo lidí jako na skromnější manifestaci. Zásah proběhl rychle a téměř nehlukně, sourozenci se nevzchopili ani k hlasitějším protestům. Než se za volantem sedící řidič autobusu vzpamatoval, auta odjela a rozhostilo se ticho.

Just pro jistotu autobus prošel, přesvědčil se, zda tam nezůstalo pohozeno něco rovnajícího se použitelnému důkazu. Našel pouze prázdný sáček od karamel.

„Co provedli?“ dotíral řidič. Možná spíš proto, že se zájem dal očekávat. Nacházel se ve věku, kdy člověk zákonitě nabývá dojmu, že již viděl, slyšel a prožil všechno, co je na světě k vidění, slyšení a prožití.

„Chataři,“ řekl inspektor Just. „Recidivisti.“

„Takoví mladí?“

„Ale příčinliví.“

„I ta holka?“

„I ta holka,“ potvrdil.

„To mě podrž,“ pronesl řidič nevěřičně a dál seděl s rukama na volantu. Podržen nepotřeboval, vystačil si.

84

Kateřina Erbová, kartářka zvaná Katuška, na pohled dobrota sama, s dobrotami hospodařila. Obchodovala. Poptají, obezřetně, nenápadně a výnosně, třebaže značnou část zisku odevzdávala, aniž znala příjemce. Pravidelně navštěvovala spořitelnu a dvě banky. Pravidelně – v praxi to znamenalo jednou za tři měsíce – ukládala částky nikoli nápadně vysoké a dávala platební příkazy. Nikoli ve stejné hodnotě, nikoli nápadně vysoké.

Když jednoho nádherného jarního dne unikla bankovní úřednici neprofesionální poznámka o pravidelnosti jejich návštěv, kdysi paní Katušku vyhledala s přáním poznat svou nejbližší budoucnost, dopustila se klientka závažné chyby. Změnila bankovní dům. To vzbudilo zájem, který vedl k ohlášení podezřelých transakcí, ačkoli se nejednalo o závratné peníze. Nesmlouvavý zákon vyžadoval nesmlouvavý postoj.

Tak se stalo, že se paní Katuška dostala pod drobnohled policistů, zabývajících se nekalou činností jakéhokoli druhu. Podezření z praní špinavých peněz padlo, nejednalo se o závratné sumy. Časté návštěvy paní a slečen různého věku se daly pochopit, obecně platilo, že ženy jsou pověřivější než muži a snadněji naletí věštkyňám, kartářkám, léčitelům a jim podobným chytrákům, tahajícím lidem z kapes peníze. Medicína je pouze jedna, alternativní jsou pouhou fikcí, mající se skutečnou medicínou jen málo společného. Nedalo se však přehlédnout, že paní Katušku vyhledávají také muži různého věku, především však mladší ročníky. Jen ojediněle se zdrželi dostatečně dlouho, aby se karty daly aspoň zamíchat. Natož vyložit. Převážná část návštěvníků patřila k registrovaným narkomanům nebo k drogám nějakým způsobem přičichli.

Delší dobu trvalo, než odhalili způsob, jakým byla paní Katuška zásobována.

Mezi pravidelné návštěvnice patřila drobná mladá žena, v níž byla zjištěna manželka hodináře a sukničkáře Přemysla Česala, známého pod přezdívkou Rasputin. Opravoval různé věžní hodiny a další mohutnější časomíry v širokém okolí, což bylo pochopitelné, pozornost však upoutaly pravidelné návštěvy jistého zámeckého pána, který jistě měl doma rozličné časomíry, ale čelní zámeckou zeď zdobily pouze sluneční hodiny.

Rasputinova ženuška docházela k paní Katušce na karetní konzultace přibližně v měsíčních intervalech. Zdržela se kolem půlhodinky a cestou domů si dala vídeňskou

kávu v restauraci Modrého domu, kde dala řeč s barmanem Chřástalem nebo servírkou Ljubou Kejřovou. Nepodařilo se ověřit, zda po jejím nenadálém odchodu získal Chřástal náhradnici. Pokud to vůbec měli v úmyslu, mladičkou Sorolu z Kotoru zřejmě dosud nezapojili. Chřástal si počínal si náramně obezřetně a vychytrale, odmítal nové zákazníky, neváhal pohrozit policií. Obával se vrchního Lesa, který se ve své práci vyznal, uhlídal personál v podstatně větších restauracích, nic mu neuniklo.

Chřástal uvažoval, že se vymluví na zdravotní potíže a místo barmana opustí, nebylo to však jednoduché. Zejména po zmizení Ljuby Kejřové, o kterém si myslel svoje. Překvapivě narazil na nepochopení dodavatele. Pozdě pochopil, že nasedl do vlaku, z něhož se nevystupuje. Leda snad v horizontál poloze, nohama napřed. I toho se obával. Jeho únikové záměry ovšem nikdo neznal a celkem chápal, že mu nikdo neuvěří, kdyby došlo k tomu nejhoršímu.

K tomu skoro nejhoršímu. Za nejhorší pokládal odchod v horizontální poloze.

To vše spadalo pod rámec přísného utajení a inspektor Čemus získal přehled až ve chvíli, kdy pojal podezření, že kartářka Katuška není takové dobrotisko, za jaké se vydává. Aby se zase nestalo, že z kalných vod budou vyloveny pouze malé rybky a dravé štiky a sumci v pozadí uniknou, s uzavřením případu se nespěchalo.

Toho dne se však ledy pohnuly zcela nečekaným a nepředvídatelným způsobem. Platilo něco rámcově podobného přísloví o džbánku, jemuž se ulomí ucho. Ulomil ho muž v zeleném kulichu, podle občanského a zdravotního průkazu se jmenoval Volišar. Oskar Volišar. Jméno ovšem hrálo zcela nevýznamnou roli.

85

„Bez peněz sem nelez,“ zadeklamovala paní Katuška. Nikoli s obvyklou hřejivou vstřícností, plnou pochopení, soucitu a laskavosti. Všeho s mírou. Všeho do času. Hlas budil představu nabroušené kosy. „Na dluh nedávám.“

„Nechci, abyste mi něco dala,“ zasténal Volišar sklesle.

„Však nejsem charitativní organizace, vážený. Tvrdě makám! Riskuji! To byste měl vzít na vědomí!“

„Zaplatím!“

„Kdy?“

„Za tři dny dostanu důchod.“

„Přijďte za tři dny.“

Zaúpěl.

„Neskučte mi tady, člověče!“

„Tak dlouho to nevydržím!“

„Chlap jako vy vydrží tři dny i pod vodou!“

Katuščin mobil se přihlásil Chopinovou něžňounkou melodií.

„Ano?“ sekla, pozorně naslouchala a následně zabublala jako potůček v lukách.

„Přijďte zítra dopoledne, paní doktorko. Ráda vás uvidím. Karty vám samozřejmě vyložím. Karty nelžou! Přeji hezký večer.“

Kyvadlo hodin se ve skleněné ulitě pohybovalo v neměnném, pravidelném rytmu.

Ozvalo se bití.

Skleslý Volišar nedbal, časové relace nevnímal, nezáleželo mu na nich, jeho mysl se soustřeďovala na jedinou zásadní věc. Momentální cíl jeho snažení byl temný jako jícn tunelu.

Paní Katuška pohlédla na předcházející se dědictví po prababičce Kateřině skoro vyčítavě. Krásné na pohled neplnilo svůj účel. Měla ráda naprostou spolehlivost a přesnost. Stejně tvrdá byla i na sebe. Šálivost si odpouštěla pouze v kouzlech s kartami.

V té chvíli Oskar Volišar zaútočil.

86

Přituhovalo. A proč ne, byl prosinec. Svátek měla Lucie. Dne upila, noc se vlekla. Vlekla se i inspektoru Plevákovi, kterého rozbolel zub. Krutě. Zaplombovaná šestka vlevo dole.

„Uvařím ti heřmánek,“ hledala paní Pleváková vhodný způsob první pomoci, třebaže věděla, že žádný neexistuje, když nezabral ani silnější ibalgin.

„Po horkém to bolí ještě víc,“ stýskal si Plevák.

„Nechám ti heřmánek vychladit.“

„To si můžu rovnou vytáhnou z chladničky pivo.“

„Pivo na ibalgin nemůžeš!“

„Kdo ti to namluvil, Pleváková?“

„Příbalový leták! Jasně tam stálo, že se ibalgin nesmí zapíjet alkoholem!“

„Pivo není alkohol,“ prohlásil Plevák. „Kam jsme to dopěli! Takové velké město a neexistuje noční zubařská pohotovost. Jako kdyby zuby bolely jenom během dne!“

„Na bolest zubů se neumírá,“ prohlásila paní Pleváková sice soucitně, ale pevně.
„Zkus usnout!“

„Jak můžu usnout, když mě bolí zub!“

„Tak ti pustím televizi!“

„Na televizi nemám nejmenší pomyšlení,“ odmítl Plevák nabídku, protože muž někdy rozhodí i mnohem menší bolístka než otok dásně pod šestkou vlevo dole, dětinštějí, vyžadují zvýšenou pozornost a mnohé útěchy. „Jak bych mohl koukat na televizi, když mě bolí zub!“

„Dávají fotbal,“ prohodila paní Pleváková jen tak na půl úst.

„Tak mi ho pust,“ požádal, jako kdyby někomu prokazoval mimořádnou milost.

Do konce prvního poločasu scházelo pět minut. Hned po jeho skončení naskočily reklamy a než se moderátor a jeho hosté ve studii pokusili diváky přesvědčit, že sledovali úplně jiné utkání, Plevák usnul.

87

V horizontální poloze se nacházel také muž se zeleným kulichem na hlavě. Ležel však na chodníku, kam dopadalo jen nepřímé osvětlení, sotva pár minut od svého bydliště, oči zavřené, jednu paži nepřírozeně pod tělem, jak se stává při náhlém, nekoordinovaném pádu.

Nespal. Byl mrtvý.

Tak jej našel ze služby se vracející řidič linkového autobusu, jemuž ležel v hlavě bleskový policejní zásah na autobusovém nádraží. Ti mladí s batohy přece vypadali jako všichni mladí... Možná lehkomyšní, možná rozverní, ale v podstatě neškodní.

Sklonil se nad ležícím mužem, pokládaje ho za opilce.

„Vstávej, brácho, nebo zmrzneš!“

Ležící nedbal.

„Jejda, vždyť to je Volišara,“ sdělil sám sobě. „No ty máš ránu, brácho!“

Zakrátko však seznal, že nehybný muž žádnou zřetelnou ránu nemá a přesto nedýchá. Také si uvědomil, že z opilce by patrně cítil alkohol.

Zavolal záchranku.

Přijeli během několika minut, neměli to daleko, nemuseli ani přes řeku. Konstatovali smrt a odhadli i příčinu. Když volali policii, padla zmínka o předávkování. Také policisté přejeli zakrátko, zkušeného staršího policistu doprovázel policista Boudník. Než mrtvého připravili k odvozu, shromáždili pozoruhodnou sbírku předmětů, které se obvykle po kapsách netahají.

Drogy, zmačkané bankovky vyšších hodnot ve spěchu nacpané do kapsy, hrst padesátikorun, dámské hodinky a masivní zlatý náramek, na jehož vnitřní straně stálo ozdobnými písmeny *Kateřině Ebrové z nehynoucí lásky*.

Nikoho z přítomných nenapadlo, že mrtvý muž Oskar Volišar chtěl náramkem paní Katušku z horoucí lásky obdarovat, přišli na podstatně prostší řešení. Záchranáři odjeli za dalším pacientem, nebožtíka odvezli na prosekturu k posmrtnému ošetření.

Kupodivu to byl policista Budník, kdo vyslovil inspirující větu: „Jestli ji ten chlap neublížil! Měli bychom se přesvědčit!“

Adresu získali snadno. Se zapnutým světelným majákem ujížděli přes město k Zelené uličce. Nedalo se vyloučit, že závodí se smrtí.

Dům byl ozářený, branka i domovní dveře dokořán, nikde nikdo. Pouze ticho. V pokoji s fialovými stěnami, hlučnými pendlovkami a rozzářeným cinkajícím lustrem sestaveným z mincí ležela na podlaze Kateřina Ebrová s hlavou zalitou zasychající krví. Žila. Krevní skvrna kolem hlavy ještě nestačila zaschnout.

Starší policista se spojil přímo se záchranáři.

Strachovali se: „Další nebožtík?“

„Tahle to hned tak nezabalí, ale je v bezvědomí. Zelená ulička. Od centra první barák vlevo.“

Záchranáři potvrdili, že jsou správnými lidmi na správném místě, paní Katuška přišla k vědomí během převozu do nemocnice.

Inspektor Čemus se té noci nevy spal. Narukovali i další policisté. Nedalo se pochybovat, že po napadení kartářky následovalo hodně spěšné pátrání po něčem, co mohlo být příčinou pozdní návštěvy. Pachatel nedbal opatrnosti, zanechal zřetelné otisky podrážek a množství otisků prstů.

Databáze sdělila jméno: Oskar Volišar.

Zakrátko Čemus vyslechl zprávu o jeho smrti.

88

Nevy spal se ani inspektor Just. Sotva se ve své garsoniére osprchoval, někdo zazvonil. Na mokré tělo navlékl župan a bosý, s mokkými chodily t'apkal do předsíně. Vyhlédl průzorem ve dveřích. Stála před nimi státní zástupkyně.

S otevřením nespěchal. Zakřičel: „Kdo je?“

„Jeskyňka! Otevři, smolíčku pacholíčku.“

Rozpomněl se na městského zahradníka.

„Smolíček bydlí na Severním sídlišti!“

„Ach tak!“ Okázale zavzdychala . „Omlouvám se, pojedu na Severní sídliště.“

Stála však bez hnutí, s úsměvem, dominující.

Otevřel. A rád, samozřejmě. Aspoň to tak vypadalo.

„Ahoj, Petře.“

„Ahoj, Petro. Koncert skončil nějak brzo.“

„Ani nezačal. Účinkující měli cestou bouračku. Zašla jsem s kolegyní na kávu a spěchám za tebou.“

„Dobře činíš, lásko,“ řekl.

Láska na to nic. Překročila práh, podpatkem za sebou zabouchla dveře a zradu netušícímu kriminalistovi, který by měl být neustále připraven odolávat jakékoli formě agrese, stáhla z ramen župan.

89

Mrazivá noc, mrazivé jitro.

Město zahalila mušelinová mlha, se zplodinami tlačnými k zemi vytvářela zdání výrazné inverze. Ve skutečnosti to tak zlé nebylo. Zaparkovaná auta ztratila barevný svéráz, ojiněná působila jako mohutní živočichové zaskočení dobou ledovou. Ojiněné byly travnaté plochy, větve stromů a drátěné ploty, mrazivými květy rozkvetly křoviny, řeka ztuhla v bělostném plášti a zmatené divoké kachny se kolébaly po nábřeží.

Inspektor Plevák si přivstal, aby došel do ordinace zubní lékařky na sedmou. Nerad v ordinacích vysedávat, čekal a naslouchal steskům. Spoléhal na drobnou protekci, sestra byla kamarádkou jeho třetí dcery.

Inspektor Just si také přivstal, ve své garsoniéře byl hostitelem a k snídani mohl nabídnout pouze nepříliš pestrý výběr nápojů. Sotva opatrně opustil lůžko, státní zástupkyně se zavřenýma očima zatápala ve vzduchu rukou s pohybuujícími se drobnými prsty. Červeň na nehtech kupodivu v Justovi nevybavila představu kapek krve, nýbrž lesních jahod.

„Kde tě mám?“ pronesla státní zástupkyně mazlivě.

„Však se neztratím! Spi! Dojedu pro snídani.“

„Kam bys chodil! Mohli by tě přepadnout loupeživí mniši nebo unést jezinky! Letos prý mají spadeno na policisty. Stavíme se v bistru. Pojd' mě zahřát, mám studené nohy!“

Nohy možná studené měla.

Chladno bylo i v bytě inspektora Čemuse. Vrátil se pozdě v noci, znavený a prokřehlý, usnul snad než dolehl, ale nenapadlo jej překontrolovat ústřední topení. Zůstalo zavřené. Musel se hodně nutit, aby změnil horizontální polohu ve vertikální. Psychicky jej vzpružilo pomyšlení na Pleváka. Usoudil, že je stále příjemnější vstávat s přemáháním, než s oteklou tváří a bolavým zubem.

Také u Horáků, spolumajitelů firmy Řehoř, tonula dosud všechna okna ve tmě. Pokud vůbec byla z ulice vidět. Dům stál zasunutý do zahrady a mlha tvořila pohledem téměř neproniknutelný filtr.

V ložnici zacloumala ženská ruka mužským ramenem.

„Neměl bys vzbudit Kristu?“

„Nech ji chrnět!“

„Měla by se podívat na učení. Budou dneska psát písemku z matematiky.“

„Matematiku by měli zrušit zákonem.“

„Třeba k tomu jednou dojde, ale dneska už to nestihnou. Dojdu Kristu vzbudit!“

„Nech ji chrnět, povídám!“

„Ale když mají psát tu matiku!“

„Právě proto ji nech spát. Já jsem to dělal stejně.“

„Však tě proto vyhodili a nemáš ani maturitu!“

„Maturitu sice nemám, ale jsem podnikatel! Jsem svým pánem! Profesoři mají i vysokou školu a handrkují se o každou tisícovku!“

Rozhovor ut'al zásah zvončí. Někdo zazvonil. Neomaleně, dlouze. A ještě jednou.

„Který pitomec,“ pravil Horák, opustil teplý kutloušek, jak někdy nazýval svou postel s vysokou matrací a přistoupil k oknu. U branky stála postava s rozmazanými obrysy.

Zvonek se znovu rozdrnčel. O slovo se přihlásila Horáková.

„Kdo to zvoní?“

„Člověče, holka, nebudeš věřit,“ netajil Horák překvapení, „je to ten cvok!“

„Který cvok?“

„Prokop! Zhoř! Fakticky!“

„Pošli ho...“

Horák otevřel okno. „Co se děje?“

„Jdu pro auťák,“ zakřičel Zhoř. „Pojeďu na ten kšeft ve Lhotě.“

„Auťák je nepojízdný,“ zalhal Horák bez zaváhání. „Zase zlobí spojka. Přijedou si pro něj ze servisu. Dneska se nevrčí, hod'te si lehára!“

Prokop Zhoř vznesl vzdáleností cezenou námitku, Horák ji neslyšel, zavřel okno.

„Zavolej policajtům,“ nabádala Horáková důrazně.

Váhal, přešlapoval bosýma nohama. S Řehořem se domluvili, že se Zhoře po tom maléru s řidičským průkazem zbaví, ale přece jenom... Jen tak někoho prásknout...

„Musíte si to na vyžehlit,“ zacílila Horáková pohotově, s vrozeným ženským smyslem pro účelnost. „Nechali jste ho jezdit bez papírů, mohli by se po vás vozit!“

Aniž si to uvědomil, zase postupoval jako páté kolo u vozu, podvolil se.

„Jaké mají číslo?“

„Sto padesát osm. Už si to jednou provždy zapamatuj!“

„Když já si pamatuji jenom tři sta třicet tři,“ prohlásil Horák. Křepelky si nechal od cesty.

„Co je to?“ zapátrala a když vzápětí nepřišla odpověď, přidala na důrazu: „Slyšíš? Co je to?“

„To kdybych věděl!“

90

Mrazivá noc minula, mrazivé jitro se drželo zuby nehty. Mina přilepená na kýl lodě. Usazovala se na vozovkách i chodnicích a vytvořila z města jedno obrovské kluziště. Nebezpečí bylo o to větší, že zaskočila i silničáře, v pět ráno byly všechny silnice sjízdné, kritická situace nastala kolem osmé.

Pohroma. Kalvárie. Katastrofa. Dopravní policie zaznamenala během třiceti minut devět dopravních nehod, a to řidiči patrně menší karamboly raději ani nehlásili. Další nehody byly oznámeny z okolí, dojelo pouze několik linkových autobusů. Kolabovala i městská hromadná doprava, se značným zpožděním jezdila pouze nejfrekventovanější jednička, spoj mezi Jižním sídlištěm a železničním nádražím. Trasa se vyhýbala strmějším úsekům.

Potíže se nevyhnuly ani kriminalistům. Inspektor Just a státní zástupkyně vyšli před dům, vzájemně se podporující a podpírající doklouzali k autu. Nastal problém dostat klíček do zámku. Následovalo zdlouhavé čištění zamrzlých skel. Když se konečně usadili uvnitř, startér paličatě vzdoroval. Zatímco naprázdno sténal, přijíždělo zprava taxi a z levé strany jakýsi hlučný kolos, v mlze obtížně rozeznatelný. Oba řidiči jeli krokem, zaznamenali nebezpečí včas a přece pozdě. Taxi nastavilo ve smyku pravý bok mohutnému tahači, ozvala se plechová rána jako z děla a taxi rázem dozrálo na odpis. Nehoda se obešla bez zranění. Startér Justova auta konečně naskočil, na odjezd však

nebylo ani pomýšlení. Zničené taxi by se v nejhorším odtlačit dalo, s tahačem by nepohnul ani Herkules.

Inspektor Plevák přišel o zub a nerad by přišel navíc o zdravé nohy a ruce. Postupoval podle plotů a zdí. U architektonicky zajímavě řešeného domu s úzkým průčelím se pozdravil s mužem, který lopatkou na uhlí rozhazoval po chodníku sůl.

„Kuchyňská,“ sdělil úsměvně, jak se na starého známého sluší a patří. Obojí plně platilo. Neměli si co vyčítat, jeden v důchodu, druhý důchodu na dohled. „Posypovou jsem neopatřil. Kdo mohl tušit, že letos přijde opravdová zima!“

„Meteorologové,“ řekl Plevák. „Někteří varovali.“

„A někteří slibovali, že na Silvestra půjdeme bez kabátů,“ pravil muž s lopatkou, nikoli i se solí, ta mu došla. „Naše mladá se vrátila z noční, oči navrch hlavy! Povídala, že někdo zabil kartářku Ebrovou.“

„Nepovídej,“ řekl Plevák. Zatrnula mu. V ústech cítil krev z jizvy po zubu. „Snad to nebude tak horké. Stává se, že v nemocnici udělají z komára velblouda.“

Spojil se s inspektorem Čemusem.

„Kde jsi?“

„Momentálně v Hálkově ulici,“ odpověděl Plevák. „Sakramentsky to klouže.“

„To všude. Co zub?“

„Daroval jsem ho na charitu. Doslechl jsem se něco o Katušce.“

„Přepadení. Večer. Podle otisků prstů Volišar.“

„Znám.“

„U Katušky se napakoval narkotiky, přepíslk to, zkolaboval, našli ho pozdě. Just včera udělal ty chataře. Staří známí. Sourozenci Trnkovi.“

„Že si nedají pokoj. Jak se vede Katušce?“

„Podle primáře nastaly drobné komplikace.“

„Co se za těmi drobnými komplikacemi skrývá?“

„Že vydrží do oběda,“ ut'al Čemus. „Také volal Horák. Ráno ho probudilo zvonění. Prokop Zhoř si přišel pro auto, aby mohl vyjet za prací.“

„Svědomitý chlapec,“ poznamenal Plevák.

„Auto nedostal, Horák mu dal na dnešek volno,“ sdělil Čemus. „Poslal jsem tam naše perspektivní kádry, Louovou a Knotka.“

„Není to riskantní?“

„Mají Zhoře jenom sledovat, kdyby už byl doma a chtěl se vydat na další pout'. Ještě kloužou někde v ulicích. Just nocoval u sebe a napletl se k nějaké bouračce. Nemůže vyjet.“

„Den jedna báseň,“ usoudil Plevák. „Hele, pokusím se ke Zhořovi dostat. Za normálních okolností deset minut chůze.“

„Dávej pozor,“ řekl Čemus a nemluvil o ledovce.

„Nějak to zvládnou. Zdá se, že se mlha trhá a zvedá. Aspoň tady nahore.“

„U řeky to bude horší,“ předpovídal Čemus. „Máš?“

„Mám.“

„Zhoř možná také.“

„Budu na to pamatovat,“ pravil Plevák.

Mluvili o pistolích.

91

Správně usoudili, že v centru budou chodníky ošetřené, aby se panstvo z úřadů dostalo bezpečně do svých kanceláří. Tak se vyjádřil Knotek a Lounová jeho názor akceptovala. Oba měli na úřady spadeno, pohoršovaly je zkušenosti s narůstající byrokracií, prorůstající do všech institucí jako dřevomorka do stavby. Od základů až ke krovům. Knotek nedávno podával odvolání proti nesmyslnému stavebnímu rozhodnutí a musel ho podat v deseti kopiích.

Chodníky skutečně byly ošetřené jemnou drtí.

Odbočili k uličce, v níž policista Boudník v převleku za Mikuláše zadržel násilníka, který se také maskoval jako Mikuláš, postrádal však dobré úmysly.

Stačilo málo maličko a srazili se.

„Pardon,“ pronesla Lounová spěšně s instinktivně uhnula.

Knotek se zastavil, aby mohl projít muž s velkou řemeslnickou brašnou, přehozenou přes rameno, skelný pohled upřený kamsi dopředu, jako kdyby teprve hledal cíl, k němuž kráčí. A možná ani žádný nehledal. Pokud v jeho tváři lpěl nějaký výraz, byla to naprostá apatie.

„Za ním,“ zavelel Knotek naléhavým šepotem.

„Za kým?“

„To přece je Zhoř!“

„Určitě?“ zapochybovala.

„Náhoda je logická alternativa zákonitosti,“ prohlásil Knotek. „Je hledán. Někde jsme se potkat museli!“

„Tak za ním!“

„Upozorňovali, že může být ozbrojený!“

„To může být každý.“

Rozdělili se.

Muž s brašnou přešel náměstí a zamířil dolů řece. Nešel však směrem, který očekávali, přes most a domů, na nábřeží uhnul doprava a vydal se podle líného proudu téměř neviditelné řeky, zahalené v těžkém plášti mlhy, podporované smogem.

Zpomalil, kráčel stejnoměrným, bezmála procházkovým krokem. Až na to, že počasí procházkám nepřálo. Dohlednost minimální, chvílemi viděli pouze jeho záda a světlejší skvrnu brašny. Podali hlášení, dostali pokyny a upozornění, že inspektor Plevák právě došel ke druhému mostu a půjde jim po nábřeží naproti.

Klouzalo to, klouzalo. Asfaltová cesta byla jeden led. Raději šli po trávníku vedle cesty, ani to však nebyla zrovna selanka, také to klouzalo a chůzi komplikoval nerovný terén.

Muž náhle zmizel.

Řeka tam přijímala přítok spoutaný kanalizací, teplejší voda se patrně zasloužila o ještě výraznější kompaktnost mlhy. Někde na neviditelném protějším břehu projížděl vlak, zvuk sílil, zaduněl na viaduktu a vzápětí ztrácel na intenzitě, až se docela vytratil.

„Kam se poděl?“ rozhlížela se Lounová.

„To bych také rád věděl.“

„Tady přece není žádná odbočka!“

„Já tenhle kout města moc neznám.“

„Možná tam je lavička.“

Stála tam.

Seděl na ní muž, jehož považovali za Prokopa Zhoře. Brašnu položil vedle sebe. Lavička stála na samém břehu, umožňovala rozeznat zdánlivě nehybnou desku hladiny, která v těch místech zamrzala až při brutálnějších mrazech.

Z druhé strany se blížil inspektor Plevák. Spíš klouzal, než kráčel.

Někde blízko zakejhala poplašené kachna.

Potom padl výstřel. Následně druhý.

Strnuli.

Také inspektor Plevák se zastavil, ale hned se pokusil rozběhnout. Nešlo to, zvolnil krok. Raději dospět k cíli později, než vůbec! Sužovalo jej krajně nepříjemné podezření. Jestli něco nenáviděl, byly to sebevraždy. Zejména sebevraždy podezřelých. Většinou v nich bylo spatřováno přiznání. Ne vždycky oprávněně. Také se množily úvahy o pochybení policie, která měla podezřelému v sebevraždě zabránit.

Na nábřeží se vyznal. V jeho mládí se po regulaci vodního toku stalo vyhledávanou promenádou. Ještě za svobodna tam chodil s Plevákovou, která tehdy pochopitelně používala jiné jméno, potom s dcerami a v posledních letech s vnoučaty. Věděl o poloze laviček, které stály na svých místech celá desetiletí. Jejich vzhled se měnil, umístění nikoli.

Do mlhy křísil třetí výstřel.

92

V mlze se zvuky podivně tříštily a odlišně rozléhaly, bylo obtížné určit směr, odkud zvuk přicházel. Inspektor Plevák přesto pocítil úlevu, třebaže tragiku chvíle mohl završit právě třetí výstřel. Zrychlil a scházelo málo, aby ztratil rovnováhu a upadl. Jen se značným úsilím se udržel na nahou. Snažil se postupovat rychle a neslyšně. Příliš se mu to nedařilo.

Spatřil lavičku. Seděl na ní nehybný muž, ruce složené v klíně, pohled upřený do mlžné stěny. Vedle něho stála hranatá brašna. Na brašně ležela pistole.

Nebylo zbylí, inspektor Plevák vysvobodil z pouzdra tu svou. Většinou se mu to přičilo, ačkoli se s tím nikdy nikomu nesvěřil. Neměl v oblibě ani povinné cvičné střelby. Na současnou drsnou dobu byl v tom směru policajt na baterky. Někdy si to přiznával.

„Člověče,“ řekl se snahou nedat najevo emoce, „vy si tady střílíte jako na pouti!“

„Klouže to,“ pronesl muž, aniž by se ohlédl nebo projevil zájem o příchozího.

„Mně také,“ řekl Plevák a dobrácky se zeptal: „Po čem jste střílel?“

„Po rybách.“

„Vy jste nějaké viděl?“

„Neviděl,“ připustil pokojně. „Ale je jich plná řeka.“

Plevák se zastavil za lavičkou, levou ruku položil zlehounka na rameno sedícího muže, pravou uchopil jeho pistoli a schoval ji do vlastní kapsy. Poznal, o jakou zbraň se jedná a trochu jej to zarazilo. Čekal spíš letitý suvenýr, který si dědeček schoval za trám a pozůstalí ji po létech objevili, nikoli moderní německou pistoli Walter PPQ ráže devět milimetrů. Teprve potom lavičku obešel, odsunul brašnu a posadil se. Dobrou minutu

mezi nimi leželo ničím nerušené ticho. Nacházeli se uprostřed města, ale zdálo to, že mlha ten prostor dokonale izoluje.

„Vy jste pan Zhoř, vidíte,“ řekl konečně Plevák, nějak navázat kontakt musel, oslovený by snad vydržel sedět bez jediného slova a zírat do mlhy nad řekou až do návratu čápů.

Zhoř nereagoval. Až po delší pauze nepatrně přikývl.

„Nedávno jsme se viděli u paní Drobné. Vyměňoval jste jí dveře.“

„Vyměňoval,“ souhlasil kose.

„Už předtím jste se do jejího domu vetřel.“

Evidentně se jednalo o vloupání, ale Plevákovi se zdálo, že striktní označení činu není nezbytné, nerad by Zhoře vyprovokoval.

„Potřeboval jsem pistoli.“

„Věděl jste o ní?“

„Zahlédl jsem ji v šupletí, když jsem v létě v ložnici opravoval zámek u skříně.“

„Na co jste potřeboval pistoli?“

„Líbila se mi.“

„Vloupal jste se k paní Drobné ještě jednou.“

„Musel jsem.“

„Z jakého důvodu?“

„Potřeboval jsem náboje.“

„Našel jste je?“

„Nenašel.“

„My také ne, žádné nemá,“ řekl Plevák. „Já si tu pistoli vypůjčím.“

„Na co by mi byla, prázdná! Vráťte jí paní Drobné?“

Plevák choval principiální odpor ke lhaní. Včetně toho takzvaně milosrdného, nezbytného či obecně prospěšného, i takové situace nastávaly. Přesto lhát nechtěl, omezil se na neurčité „možná.“ Věděl, že k tomu s největší pravděpodobností nedojde. Pokud uložil do vlastní kapsy zbraň, ze které Zhoř nechtěně postřelil Dostála, sedícího na autobusové zastávce, a to bylo téměř jisté, zajistil pistolí, kterou byl v odlehlém zákoutí parku zavražděn Kryštof Markup. Balistické expertízy jsou nezpochybnitelné.

„Proč jste lidem kradl kliky?“ zeptal se spíš řeky, kterou pozorně sledoval.

„Abych měl co dělat.“

„Co jste s klikami dělal?“

„Vozím je v autě.“

„Ve kterém?“

„Ve firemním. Stojí v servisu. Spojka, říkal Horák.“

„Co jste s nimi zamýšlel?“

„Chtěl jsem je vyhodit.“

„Proč jste to neudělal hned?“

„Nenapadlo mě to. Zapomněl jsem na ně. Však co s nimi!“

„Jezdil jste s firemním autem, ale nevlastníte řidičský průkaz,“ odbočil Plevák na vedlejší kolej.

„Řídit auto se naučí každý,“ odpověděl Zhoř o pozvání živěji. „Jezdit bezpečně se někdy nenaučí ani ti nejchytřejší. Nikdy jsem neměl ani nejmenší nehodu!“

„Znáte dopravní předpisy?“

„Ani moc ne. Znáám město.“

„Kde jsem byl v noci?“

„Doma.“

„Doma jste nebyl.“

„A kde bych byl?“

„Na to se vás ptám,“ řekl Plevák.

„Není vidět ani přes řeku,“ posteskl si Prokop Zhoř. „Mělo by vyjít slunce. Slunce mám rád. Když svítí. Nenapadlo vás, že třeba odumírá a nevyjde už nikdy?“

„Zatím vyšlo pokaždé,“ řekl Plevák bez úpornější snahy o přesvědčivost. „Není příčina k obavám, že by si to rozmyslelo. Dneska jste střílel na ryby, ale nedávno jste v noci střílel na policistu!“

„To je lež,“ ohradil se Prokop Zhoř. „Ten člověk chtěl přelézt branku. To se přece nesluší! Vystřelil jsem na opačnou stranu, aby se polekal, ale abych mu neublížil.“

„To se vám povedlo,“ řekl Plevák.

„Lidem se nemá ubližovat.“

„Ani ptákům.“

„Ani ptákům,“ potvrdil Zhoř. „Nikommu se nemá ubližovat.“

„Chodíte rád do práce?“

„Jinak nemám co dělat.“

„Můžete jít do kina, na hokej, na pivo, do sauny...“

„To mě nebaví. Pistoli si klidně nechte, už ji nebudu potřebovat. Bez nábojů je k ničemu.“

„Je to walter PPQ,“ řekl Plevák.

„Já pistolím nerozumím. Žádným zbraním nerozumím. Nezajímají mě.“

„Nedávno jsem viděl fotografii stejné pistole v odborném časopisu. Základem je walter P 99, který je dosud ve výzbroji policie některých německých spolkových zemí:“

„To mě nezajímá. Nikdy jsem tam nebyl.“

„Prodává se téměř za dvacet tisíc.“

„Pistole? Za dvacet tisíc? Co mi to namlouváte? To je pěkný nesmysl!“

„Při krádeži je důležitá cena odcizeného předmětu.“

„Komu tu pistoli ukradla?“

„Kdo?“

„Paní Drobná.“

„To vám nepovím, pane Zhoř.“

„Proč ne?“

„Protože to nevím. Třeba ji koupila? Nebo ji koupil manžel,“ poznamenal Plevák a hned si uvědomil, že vyslovil nesmysl. Drobný snad teoreticky pistoli koupit nemohl, ale rozhodně se nemohla ocitnout v domě jeho bývalé manželky. Vyráběla se teprve omezenou dobu.

„Žádného manžela nemá,“ řekl Zhoř. „Bydlí tam úplně sama. V celém baráku!“

„Ve kterém jste pistoli odcizil vy! Proto jsem se zmínil o její současné tržní hodnotě.“

Trhl rameny, snad mu ani nedošlo, že rozmlouvají o krádeži, které se dopustil.

„Znáte pana Markupa?“

„Neznám.“

„A paní Markupovou?“

„Kdo je to?“

„Markupova žena.“

„Aha.“

Zjevně ho Markupovi také pranic nezajímali.

„Viděl jsem ho.“ pronesl náhle s jakousi utkvělou představou. „Viděl jsem ho jít po vodě.“

„Koho?“

„Toho nebudete znát,“ prohlásil Prokop Zhoř s definitivní platností ústavního zákona. Načež se jeho tvář zjasnila radostí, jako kdyby kolem letělo hejno krásně vybarvených plameňáků a nadšeně vyrazil: „Slyšíte? Už zase!“

Trochu stranou, připraveni zasáhnout, naslouchali kriminalističní novicové Knotek a Lounová.

„Ten je zralý pro psychiatra,“ podotkl Knotek.

„Nebo je mazaný a perfektně simuluje!“

„To bylo strachu, že je ozbrojený!“

„Byl ozbrojený!“

„Střílel po rybách.“

„Kdyby měl plný zásobník, možná by střílel i po tobě.“

„Proč po mně?“

„Protože jsi v husté mlze líp vidět,“ pravila Lounová škádlivě, ale s absolutní soustředěností. „Stejně jsme se možná dneska naučili víc, než v Policejní akademii za celou dobu.“

Snad na tom něco bylo, není nezbytné pást stádo pod dozorem nabitě brokovnice, neuvědomovala si však, že Plevákův nikoli zcela standardní postup vyplynul ze svérázu atypického případu a jeho běžná aplikace by se sotva setkala se zdarem a pochopením.

93

Balistická expertíza potvrdila, že pistolí walter PPQ ráže devět milimetrů byl v odlehlém zákoutí parku zastřelen Kryštof Markup a na autobusové zastávce postřelen Josef Dostál.

Prokop Zhoř učinil výpověď plnou nejasností, zámlk, nesouvislých konstatování a podivně interpretovaných postřehů, snižujících věrohodnost. Podstatná pasáž však vyzněla pravděpodobně. Když náhodou zahlédl u Olgy Drobné pistolí, neměl chvilku klidu, chtěl tu zbraň získat. Ani nevěděl proč, nevedl ho účelný záměr. Dostat se dovnitř nebylo obtížné. Odcizil pouze pistolí, jinak se ničeho nedotkl.

„Věděli jste, kde je pistole uložena,“ řekl inspektor Čemus. „Byla v pouzdru nebo jen volně?“

„Ležela jen tak.“

„A tak jste ji odnesl?“

„Zabalil jsem ji do šály, na které ležela.“

To sdělení mělo svou váhu, šála mohla posloužit jako důkaz. Vzorky DNA jsou nezpochybnitelné. Muži a ženy mají rozdílné chromozomy. Stačí třeba olíznout známku nebo odložit polévkovou lžící.

„Šálu stále máte?“

„Někde leží, ale nenosil jsem ji. Nikdy nenosím šálu. Ani rukavice. Mně je stále hic. I v zimě.“

„Když jste kradl kliky, rukavice jsem používal.“

„To bylo něco jiného. Nenosil jsem je kvůli zimě!“

„Tu šálu si vypůjčíme.“

„Klidně si ji nechte. Já ji nepotřebuju a paní Drobná má šátků a šál plný šuplík.“

Inspektor Čemus navigoval spontánní výpověď k vloupání do domu Olgy Drobné a Zhoř se zase rozpovídal svým kolísavým způsobem.

Když vyměňoval dveře v předním vchodu, zhotovil si otisk klíče od vchodu zadního. A zase – jen tak, bez určitého záměru, s myšlenkou, že by se někdy mohl hodit. Přiznal, že tak postupoval i při jiných opravách dveří, otisky klíčů se v jeho bytě skutečně našli. Bez označení, ke kterým dveřím patří. Duplikáty si však Zhoř nezhotovil. To o něčem svědčilo. Teprve později našel důvod k dalšímu vloupání do domu Olgy Drobné – po večerní střelbě, při níž postřelil Dostála, o čemž vůbec nevěděl, zbyly mu tři náboje. Usoudil, že Olga Drobná by měla mít k dispozici rezervní a šel je hledat. Neuspěl. Až dodatečně se uvědomil, že je ani nepotřebuje, že vlastně nepotřebuje ani pistoli. Rozladěný, že mu vzali auto a dali volno, potuloval se celý den po městě.

Nedokázal vysvětlit, co dělal v noci, kde přenocoval. Nebo o tom z nějakého důvodu nechtěl mluvit. Mlčel, zmateně se rozhlížel, jako kdyby hledal nápovědu. K lavičce nad řekou došel náhodou, potřeboval si odpočinout. Dospěl k rozhodnutí zbavit se pistole. Dvakrát vystřelil, nakonec vypálil i poslední náboj, odhodlaný vrátit pistoli tam, odkud ji vzal, do zásuvky šatníku v ložnici Olgy Drobné.

Skoro mu věřili.

Trestní odpovědnost Prokopa Zhoře si kriminalisté neodvážili stanovit, rozhodnutí ponechali na stanovisku soudních znalců. Jejich závěr mohl samozřejmě ovlivnit použitelnost jeho výpovědi. Zpochybnitelnost spočívala v tom, že nemohli dokázat, kdy se zmocnil pistole, teoreticky mohl být vrahem Kryštofa Markupa, ačkoli ho patrně neznal. Stejně jako jeho dříve zesnuvší manželku Inge. Údajně nikdy nevstoupil do Modrého domu, rozhodně nikdy nenavštívil tamní restauraci.

Jenomže nedokázal upřesnit, co dělal kritického večera, kde se zdržoval v době smrti Kryštofa Markupa. Stereotypně opakoval stále stejným monotónním hlasem tytéž věty: „Byl jsem doma.“

Nebo: „Jsem doma každý večer. Anebo: „Nikam nechodím.“

Nájemníci z domu to rámcově potvrzovali, ale poskytnout Zhořovi alibi na jeden určitý večer nedokázali. Nikdo se o to ani nepokusil. Stejně by věrohodnost takového svědectví měla hodnotu spadajícího listí plujícího na vodě.

Alibi pro Prokopa Zhoře ovšem potřebovali zajistit kriminalisté. Především oni, aby mohli vznést obvinění ze spáchání vraždy na Kryštofu Markupovi. Věděli, proti komu. Situaci ovšem mohla nepříjemně zkomplikovat drobná maličkost, zajištěná v bytě zavražděného, která byla zaznamenána, aniž by jí z počátku přikládali větší pozornost.

94

Nezbytností se stalo došetření mnoha zdánlivě podružných okolností, z nichž se některá mohla stát příslovečnou jiskřičkou, schopnou způsobit mohutnou explozi.. Bylo to časově náročné. Spousta telefonování, ježdění, běhání, vyptávání, ověřování. Spousta obtěžování. Byli tací, kteří nesršeli vstřícností a netajili nelibost.

O spolupráci byli požádáni brněnští kriminalisté.

Jan Drobný žil zdánlivě klidným a spořádaným rodinným životem. Otevřel si vlastní ateliér a věnoval se především projektování rodinných domků. Získal pověst architekta, který dokáže vyhovět většině požadavků investorů a když projekt náhodou neodpovídal představám úředníků Stavebního úřadu, nebo úředníci případný nesouhlas obratně a vypočítavě naznačili, dokázal jejich odpor hravě a nepřilíš nákladně zlomit.

O Drobného a jeho pověst ovšem nešlo, jednalo se o bývalou manželku.

Nevítal kriminalisty chlebem a solí, ale kávu uvařil a také nabídl, když poznal, že příčinou jejich příchodu je Olga Drobná, zřejmě se mu ulevilo. Odložená, zasutá minulost. Příčinu rozpadu manželství líčil značně odlišně, stejně jako to, co následovalo. Když odešel, stal se terčem permanentních hysterických telefonických, písemných i elektronických výčitek, výhrůžek, nactiutrhaní, očerňování, invektiv, hrozeb a pomluv. Tehdejší zaměstnavatel dostával anonymní dopisy, úřady anonymní udání, která musely prošetřovat. Snad aby odradila jeho přítelkyni, byl obratnými náznaky podezříván z homosexuality a pedofilie. Kdyby v záplavě obvinění vězela špetka pravdy, museli by to utopit na lžíci. Tak se vyjádřil.

Odmítl návrh svého advokáta, aby se obrátil na soud, obával se, že by všechny ty nesmysly jenom rozmazávaly. Advokát vyjádřil souhlas, ze zkušenosti věděl, že někdy i soudy dbají starého+ přísloví, že na každém šprochu je pravdy trochu.

Manželku Olgu, zanechav jí téměř dostavený dům, opouštěl se třemi kufry a psem. Ten se stal záminkou dalších tahanic a třenic. Ačkoli o psa nikdy neměla zájem,

najednou trvala na jeho získání. Aby uklidnil rozbouřenou hladinu, advokát domluvil nestandardní řešení – střídavou péči. Drobný se s pochybným návrhem smířil, paní Olgu zaskočil, protože ve skutečnosti o psa nestála, ale couvnout už nemohla. Odnesl to pes, střídavou péči dlouho nepřežil.

95

Ve filmech a románech obvykle končí kriminální příběh souběhem dramatických událostí. Odhalením, honičkou po střechách nebo v klenutých kanálech, řinčením pomačkaných pechů aut, jejich nebezpečnou jízdou v ulicích nočních měst, pády do propastí a následnými výbuchy s vysokými plameny. Perličkami na dortu pak bývají střelecké závody, v nichž aktéři dlouho prokazují obdivuhodnou neschopnost zasáhnout cíl, aby se to nakonec povedlo z neuvěřitelné polohy nebo na fantastickou vzdálenost.

V praxi to bylo prostší. Inspektor Čemus vyznával zásadu, kterou jeho kolegové plně akceptovali, oprášil ji jako vtipný, ale mnohokrát použitý bonmot: „Svědomitý revizor projde i vlakem odstaveným na slepé koleji.“ Jinými slovy, udělali vše, co bylo jejich povinností, co bylo v jejich možnostech, a udělali to beze zbytku.

Na slepé koleji se ovšem nacházela osoba, podezřelá z vraždy. Ještě to nevěděla, ale zlé tušení jí trvale kazilo spaní. I ta nejpromyšlenější lež se časem zákonitě změní v přitěžující okolnost. Dokonalý zločin neexistuje, pachatele může chránit souhra příznivých okolností, špatná práce vyšetřovatelů nebo společenský nezáměr na odhalení pozadí zločinu. Jinak by vrahové všelijakých Mrázků nemohli celé roky unikat

V praxi to bylo mnohem prostší v případě vraždy, spáchané na Kryštofu Markupovi, který nebyl žádnou společenskou celebritou, nedral se do politiky, nedisponoval pochybně získanými miliardami, nestýkal se s vlivnými osobnostmi, nezval je na svou jachtu a nevozil je na dovolenou svým soukromým letadlem. Ale ať byl takový nebo makový, byl to člověk, za jeho smrt nesl někdo odpovědnost a kriminalisté nesli odpovědnost za dopadení pachatele.

Výpovědní hodnotu neměl ani Markupův počítač. Přijal řadu zpráv i v režimu spánku, žádná však neměla ani náznak spojitosti s jeho smrtí nebo s úmrtím paní Inge. Specialisté marně pátrali v hlubinách počítačové paměti. Jediným zjištěním bylo, že se Kryštof Markup nadměrně zajímal o mužskou módu a kosmetiku. Středem pozornosti byly zejména boty. Však jich měl doma třiadvacet páru! Inge Markupová vlastním počítačem nedisponovala, ani s ním neuměla pracovat, vystačila s mobilním telefonem, který byl nenapravitelně poškozen při jejím pádu se střechy Modrého domu.

Každý kriminální případ je zasazený do specifického prostředí. Osud manželů Markupových neupoutal nadměrnou pozornost médií, příliš se o něm nemluvilo ani ve městě a blízkém okolí, regionální tisk neměl široký vliv. Hloubala snad hrstka známých, ale i ti postupně ztráceli zájem. Markupovi nepatřili k lidem, kteří by někomu přirostli k srdci. Dokonce ani bratři Kolocové již nedávali pohoršení okázale najevo. Sestru Inge oželili, na švagrovi Kryštofovi jim záleželo jako na předloňské sklizni čekanky.

V praxi bylo třeba zadržet podezřelou osobu. Pokud možno nenápadně, diskrétně, bez skandálu. Neradi působili zbytečný rozruch na pracovištích podezřelých. Kriminalisté nejsou herci, nepovažují za nezbytné ukazovat tváře veřejnosti, třebaže se tomu často vyhnout nemohli.

Olga Drobná opustila budovu pojišťovny a než se stačila nadechnout čerstvého vzduchu, dvěma nadmíru zdvořilými, nenápadně se prokávajícími pány byla požádána, aby je laskavě doprovodila. Jejich jednání bylo tak sugestivní, že seděla na zadním sedadle auta, aniž by se jí dotkli třeba jen špičkou špendlíčku. Natož prstem. Následně si uvědomila, že se nemůže pokusit o útek, ta opožděná myšlenka jí hlavou bleskla, dveře na její straně se nedaly otevřít.

Během několika minut jízdy městskými ulicemi si uvědomila, že její budoucnost se podobá pochodni, která nevydává žádné světlo, byla však odhodlána vzdorovat. Obrazně řečeno – vzdorovat do posledního dechu. Tak se o tom utvrzovala, kdykoli se v minulosti zabývala myšlenkou, že by jí mohl být předložen účet.

96

„Vy jste nám nesevěřila pravdu,“ řekl inspektor Čemus s ohleduplností, kterou ve skutečnosti nepocíťoval. „Při prvním vloupání do vašeho domu se vám ztratila pistole.“

Zapírat si netroufala, ale také nehodlala sedět s rukama v klíně.

„Kdo vám to prozradil?“

„Zloděj.“

„Znám to?“

„Promiňte,“ řekl Čemus, „ale nesešli jsme se, abychom si vyměňovali poznatky, ptát se prozatím budu pouze já.“

„Neměla jsem na ni... Jak se tomu nyní říká? Zbrojní pas?“

„Kde jste pistoli získala?“

„Našla jsem ji po manželově odchodu,“ pronesla Olga Drobná klidněji. „Kde k ní přišel, to vám musí vysvětlit on. Měl pistolí víc, vyžíval se v tom. Tu jednu třeba jako

zapomněl naschvál, aby mi způsobil potíže. Chtěla jsem ji vyhodit, ale potom mě napadlo, že by se mi mohla hodit, když budu v celém baráku sama.“

„Mýlíte se,“ řekl Čemus.

„Chcete naznačit, že lžu?“

„Pistoli Walter PPQ nemohl v domě zapomenout nebo záměrně zanechat pan Drobný. V době jeho odchodu totiž ještě nebyla vyráběna. Jedná se o poměrně nový typ zbraně, třebaže už je dostupná i na českém trhu,“ vysvětlil Čemus. „Sama jste potvrdila, že nedisponuje klíči od vašeho domu. Napadá vás, proč došlo ke druhému vloupání?“

„Vy jste usoudil, že někdo něco hledal.“

„Také to odpovídá skutečnosti. Hledal náboje.“

„Žádné nemám a také jsem nikdy žádné neměla. Jen tu pistoli.“

„Střílela jste z ní?“

„Ne. Jenom jsem ji jako horký brambor občas uložila na jiné místo, které jsem pokládala za bezpečnější.“

„Přesvědčila jste se, kolik nábojů v pistoli zůstalo?“

„To mne nikdy nenapadlo. Stejně nevím, jak se to dělá.“

„Kde pistole ležela, když se jí zloděj zmocnil?“

„V ložnici mám šatník. Nemoderní, ale praktický. Dole jsou dvě zásuvky. Do jedné ukládám rukavice, šály a šátky.“

„Neztratilo se něco zároveň s pistolí?“

„O tom jsem nepřemýšlela.“

Inspektor Čemus položil na stůl předpisově zajištěnou šálu.

„Je vaše?“

„Měla jsem podobnou,“ odpověděla nejistě. ale jestli je to zrovna tahle... Musela bych se podívat.“

„Zatím ne.“

„Považujete za důležité, jestli to je opravdu moje šála?“

„Může to být důležité ohledně získání vzorku DNA,“ připustil Čemus a zabrousil na křehčí led. „Po smrti pana Markupa, s nímž jste tak svérázně korespondovala, byla při domovní prohlídce nalezena originální krabice, v jaké výrobce posílá zbraň na trh. Nescházel ani návod na obsluhu. Včera jsme zajistili pistoli, která byla z vašeho bytu odcizena.“

„U koho?“

„To zatím ponecháme stranou.“

„Snad ne u toho cvoka Prokopa Zhoře?“ vyrazila popuzeně, připravená obranná linie se bortila. „Jestli mě to nenapadlo! Tomu přece nemůžete věřit ani slovo!“

„Balistickou expertízou bylo zjištěno, že se jedná o stejnou pistoli, která způsobila smrt Kryštofa Markupa,“ pokračoval Čemus neúprosně. „Také disponujeme vyjádřením speciální laboratoře. Dokazuje, že tatáž pistole byla uložena v krabici, zajištěné v bytě Kryštofa Markupa. Naskýtá se tedy jediné vysvětlení, jak se pistole dostala do vašeho držení.“

„Našla jsem ji v parku.“

„Kde?“

„Na pěšině.“

„Kdy?“

„Když jsem šla domů. Nemohla jsem sehnat taxi, tak jsem to vzala přes park.“

„Pozdě večer?“

„Nosím v kabelce pepřový sprej,“ prohlásila sebevědomě. „Chodím do posilovny a minulý rok jsem absolvovala kurs sebeobrany. Dokázala bych se ubránit usmolenému bezdomovci nebo úchylnému feťákovi, který potřebuje pár stovek na fet.“

„Ubránila jste se i Markupovi. Kde vás zaskočil?“

Zaprotestovala: „Neřekla jsem, že mě zaskočil právě Markup!“

„Kdo tedy?“

„Nikdo!“

„Neměli bychom se shodnout, že začneme s pravdou, paní Drobná?“

„Shodneme se pouze na jedné věci,“ pravila pobouřeně. „Že se naše stanoviska v ničem neshodují!“

„Tak jinak,“ řekl Čemus. „Šla jste přes park. Markup se tam náhodou zdržoval také a zahlédl vás. Nelze jednoznačně vyloučit, že vás sledoval. Odkud jste šla?“

„Zdržela jsem se u kadeřnice. Potom jsem se zastavila na večeři v restauraci vedle kina. Náhodou tam seděla známá, trošku jsme se zapovídaly.“

„Ta známá jistě používá nějaké jméno.“

„Také titul. Doktorka Denisa Bezděková. Právnička. Šikovná ženská, zajistila si podíl na realitní kanceláři. Ve finančních záležitostech zastupovala Markupa a jeho ženu. Jistě chápete, že jsme si měly o čem povídat.“

„Prozradila vám něco?“

„Zklamala mě,“ prohlásila Olga Drobná. „Byla už naložená v lihu. Povídá se, že v poslední době hodně bumbá. Ale držela jazyk za zuby, jenom se uculovala a hulila

cigaretu za cigaretou. Snad aby naštvála protivnou servírku, které se moc nechtělo přinést popelník. Nic rozumného jsem z Denisy nevytáhla. Dokázala se mazaně vyhnout ožehavým námětům, jak už to právníci a notáři umějí. Mají v tom cvik.“

„Vraťme se do parku, kde došlo ke konfliktu,“ řekl Čemus. „Markup vás napadl. V naivní pomstu za anonymní dopis nevěřím. On se vás obával! Vy jste střílela od boku, ale patrně jste zasáhla střed terče. Černou díru v jeho minulosti.“

Seděla jako uhranutá, pohled upřený stranou.

„Nebo jste nám lhala od samého začátku? Sledovala jste pád Inge Markupové se střechy Modrého domu?“

„Ne.“

„Markup o tom asi nepochyboval. Jinak by na vás nešel s pistolí!“

„Dokážete, že měl Inge na svědomí?“

„Ne,“ neváhal Čemus vyrukovat s pravdou. „Také to již není aktuální. I kdyby se dodatečně přihlásil svědek pádu, stejně by zůstaly pochybnosti, jak to vlastně bylo. Mrtví nevyovídají a nemohou být souzeni, svědectví živých ztrácí s odstupem času na věrohodnosti.“

„Přepadl mě,“ prohlásila Olga Drobná nečekaně. „Zezadu. Vrazil mi pistolí do žeber a hnal mě stále dopředu.“

„O čem jste hovořili?“

„Jenom mě stále pobízel, bál se, abychom někoho nepotkali. Já ze sebe nedokázala vysoukat ani slovo. Skoro na konci parku jsem musela odbočit. Byla tam tma, to zákoutí jen slabě ozařovalo pár vzdálených světel ze Severního sídliště. Také tam byly nějaké haldy. A pařezy. Nejsem ovce, abych se nechala hnát na porážku. Jak šel za mnou, o něco zakopl. Využila jsem jeho zakolísání, praštila jsem ho, pokusila jsem se ho kopnout do rozkroku, ale stačil uhnout. Začali jsme se prát o pistolí.“

„Volala jste o pomoc?“

„Na to nebyl čas. Měla jsem navrch, Markup byl třasořitka. na okamžik ztratil orientaci, když mu spadl na obličej klobouk. Snad jak ho chtěl zachytit, stiskl spoušť. Vyšla rána. Polekala jsem se. Markup se sesunul na zem a nehýbal se. Pro jistotu jsem mu vzala z ruky pistolí a sklonila se k němu. Měl ho odbyté.“

„Jak jste to v té tmě poznala?“

„Nosím v kabelce baterku.“

„Takže to nešlo tak rychle!“

„Rychle, rychle... Šlo mi o krk!“

„Proč jste si nesvítila baterkou na cestu již v parku?“

„Tam svítily lampy. Málo, ale svítily. S baterkou je člověk nápadný. Potmě nikdo neví, kdo jde proti němu a bojí se také.“

„Co jste udělala s pistolí?“

„Hodila jsem ji do kabelky. Potom mě napadlo, že by ho někdo mohl brzo najít a lepší bude, když ho uklidím někam stranou. Odtáhla jsem ho k jedné hromadě a přihodila jsem větvemi. Jednalo se o jasnou sebeobranu! Nic jiného mi nepřišijete!“

„Svítila jste si baterkou, když jste Markupa uklízela?“

„To už ne, světlo by třeba někoho nepřilákalo,“ vykládala nervózně, ale souvisle, jako kdyby si to předem promyslela a připravila. „Hned jsem upalovala pryč.“

„Zahlédla jste někoho?“

„Jenom policejní auto. Ve Vrchlického ulici.“

„Kterým směrem jelo?“

„K centru.“

„Chcete ještě něco dodat?“

„Teď už ne,“ pronesla Olga Drobná vyčerpaně. „Odvezete mě domů?“ .

„Na to zatím zapomeňte.“

„Chcete mě zavřít?“

„O vašem osudu v nejbližších hodinách a dnech rozhodne soud.“

Velké ambice jí nedával. Byla to úvaha pod čarou, s jakou nemohl jít na světlo.

„Jsem hrozně unavená,“

To byli všichni

97

Prosincová noc jako každý jiná prosincová noc. Mírně mrazivá, hvězdnatá a těch večerních hodinách již relativně tichá. V ulicích zářila vkusná vánoční výzdoba v bílé a modré barvě.

Tři muži mlčky kráčeli po chodníku.. Snad spokojení, že uzavřeli další případ

Snad. Těžko hádat míru jejich spokojenosti. Dělalí a udělali svou práci.

Inspektoři Čemus, Plevák a Just.

Stanuli u přechodu, čekali na zeleného panáčka. Na protějším chodníku stál šedovlasý elegán, objímající štíhlou černovlásku. Vzhlížela k němu jako ke spasiteli.

Minuli se bez pozdravu, bez povšimnutí.

„Navrátillec z Vladivostoku Alexandr Lexa a Sorola z Kotoru,“ pravil Čemus.
„Opravdu nemarnili čas.“

Zvolna je předjel policejní vůz, ještě volněji se vzdaloval, červená koncová světla zmizela v boční ulici.

„Policie bdí,“ prohodil Just s jemným nádechem ironie.

„Slámová a Kmoch,“ připojil Plevák. „Ti mají zvláštní dar naplést se ke všemu, co se ve městě přihodí.“

„Permanentní policisté,“ řekl Čemus.

Odněkud k nim náhle dolehla melodie vánoční koledy. Nesem vám noviny..

O žádnou novinu nestáli.

P Ř Í T M Í

Mezi lidmi to někdy vypadá všelijak. Většinou nepřiliš dobře. Příhodně se jeví příměr, že nádražní budovu postavili, ale zapomněli položit koleje. Někteří lidé docela ujdou, někteří utečou. Najdou se však tací, kteří se pokoušejí přejít moře suchou nohou. Na světě to ovšem už tak chodí, že nic nezůstane dlouho utajeno. Otvírají se i pevně zavřené brány do minulosti. Když je v odlehlém zákoutí nalezen mrtvý člověk, nastupuje paže zákona. Policisté. Kriminální. Podzim má na kahánku, opouští město, sveřepá zima se ujímá vlády. Jakoby ovládla i atmosféru ve městě, které obchází smrt. Ta násilná, záludná, zákeřná. Někde se skrývá vrah.
